

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO
MAŽVYDO BIBLIOTEKA

RIGHT WAY TO FIND THE ANSWER

Bibliotekos pažangai

PROJEKTO „BIBLIOTEKOS PAŽANGAI“

Bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojų apklausa

(4 instrumentas)

UŽSAKOVAS:

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

ATLIKĖJAS:

UAB „RAIT“

Naugarduko g. 68B, Vilnius

Tel: +370 5 2691247

Faks: +370 5 2691248

El. paštas: info@rait.lt

ATASKAITĄ RENGĖ:

Projekto vadovas: Gintaras Šumskas

Asistentė: Lina Matonytė

Vilnius

2011 m.

TURINYS

i. Diagramų sąrašas.....	4
ii. Santrauka.....	9
1. Tyrimo pristatymas.....	19
1.1 Bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojų apklausa.....	19
1.1.1 Tikslai ir uždaviniai.....	19
1.1.2 Poveikio matavimo rodikliai.....	19
1.1.3 Tyrimo metodologija.....	20
1.2 Metodologinės pastabos.....	22
1.3 Apklaustųjų demografiniai bruožai.....	23
2. VIP vartotojų naudojimosi kompiuteriais ir internetu paplitimas.....	24
2.1 Galimybės naudotis kompiuteriu prijungtu prie interneto.....	24
2.2 Galimybės naudotis belaidžio interneto ryšiu.....	29
2.3 Naudojimosi internetu vietos.....	31
2.4 Naudojimosi internetu dažnumas.....	38
2.5 Naudojimosi internetu bibliotekoje dažnumas.....	40
2.6 Galimybė naudotis internetu ne tik bibliotekoje.....	44
2.7 Naudojimosi internetu bibliotekoje priežastys.....	46
3. Viešos interneto prieigos.....	50
3.1 Pirmasis pasinaudojimas nemokama vieša interneto prieiga bibliotekoje.....	50
3.2 Įprastinė VIP lankytojų veikla.....	52
3.3 Bibliotekų VIP paslaugų kokybės vertinimas.....	56
4. Kompiuterinis raštingumas.....	59
4.1 Bendros kompiuterių žinios.....	59
4.1.1 Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas.....	59
4.1.2 Kompiuterinių raštingumo įgijimas.....	61
4.1.3 Kompiuterinio raštingumo kursai.....	63
4.2 IT įgūdžių vertinimas.....	65
4.2.1 Gebėjimai savarankiškai naudotis IT technologijomis.....	69
5. Naudojimosi internetu tikslai ir vietos.....	71
5.1 Darbas ir komercinė veikla.....	75
5.1.1 Darbas ir komercinė veikla: interneto populiarumas.....	75
5.1.2 Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos.....	79
5.2 Bendravimas internetu.....	81
5.2.1 Bendravimas internetu: interneto populiarumas.....	81
5.2.2 Bendravimas internetu: interneto naudojimo vietos.....	85
5.3 Laisvalaikis ir kultūra.....	87
5.3.1 Laisvalaikis ir kultūra: interneto populiarumas.....	87
5.3.2 Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimo vietos.....	92
5.4 Mokymasis ir lavinimasis.....	94
5.4.1 Mokymasis ir lavinimasis: interneto populiarumas.....	94
5.4.2 Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimo vietos.....	99
5.5 Sveikata.....	102
5.5.1 Sveikata: interneto populiarumas.....	102
5.5.2 Sveikata: interneto naudojimo vietos.....	104
5.6 E. valdžios paslaugos.....	106
5.6.1 E. valdžios paslaugos: interneto populiarumas.....	106
5.6.2 E. valdžios paslaugos: interneto naudojimo vietos.....	111
5.6.3 Naudojimasis viešosiomis paslaugomis.....	115
5.7 Interneto teikiama nauda.....	117
5.8 Finansinė nauda.....	120
6. Saugus naudojimasis internetu.....	121
6.1 Informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą.....	121

6.2	Žinių apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą šaltiniai.....	124
6.3	Pagalba susidūrus su saugaus interneto ir kompiuterio naudojimo grėsmėmis.....	126
7.	Naudojimasis bibliotekų paslaugomis.....	128
7.1	Bendrųjų bibliotekos pokyčių vertinimas.....	132
7.1.1	Bibliotekų teikiamų paslaugų kokybės pokyčių vertinimas.....	132
7.1.2	Bibliotekininkų pagalbos ir konsultacijų poreikis.....	136
7.1.3	Bibliotekininko pagalbos ir konsultacijų vertinimas.....	138
8.	Bibliotekų įvaizdis.....	140
9.	Viešos interneto prieigos diegimo projektai.....	148
9.1	Viešos interneto prieigos diegimo ir visuomenės kompiuterinio raštingumo ugdymo projektų žinomumas. ...	148
9.1.1	Spontaniškas projektų žinomumas.....	148
9.1.2	Primintinis projektų žinomumas.....	149
9.2	Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas.....	150
9.3	Informacijos apie projektus šaltiniai.....	152
9.4	Naudojimasis projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis.....	155
10.	Rezultatų apibendrinimas: VIP vartotojo portretas.....	159
10.1	Socio – demografinis portretas.....	159
10.2	VIP elgsena.....	160
10.3	Tyrimo išvados pagal poveikio priežiūros rodiklius.....	161
	Priedas A. Tyrimo klausimynas.....	163
	Priedas B. Tyrimo klausimynas.....	173

i. Diagramų sąrašas

1 diagrama. Bibliotekų <i>VIP lankytojų</i> ir <i>gyventojų</i> (kurie naudojami internetu) demografiniai bruožai.....	23
2 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate?	26
3 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	26
4 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate? <i>2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas</i>	27
5 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate? <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	28
6 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate? <i>Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas</i>	29
7 diagrama. Ar turite galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu?	29
8 diagrama. Ar turite galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	30
9 diagrama. Ar turite galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu? <i>2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas</i>	30
10 diagrama. Ar turite galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu? <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	31
11 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta.	31
12 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta. <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	32
13 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta. <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	32
14 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta. <i>2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas</i>	34
15 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta. <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	36
16 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta. <i>Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas</i>	37
17 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu?	38
18 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	39
19 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu? <i>2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas</i>	39
20 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu? <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	40
21 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu? <i>Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas</i>	40
22 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje?	41
23 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	41
24 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	42
25 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	42
26 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas</i>	43
27 diagrama. Dėl kokių priežasčių šiuo metu nebesinaudojate internetu bibliotekoje? <i>Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas</i>	43
28 diagrama. Ar turite galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje?	44
29 diagrama. Ar turite galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	45
30 diagrama. Ar turite galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje? <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	45
31 diagrama. Ar turite galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje? <i>Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas</i>	45
32 diagrama. Nurodykite tris pagrindines priežastis kodėl Jūs naudojate internetu bibliotekoje?	46
33 diagrama. Nurodykite tris pagrindines priežastis kodėl Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>2008-2010 metų palyginimas</i>	47
34 diagrama. Nurodykite tris pagrindines priežastis kodėl Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	48

35 diagrama. Nurodykite tris pagrindines priežastis kodėl Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	49
36 diagrama. Pirmasis pasinaudojimas nemokama vieša interneto prieiga bibliotekoje.....	50
37 diagrama. Pirmasis pasinaudojimas nemokama vieša interneto prieiga bibliotekoje. <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	51
38 diagrama. Įprastinė veikla bibliotekų VIP.....	52
39 diagrama. Įprastinė veikla bibliotekų VIP. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	53
40 diagrama. Įprastinė veikla bibliotekų VIP. 2008 ir 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.....	53
41 diagrama. Įprastinė veikla bibliotekų VIP. 2008 ir 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.....	55
42 diagrama. Viešos interneto prieigos bibliotekoje paslaugų kokybės vertinimas.....	56
43 diagrama. Nemokamos viešo interneto prieigos bibliotekoje paslaugų kokybės vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	57
44 diagrama. Nemokamos viešos interneto prieigos bibliotekoje paslaugų kokybės vertinimas. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.....	58
45 diagrama. Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas.....	59
46 diagrama. Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	60
47 diagrama. Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.....	60
48 diagrama. Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas. <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	60
49 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių įgijimas.....	61
50 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių įgijimas. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	62
51 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių įgijimas. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.....	62
52 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių kursų organizatorius.....	63
53 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių kursų organizatorius. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	64
54 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių kursų organizatorius. Kaimo ir miesto palyginimas.....	64
55 diagrama. IT įgūdžių vertinimas.....	65
56 diagrama. Respondento IT įgūdžių vertinimas. <i>VIP ir gyventojų palyginimas</i>	66
57 diagrama. Respondento IT įgūdžių vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	67
58 diagrama. Respondento IT įgūdžių vertinimas. <i>Kaimo ir miesto 2008 – 2010 m. palyginimas</i>	68
VIP lankytojai , lyginant su 2010 m. apklaustais gyventojais (besinaudojančiais internetu), savo sugebėjimus atlikti įvairius veiksmus savarankiškai kompiuteriu įvertino blogiau. Įgūdžių vertinimai ypač išsiskyrė srityse susijusiose su dokumentais ir technika įranga: 46% VIP lankytojų moka suspausti (sumažinti) dokumentus (gyventojų - 65%), 35% VIP lankytojų moka savarankiškai prijungti ir instaliuoti naujus įrenginius (gyventojų - 54%). (59 diagrama).	69
59 diagrama. Respondento savarankiški veiksmai kompiuteriu.....	69
60 diagrama. Respondento savarankiški veiksmai kompiuteriu. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.....	70
61 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu šiems veikloms?.....	72
62 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu šiems veikloms? 2008 – 2010 m. palyginimas.....	73
63 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu šiems veikloms? 2008 – 2010 m. miesto ir kaimo palyginimas.....	74
64 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu šiems veikloms? <i>Jaunimo ir vyresnių amžiaus grupių palyginimas</i>	75
65 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams?.....	76
66 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams? <i>VIP lankytojų ir gyventojų</i> apklausų rezultatų palyginimas.....	76
67 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams? 2008 – 2010 m. palyginimas.....	77
68 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	78
69 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams? <i>Amžiaus grupių palyginimas</i>	78
70 diagrama. Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos.....	79
71 diagrama. Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	80
72 diagrama. Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos. <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	80
73 diagrama. Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos. <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	81
74 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams?.....	82

75 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams? <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	82
76 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	83
77 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	83
78 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams? <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	84
79 diagrama. Bendravimas: interneto naudojimo vietos.....	85
80 diagrama. Bendravimas: interneto naudojimo vietos. <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	85
81 diagrama. Bendravimas: interneto naudojimo vietos. <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	86
82 diagrama. Bendravimas: interneto naudojimo vietos. <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	86
83 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams?.....	87
84 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams? <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	88
85 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	89
86 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	90
87 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams? <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	91
88 diagrama. Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimo vietos.....	92
2008 – 2010 m. perspektyvoje pastebima su bendra interneto plėtra susijusi tendencija – daugumos laisvalaikio ir kultūros sričių naudojimas bibliotekose sumažėjo, o alternatyviose interneto priemonėse – padidėjo. (89 diagrama).....	92
89 diagrama. Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	92
90 diagrama. Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas</i>	93
91 diagrama. Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	93
92 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams?.....	94
93 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams? <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	95
94 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	96
95 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	97
96 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams? <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	98
97 diagrama. Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimo vietos.....	99
98 diagrama. Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	99
99 diagrama. Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	100
100 diagrama. Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas</i>	101
101 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu su sveikata susijusiems tikslams?.....	102
102 diagrama. Kaip dažnai su sveikata susijusiems tikslams Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	102
103 diagrama. Kaip dažnai su sveikata susijusiems tikslams Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	103
104 diagrama. Kaip dažnai su sveikata susijusiems tikslams Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	103
105 diagrama. Kaip dažnai su sveikata susijusiems tikslams Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	104
106 diagrama. Su sveikata susiję tikslai: interneto naudojimo vietos.....	104
107 diagrama. Su sveikata susiję tikslai: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	105
108 diagrama. Su sveikata susiję tikslai: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	105
109 diagrama. Su sveikata susiję tikslai: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	105
110 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendraudami su viešosiomis institucijomis?.....	106
111 diagrama. Kaip dažnai bendraudami su viešosiomis institucijomis Jūs naudojate internetu bibliotekoje? <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	107

112 diagrama. Kaip dažnai bendraudami su viešosiomis institucijomis Jūs naudojate internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas.....	108
113 diagrama. Kaip dažnai bendraudami su viešosiomis institucijomis Jūs naudojate internetu bibliotekoje? Kaimo ir miesto palyginimas	109
114 diagrama. Kaip dažnai bendraudami su viešosiomis institucijomis Jūs naudojate internetu bibliotekoje? Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas.....	110
115 diagrama. Bendravimas su viešosiomis institucijomis: interneto naudojimo vietas.....	111
116 diagrama. Bendravimas su viešosiomis institucijomis: interneto naudojimas bibliotekoje. 2008 – 2010 m. palyginimas	112
117 diagrama. Bendravimas su viešosiomis institucijomis: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	113
118 diagrama. Bendravimas su viešosiomis institucijomis: interneto naudojimas bibliotekoje. <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	114
119 diagrama. Naudojimas viešosiomis paslaugomis 3 ir 12 mėnesių laikotarpyje.....	115
120 diagrama. Naudojimas viešosiomis paslaugomis 3 ir 12 mėnesių laikotarpyje. 2010 ir 2009 metų palyginimas.....	115
121 diagrama. Naudojimas viešosiomis paslaugomis 3 ir 12 mėnesių laikotarpyje. Kaimo ir miesto palyginimas.....	116
122 diagrama. Naudojimosi internetu nauda	117
123 diagrama. Naudojimosi internetu nauda	118
124 diagrama. Naudojimosi internetu nauda. 2008 - 2010 m. palyginimas	118
125 diagrama. Naudojimosi internetu nauda. Kaimo ir miesto palyginimas.....	119
126 diagrama. Naudojimosi internetu nauda. Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas.....	119
127 diagrama. Naudojimosi internetu bibliotekoje suteiktos progos sutaupyti pinigų	120
128 diagrama. Respondentų informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą.....	121
129 diagrama. Respondentų informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą. <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų</i> rezultatų palyginimas	122
130 diagrama. Respondentų informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą. <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	122
131 diagrama. Respondentų informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą. Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas.....	123
132 diagrama. Žinių apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą šaltiniai.....	124
134 diagrama. Žinių apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą šaltiniai. Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas.....	125
135 diagrama. Pagalba susidūrus su saugaus interneto ir kompiuterio naudojimo grėsmėmis.....	126
136 diagrama. Pagalba susidūrus su saugaus interneto ir kompiuterio naudojimo grėsmėmis. <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	127
137 diagrama. Pagalba susidūrus su saugaus interneto ir kompiuterio naudojimo grėsmėmis. <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	127
Šie skirtumai gali būti aiškinami VIP lankytojų „profesionalumu“ bibliotekų srityje – VIP lankytojai bibliotekose lankosi dažniau, taigi, jie yra geriau informuoti apie bibliotekų teikiamas paslaugas.....	128
138 diagrama. Naudojimas konkrečiomis bibliotekų teikiamomis paslaugomis.....	129
139 diagrama. Lankymasis bibliotekoje per paskutinius 12 mėnesių. <i>Pakartotinės VIP apklausos rezultatai</i>	129
140 diagrama. Naudojimas konkrečiomis bibliotekų teikiamomis paslaugomis. <i>Pakartotinės VIP apklausos rezultatai</i>	130
141 diagrama. Naudojimas konkrečiomis bibliotekų teikiamomis paslaugomis. 2008-2010 m. palyginimas	130
142 diagrama. Naudojimas konkrečiomis bibliotekų teikiamomis paslaugomis. Kaimo ir miesto palyginimas.....	131
143 diagrama. Bibliotekų teikiamų paslaugų pokyčio vertinimas	132
144 diagrama. Bibliotekų teikiamų paslaugų pokyčio vertinimas. <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	133
145 diagrama. Bibliotekų teikiamų paslaugų pokyčio vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas	134
146 diagrama. Bibliotekų teikiamų paslaugų pokyčio vertinimas. Kaimo ir miesto palyginimas.....	135
147 diagrama. Naudodamiesi kompiuteriais, internetu bibliotekoje, kaip dažnai Jūs kreipiatės pagalbos, patarimo ar konsultuojatės su bibliotekininku?.....	136
148 diagrama. Naudodamiesi kompiuteriais, internetu bibliotekoje, kaip dažnai Jūs kreipiatės pagalbos, patarimo ar konsultuojatės su bibliotekininku? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	137

149 diagrama. Naudodamiesi kompiuteriais, internetu bibliotekoje, kaip dažnai Jūs kreipiatės pagalbos, patarimo ar konsultuojatės su bibliotekininku? <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	137
150 diagrama. Ar Jus patenkina bibliotekininko pagalba, atsakymai į Jūsų klausimus?	138
151 diagrama. Ar Jus patenkina bibliotekininko pagalba, atsakymai į Jūsų klausimus? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i> ..	138
152 diagrama. Ar Jus patenkina bibliotekininko pagalba, atsakymai į Jūsų klausimus? <i>Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas</i>	139
153 diagrama. Bibliotekos keliamos asociacijos.....	140
154 diagrama. Bibliotekos įvaizdis.....	142
155 diagrama. Bibliotekos įvaizdis. <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	143
156 diagrama. Bibliotekos įvaizdis. <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	145
157 diagrama. Bibliotekos įvaizdis. Kaimo ir miesto palyginimas	147
158 diagrama. Apie kokius projektus, programas, skirtus diegti viešą interneto prieigą ir ugdyti visuomenės kompiuterinį raštingumą, esate girdėję? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	148
159 diagrama. Respondentų informuotumas apie konkrečius viešos interneto prieigos projektus	149
160 diagrama. Respondentų informuotumas apie konkrečius viešos interneto prieigos projektus. <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	149
161 diagrama. Respondentų informuotumas apie konkrečius viešos interneto prieigos projektus. <i>2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas</i>	150
162 diagrama. Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas	150
163 diagrama. Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas. <i>2009 – 2010 m. palyginimas</i>	150
164 diagrama. Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas. <i>2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas</i>	151
165 diagrama. Iš kokių šaltinių sužinojote apie šiuos projektus?.....	152
166 diagrama. Iš kokių šaltinių sužinojote apie šiuos projektus? <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	153
167 diagrama. Iš kokių šaltinių sužinojote apie šiuos projektus? <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	154
168 diagrama. Iš kokių šaltinių sužinojote apie šiuos projektus? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	154
169 diagrama. Naudojimasis projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis	155
170 diagrama. Naudojimasis projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis. <i>VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas</i>	156
171 diagrama. Naudojimasis projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis. <i>2008 – 2010 m. palyginimas</i>	156
172 diagrama. Naudojimasis projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis. <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	157
173 diagrama. Jei internetas viešose interneto prieigose bibliotekose taptų mokamu, kokią kainą Jūs sutiktumėte mokėti už valandą naudojimosi internetu viešoje interneto prieigoje?.....	157
174 diagrama. Jei internetas viešose interneto prieigose bibliotekose taptų mokamu, kokią kainą Jūs sutiktumėte mokėti už valandą naudojimosi internetu viešoje interneto prieigoje? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	158

ii. Santrauka

Bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojų apklausa (4 instrumentas) yra sudėtinė projekto „Bibliotekos pažangai“, įgyvendinamo Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Bilo ir Melindos Geitsų fondo, poveikio vertinimo dalis. 2011 m. tyrimas yra 2 projekto poveikio vertinimas (prieš tai vykdyta 2008 m. pradinės situacijos analizė ir 2009 m. 1 - asis projekto poveikio vertinimas).

Tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojų apklausos (4 instrumentas) tyrimo tikslas – ištirti Lietuvos gyventojų interneto vartojimo kiekybinius ir kokybinius rodiklius:

- Ištirti viešo interneto prieigų naudotojų technologinių žinių ir įgūdžių pokyčius;
- Pamatuoti besinaudojančių internetu bibliotekose skaičių;
- Įvertinti alternatyvių interneto prisijungimo būdų rezultatus;
- Pamatuoti besinaudojančių internetu (bibliotekose ir apskritai) skaičiaus pokyčius.
- Apibrėžti dažniausias veiklas internete ir įvertinti jų naudą suvokimą;
- Aptarti bibliotekų įvaizdį, reputaciją ir misijos suvokimą viešo interneto vartotojų akimis;
- Įvertinti bibliotekininkų kaip interneto technologijų konsultantų žinias ir gebėjimus;
- Įvertinti naujų IT pagrįstų bibliotekos paslaugų kiekį ir turinį;
- Palyginti kiekybiškai pamatuojamų rodiklius su ankstesnių tyrimų rezultatais.

Apklausa vyko 2010 m. lapkričio 22 – gruodžio 15 d. Viso apklausti 2028 VIP lankytojai, nuolatiniai Lietuvos gyventojai nuo 15 iki 74 m. amžiaus.

2010 m. viešų interneto prieigų bibliotekose lankytojų (toliau tekste – *VIP lankytojai*) tyrimo rezultatai buvo nagrinėjami šias pjūviais:

- 2010 m. VIP lankytojų tyrimo rezultatų palyginimas su 2010 m. vykdytos reprezentatyvios 15 – 74 m. nuolatinių Lietuvos gyventojų apklausos (toliau tekste - *gyventojų apklausos*) rezultatais (korektiškam palyginimui naudoti tik gyventojų, besinaudojančių internetu duomenys, N=1014);
- Palyginimas su 2008 ir 2009 m. analogiškų VIP lankytojų apklausų rezultatais;
- Pagrindinių tikslinių grupių atsakymų sklaidos analizė: miestas – kaimas, jaunimas – vyresni respondentai;
- Statistiškai reikšmingų atsakymų sklaida demografinėse grupėse: lytis, amžius, pajamos, pagrindinis užsiėmimas, socialinė padėtis, užimtumas. Ataskaitoje aprašyti tik statistiškai reikšmingi grupių skirtumai.

*Pakartotinės VIP lankytojų apklausos (2009 m. analogiškos apklausos dalyvių, sutikusių dalyvauti šių metų tyrime telefoninėje apklausoje) rezultatai pateikiami kaip papildoma informacija, kadangi dėl atrankos (reprezentuoja tik sutikusius dalyvauti aktyvius nuomonės reiškėjus), imties dydžio (maža imtis) ir tyrimų instrumento (daug skirtingų klausimų formuluočių) apribojimų jie negali būti korektiškai lyginami su pagrindinės apklausos duomenimis.

VIP vartotojų naudojimosi kompiuteriais ir internetu paplitimas

Galimybės naudotis kompiuteriu prijungtu prie interneto

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, 40% *VIP lankytojų* teigė, kad neturi kompiuterio prijungto prie interneto nei namuose, nei darbo vietoje. Palyginimui, 2010 m. *atliktos gyventojų apklausos* duomenimis, galimybės naudotis internetu nei darbe nei namuose neturi 33% respondentų.

Kitos nei VIP bibliotekose galimybės naudotis internetu daugiausiai neturi vyriausi respondentai (55 m. ir vyresni), žemesnio išsimokslinimo, žemesnių pajamų respondentai, amžiaus ir negalios pensininkai. Bedarbių, neturinčių alternatyvios interneto prieigos proporcija nėra statistiškai reikšminga – gan ženklus šios socialinės grupės skaičius internetu gali naudotis namuose.

Neturinčių galimybės naudotis nei darbe, nei namie grupėje išryškėjo įdomi tendencija. Be statistiškai reikšmingų skirtumų, kurie buvo prognozuojami (žemesnės pajamos, žemesnis išsilavinimas, pensininkai), pasirodė, kad tarp VIP lankytojų neturinčių alternatyvios interneto prieigos daugiau yra miestuose. Tai leidžia daryti prielaidą, kad miestuose nemokama VIP yra svarbesnis motyvas lankytis bibliotekose, nei kaimuose. Kaimuose, net ir turintys alternatyvias interneto prieigas, žmonės bibliotekose lankosi dažniau.

2008 – 2010 m. *VIP lankytojų* tyrimų rezultatai rodo asmenų turinčiųjų kompiuterį prijungtą prie interneto darbe skaičiaus mažėjimą: 2008 m. – 31%, 2009 m. – 20%, 2010 m. – 23%. Analogiški pokyčiai pastebėti ir gyventojų tyrime, tad šis reiškinys gali būti neigiamų tendencijų darbo rinkoje pasekmė (kelerius metus trunkantis dirbančiųjų skaičiaus mažėjimas ir potencialių darbo rinkos dalyvių emigracija).

Kaimo ir miesto VIP lankytojų interneto vartojimo palyginimas 2008 – 2010 m. laikotarpiu rodo spartų alternatyvią interneto prieigą namuose turinčių asmenų skaičiaus augimą kaimo vietovėse (namuose galimybę naudotis internetu turėjo: 2008 m. – 47%, 2009 m. – 51%, 2010 m. 57%, respondentų), tuo tarpu miestuose stebima atvirkščia tendencija. Interneto prieigą namuose turinčių miestų VIP lankytojų skaičius 2008 – 2009 m. laikotarpiu ženkliai sumažėja (2008 m. - 53%, 2009 m. – 39%), o 2010 m. vėl pakyla iki 48% tačiau šis rodiklis atsilieka nuo kaimo vietovių statistikos (57%). Ši dinamika taip pat paremia argumentą, kad kaimuose žmonės, net ir turėdami alternatyvią prieigą, internetu bibliotekų VIP naudojami dažniau.

Naudojimosi internetu vietos

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, kompiuteriu prijungtu prie interneto, be bibliotekos VIP naudotis galėjo: namuose – 50%, darbo vietoje – 21%, mokymosi įstaigoje – 20%. Tarp VIP lankytojų biblioteka buvo populiariausia (dažniausia) vieta, kurioje naudojamas kompiuteriu ir internetu (50% respondentų). Antrą pagal populiarumą vietą užima namai - 34%, trečią – darbovietė – 10%.

Dažniau nei kitose vietose internetu bibliotekose naudojasi vyrai, 55 – 74 m. amžiaus respondentai, pensininkai dėl amžiaus ir negalios, bedarbiai, žemiausias pajamas (iki 600 Lt. vienam šeimos nariui) gaunantys gyventojai.

Lyginant 2008 – 2010 m. VIP lankytojų apklausų duomenis, stebima anksčiau jau minėta tendencija – naudojimas internetu namuose plinta (nuo 47% - 2008 m., 42% - 2009 m. iki 50% - 2010 m.), o naudojimas darbe – mažėja (nuo 26% - 2008 m. iki 21% - 2010 m.). Taip pat pastebimas tolygus besinaudojančių internetu mokymosi įstaigose, skaičiaus mažėjimas (nuo 32% - 2008 m., 28% - 2009 m. iki 20% - 2010 m.).

Analizuojant dažniausių interneto naudojimo vietų paminėjimus mieste ir kaime, kartojasi jau aprašyta tendencija: miesto VIP lankytojai bibliotekas kaip pagrindinę interneto prieigos vietą pamini dažniau, nei kaimo respondentai (atitinkamai 54% ir 46%). Tai rodo, kad miesto VIP lankytojams bibliotekos dažniau yra vienintelė galimybė naudotis internetu, tuo tarpu kaime ji yra populiarsnė ir dėl kitų priežasčių.

Naudojimosi internetu dažnumas

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, beveik pusė (49%) respondentų internetu naudojasi kasdien, trečdalis (33%) internetu naudojasi kelis kartus per savaitę, 6% – kartą per savaitę ir 6% – keletą kartų per mėnesį.

Rečiau internetu naudojasi vyresni kaip 55 m. respondentai, pensininkai. Dažniausiai (kasdien) internetu dažniausiai naudojasi jauniausi (iki 25 m.), aukštesnio išsilavinimo, aukštesnių pajamų (virš 1100 Lt. vienam šeimos nariui), vadovai, specialistai, tarnautojai, taip pat studentai ir moksleiviai. Tarp *dažniausiai* internetu besinaudojančiųjų yra ir bedarbiai.

2008 – 2010 m. laikotarpio apklausų rezultatų palyginimas rodo, kad tarp VIP lankytojų aktyvių interneto vartotojų, besinaudojančių internetu kasdien skaičius beveik nekinta – visus trejus metus svyruoja tarp 48 - 51%.

Tarp VIP lankytojų miesto ir kaimo interneto naudojimo dažnumas reikšmingai nesiskiria. Tačiau lyginant miesto ir kaimo lankytojus 2008 – 2010 m. laikotarpiu, pastebima tendencija, kad tarp kaimo VIP lankytojų aktyvių interneto vartotojų skaičius kasmet nežymiai auga: 2008 m. - 45%, 2009 m. - 48%, 2010 m. - 50%. Aktyvių vartotojų (naudojasi kasdien) skaičius kaimo VIP prieigose 2010 m. susilygino su miesto rodikliais (48%), o 2011 m. jau 2 procentiniais punktais lenkė aktyvių interneto vartotojų skaičių miestų VIP (50% aktyvių vartotojų kaime ir 48% mieste).

Naudojimosi internetu bibliotekoje dažnumas

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, besinaudojantys internetu bibliotekose yra pasyvesni vartotojai: kasdien internetu bibliotekose naudojasi 14% respondentų, kelis kartus per savaitę – 35%, 15% – kartą per savaitę ir 15% – keletą kartų per mėnesį, kartą per mėnesį ar dar rečiau - 18% respondentų.

Dažniau bibliotekų VIP naudojasi jaunimas (iki 25 m. amžiaus), tarnautojai, moksleiviai, miesto gyventojai. Aktyviau internetu bibliotekose naudojasi bedarbiai.

2008 - 2010 m. aktyvių vartotojų skaičius išlieka stabilus (2009 – 2010 m. po 14%), tačiau sumažėja besinaudojančių vidutiniškai dažnai (2009 m. – 49%, 2010 m. – 35%) ir padidėja pasyvių vartotojų skaičius (2009 m. – 37%, 2010 m. – 49%).

Šį reiškinį vienareikšmiškai komentuoti sudėtinga, nes trys stebėjimai laike rodo priešingą kitimo dinamiką. Galima daryti prielaidą, kad bibliotekų VIP tiesiog praranda populiarumą tarp vidutiniškai aktyvių (keli kartai per savaitę) vartotojų. Kita vertus, vidutiniškai aktyvių VIP vartotojų skaičiaus sumažėjimas gali būti traktuojama kaip „korekcija“ po 2009 m. apklausoje fiksuoto populiarumo pakilimo (visa dinamika: 2008 m. – 39%, 2009 m. – 49%, 2010 m. – 35% vidutiniškai aktyvių vartotojų). Ar šis kitimas yra tendencija su aiškiu vektoriumi, ar cikliški pokyčiai iš turimų duomenų nėra aišku.

Naudojimosi internetu bibliotekose aktyvumas tarp VIP lankytojų mieste ir kaime skiriasi nežymiai: tarp kaimo VIP lankytojų pasyvių interneto vartotojų bibliotekose dalis 8 procentiniais punktais didesnis, lyginant su miesto VIP pasyviais bibliotekų interneto vartotojais (atitinkamai 53% ir 45%).

Galimybė naudotis internetu ne tik bibliotekoje

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, 23% respondentų alternatyvių interneto prieigų galimybių neturi. Alternatyvios interneto prieigos dažniau neturi žemesnių pajamų (iki 600 Lt.), žemesnio išsimokslinimo (pradinis, pagrindinis), vyresni kaip 55 m. respondentai, pensininkai dėl amžiaus ir negalios, bedarbiai.

2008 – 2010 m. VIP lankytojų tyrimų duomenys atskleidžia, kad per palyginamąjį laikotarpį turinčių galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje dalis nuolat mažėjo (83% – 2008 m., 81% - 2009 m., 75% - 2010 m.). Tokią tendenciją galima aiškinti dvejopai. Pirma galima priežastis yra didėjančio nedarbo poveikis – netekę darbo dalis žmonių prarado ir galimybę naudotis kompiuteriu bei internetu (jei tokią galimybę turėjo darbo vietoje). Kitas galimas paaiškinimas – jau aptarta prielaida apie alternatyvių prieigų „konkurencijos“ poveikį. Natūralu, kad augančios prieigos galimybės „išskaido“ potencialius vartotojus.

Lyginant miesto ir kaimo VIP lankytojų atsakymus, abiejų grupių atstovai turi panašias galimybes naudotis internetu ne tik bibliotekose (2010 m. 73% miesto ir 78% kaimo VIP lankytojų). Jau aptarta trejų metų alternatyvių VIP prieigų mažėjimo tendencija miesto – kaimo palyginime išryškėja dar labiau. Galinčiųjų pasinaudoti internetu ne tik bibliotekoje skaičius tarp miestų VIP lankytojų sumažėjo 10 procentinių punktų - nuo 87% - 2008 m. iki 73% - 2010 m., o turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje per lyginamąjį laikotarpį išaugo dvigubai: nuo 12% - 2008 m. iki 25% - 2010 m.

Kaimo VIP lankytojų turinčių ir neturinčių alternatyvių interneto naudojimo galimybių santykis beveik nekinta. Šie skaičiai dar kartą patvirtina prielaidą, kad kaimuose alternatyvų nebuvimas yra mažiau svarbus VIP populiarumą lemiantis faktorius, nei miestuose.

Naudojimosi internetu bibliotekoje priežastys

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, respondentai, turintys galimybę rinktis interneto prieigos vietą, biblioteką rinkosi dėl šių pagrindinių priežasčių: finansinių (nemokamas internetas) – 66%, naudojosi kitomis bibliotekos paslaugomis – 41% bei galimybės gauti pagalbą ir patarimų iš bibliotekos darbuotojų – 27%.

2008 - 2010 m. VIP lankytojų tyrimų duomenų palyginimas atskleidžia, kad per palyginamąjį laikotarpį bibliotekos pasirinkimo priežasčių „trejetukas“ iš dalies pasikeitė – bibliotekos darbuotojų pagalba ir patarimai 2010 m. tapo trečiąja pagal svarbą priežastimi, nes šio faktoriaus svarba padidėjo 5 procentiniais punktais nuo 22% - 2009 m. iki

27% - 2010 m. Tuo tarpu interneto nebuvimo namuose priežastį šio tyrimo metu įvardino beveik du kartus mažiau VIP lankytojų: 17% - 2010 m. , lyginant su 33% - 2009 m. ir 29% - 2008 m.

Viešos interneto prieigos

Įprastinė VIP lankytojų veikla

VIP lankytojų veikla prieigose daugeliu atveju apsiriboja naršymu internete ar bendravimu el. paštu. Dauguma 2010 m. apklaustųjų apklausos dieną ketino naudotis internetu (91%) ir elektroniniu paštu (68%). Spausdinimą paminėjo 39%, bibliotekininko pagalbą – 30% respondentų. Kiti respondentai minėjo siauresnes ir labiau specializuotas veiklos sritis (internetinius žinytus – 24%, informacijos rinkimą – 21%, skenavimą – 17%, kompiuterines mokymosi priemones). Spausdinimą, biuro programas dažniau minėjo aukštesnes pajamas gaunantys respondentai, specialistai. Bibliotekininkų pagalba aktualesnė vyresniems kaip 55 m. respondentams.

2008 – 2010 m. pastebimas elektroninio pašto vartotojų mažėjimas (2008 m. – 74%, 2009 m. – 72%, 2010 m. – 68%) vartotojų. Pokyčiai nėra statistiškai reikšmingi, kad būtų galima daryti pagrįstas išvadas, tačiau pokyčių dinamika leidžia daryti prielaidą, kad įprastas bendravimas el. paštu gali būti išstumiamas socialinių tinklų, pokalbių programų ir kitų modernesnių alternatyvų.

Kaimo – miesto VIP lankytojų veiklos internete iš esmės nesiskiria. Į akis krenta tik jau anksčiau minėtas el. pašto naudojimo mažėjimas, kuris labiau būdingas miestų VIP (kaimuose el. pašto populiarumas 2009 – 2010 m. liko toks pat – 70%, o miestuose smuko nuo 74% - 2009 m. iki 67% - 2010 m.).

Bibliotekų VIP paslaugų kokybės vertinimas

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, dauguma respondentų visus viešos interneto prieigos bibliotekoje paslaugų aspektus vertino gerai ir labai gerai. Daugiau neigiamų (blogai ir labai blogai) vertinimų sulaukė interneto greitis (11%), darbo laikas (9%) ir galimybė dirbti niekieno netrukdomam (9%).

2008 - 2010 m. lyginamuoju laikotarpiu, VIP lankytojai 2010 m. prasčiau įvertino darbo laiką (labai gerai vertino: 2009 m. – 41%, 2010 m. – 28%) bei galimybę dirbti niekieno netrukdomam (labai gerai vertino: 2009 m. – 40%, 2010 m. – 30%).

Kaimo VIP lankytojai palankiau vertina personalo kvalifikaciją (kaime – 46%, mieste – 35% kvalifikaciją vertino labai palankiai) ir paslaugumą (kaime – 55%, mieste – 43% paslaugumą vertino labai palankiai).

Kompiuterinis raštingumas

Bendros kompiuterių žinios

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, trys ketvirtadaliai (74%) lankytojų savo kompiuterinį raštingumą vertino pakankamai ir visiškai pakankamai.

Geriau savo žinias vertina jaunesni (15 - 35 m.), aukštesnes (virš 1000 lt. vienam šeimos nariui) pajamas gaunantys, asmenys su aukščiau išsilavinimu. Nepakankamai ir visiškai nepakankamai savo žinias dažniau vertino 55 – 74 m. respondentai ir pensininkai.

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, asmeninis kompiuterinio raštingumo vertinimas 2010 m. buvo kiek žemesnis nei 2009 m. (2010 m. - 74%, 2009 m. - 81%).

Kaimo – miesto palyginime reikšmingų asmeninio kompiuterinio raštingumo vertinimų skirtumų nėra.

Kompiuterinių raštingumo įgijimas

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, savarankiškai dirbti kompiuteriu išmoko 47% respondentų (statistiškai reikšmingai dažniau savarankiškai dirbti kompiuteriu išmoko vyrai, 15 - 24 m. respondentai), vidurinio lavinimo mokykloje - 38% (15 - 24 m. respondentai), išmokė draugai, pažįstami ar giminės - 36% (15 - 24 m. respondentai,

moksleiviai ir studentai), specialiuose kompiuterinio raštingumo kursuose - 24% (moterys, vyresni kaip 55 m. respondentai

VIP lankytojai kiek dažniau nei gyventojų apklausos dalyviai išmoko dirbti kompiuteriu specialiuose kompiuterio raštingumo kursuose (24% VIP lankytojų ir 12% gyventojų), bet rečiau išmoko dirbti savarankiškai (47% VIP lankytojų ir 63% gyventojų).

2008 – 2010 m. lyginamojoje perspektyvoje tarp VIP lankytojų mažėjo vidurinėse mokyklose (2010 m. – 38%, 2009 m. – 46%, 2008 m. – 47%) ir savarankiškai (2010 m. – 47%, 2009 m. – 54%, 2008 m. – 63%) išmokusiųjų dirbti kompiuteriu.

Miesto ir kaimo VIP lankytojų kompiuterinio raštingumo įgijimo būdai skiriasi. Darbe (mieste – 17%, kaime – 14%), vidurinio lavinimo mokyklose (mieste – 40%, kaime – 36%) ir savarankiškai (mieste – 50%, kaime – 44%) miesto VIP lankytojai kompiuteriu išmoksta dirbti dažniau. Kaimo VIP lankytojai dažniau mokėsi specialiuose kompiuterio raštingumo kursuose (mieste – 27%, kaime – 33%).

Kompiuterinio raštingumo kursai

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, iš visų, kurie dirbti kompiuteriu išmoko specializuotuose kursuose, daugiau nei pusė (55%) nurodė, kad kursus organizavo viešoji biblioteka, 27% nurodė darbovietę (dažniau miestų respondentai), 16% - projektą „Langas į ateitį“, 5% - darbo biržą, 8% nurodė kitas vietas.

Lyginant 2008 – 2010 m. dažniausiai minimus kursų organizatorius, pastebima, kad „Langas į ateitį“ (2008 m. – 31%, 2009 m. – 19%, 2010 m. – 16% respondentų) ir darbo biržos organizuojami kursai (2010 m. – 5%, 2009 m. – 12%, 2008 m. – 19%) minimi vis rečiau, tuo tarpu viešųjų bibliotekų paminėjimas 2010 m. smarkiai išaugo (2010 m. – 55%, 2009 m. – 27%, 2008 m. – 28%). Viešųjų bibliotekų organizuotuose kompiuterinio raštingumo kursuose dažniau dalyvavo vyresni kaip 55 m. respondentai ir pensininkai.

Kaimo VIP lankytojai dažniau dalyvavo kompiuteriniuose kursuose organizuotuose darbovietės (2010 m. duomenimis, 30% - kaime, 23% - mieste) ir aljanso „Langas į ateitį“ (2010 m. duomenimis, 18% - kaime, 14% - mieste). Bibliotekų organizuotuose kursuose dalyvavo tokia pati dalis kaimo ir miesto VIP lankytojų (2010 m. duomenimis, 55% - mieste, 55% - kaime).

IT įgūdžių vertinimas

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, geriausiai respondentų vertinami baziniai darbo kompiuteriu įgūdžiai: naršymas internete ar paieškos sistemose (84% palankių vertinimų), bendri kompiuterio naudojimo įgūdžiai (82% palankių vertinimų), interneto naudojimas (80% palankių vertinimų) Prasčiau vertinami interaktyvieji ir specialių žinių reikalaujantys įgūdžiai: interneto svetainės sukūrimas (33% palankių vertinimų), naudojimaisi internetinėmis duomenų bazėmis (45% palankių vertinimų), naudojimasis bylų apsikeitimo programomis (55% palankių vertinimų), pagrindinių technikos problemų šalinimas (58% palankių vertinimų).

Savo įgūdžius palankiau vertina jauniausi (15 - 34 m.) ir aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai. Nepalankiausiai savo kompiuterio naudojimo įgūdžius vertina vyriausi (65 – 74 m.) respondentai ir pensininkai.

2010 m. daugelio sričių IT įgūdžių vertinimai pablogėjo. Vienas galimų šio reiškinių paaiškinimų – gana didelis naujų VIP lankytojų skaičius (2010 m. bibliotekų VIP pirmą kartą pasinaudojo net 28% respondentų). Pirmą kartą dažniau internetu bibliotekoje dažniau pasinaudojo miestiečiai – 34% (kaimo VIP – 21%), 55 – 64 m. respondentai – 46% (palyg. 15 -24 m. – 19%).

Miesto ir kaimo VIP lankytojai savo IT įgūdžius vertino labai panašiai. Kaimo VIP lankytojai kiek pozityviau nei miesto VIP lankytojai įvertino savo gebėjimus interneto naudojimo telefoniniams pokalbiams srityje (kaime gyvenantys - 66% palankių vertinimų, mieste - 60%).

Naudojimosi internetu tikslai

Pagrindiniai VIP lankytojų naudojimosi internetu tikslai – bendravimas ir laisvalaikis.

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, bendravimo (71% naudojasi nuolat) ir laisvalaikio ir kultūros srityse (67% naudojasi nuolat) internetas naudojamas dažniausiai. Mažiau naudojamos sritys – e. valdžia (15% naudojasi nuolat), sveikata (20% naudojasi nuolat), mokymasis ir lavinimasis (27% naudojasi nuolat).

VIP lankytojų apklausos rezultatus lyginant su 2010 m. Lietuvos gyventojų apklausos rezultatais, pastebima, kad gyventojai internetu visose srityse naudojasi aktyviau. Ypač didelis skirtumas išryškėja interneto naudojime darbui ir komercinei veiklai (nuolat naudojasi 54% VIP lankytojų ir 71% gyventojų).

Vienintelė sritis, kur VIP lankytojų ir gyventojų interneto vartojimo dažnumas beveik susilygina – mokymasis ir lavinimas (nuolat naudojasi 27% VIP lankytojų ir 25% gyventojų).

2010 m., lyginant su 2009 m. tyrimo rezultatais, ypač sumažėjo su darbu ir komercine veikla susijusio interneto vartojimas (nuolat naudojasi 62% - 2009 m. ir 54% - 2010 m.) ir interneto naudojimo mokslui ir švietimui (nuolat naudojasi 36% - 2009 m. ir 27% - 2010 m.). Labiausiai su darbu ir komercine veikla susijęs interneto naudojimo dažnumas krito kaime. Kaimo VIP lankytojai su darbu ir komercine veikla internete nuolat užsiėmė: 2008 m. – 49%, 2009 m. – 59%, 2010 m. – 48% respondentų (mieste - 2008 m. – 65%, 2009 m. – 61%, 2010 m. – 60%).

Naudojimasis viešosiomis paslaugomis

Viešosiomis paslaugomis tiek paskutinių 3 mėn. laikotarpiu, tiek ir 12 mėn. laikotarpiu naudojasi apie trečdalis 2010 m. VIP lankytojų apklausos dalyvių (29% - 3 mėn. laikotarpyje ir 36% 12 mėn. laikotarpyje). Informacijos paieška yra šiek tiek populiareesnė už dokumentų formų parsisiuntimą ar pildymą, tačiau skirtumas yra nedidelis (6 – 7 procentiniai punktai). Tai leidžia daryti prielaidą, kad dauguma vartotojų jau turi išankstinės informacijos apie dokumentų formas ir institucijų tinklalapiuose jų ieško tiksliai.

Per 2008 – 2009 m. paieška viešųjų institucijų tinklalapiuose buvo vienodai populiari (2009 m. per paskutiniųjų 3 mėn., laikotarpį naudojasi 28%, 2010 m. – 29% VIP apklausos dalyvių), tačiau pastebimas formų parsisiuntimo ir pildymo populiarumo augimas (2009 m. per paskutiniųjų 3 mėn., laikotarpį dokumentų formas parsisiuntė 18%, 2010 m. – 24% VIP apklausos dalyvių).

VIP lankytojų kaime ir mieste e. valdžios resursų naudojimo tendencijos statistiškai reikšmingai nesiskiria.

Interneto teikiama nauda

2010 m. VIP lankytojų tyrimo duomenimis, pagrindinės respondentų įvardintos interneto socialinės naudos yra: laisvalaikio praturtinimas (80%), pagerėjęs bendravimas su artimaisiais (69%), pagalba geresniam darbo atlikimui (55%). Respondentai išskyrė šias ekonomines naudas: pagalba susirandant darbą – 55%, pinigų sutaupymą – 51%, pagalbą tiesioginiam darbui ar studijoms – 46%.

2008 ir 2010 m. laikotarpiu daugelyje sričių pastebimas interneto naudos vertinimų augimas. Reikšmingi pokyčiai fiksuoti laisvalaikio kokybės pagerėjimo (2008 m. – 71%, 2009 m. – 72%, 2010 m. – 80%), bendravimo su draugais ir artimaisiais (2008 m. – 56%, 2009 m. – 57%, 2010 m. – 69%) ir pagalbos uždirbant pinigus srityse (2008 m. – 9%, 2009 m. – 7%, 2010 m. – 15%).

Kaimo ir miesto VIP lankytojų naudos vertinimai reikšmingai išsiskyrė keliose srityse: pagerėjusio bendravimo su draugais (2010 m., 75% kaime ir 64% mieste), praturtintino laisvalaikio (2010 m., 83% kaime ir 78% mieste). Pagalba randant darbą dažniau akcentuota miestuose (2010 m., 15% kaime ir 23% mieste).

Saugus naudojimasis internetu

Informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą

2010 m. VIP lankytojų apklausa parodė, kad arti pusės respondentų besinaudojančių internetu savo žinias apie saugų kompiuterių naudojimą laiko pakankamomis. Nuo 42% respondentų nelegalaus turinio srityje iki 53% respondentų interneto vartojimo kultūros srityje savo žinias laiko pakankamomis, kad galėtų nuo minėtų grėsmių apsaugoti.

Lyginant miesto ir kaimo VIP lankytojų žinias ir gebėjimus saugaus interneto srityje, stebimas aukštesnis kaimo respondentų savo gebėjimų vertinimas visose su interneto saugumu susijusiose srityse.

Žinių apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą šaltiniai

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, pagrindiniai informacijos apie saugų internetą šaltiniai – kolegos ir draugai (51%), internetas (46%), bibliotekos darbuotojai (44%) ir žiniasklaida (31%).

Bibliotekos darbuotojus kaip pagrindinį žinių apie interneto grėsmes ir apsisaugojimo būdus šaltinį įvardino vyresni kaip 25 m., žemesnių pajamų (iki 600 Lt. vienam šeimos nariui), neturintys aukštojo išsilavinimo respondentai, pensininkai. Kolegas ir draugus dažniau minėjo jaunesni kaip 25 m. respondentai.

Kaimo ir miesto VIP lankytojai akcentavo skirtingus informacijos apie saugų internetą šaltinius. Mieste dažniau išskirti kolegos ir draugai (mieste – 55%, kaime – 46%), žiniasklaida (mieste – 37%, kaime – 26%), internetas (mieste – 48%, kaime – 44%) bei asmeninė patirtis (mieste – 31%, kaime – 23%). Kaime kaip informacijos apie saugų internetą šaltiniai dažniau akcentuoti bibliotekininkai (mieste – 31%, kaime – 56%) ir kompiuterinio raštingumo kursai (mieste – 14%, kaime – 17%).

Pagalba susidūrus su saugaus interneto ir kompiuterio naudojimo grėsmėmis

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, susidūrus su interneto naudojimo grėsmėmis, 20% respondentų pagalbos kreipiasi į bibliotekos darbuotojus, 19% – į kolegas ar draugus, 14% – į IT specialistus.

Miesto VIP lankytojai su interneto grėsmėmis susiduria rečiau – 20% apklaustųjų neteko susidurti (kaimo vietovėse – su problemomis nesusidūrė 14% respondentų). Miestuose, iškilus su saugiu interneto naudojimu susijusioms problemoms, dažniau kreipiamasi į kolegas ar pažįstamus (22% mieste ir 14% kaime). Kaimo respondentai dažniau negu miesto pagalbos kreiptųsi į bibliotekininkus (26% kaime ir 15% mieste).

Naudojimas bibliotekų paslaugomis

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, populiariausia bibliotekų paslauga – galimybė nemokamai naudotis internetu (91%). Didelė dalis lankytojų naudoja „tradicinėmis“ bibliotekų paslaugomis – knygų išdavimu (82%), galimybe skaityti periodinę spaudą (78%), kitokių leidinių išdavimu (kalbų mokymosi programos, CD, DVD, meno leidiniai, natos ir pan.) - 35%.

„Modernios“ bibliotekos paslaugos taip pat populiarios. Informacijos duomenų bazėmis internete naudojasi 59%. Daugialypė terpė išteklius naudoja: video medžiagą – 55%, garso įrašus – 52%, kompiuterinius žaidimus – 44%. Du penktadaliai (41%) VIP lankytojų naudoja galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose.

Lyginant VIP lankytojų ir gyventojų apklausos duomenis, populiariausia paslauga gyventojų tarpe yra knygų išdavimas – 90% paslaugos vartotojų (VIP lankytojų – 82%). Gyventojų apklausos dalyvių naudojimosi kitomis bibliotekos paslaugomis rodikliai yra gerokai žemesni nei VIP lankytojų. Gyventojai aštuonis kartus rečiau naudoja galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojai - 5%, VIP lankytojai - 41%), beveik tris kartus rečiau naudoja nemokamu internetu (gyventojai - 33%, VIP lankytojai - 91%) bei informacijos duomenų bazėmis internete (gyventojai - 18%, VIP lankytojai - 59%).

Šie skirtumai gali būti aiškinti VIP lankytojų „profesionalumu“ bibliotekų srityje – VIP lankytojai bibliotekose lankosi dažniau, taigi, jie yra geriau informuoti apie bibliotekų teikiamas paslaugas.

VIP lankytojai 2010 m. du kartus dažniau nei 2009 m. naudoja galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (2010 m. - 41%, 2009 m. - 18%).

Kaimo VIP lankytojai gerokai aktyvesni naudojantis visomis bibliotekų paslaugomis. Kaimuose daug populiarnesnis naudojimas daugialypės terpės ištekliais: video medžiagos peržiūra (2010 m. tyrimo duomenys: mieste - 47%, kaime – 63%), garso įrašų klausymas (2010 m. tyrimo duomenys: mieste - 43%, kaime – 61%). Kaimo VIP lankytojai dažniau nei miesto pasinaudoja galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (2010 m. tyrimo duomenys: mieste - 33%, kaime – 48%).

Bibliotekų teikiamų paslaugų kokybės pokyčių vertinimas

2010 m. VIP lankytojų apklausoje, bibliotekų paslaugų kokybės pokyčių vertinimai yra gana palankūs. Palankiausiai įvertinta bendra bibliotekos atmosfera (57% teigiamų vertinimų), bei pokyčiai susiję su „naująja“ biblioteka – galimybė gauti iš darbuotojų patarimą ar pagalbą naudojantis kompiuteriu ar internetu (59% teigiamų vertinimų), kompiuterinės technikos gausa ir kokybė (44% teigiamų vertinimų), programinės įrangos gausa (44% teigiamų vertinimų) ir kokybė (43% teigiamų vertinimų), organizuojamų renginių įvairovė ir kokybė (44% teigiamų vertinimų). Prasčiausiai vertintos sritys - knygų asortimento ir periodinių leidinių atnaujinimas (atitinkamai 32% ir 28% teigiamų vertinimų). Kas penktas VIP lankytojas (20%) manė, kad knygų asortimentas bibliotekoje pablogėjo.

Lyginant 2009 m. ir 2010 m. bibliotekų teikiamų paslaugų vertinimus, minimalus teigiamas pokytis užfiksuotas tik organizuojamų renginių srityje. 2008 – 2010 m. knygų asortimento atnaujinimo vertinimai nuosekliai blogėjo (nuo 50% teigiamų vertinimų 2008 m. iki 32% - 2010 m.), taip nuosekliai blogėjo ir periodinės spaudos įvairovė (nuo 44% teigiamų vertinimų 2008 m. iki 28% - 2010 m.). 2010 m. mažesnė dalis VIP lankytojų nei 2009 m. manė, kad pagerėjo kompiuterinės technikos, programinės įrangos gausa bei kokybė – šiose srityse vieni didesnių neigiamų pokyčių. Knygų ir periodikos asortimento neigiamus vertinimus lengva paaiškinti sumažėjusiu finansavimu, tačiau su IT technika ir programine įranga susijusių vertinimų neigiamus pokyčius paaiškinti sunkiau. Vienas iš galimų paaiškinimų – respondentų „pripratimas“ prie naujovių ir jų traktavimas kaip savaime suprantamų duotybių (neigiamų vertinimų nedaugėja – daugėja neutralių vertinimų). Ryškūs kokybiniai pokyčiai, galimai įvykę 2007 – 2008 m., labai aiškiai atsispindėjo ir teigiamų vertinimų dinamikoje (2008 – 2009 m.), tačiau vėliau sekę „rutininiai“ pokyčiai nebebuvo tokie pastebimi, taigi ir teigiamai vertinami.

Kaimo ir miesto bibliotekų paslaugų kokybės vertinimai ir jų pokyčiai laike nesiskiria. Iš esmės atkartojama visiems bibliotekų tyrimo etapams būdinga tendencija – kaimuose bibliotekų paslaugos yra vertinamos palankiau, išskyrus knygų asortimento atnaujinimą bei periodinės spaudos įvairovę.

Bibliotekininkų pagalbos ir konsultacijų poreikis

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, iškilus su kompiuteriais ar internetu susijusioms problemoms, dauguma respondentų (84%) kreipiasi pagalbos į bibliotekininkus. Kas devintas respondentas tai daro (11%) nuolatos, 18% - dažnai, trečdalis (33%) – kartais ir 22% - retai. 12% VIP lankytojų niekada nesikreipia pagalbos, patarimo, nesikonsultuoja su bibliotekininkais.

Rečiausiai su bibliotekininkais konsultuojasi 15 – 34 m. respondentai, *dažniausiai* – vyresni kaip 55 m. asmenys ir pensininkai.

Lyginant 2009 - 2010 m. VIP lankytojų apklausų rezultatus, padaugėjo nuolatos ir dažnai besikreipiančių pagalbos naudojantis kompiuteriu (2009 m. - 23%, 2010 m. - 29%).

Kaimo VIP lankytojai dažniau nei miesto VIP lankytojai, naudodamiesi kompiuteriais ar internetu bibliotekoje, kreipėsi pagalbos ar konsultavosi su bibliotekininku. Pavyzdžiui, 39% kaimo VIP lankytojų kreipiasi pagalbos ar konsultuojasi dažnai arba nuolatos, lyginat su 19% miesto VIP lankytojais.

Bibliotekininko pagalbos ir konsultacijų vertinimas

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, absoliuti dauguma (92%) lankytojų, kurie yra kreipėsi pagalbos ar patarimo į bibliotekininką, liko patenkinti suteiktos pagalbos kokybe (visiškai patenkinti - 49% arba patenkinti - 43%). Bibliotekininkų pagalbą teigiamai vertina visos demografinės grupės. Palankiausiai bibliotekų pagalbos kokybę vertina 55 – 64 m. respondentai.

Lyginant 2009 ir 2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenis, bendras pasitenkinimas bibliotekininkų konsultacijų kokybe beveik nepakito, išskyrus išaugusį kokybės vertinimą tarp jaunesnių kaip 25 m. respondentų (2008 m. bibliotekininko pagalba visiškai patenkinti - 2%, 2009 m. – 5%, 2010 m. – 40% respondentų).

2008 m. respondentų patenkintų teikiama pagalba buvo 91% (visiškai patenkinti - 42%, patenkinti - 49%), 2009 m. išliko nepakitęs - 91% (visiškai patenkinti - 53%, patenkinti - 38%), 2010 m. - 92% (visiškai patenkinti - 49% arba patenkinti - 43%).

2010 m. VIP lankytojų tyrimo duomenimis, kaimo respondentai kiek labiau nei miesto respondentai buvo patenkinti bibliotekininko pagalba ar konsultacija (95% paslauga patenkintų kaimo VIP lankytojų ir 90% miesto VIP lankytojų).

Bibliotekų įvaizdis

Apibendrinant su bibliotekomis siejamas asociacijas, galima išskirti tris pagrindines bibliotekos įvaizdžio dimensijas: informacija (knygos, periodika, žinios, švietimas) – 63%, bendravimas (parodos, kultūra, socializacija) – 18%; technologijos (IT technologijos, internetas) 19%.

VIP lankytojai bibliotekoms daugiausia priskiria teigiamas įvaizdžio savybes.

Personalas: bibliotekininkai yra geri pagalbininkai lankytojui, bibliotekininkai yra linksmi ir mandagūs, bibliotekose dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai. Paslaugos: VIP lankytojai biblioteką įsivaizduoja kaip vietą, teikiančią daug įvairių paslaugų. Socialinės funkcijos: VIP lankytojai bibliotekai priskiria ir tam tikras socialines funkcijas – komunikacinę (vieta skirta bendrauti) ir kultūrinę, bendruomeninę (bendruomeninio gyvenimo centrą). Bendra aplinka. Labai palankiai vertinama bendra aplinka: gera atmosfera, populiarī vieta leisti laiką, madinga vieta leisti laiką, vieta skirta visiems norintiems. Pažanga: biblioteka suvokiama kaip šiuolaikiška, aprūpinta naujausia įranga, nuolat diegiančia naujoves institucija.

Bibliotekų įvaizdis, lyginant VIP lankytojų ir gyventojų apklausas skiriasi. Pastebima, tendencija, kad VIP lankytojai bibliotekoms teigiamas savybes priskyrė dažniau, nei gyventojai – interneto vartotojai.

Apibendrinant, galima pastebėti, kad tarp gyventojų apklausos dalyvių vyrauja konservatyvios bibliotekos įvaizdis, tuo tarpu, VIP lankytojai biblioteką laiko šiuolaikiška, modernia ir pažangia institucija. Taip pat reikia išskirti bibliotekų teigiamą personalo įvaizdį – ir VIP lankytojai ir gyventojai bibliotekininkus vertina vienodai palankiai.

Tiek miesto, tiek kaimo VIP lankytojai teigiamai vertina biblioteką, tačiau kaimo respondentų įvaizdinių savybių vertinimai yra aukštesni. Miesto VIP lankytojų bibliotekos įvaizdis yra panašus į gyventojų apklausos t.y. dažniau manoma, kad biblioteka yra konservatyvi. Tuo tarpu, kaimo VIP lankytojai biblioteką dažniau sieja su moderniomis technologijomis, bendravimo erdve bei kultūros centru.

Viešos interneto prieigos diegimo projektai

Viešos interneto prieigos diegimo ir visuomenės kompiuterinio raštingumo ugdymo projektų žinomumas

2010 m. VIP lankytojų tyrimo duomenimis, apie projektus ar programas skirtas viešos interneto prieigos diegimui ar kompiuterinio raštingumo ugdymui girdėjo daugiau nei pusė (59%) respondentų. Geriausiai žinomas projektas - „Bibliotekos pažangai“. Spontaniškai (neskaitant projektų pavadinimų) jį paminėjo 41% VIP lankytojų (daugiausia vyresnių kaip 55 m. respondentų ir pensininkų). 12 % respondentų įvardijo projektą „Langas į ateitį“, 6% - VIPT.

Per 2008 – 2010 m. laikotarpį išaugo projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas (atitinkamai, 2010 m. - 41%, 2009 m. - 18%, 2008 m. - 7%).

Paminėjus projektų pavadinimus (primintinis žinomumas), žinomiausi yra: „Bibliotekos pažangai“ – 80%, „Langas į ateitį“ – 54%, VIPT – 42% respondentų.

Lyginant VIP lankytojų ir gyventojų (2010 m. reprezentatyvi apklausa), pastebima, kad visi projektai skirti viešos interneto prieigos diegimui ar kompiuterinio raštingumo ugdymui yra geriau žinomi VIP lankytojams. Labiausiai išsiskiria projekto „Bibliotekos pažangai“ primintinis žinomumas, jį žino dvigubai daugiau VIP lankytojų nei gyventojų (80% ir 41% žinančių). Kitų projektų primintinis žinomumas skiriasi mažiau.

Projektų žinomumas 2008 – 2010 m. laikotarpiu kito skirtingai. Projekto „Bibliotekos pažangai“ primintinis žinomumas tarp VIP lankytojų nuosekliai augo (35% - 2008 m., 64% - 2009 m., 80% - 2010 m.), projekto „Langas į ateitį“ primintinis žinomumas mažėjo (65% - 2008 m., 62% - 2009 m., 54% - 2010 m.), o „VIPT“ primintinis žinomumas beveik nekito (42% - 2008 m., 46% - 2009 m., 42% - 2010 m.).

Projekto „Bibliotekos pažangai“ primintinis žinomumas 2008 - 2010 metais augo, tačiau projektas geriau žinomas kaimo VIP lankytojams (2010 m. - 86% - kaime, 74% - mieste, 2009 m. - 64% - kaime, 64% - mieste, 2008 m. - 41% - kaime, 28% - mieste).

Projekto „Langas į ateitį“ primintinis žinomumas mažėjo tiek kaime, tiek mieste (2010 m. - 60% - kaime, 48% - mieste, 2009 m. - 71% - kaime, 53% - mieste, 2008 m. - 74% - kaime, 55% - mieste), tačiau kaime žinomumas mažėjo sparčiau.

VIPT primintinis žinomumas mieste kito nežymiai (2010 m. – 33%, 2009 m. - 33%, 2008 m. - 30%).

Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas

Projektas „Bibliotekos pažangai“ VIP lankytojų yra vertinamas itin palankiai (2010 m. 85% įvertino palankiai arba labai palankiai). Lyginant VIP lankytojų ir gyventojų, vertinimus pastebima, kad projektas yra vertinamas palankiai tiek vienos, tiek kitos tikslinės grupės respondentų. Ir 2010 m., ir 2009 m. ir kaimo ir miesto respondentų projektas „Bibliotekos pažangai“ yra vertinamas vienodai palankiai.

Informacijos apie projektus šaltiniai

2010 m. VIP lankytojų tyrimo duomenimis, apie projektą „Bibliotekos pažangai“ respondentai daugiausiai sužinodavo iš skelbimų bibliotekoje – 66%, televizijos – 61%, interneto – 39%, spaudos – 37%. Kiek rečiau apie projektą sužinodavo iš kitų šaltinių – iš draugų pažįstamų – 33%, radijo – 29%, lauko reklamos – 24%.

2009 – 2010 m. tyrimų rezultatus, pastebima, kad išaugo projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas iš įvairių informacijos šaltinių - televizijos, spaudos, interneto, radijo, lauko reklamos ir kt. šaltinių.

Kaimo VIP lankytojai apie projektus dažniau sužino iš skelbimų bibliotekoje. VIP lankytojų mieste informacijos apie projektus šaltinių svarba yra labai panaši, todėl išskirti vieną pagrindinį šaltinį yra sudėtinga.

1. Tyrimo pristatymas

1.1 Bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojų apklausa

Bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojų apklausa (4 instrumentas) yra sudėtinė projekto „Bibliotekos pažangai“, įgyvendinamo Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Bilo ir Melindos Geitsų fondo, poveikio vertinimo dalis. 2011 m. tyrimas yra 2 projekto poveikio vertinimas (prieš tai vykdyta 2008 m. pradinės situacijos analizė ir 2009 m. 1 - asis projekto poveikio vertinimas).

1.1.1 Tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojų apklausos (4 instrumentas) tyrimo tikslas – ištirti Lietuvos gyventojų interneto vartojimo kiekybinius ir kokybinius rodiklius:

- Ištirti viešo interneto prieigų naudotojų technologinių žinių ir įgūdžių pokyčius;
- Pamatuoti besinaudojančių internetu bibliotekose skaičių;
- Įvertinti alternatyvių interneto prisijungimo būdų rezultatus;
- Pamatuoti besinaudojančių internetu (bibliotekose ir apskritai) skaičiaus pokyčius.
- Apibrėžti dažniausias veiklas internete ir įvertinti jų naudos suvokimą;
- Aptarti bibliotekų įvaizdį, reputaciją ir misijos suvokimą viešo interneto vartotojų akimis;
- Įvertinti bibliotekininkų kaip interneto technologijų konsultantų žinias ir gebėjimus;
- Įvertinti naujų IT pagrįstų bibliotekos paslaugų kiekį ir turinį;
- Palyginti kiekybiškai pamatuojamų rodiklius su ankstesnių tyrimų rezultatais.

1.1.2 Poveikio matavimo rodikliai

Bibliotekų viešos interneto prieigos vartotojų apklausa tiriami šie poveikio matavimo rodikliai:

2. Išaugę bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis informacinėmis technologijomis:
2C. Pagerėję bibliotekininkų internetinių išteklių ir el. paslaugų žinios ir įgūdžiai
3. Pagerėję viešų bibliotekų lankytojų informacinių technologijų naudojimo įgūdžiai:
3A. Pagerėję viešos interneto prieigos vartotojų informacinių technologijų žinios ir įgūdžiai
3B. Pakitusi viešos interneto prieigos vartojimo praktika
4. Pagerėjusi prieiga specifinėms grupėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms:
4A. Procentas vartotojų, kurie neturi alternatyvios interneto prieigos
4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis
4C. Veiklos, kurioms atlikti vartotojai bibliotekose esančią viešą interneto prieigą naudoja dažniausiai
5. Pagerėjęs bibliotekų atstovavimas
5A. Bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis
5B. Išplėsta bibliotekų misija ir kompetencijos sritys
7. Išaugusi socialinė nauda individams ir bendruomenėms per IT:
7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas
7B. Bibliotekininkų suvokimas apie bendruomenei viešos interneto prieigos teikiamą naudą
8. Išaugusi aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas:
8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje

1.1.3 Tyrimo metodologija

1.1.3.1 VIP lankytojų apklausa

Tikslinė grupė

Bibliotekų viešos interneto prieigos 15-74 metų vartotojai.

Tyrimo imtis

2028 respondentai.

Atranka

Atranka reprezentuoja visus šalies regionus pagal projekte dalyvaujančias įstaigas, įskaitant pasiskirstymą mieste ir kaime. Suderinus su „Bibliotekos pažangai“ darbo grupe, ir, atsižvelgiant į ankstesnių metų tyrimų metodikas, atrankos schemoje pasirinkta 50/50 proc. miesto – kaimo respondentų pasiskirstymo proporcija.

Respondentai bibliotekose atrenkami pagal atsitiktinį - sisteminių atrankos principą (žingsnį).

Duomenų rinkimo metodas

Anketinė apklausa, atsakymus pildant internetu viešose interneto prieigose bibliotekoje, dalyvaujant ir asistuojant profesionaliam interviuotojui.

Laiko darbų ataskaita

Apklausa	2028
Neatitiko atrankos kriterijų	127
Atlikimo data	2010 11 22 - 12 13

Kokybės kontrolė

UAB „RAIT“ tyrimai atliekami laikantis ESOMAR reikalavimų.

Darbo kontrolė vykdoma visuose tyrimo eigos etapuose:

- duomenų rinkimo – pakartotinai apklausiant ne mažiau kaip 10% respondentų;
- duomenų suvedimo (apklausa, vykdyta naudojant užprogramuotą anketą, užtikrinančią 100% suvedimo kontrolę);
- duomenų kodavimo (apklausa, vykdyta naudojant užprogramuotą anketą, užtikrinančią 100% kodavimo ir loginės sekos (angl. *routing*) kontrolę).

1.1.3.2 Pakartotinė telefoninė VIP lankytojų apklausa

Tikslinė grupė

VIP vartotojai, dalyvavę analogiškoje apklausoje 2009 m.

Tyrimo imtis

223 respondentai.

Atranka

Populiacija: Respondentai davė 2009 m. sutikimą dalyvauti pakartotinėje apklausoje. Dėl riboto kontaktų skaičiaus, norint pasiekti maksimalų respondentų skaičių, taikyta ištisinė atranka (bandyta susisiekti su visais generalinės visumos vienetais).

Duomenų rinkimo metodas

Mišrus duomenų surinkimo būdas: internetinė apklausa ir telefoninė apklausa.

Lauko darbų ataskaita

Apklausa vyko 2010 m. gruodžio 13 – 24 d.

<i>Telefoninė apklausa (CATI)</i>	
<i>Apklausta</i>	236
<i>Nekelia</i>	29
<i>Užimta</i>	27
<i>Balso paštas</i>	51
<i>Blogas numeris</i>	84
<i>Atsisakė</i>	14
<i>Išreiškė norą užpildyti el. anketą</i>	4
<i>Apklaustos laikotarpiu respondentas nepasiekiamas</i>	3
<i>Iš viso panaudota numerių</i>	448
<i>Internetinė apklausa (CAWI)</i>	
<i>Išsiųsta</i>	81
<i>Atsakė</i>	7
<i>Blogas el. pašto adresas</i>	12
<i>Nebaigė pildyti</i>	1
<i>Neatsakė</i>	61
<i>Iš viso panaudota numerių</i>	81
<i>Kiti pirminio kontakto kanalai</i>	
<i>Bandyta susisiekti, tačiau nepavyko (neprijungė prie „draugų“)</i>	13
<i>Iš viso panaudota numerių</i>	13
<i>Nėra galimybės susisiekti su respondentu (blogas arba nenurodytas tel. numeris; el. pašto adresas nenurodytas; skype/MSN vardas nenurodytas)</i>	7

1.2 Metodologinės pastabos

2010 m. viešų interneto prieigų bibliotekose lankytojų (toliau tekste – *VIP lankytojai*) tyrimo rezultatai buvo nagrinėjami šias pjūviais:

- 2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo rezultatų palyginimas su 2010 m. vykdytos reprezentatyvios 15 – 74 m. nuolatinė Lietuvos gyventojų apklausos (toliau tekste - *gyventojų apklausa*) rezultatais (korektiškam palyginimui naudoti tik gyventojų, besinaudojančių internetu duomenys, N=1014);
- Palyginimas su 2008 ir 2009 m. analogiškų VIP lankytojų apklausų rezultatais;
- Pagrindinių tikslinių grupių atsakymų sklaidos analizė: miestas – kaimas,¹ jaunimas – vyresni respondentai;²
- Statistiškai reikšmingų atsakymų sklaida demografinėse grupėse: lytis, amžius³, pajamos, pagrindinis užsiėmimas, socialinė padėtis, užimtumas. *Ataskaitoje aprašyti tik statistiškai reikšmingi grupių skirtumai.*
- Pakartotinės VIP lankytojų apklausos (2009 m. analogiškos apklausos dalyvių, sutikusių dalyvauti šių metų tyrime telefoninėje apklausoje) rezultatai pateikiami kaip papildoma informacija, kadangi dėl atrankos (reprezentuoja tik sutikusius dalyvauti aktyvius nuomonės reiškėjus), imties dydžio (maža imtis) ir tyrimų instrumento (daug skirtingų klausimų formuluočių) apribojimų jie negali būti korektiškai lyginami su pagrindinės apklausos duomenimis.

Patogesniai vertinimų skalių interpretavimui ir palyginimams laike panaudoti išvestiniai dydžiai:

- **Skalės balansas** padeda objektyviau palyginti vertinimus. Balansas skaičiuojamas iš teigiamų vertinimų atimant neigiamus, naudojant sutartinius svorius. $\text{Balansas} = (\text{VISIŠKAI PAKANKAMAI} + \text{PAKANKAMI} * 1/2) - (\text{VISIŠKAI NEPAKANKAMI} + \text{NEPAKANKAMI} * 1/2)$. Tai skirtumas tarp teigiamų ir neigiamų atsakymų lyginamosios dalies procentais. Likerto skalės balansas gali įgyti reikšmes nuo -100 (visi respondentai pasirenka neigiamą atsakymo variantą) iki +100 (visi pasirenka teigiamą atsakymo variantą). Jeigu teigiamų ir neigiamų atsakymų skaičius yra vienodas, balanso reikšmė bus lygi 0.

- **Vertinimų saldo**. Buhalterijoje ir tarptautinėje prekyboje (mokėjimų balanse) naudojamas rodiklis. Debetui, tyrimo atveju, prilygintas vėlesnių metų vertinimų balansas, o kreditui – praėjusių metų (skolintas) vertinimo balansas. Teigiamas saldo reiškia, kad nurodyto laikotarpio vertinimai yra aukštesni, nei praėjusio laikotarpio, o neigiamas, kad vertinimai (balansas), lyginant su praėjusiu laikotarpiu pablogėjo (0 reikštų, kad tarp lyginamųjų laikotarpių pokyčių nebuvo).

¹ Kaimo vietovės – iki 3000 gyventojų.

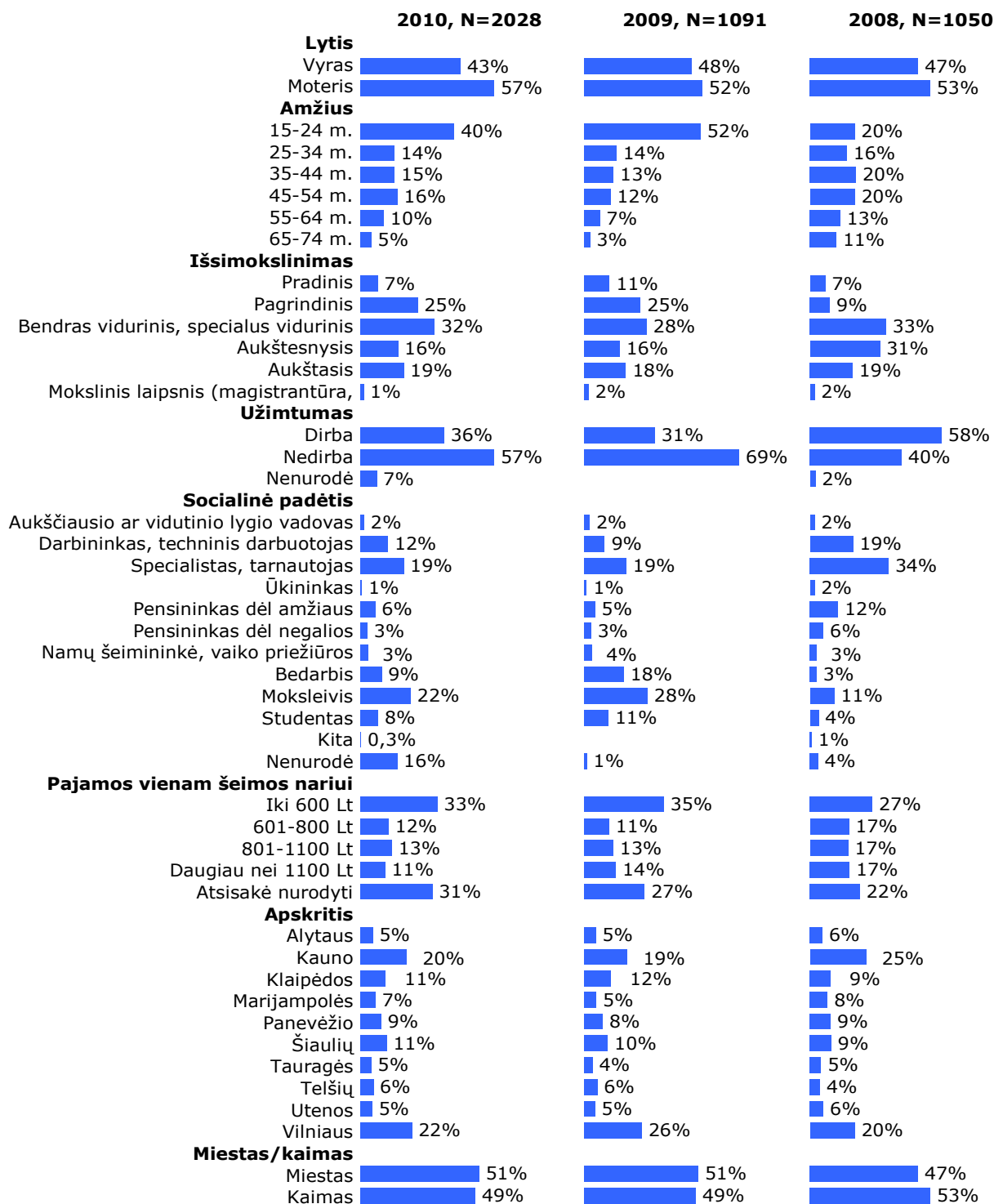
² Remiantis 2009 m. analogiška rezultatų analize, pagal amžių respondentai buvo padalinti į jaunesnius kaip 25 m. ir 25 m. ir vyresnius.

³ Amžiaus kohortos 10 metų intervalais: 15 – 24 m., 25 – 34 m., 35 – 44 m., 45 – 54 m., 55 – 64 m., 65 – 74 m.

1.3 Apklaustųjų demografiniai bruožai

2010 m. viešų interneto prieigų lankytojų apklausos duomenys buvo analizuojami kartu su 2010 m. Lietuvos gyventojų reprezentatyvios apklausos duomenimis.

1 diagrama. Bibliotekų *VIP lankytojų* ir *gyventojų* (kurie naudojami internetu) demografiniai bruožai

2. VIP vartotojų naudojimosi kompiuteriais ir internetu paplitimas

Šiame skyriuje analizuojami *VIP lankytojų* nuomonės tyrimo duomenys apie naudojimosi kompiuteriais ir internetu paplitimą.

- ✿ 40% *VIP lankytojų* neturi alternatyvios interneto prieigos nei namuose, nei darbo vietoje. Šis skaičius nuo bendros šalies statistikos skiriasi nedaug - 2010 m. atliktos *gyventojų apklausos* duomenimis, galimybės naudotis internetu nei darbe nei namuose neturi 33% respondentų.
- ✿ Vyresniems kaip 55 m., žemesnio išsimokslinimo, žemesnių pajamų respondentams, amžiaus ir negalios pensininkams dažniau nei kitoms socialinėms grupėms bibliotekų VIP yra vienintelė interneto prieigos vieta.
- ✿ 2008 – 2010 m. tyrimo rezultatai rodo spartų alternatyvią interneto prieigą namuose turinčių asmenų skaičiaus augimą kaimo vietovėse, tuo tarpu, miestuose stebima atvirkščia tendencija – tarp miestų VIP lankytojų, asmenų turinčių alternatyvios interneto prieigos galimybę proporcija mažėja. Ši dinamika paremia argumentą, kad kaimuose žmonės, net ir turėdami alternatyvią prieigą, internetu bibliotekų VIP naudojami dažniau.
- ✿ 2010 m. 23% VIP neturi alternatyvios interneto prieigos. Dažniau alternatyvų neturi žemesnių pajamų (iki 600 Lt.), žemesnio išsimokslinimo (pradinis, pagrindinis), vyresni kaip 55 m. respondentai, pensininkai dėl amžiaus ir negalios, bedarbiai.
- ✿ Pagrindinės VIP bibliotekose lankymo priežastys: finansinės (nemokamas internetas), galimybė naudotis tradicinėmis bibliotekų paslaugomis ir galimybės gauti pagalbą ir patarimų iš bibliotekos darbuotojų.

2.1 Galimybės naudotis kompiuteriu prijungtu prie interneto

2010 m. *VIP lankytojų*⁴ apklausos duomenimis, 60% respondentų namuose ar darbo vietoje turi kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turi galimybę naudotis (bet nebūtinai naudojami). Iš turinčių alternatyvią prieigą 52% respondentų turi kompiuterį ir interneto prieigą namuose, 23% – darbo vietoje. 40% *VIP lankytojų* teigė, kad neturi kompiuterio prijungto prie interneto nei namuose, nei darbo vietoje. Palyginimui, 2010 m. atliktos *gyventojų apklausos*⁵ duomenimis, galimybės naudotis internetu nei darbe nei namuose neturi 33% respondentų. (2 diagrama)

⁴ 2010 m. VIP vietose atlikta apklausa, N=2028.

⁵ 2010 m. reprezentatyvi nuolatinė 15 – 74 m. gyventojų apklausa. Bendra imtis – 1520 respondentų. Ataskaitoje su VIP lankytojais lyginami tik internetu besinaudojantys respondentai, N=1014. Toliau ataskaitoje – gyventojų apklausa.

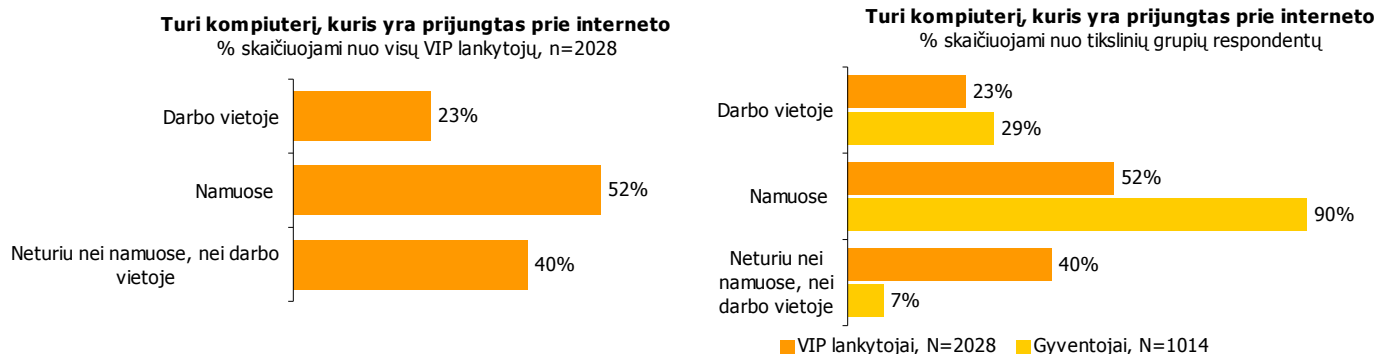
Namuose kompiuterį ir interneto prieigą dažniau turi moterys, jaunimas (iki 25 m.), studentai, moksleiviai. Vyriausiems respondentams (vyresniems kaip 55 m.), pensininkams internetas ir darbe ir namuose yra mažiau prieinamas. Darbo vietoje kompiuteriu ir internetu dažniau naudojasi vyresni kaip 25 - 54 m. respondentai (jie yra aktyviausi darbo rinkos dalyviai), respondentai su aukštuoju išsilavinimu, specialistai ir tarnautojai, vadovai, aukštesnes pajamas (virš 1000 LT vienam šeimos nariui) gaunantys asmenys.

Kitos nei VIP bibliotekose galimybės naudotis internetu daugiausiai neturi vyriausi respondentai (55 m. ir vyresni), žemesnio išsimokslinimo, žemesnių pajamų respondentai, amžiaus ir negalios pensininkai. Bedarbių, neturinčių alternatyvios interneto prieigos proporcija nėra statistiškai reikšminga – gan ženklus šios socialinės grupės skaičius internetu gali naudotis namuose.

Neturinčių galimybės naudotis nei darbe, nei namie grupėje išryškėjo įdomi tendencija. Be statistiškai reikšmingų skirtumų, kurie buvo prognozuojami (žemesnės pajamos, žemesnis išsilavinimas, pensininkai), pasirodė, kad tarp VIP lankytojų neturinčių alternatyvios interneto prieigos daugiau yra miestuose. Tai leidžia daryti prielaidą, kad miestuose nemokama VIP yra svarbesnis motyvas lankytis bibliotekose, nei kaimuose. Kaimuose, net ir turintys alternatyvias interneto prieigas, žmonės bibliotekose lankosi dažniau.

Tarp besinaudojančių internetu gyventojų (2010 m. *gyventojų apklausa*), didžiąjai daliai (93%), interneto prieiga yra prieinama namuose ir/ ar darbe: devyni iš dešimties (90%) gyventojų (internetu vartotojų) turi galimybę internetu naudotis namuose, o 29% – tokias galimybes turi darbo vietoje. (2 diagrama)

2 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate?

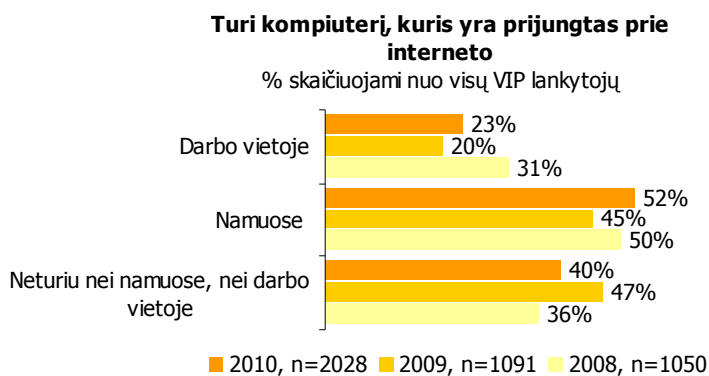

* respondentai galėjo nurodyti kelis atsakymo variantus

2008 – 2010 m. *VIP lankytojų* tyrimų rezultatai rodo asmenų turinčių kompiuterį prijungtą prie interneto darbe skaičiaus *mažėjimą*: 2008 m. – 31%, 2009 m. – 20%, 2010 m. – 23%. Analogiškai pokyčiai pastebėti ir *gyventojų tyrime*, tad šis reiškinys gali būti neigiamų tendencijų darbo rinkoje pasekmė (kelerius metus trunkantis dirbančiųjų skaičiaus mažėjimas ir potencialių darbo rinkos dalyvių emigracija).

(3 diagrama)

3 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate? 2008 – 2010 m. *palyginimas*

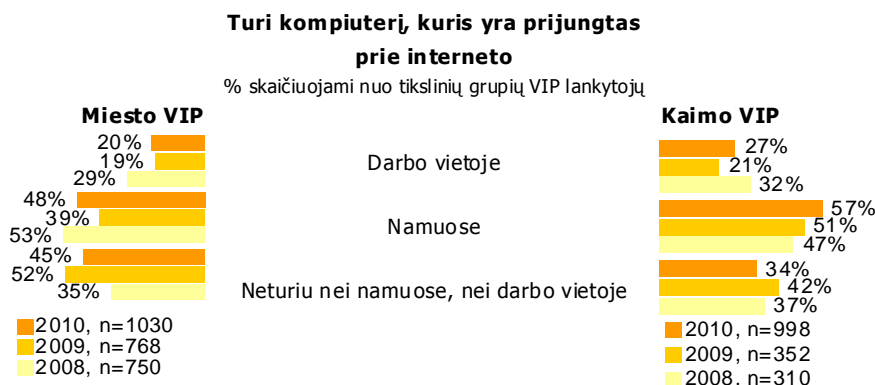

* respondentai galėjo nurodyti kelis atsakymo variantus

Kaimo ir miesto⁶ *VIP lankytojų* interneto vartojimo palyginimas 2008 – 2010 m. laikotarpiu rodo spartų alternatyvią interneto prieigą namuose turinčių asmenų skaičiaus augimą kaimo vietovėse (namuose galimybę naudotis internetu turėjo: 2008 m. – 47%, 2009 m. – 51%, 2010 m. 57%⁷, respondentų), tuo tarpu miestuose stebima atvirkščia tendencija. Interneto prieigą namuose turinčių miestų *VIP lankytojų* skaičius 2008 – 2009 m. laikotarpiu ženkliai sumažėjo (2008 m. - 53%, 2009 m. – 39%), o 2010 m. vėl pakyla iki 48% tačiau šis rodiklis atsilieka nuo kaimo vietovių statistikos (57%). *Ši dinamika taip pat paremia argumentą, kad kaimuose žmonės, net ir turėdami alternatyvią prieigą, internetu bibliotekų VIP naudojami dažniau.*

Interneto prieigos prieinamumo darbe mažėjimas kiek labiau pastebimas mieste - naudojimasis internetu darbo vietoje nuo 2008 m. iki 2010 m. sumažėjo 9 procentiniais punktais. Tuo tarpu, kaimo *VIP lankytojų* galimybės pasinaudoti kompiuteriu ir internetu darbo vietoje taip stipriai nepakito (nuo 2008 m. iki 2010 m. sumažėjo 5 procentiniais punktais, tačiau lyginant su 2009 m. net padidėjo 6 procentiniais punktais). (4 diagrama)

4 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojotės? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

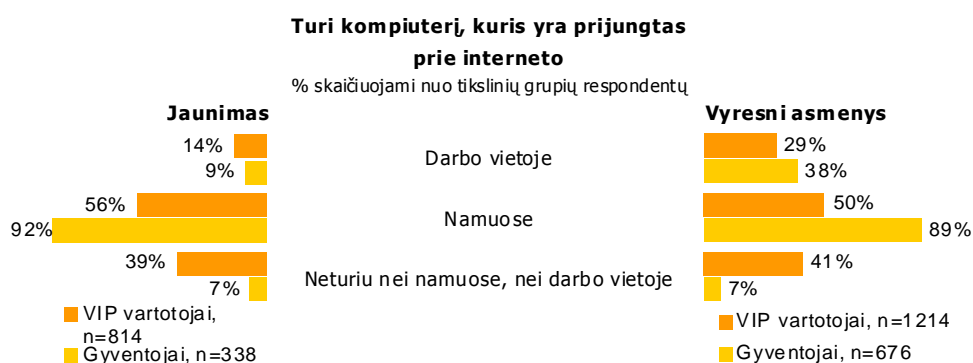
Jaunesni (iki 25 m.) *VIP lankytojai*⁸ turi šiek tiek didesnes galimybes pasinaudoti kompiuteriu ir internetu namuose, lyginant su vyresniais (25 m. ir vyresni) tikslinės grupės respondentais (atitinkamai 56% ir 50%), tačiau dvigubai daugiau vyresnių VIP lankytojų turi tokias galimybes darbo vietoje (vyresni kaip 25 m. asmenys - 29%, jaunesni - 14%). Remiantis *gyventojų apklausos* tyrimo rezultatais, pastebimos tos pačios tendencijos: vyresnių respondentų galimybės pasinaudoti kompiuteriu prijungtu prie interneto darbo vietoje (38% vyresnių interneto vartotojų ir 9% jaunesnių interneto vartotojų). (5 diagrama)

⁶ Kaimo vietovėms priskirtos gyvenvietės iki 3000 gyventojų.

⁷ Statistikos departamento duomenimis, 2010 m. pirmąjį ketvirtį internetu galėjo naudotis 54,9% namų ūkių. Šaltinis: <http://www.stat.gov.lt/lt/news/view/?id=7963>

⁸ Naudotos ankstesniame 2009 m. išskirtos dvi amžiaus grupės: jaunimas – iki 25 m. amžiaus ir 25 m. amžiaus ir vyresni.

5 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate? *Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas*

*Pakartotinės 2010 m. VIP lankytojų*⁹ apklausos dalyviai teigė, kad turi galimybę pasinaudoti kompiuteriu ir internetu namuose (66%) ar / ir darbo vietoje (24%). 27% apklaustųjų neturi galimybės pasinaudoti kompiuteriu ir internetu nei namuose, nei darbe. (6 diagrama)

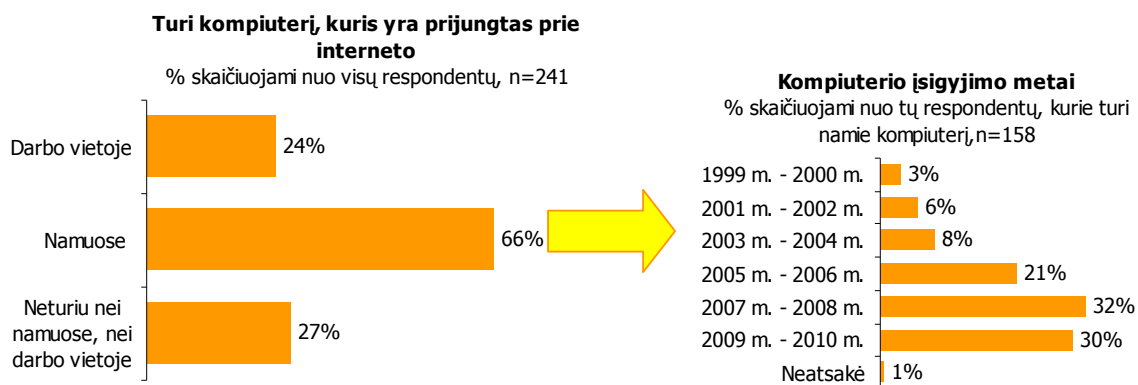
Turinčių kompiuterį namuose pakartotinės apklausos dalyvių buvo klausiama, kelintais metais jie įsigijo kompiuterį. Tyrimo rezultatais, ryškiausias kompiuterių pirkimo „šuošis“ pastebimas nuo 2005 metų. 2003 – 2004 m. kompiuterį įsigijo 8%, 2005-2006 m. - 21%, 2007-2008 m. – 32%, ir 2009-2010 m. – 30% respondentų skaičius. (6 diagrama)

Lyginant su bendromis *VIP lankytojų* (2009 m. duomenys) galimybėmis naudotis alternatyviomis interneto prieigomis, pakartotinės apklausos dalyvių galimybės yra išaugusios. 66% *pakartotinės* apklausos dalyvių gali internetu naudotis namuose (palyginimui, 2009 m. buvo 45%) ir tik 27% neturi kitų interneto naudojimosi galimybių, nei VIP (palyginimui, 2009 m. buvo 40%). Vis dėlto metodologiniai apribojimai¹⁰ neleidžia daryti pagrįstų išvadų apie didėjantį VIP vartotojų „prisotinimą“ galimybėmis naudotis IT technologijomis namuose.

⁹ Pakartotinė apklausa atlikta 2010 m. gruodžio mėnesį. Apklausoje dalyvavo asmenys 2009 m. VIP lankytojų apklausos metu davę sutikimą būti pakartotinai apklausti.

¹⁰ Imties dydis ir netikimybinė atranka.

6 diagrama. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate? *Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas*

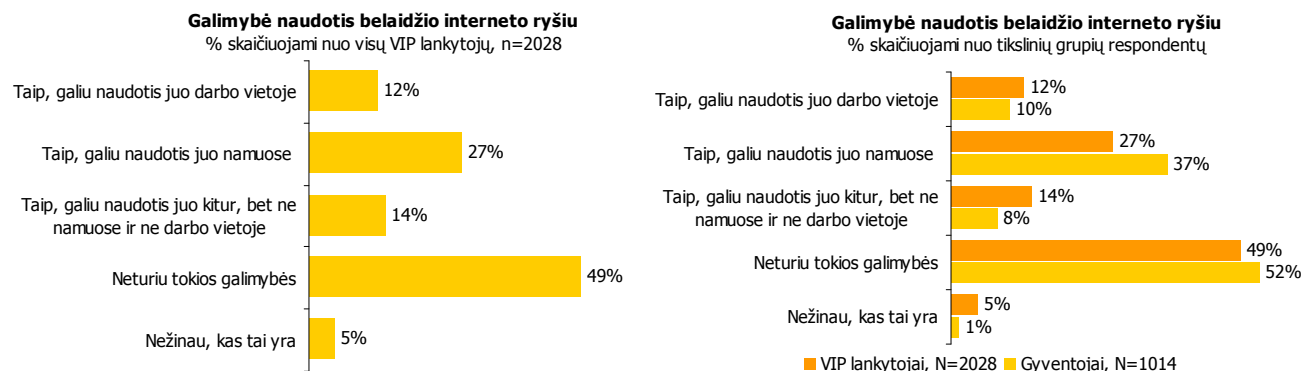
2.2 Galimybės naudotis belaidžio interneto ryšiu

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, 27% apklaustųjų teigė turintys galimybę naudotis belaidžiu interneto ryšiu namuose, 12% - darbo vietoje, 14% - kitur (ne namuose ir ne darbo vietoje). 49% respondentų belaidžiu internetu naudotis galimybių neturi (5% - nežino kas tai yra). (7 diagrama)

Belaidžiu internetu namuose ir darbe dažniau naudojasi asmenys su aukštesniu išsilavinimu, specialistai, tarnautojai, respondantai gaunantys aukštas pajamas (virš 1100 Lt. vienam gyventojui). Rečiau už kitas socialines – demografines grupes belaidžiu ryšiu naudojasi vyresni kaip 55 m. gyventojai, pensininkai.

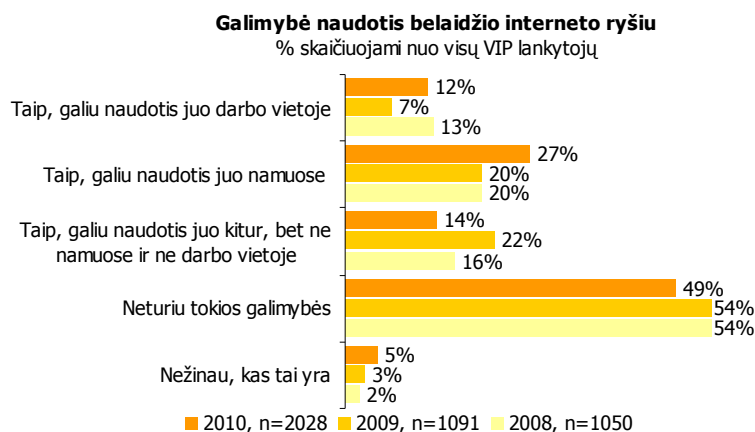
Lyginant *VIP lankytojų* 2010 m. tyrimo duomenis su 2010 m. atlikto *gyventojų tyrimo* duomenimis, pastebima, kad *VIP lankytojų* galimybės naudotis belaidžio interneto ryšiu atspindi bendrąją gyventojų, besinaudojančių internetu, situaciją. 2010 m. *gyventojų apklausos* duomenimis, 37% gyventojų (besinaudojančių internetu) belaidžiu ryšiu galėjo naudotis namuose, darbe – 10%, ne namuose ir ne darbe - 8% respondentų. Jokių galimybių naudotis belaidžiu internetu neturėjo 52% gyventojų - interneto vartotojų. (7 diagrama)

7 diagrama. Ar turite galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu?

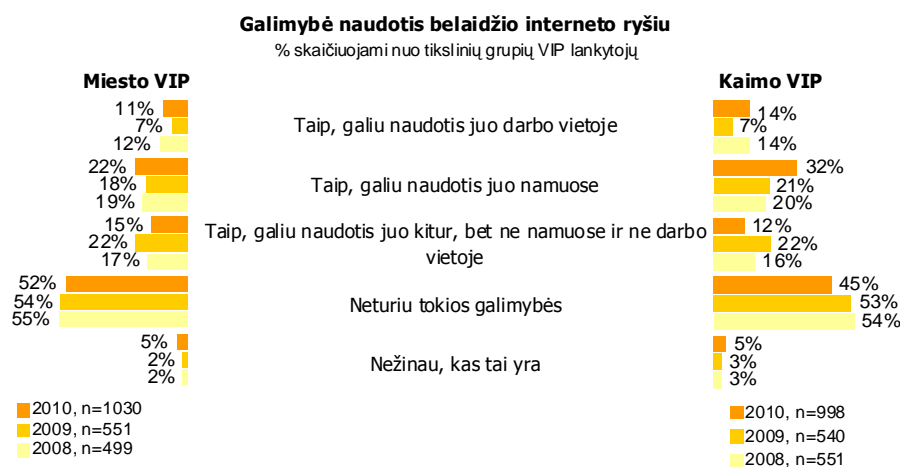
VIP lankytojų galimybės naudotis belaidžiu ryšiu 2008 – 2010 m. tyrimų laikotarpiu keitėsi nežymiai, nors 2010 m. pastebimas belaidžio ryšio namuose prieinamumo augimas (27% - 2010 m., 2008 – 2009 m. – 20%). Neturinčių jokių galimybių naudotis belaidžiu ryšiu sumažėjo 5 procentiniais punktais – iki 49% (2008 – 2009 m. buvo 54%). Darbo vietose belaidžio interneto prieinamumas statistiškai reikšmingai nesikeitė. **(8 diagrama)**

8 diagrama. Ar turite galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu? 2008 – 2010 m. palyginimas

Tarp kaimo *VIP lankytojų* belaidžio ryšio prieinamumas augo sparčiau, nei analogiškoje tikslinėje grupėje mieste. 2010 m. 32% (2009 m. – 21%, 2008 m. – 20%) kaimo VIP lankytojų turėjo galimybę pasinaudoti belaidžiu internetu namuose, o mieste namuose naudotis belaidžiu ryšiu galėjo 22% VIP lankytojų (2009 m. – 19%, 2008 m. – 18%).¹¹ Galimybės pasinaudoti belaidžiu internetu darbo vietoje bei kitose vietose tarp kaimo ir miesto VIP lankytojų išliko panašios (2010 m. – 11% miesto VIP lankytojų ir 14% VIP lankytojų kaime). **(9 diagrama)**

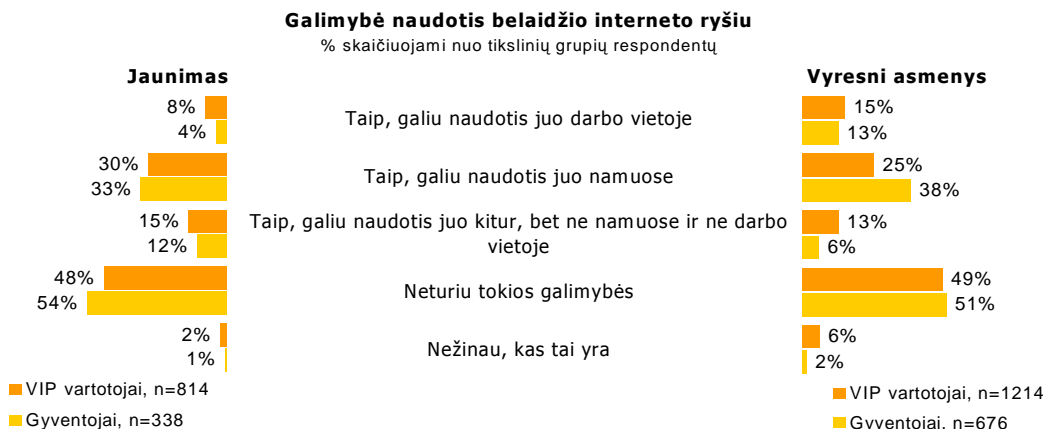
9 diagrama. Ar turite galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

¹¹ Jau minėta tendencija – kaimo VIP populiarumui alternatyvių priegyų prieinamumas mažiau svarbus faktorius, lyginant su miestu, kur VIP lankomumas yra labiau priklausomas nuo galimybių internetu naudotis kitur.

VIP lankytojų jaunimo (iki 25 m.) ir vyresnių (25 m. ir vyresnių) respondentų galimybės naudotis belaidžiu internetu – reikšmingai nesiskiria. (10 diagrama)

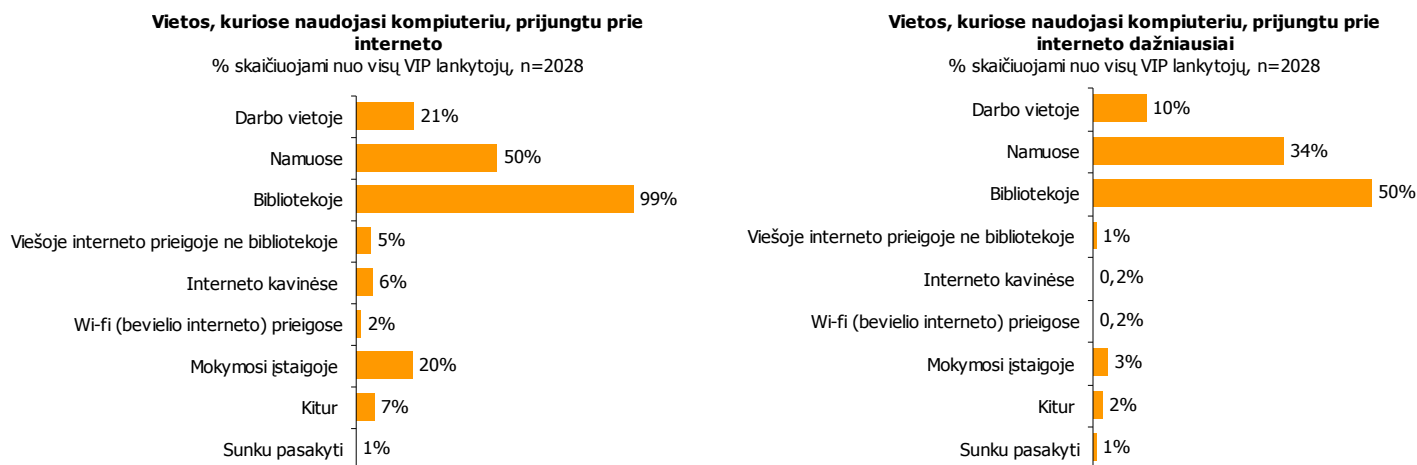
10 diagrama. Ar turite galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu? *Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas*

2.3 Naudojimosi internetu vietos

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, kompiuteriu prijungtu prie interneto, be bibliotekos VIP naudotis galėjo: namuose – 50%, darbo vietoje – 21%, mokymosi įstaigoje – 20%. Tarp VIP lankytojų biblioteka buvo *populiariausia* (dažniausia) vieta, kurioje naudojamas kompiuteris ir internetas (50% respondentų). Antrą pagal populiarumą vietą užima namai - 34%, trečią – darbovietė – 10%. (11 diagrama)

11 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta.

*galimi keli pasirinkimai

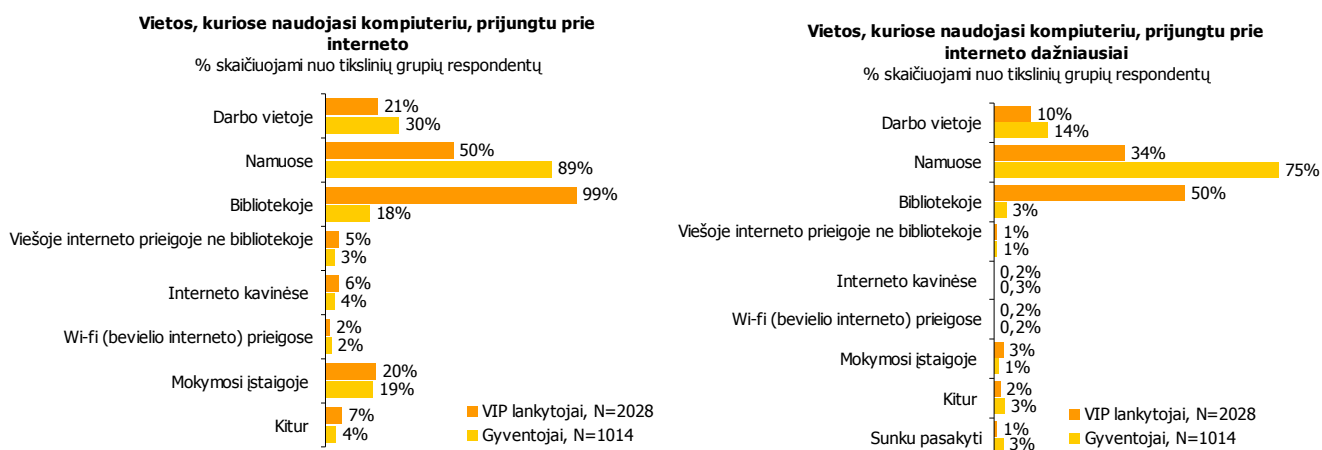
* vienas pasirinkimas

Internetu namuose ir darbe dažniau naudojasi asmenys su aukštesniu išsilavinimu, specialistai, tarnautojai, jaunesni kaip 25 m., aukštesnes pajamas gaunantys respondentai. *Dažniau nei kitose vietose* internetu

bibliotekose naudojasi vyrai, 55 – 74 m. amžiaus respondentai, pensininkai dėl amžiaus ir negalios, bedarbiai, žemiausias pajamas (iki 600 lt. vienam šeimos nariui) gaunantys gyventojai.

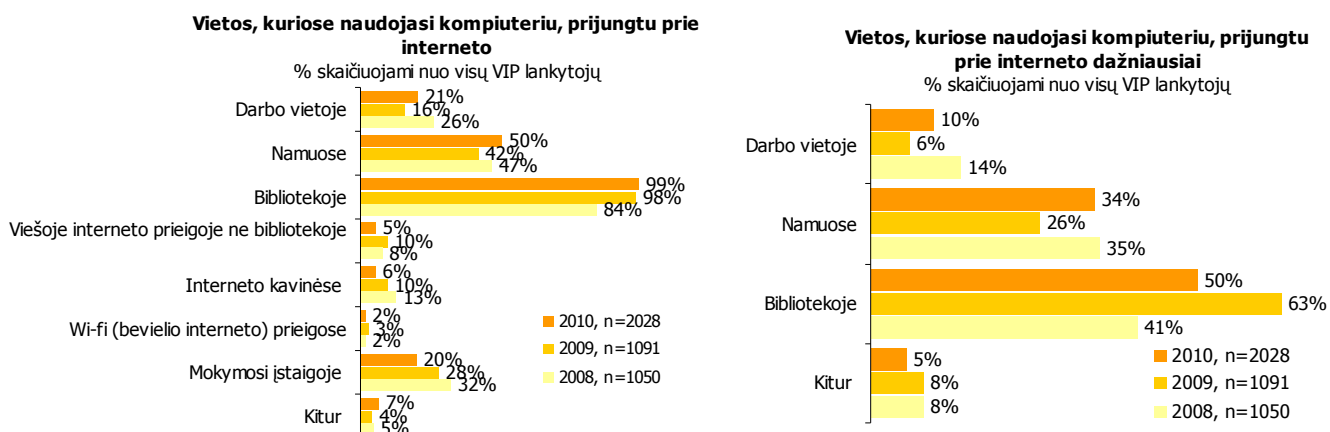
Lyginant 2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenis su 2010 m. *gyventojų tyrimo* duomenimis, pastebima, kad *gyventojams* (interneto vartotojams) populiariausios interneto naudojimo vietos yra namai – 89% ir darbas – 30%. Bibliotekose internetu naudojasi 18% *gyventojų tyrimo* respondentų. Panaši dalis *gyventojų* (19%) internetu naudojasi mokymosi įstaigose. (12 diagrama)

12 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta. *VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas*

Lyginant 2008 – 2010 m. *VIP lankytojų* apklausų duomenis, stebima anksčiau jau minėta tendencija – naudojimasis internetu namuose plinta (nuo 47% - 2008 m., 42% - 2009 m. iki 50% - 2010 m.), o naudojimasis darbe – mažėja (nuo 26% - 2008 m. iki 21% - 2010 m.). Taip pat pastebimas tolygus besinaudojančių internetu mokymosi įstaigose, skaičiaus mažėjimas (nuo 32% - 2008 m., 28% - 2009 m. iki 20% - 2010 m.). (13 diagrama)

13 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta. *2008 – 2010 m. palyginimas*

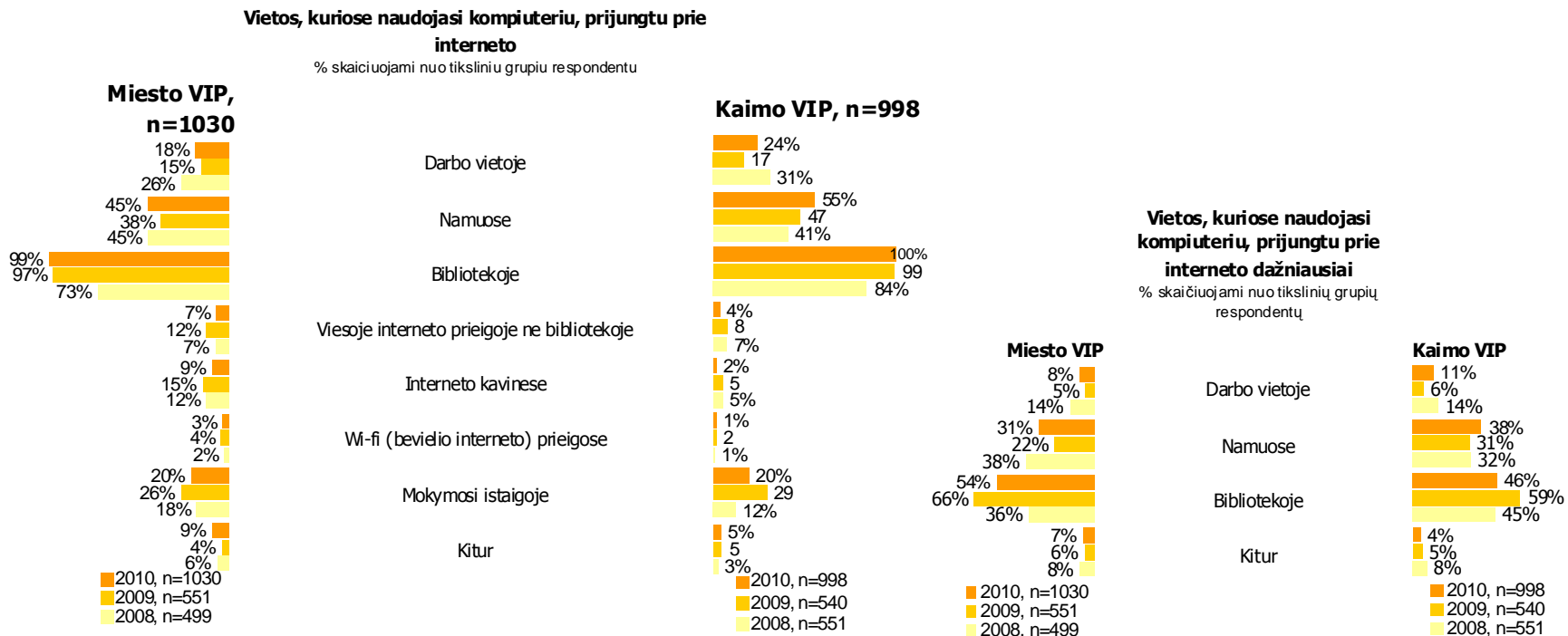

*galimi keli pasirinkimai

* vienas pasirinkimas

Interneto paplitimas ir jo naudojimo vietos tarp *VIP lankytojų* kaime ir mieste šiek tiek skiriasi. Analizuojant dažniausių interneto naudojimo vietų paminėjimus mieste ir kaime, kartojasi jau aprašyta tendencija: miesto VIP lankytojai bibliotekas kaip pagrindinę interneto prieigos vietą pamini dažniau, nei kaimo respondentai (atitinkamai 54% ir 46%). Tai rodo, kad miesto VIP lankytojams bibliotekos dažniau yra vienintelė galimybė naudotis internetu (VIP lankytojų neturinčių alternatyvios interneto prieigos daugiau yra miestuose, žr. 2.1 skyrelį), tuo tarpu kaime ji yra populiarsnė ir dėl kitų priežasčių. (14 **diagrama**)

14 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausiai naudojimosi internetu vieta. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

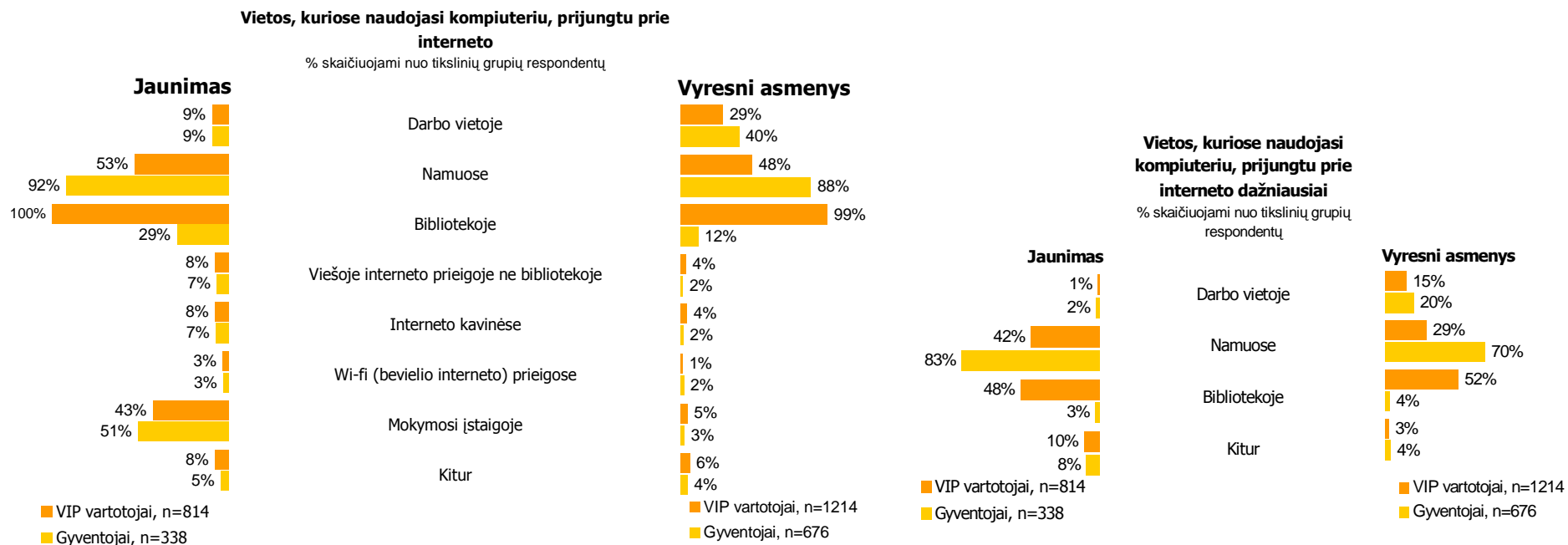

*galimi keli pasirinkimai

*vienas pasirinkimas

Išsiskiria jaunesnių (iki 25 m.) ir vyresnių (virš 25 m.) VIP lankytojų naudojimosi internetu vietas. Nors biblioteka ir namai išlieka pagrindinėmis interneto naudojimo vietomis abiem respondentų grupėms, tačiau vyresni *VIP lankytojai* kaip ir vyresni *gyventojai* dažniau nei jaunesni abiejų apklausų respondentai internetu naudojami darbo vietoje (vyresni VIP lankytojai – 29%, o vyresni gyventojai - 40% respondentų; jaunesni VIP lankytojai ir jaunesni gyventojai - po 9%). Biblioteką, kaip dažniausią interneto prieigos vietą renkasi panašus skaičius jaunesnių ir vyresnių VIP vartotojų (atitinkamai 48% ir 52%). (15 **diagrama**)

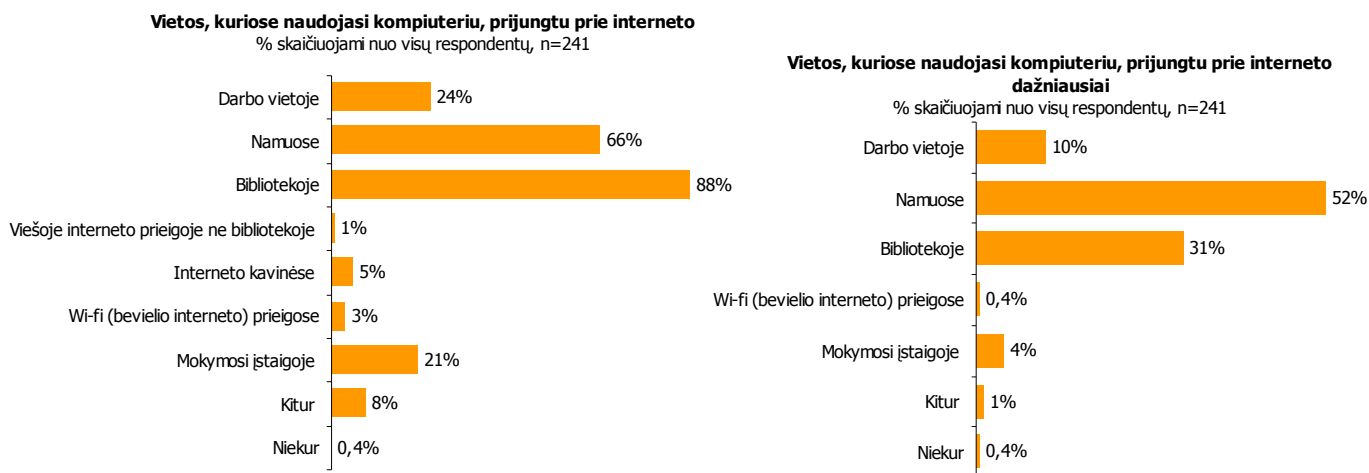
15 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta. Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas

Pakartotinės 2010 m. *VIP lankytojų* apklausos respondentai (2009 m. apklausos dalyviai) atlikto tyrimo metu teigė, kad naudojami kompiuteriu, prijungtu prie interneto bibliotekoje - 88%, namuose - 66%, darbo vietoje - 24% bei mokymo įstaigose - 21% respondentų. Remiantis šiais duomenimis galima teigti, kad dalis buvusių VIP lankytojų po metų laiko nebesinaudoja VIP paslauga) bibliotekose. Tikėtina, kad dalis buvusių VIP lankytojų pradėjo naudotis internetu prieiga kitose vietose. (16 diagrama)

Pakartotinės VIP lankytojų apklausos dalyviai 2010 m. atlikto tyrimo metu teigė, kad dažniausia jų naudojimosi kompiuteriu ir internetu vieta – namai (52%), antroje vietoje – biblioteka - 31%. Darbo vietoje dažniausiai kompiuteriu, prijungtu prie interneto naudojasi 10% pakartotinės VIP lankytojų apklausos respondentų. (16 diagrama)

16 diagrama. Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi internetu vieta. *Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas*

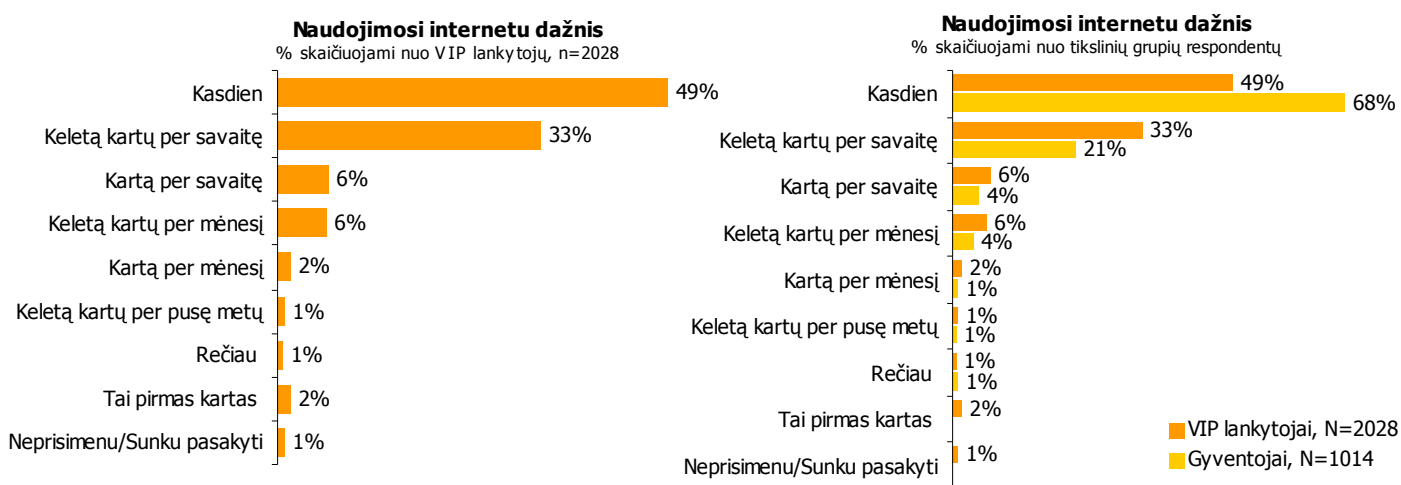
2.4 Naudojimosi internetu dažnumas

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, beveik pusė (49%) respondentų internetu naudojami kasdien, trečdalis (33%) internetu naudojami kelis kartus per savaitę, 6% – kartą per savaitę ir 6% – keletą kartų per mėnesį.

Kasdien internetu dažniausiai naudojami jauniausi (iki 25 m.), aukštesnio išsilavinimo, aukštesnių pajamų (virš 1100 Lt. vienam šeimos nariui), vadovai, specialistai, tarnautojai, taip pat studentai ir moksleiviai. Tarp dažniausiai internetu besinaudojančių yra ir bedarbiai.

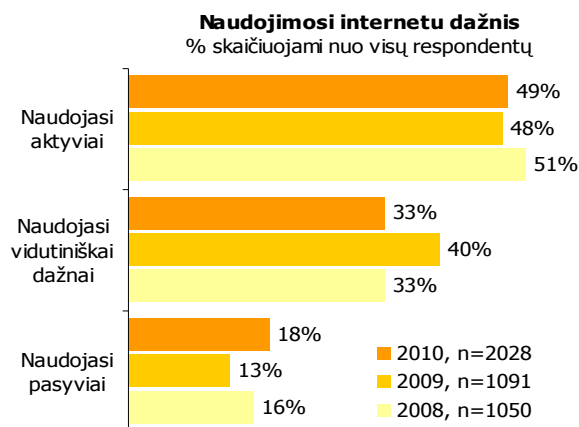
2010 m. *gyventojų apklausos* duomenimis, dauguma iš besinaudojančių internetu juo naudojami kasdien (68%), 21% internetu naudojami kelis kartus per savaitę, 4% – kartą per savaitę ir 4% – keletą kartų per mėnesį. *Gyventojai* (interneto vartotojai) dažniau nei *VIP lankytojai* naudojami internetu kasdien. Viena iš galimų priežasčių – gyventojai besinaudojantys internetu dažniau naudojami internetu namuose, tad interneto prieiga jiems yra lengviau ir patogiau pasiekama kasdieniam naudojimui. **(17 diagrama)**

17 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu?

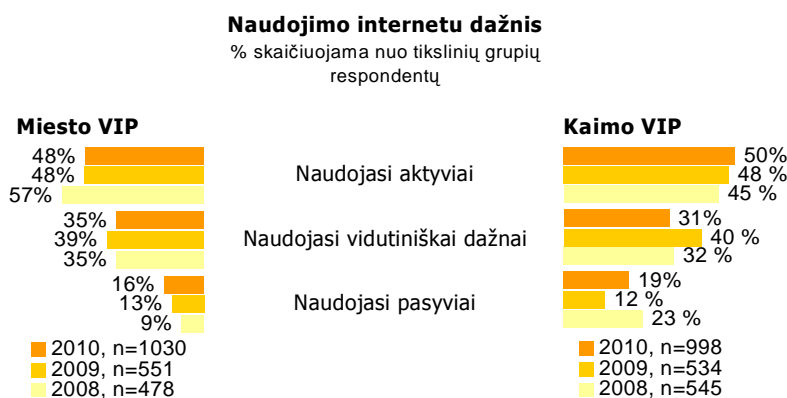
2008 – 2010 m. laikotarpio apklausų rezultatų palyginimas rodo, kad tarp *VIP lankytojų* aktyvių interneto vartotojų, besinaudojančių internetu kasdien skaičius beveik nekinta – visus trejus metus svyruoja tarp 48 - 51%. Per pastaruosius metus 7 procentiniais punktais sumažėjo vidutiniškai aktyvių vartotojų (internetu naudojami kelis kartus ar kartą per savaitę) - nuo 40% - 2009 m. iki 33% - 2010 m., ir keliais procentiniais punktais padaugėjo pasyvių interneto vartotojų (internetu naudojami kelis kartus per mėnesį ir dar rečiau) - nuo 13% - 2009 m. iki 18% - 2010 m. **(18 diagrama)**

18 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu? 2008 – 2010 m. palyginimas

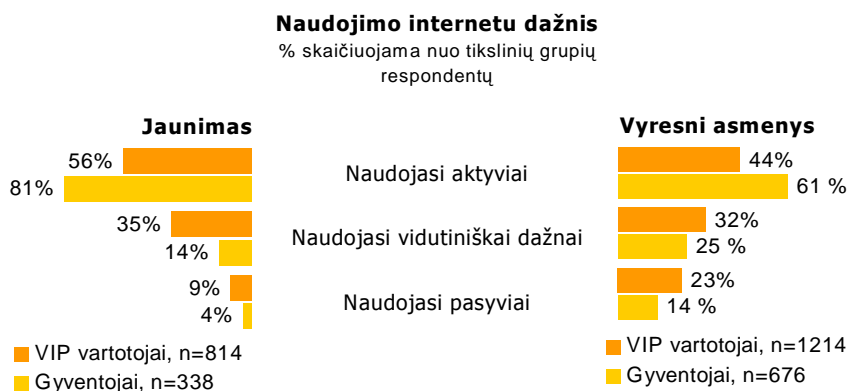
Tarp *VIP lankytojų* miesto ir kaimo interneto naudojimo dažnumas reikšmingai nesiskiria. Tačiau lyginant miesto ir kaimo lankytojus 2008 – 2010 m. laikotarpiu, pastebima tendencija, kad tarp kaimo *VIP lankytojų* aktyvių interneto vartotojų skaičius kasmet nežymiai auga: 2008 m. - 45%, 2009 m. - 48%, 2010 m. - 50%. Aktyvių vartotojų (naudojasi kasdien) skaičius kaimo *VIP* prieigose 2010 m. susilygino su miesto rodikliais (48%), o 2011 m. jau 2 procentiniais punktais lenkė aktyvių interneto vartotojų skaičių miestų *VIP* (50% aktyvių vartotojų kaime ir 48% mieste). **(19 diagrama)**

19 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

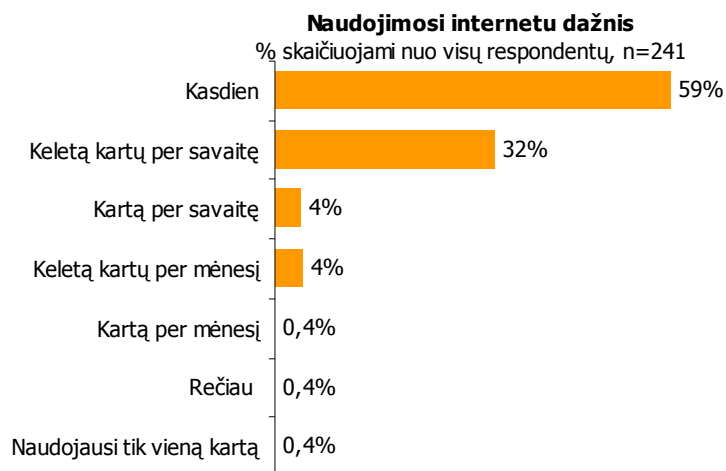
Išsiskiria jaunesnių (iki 25 m.) ir vyresnių (25 m. ir vyresnių) *VIP lankytojų* naudojimosi internetu dažnumas. Jaunesni *VIP lankytojai* yra aktyvūs interneto vartotojai (56% naudojami kasdien), tarp vyresnių *VIP lankytojų* aktyvių interneto vartotojų yra 44%. Tarp vyresnių *VIP lankytojų*, pasyvių interneto vartotojų (internetu naudojasi kelis kartus per mėnesį ar dar rečiau) skaičius yra kelis kartus didesnis nei tarp jaunesnių respondentų (internetu pasyviai naudojasi 23% vyresnių *VIP* respondentų ir 9% jaunesnių *VIP* respondentų). **(20 diagrama)**

20 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu? *Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas*

Pakartotinės 2010 m. *VIP lankytojų* apklausos dalyviai teigė, kad: internetu naudojasi kasdien – 59%, naudojasi kelis kartus per savaitę - 32%, kartą per savaitę - 4%, keletą kartų per mėnesį – 4%. Lyginant su 2009 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, ir, atsižvelgiant į galimas paklaidos ribas, šioje respondentų grupėje reikšmingų pokyčių kalbant apie interneto vartojimo dažnį nėra. **(21 diagrama)**

21 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu? *Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas*

2.5 Naudojimosi internetu bibliotekoje dažnumas

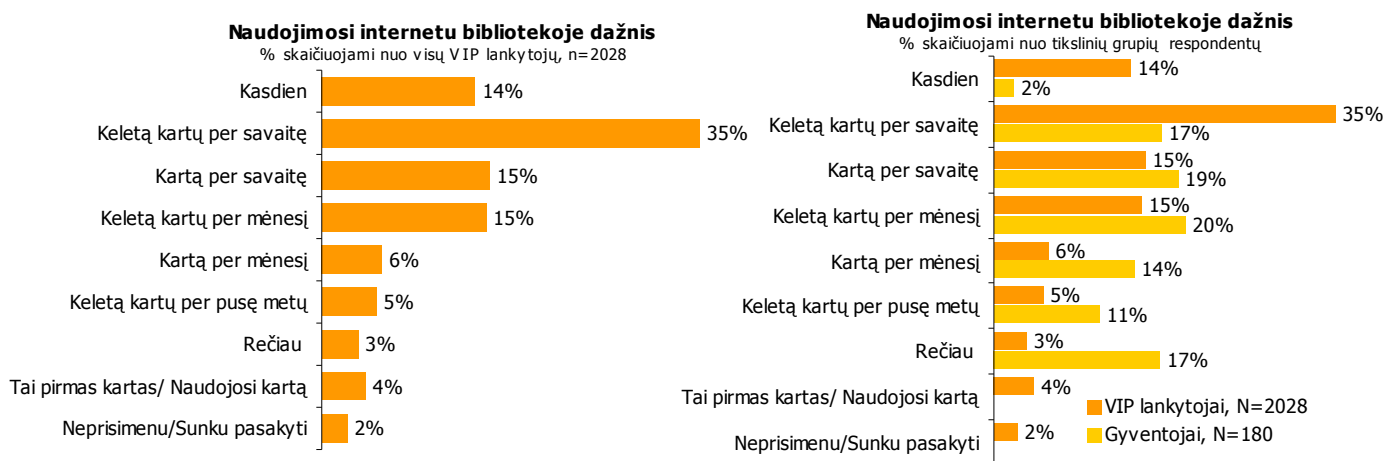
2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, besinaudojantys internetu bibliotekose yra pasyvesni vartotojai: kasdien internetu bibliotekose naudojasi 14% respondentų¹², kelis kartus per savaitę – 35%, 15% – kartą per savaitę ir 15% – keletą kartų per mėnesį, kartą per mėnesį ar dar rečiau - 18% respondentų. **(22 diagrama)**

Dažniau bibliotekų VIP naudojami jaunimas (iki 25 m. amžiaus), tarnautojai, moksleiviai, miesto gyventojai. Aktyviau internetu bibliotekose naudojasi bedarbiai.

¹² Šis rodiklis nėra tinkamas lyginimams su bendru interneto vartojimo aktyvumu, nes yra sąlygotas bibliotekų darbo grafiko.

Gyventojų apklausos duomenimis, interneto vartojimo dažnis bibliotekose dar mažesnis: 2% gyventojų internetu bibliotekose naudojami kasdien ir 17% - keletą kartų per savaitę. 19% gyventojų – interneto vartotojų bibliotekose internetu naudojami kartą per savaitę, dar 20% – keletą kartų per mėnesį, kartą per mėnesį ar dar rečiau – jau 42% respondentų. **(22 diagrama)**

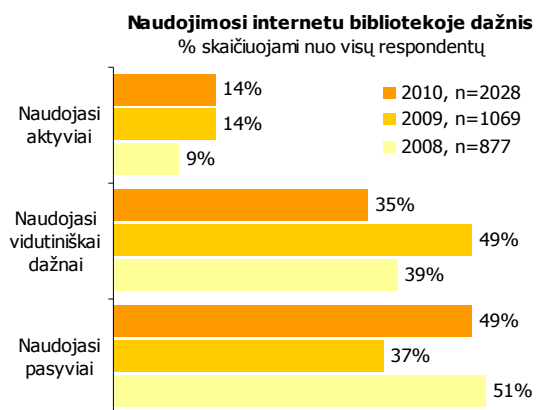
22 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje?

2008 - 2010 m. aktyvių vartotojų skaičius išlieka stabilus (2009 – 2010 m. po 14%), tačiau sumažėja besinaudojančių vidutiniškai dažnai (2009 m. – 49%, 2010 m. – 35%) ir padidėja pasyvių vartotojų skaičius (2009 m. – 37%, 2010 m. – 49%). **(23 diagrama)**

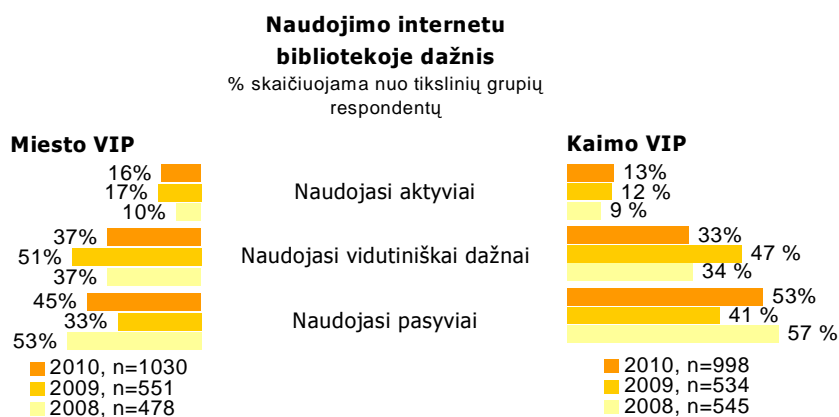
Šį reiškinį vienareikšmiškai komentuoti sudėtinga, nes trys stebėjimai laike rodo priešingą kitimo dinamiką. Galima daryti prielaidą, kad bibliotekų VIP tiesiog praranda populiarumą tarp vidutiniškai aktyvių (keli kartai per savaitę) vartotojų. Kita vertus, vidutiniškai aktyvių VIP vartotojų skaičiaus sumažėjimas gali būti traktuojama kaip „korekcija“ po 2009 m. apklausoje fiksuoto populiarumo pakilimo (visa dinamika: 2008 m. – 39%, 2009 m. – 49%, 2010 m. – 35% vidutiniškai aktyvių vartotojų). Ar šis kitimas yra tendencija su aiškiais vektoriumi, ar cikliški pokyčiai iš turimų duomenų nėra aiški.

23 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas

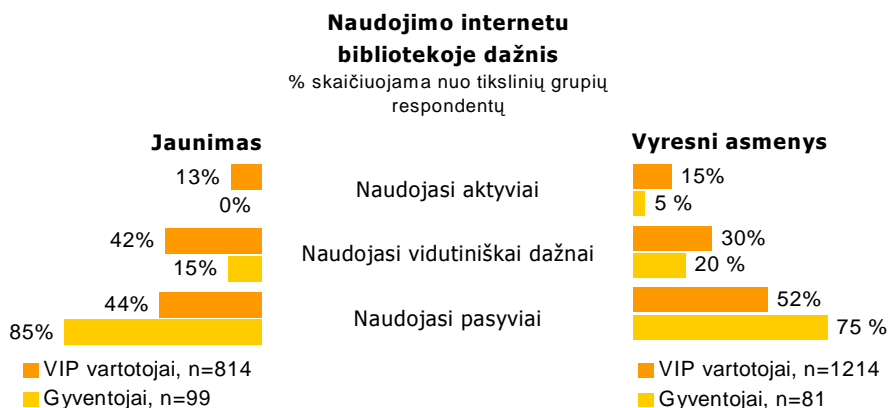
Naudojimosi internetu bibliotekose aktyvumas tarp VIP lankytojų mieste ir kaime skiriasi nežymiai: tarp kaimo VIP lankytojų pasyvių interneto vartotojų bibliotekose dalis 8 procentiniais punktais didesnis, lyginant su miesto VIP pasyviais bibliotekų interneto vartotojais (atitinkamai 53% ir 45%). **(24 diagrama)**

24 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje? *Kaimo ir miesto palyginimas*

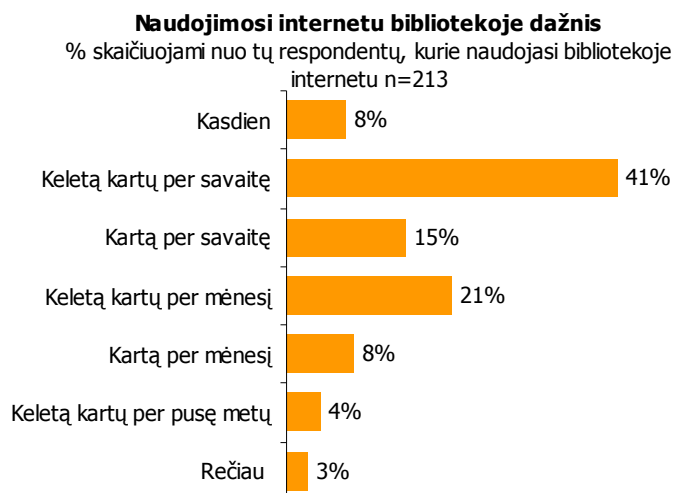
Naudojimosi internetu bibliotekose aktyvumas tarp jaunesnių (iki 25 m.) ir vyresnių (25 m. ir vyresni) *VIP lankytojų* skiriasi nežymiai. Aktyviausiųjų vartotojų grupės yra beveik lygios – 13% jaunimo ir 15% vyresnių respondentų internetu bibliotekose naudojasi kasdien. Pagrindinis skirtumas išryškėja pasyviųjų grupėje – čia jaunesnių respondentų yra mažiau (44% jaunimo ir 52% vyresnių respondentų internetu VIP naudojasi kartą per mėnesį ir rečiau). **(25 diagrama)**

25 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje? *Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas*

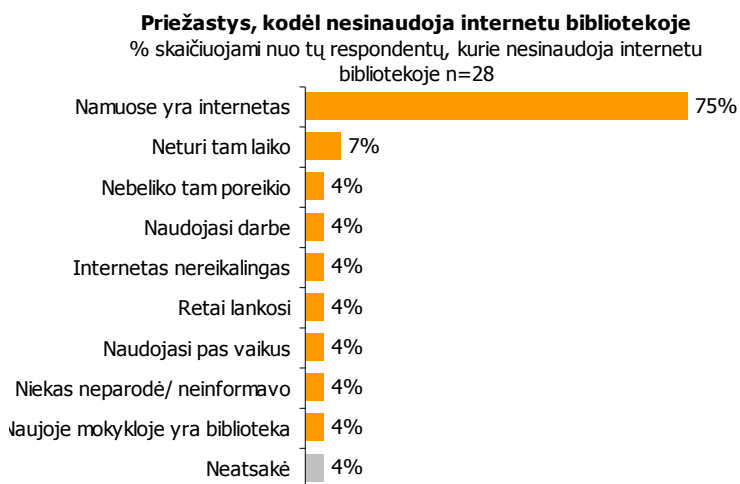
Pakartotinės 2010 m. *VIP lankytojų* apklausos dalyviai taip pat nėra aktyvūs interneto bibliotekose vartotojai. Kasdien internetu bibliotekose naudojasi 8% respondentų, kelis kartus per savaitę – 41%, kartą per savaitę - 15%, keletą kartų per mėnesį - 21%, kartą per mėnesį ar dar rečiau - 15% respondentų. **(26 diagrama)**

26 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bibliotekoje? *Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas*

Iš 2010 m. pakartotinai apklaustų respondentų 28 asmenys atsakė, kad internetu bibliotekose. Iš jų (nebesinaudojančių VIP) didžioji dalis internetu pradėjo naudotis kitoje vietoje: 75% - namuose, 4% - darbo vietoje, 4% - pas vaikus, 4% - mokyklos bibliotekoje. **(27 diagrama)**

27 diagrama. Dėl kokių priežasčių šiuo metu nebesinaudojate internetu bibliotekoje? *Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas*

2.6 Galimybė naudotis internetu ne tik bibliotekoje

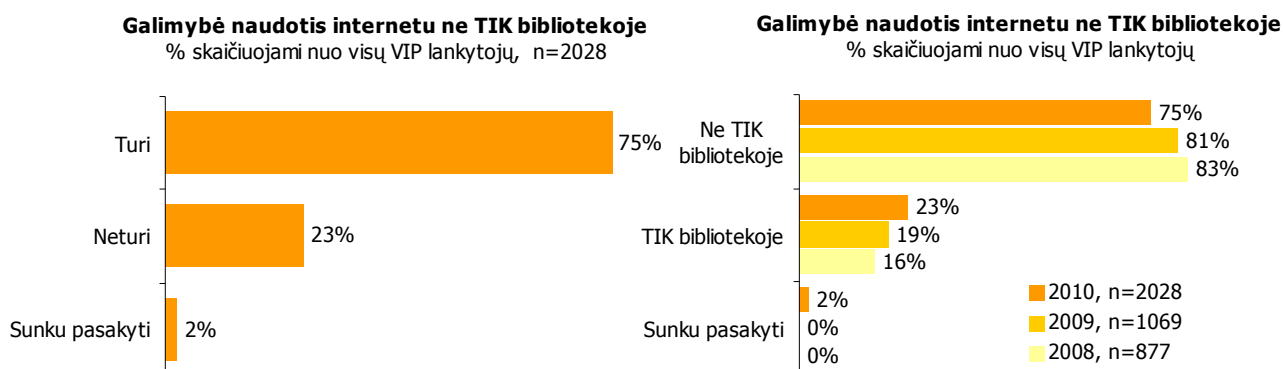
2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, 75% respondentų turi galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje, 23% respondentų tokios galimybės neturi. **(28 diagrama)**

Alternatyvios interneto prieigos dažniau neturi žemesnių pajamų (iki 600 Lt.), žemesnio išsimokslinimo (pradinis, pagrindinis), vyresni kaip 55 m. respondentai, pensininkai dėl amžiaus ir negalios, bedarbiai.

2008 – 2010 m. *VIP lankytojų* tyrimų duomenys atskleidžia, kad per palyginamąjį laikotarpį turinčių galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje dalis nuolat mažėjo (83% – 2008 m., 81% - 2009 m., 75% - 2010 m.). Tokią tendenciją galima aiškinti dvejopai. Pirma galima priežastis yra didėjančio nedarbo poveikis – netekę darbo dalis žmonių prarado ir galimybę naudotis kompiuteriu bei internetu (jei tokią galimybę turėjo darbo vietoje). Kitas galimas paaiškinimas – jau aptarta prielaida apie alternatyvių prieigų „konkurencijos“ poveikį. Natūralu, kad augančios prieigos galimybės „išskaido“ potencialius vartotojus.¹³

(28 diagrama)

28 diagrama. Ar turite galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje?

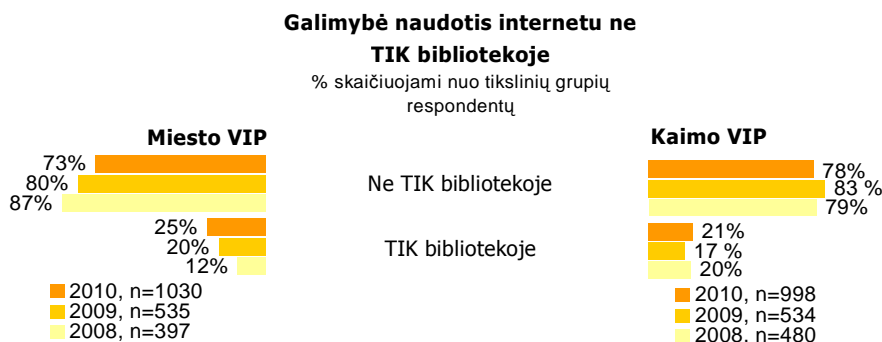

Lyginant miesto ir kaimo *VIP lankytojų* atsakymus, abiejų grupių atstovai turi panašias galimybes naudotis internetu ne tik bibliotekose (2010 m. 73% miesto ir 78% kaimo VIP lankytojų). Jau aptarta trejų metų alternatyvių VIP prieigų mažėjimo tendencija miesto – kaimo pjūvyje išryškėja dar labiau. Galinčiųjų pasinaudoti internetu ne tik bibliotekoje skaičius tarp miestų VIP lankytojų sumažėjo 10 procentinių punktų - nuo 87% - 2008 m. iki 73% - 2010 m., o turinčių galimybę internetu naudotis tik bibliotekoje per lyginamąjį laikotarpį išaugo dvigubai: nuo 12% - 2008 m. iki 25% - 2010 m.

¹³ Argumentas aptartas 2.1 skyrelyje. Stabili arba auganti turinčių alternatyvios prieigos galimybę proporcija tarp VIP lankytojų reiškia, kad VIP sėkmingai konkuruoja su kitomis interneto prieigomis. Mažėjantis VIP vartotojų su galimybe internetu naudotis kitur, yra rizikos faktorius, reiškiantis, kad VIP tampa „paskutiniu prieglobsčiu“, t.y. naudojamosi tik tais atvejais, kai nėra kitų galimybių.

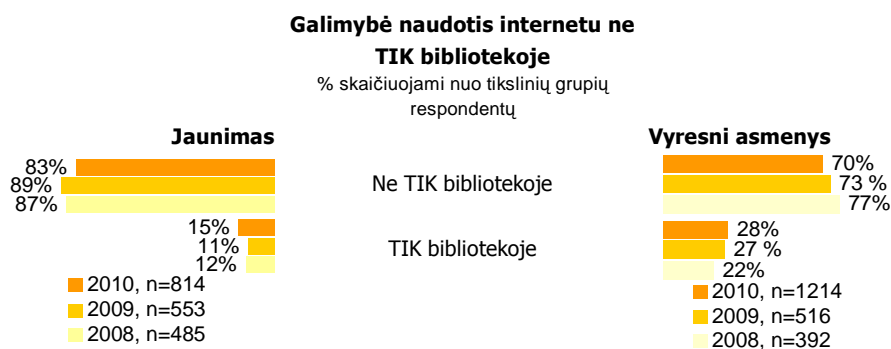
Kaimo VIP lankytojų turinčių ir neturinčių alternatyvių interneto naudojimo galimybių santykis beveik nekinta. Šie skaičiai dar kartą patvirtina prielaidą, kad kaimuose alternatyvų nebuvimas yra mažiau svarbus VIP populiarumą lemiantis faktorius. **(29 diagrama)**

29 diagrama. Ar turite galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje? *Kaimo ir miesto palyginimas*

Jaunesni (iki 25 m.) VIP lankytojai dažniau nei vyresnieji (25 m. ir vyresni) teigė, kad turi galimybių pasinaudoti internetu ne tik bibliotekoje (atitinkamai 83% ir 70%), tuo tarpu tarp vyresnių VIP lankytojų beveik dvigubai daugiau respondentų atsakė, kad biblioteka jiems yra vienintelė vieta naudotis internetu: 28% vyresnių ir 15% jaunesnių VIP lankytojų. **(30 diagrama)**

30 diagrama. Ar turite galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje? *Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas*

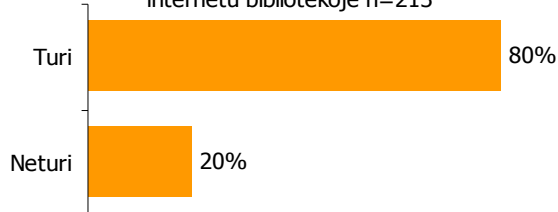

Pakartotinės 2010 m. atliktos *VIP lankytojų* (dalyvavusių apklausoje 2009 m.) apklausos duomenimis, tokia pati dalis - 80% respondentų turi galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje, 20% tokios galimybės neturi. **(31 diagrama)**

31 diagrama. Ar turite galimybę naudotis internetu ne tik bibliotekoje? *Pakartotinės VIP apklausos respondentų atsakymų pasiskirstymas*

Galimybė naudotis internetu ne TIK bibliotekoje

% skaičiuojami nuo tų respondentų, kurie naudojami internetu bibliotekoje n=213

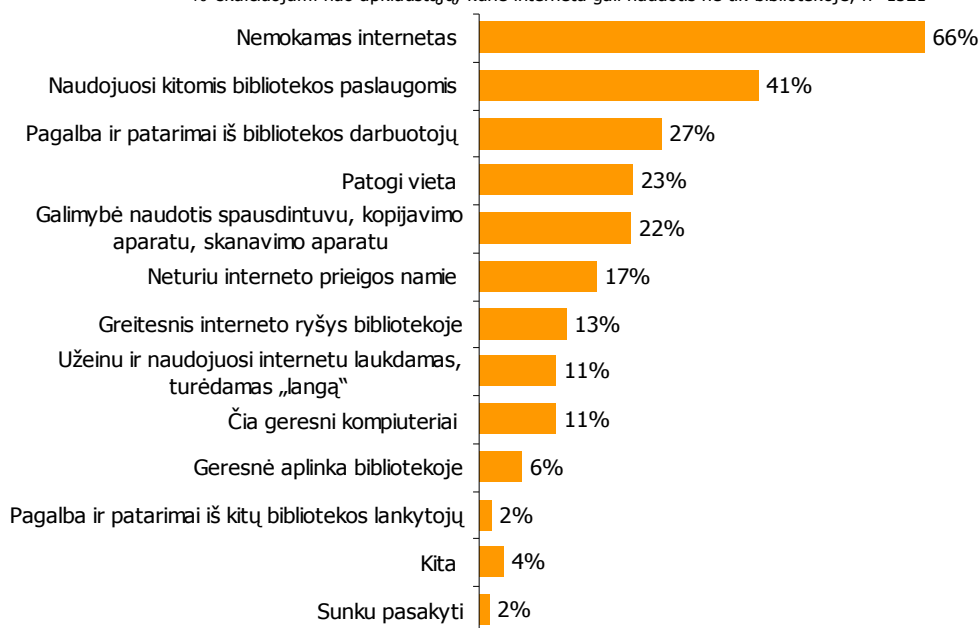
2.7 Naudojimosi internetu bibliotekoje priežastys

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, respondentai, turintys galimybę rinktis interneto prieigos vietą, biblioteką rinkosi dėl šių pagrindinių priežasčių: finansinių (nemokamas internetas) – 66%, naudojami kitomis bibliotekos paslaugomis – 41% bei galimybės gauti pagalbą ir patarimų iš bibliotekos darbuotojų – 27%. Kitas priežastis minėjo kiek mažesnę dalis respondentų: dėl patogios vietos – 23%, dėl galimybės naudotis spausdintuvu, kopijavimo, skanavimo aparatu – 22%, nes neturi interneto prieigos namuose – 17%, dėl greitesnio interneto ryšio bibliotekoje – 13%, norėdami „užpildyti“ laukimo laiką, „langus“ – 11%, norėdami pasinaudoti geresniais kompiuteriais bibliotekoje – 11%. **(32 diagrama)**

32 diagrama. Nurodykite tris pagrindines priežastis kodėl Jūs naudojate internetu bibliotekoje?

Pagrindinės naudojimosi internetu bibliotekoje priežastys

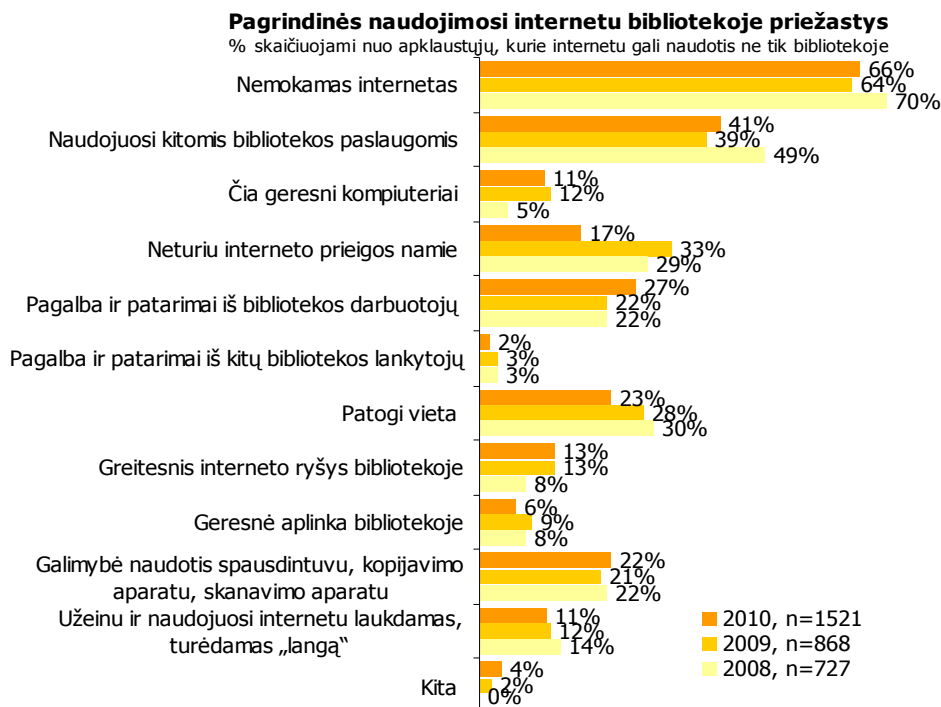
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie internetu gali naudotis ne tik bibliotekoje, n=1521

2008 - 2010 m. *VIP lankytojų* tyrimų duomenų palyginimas atskleidžia, kad per palyginamąjį laikotarpį bibliotekos pasirinkimo priežasčių „trejetukas“ iš dalies pasikeitė – bibliotekos darbuotojų pagalba ir patarimai 2010 m. tapo trečiąja pagal svarbą priežastimi, nes šio faktoriaus svarba padidėjo 5 procentiniais punktais nuo 22% - 2009 m. iki 27% - 2010 m. Tuo tarpu interneto nebuvimo namuose priežastį šio tyrimo

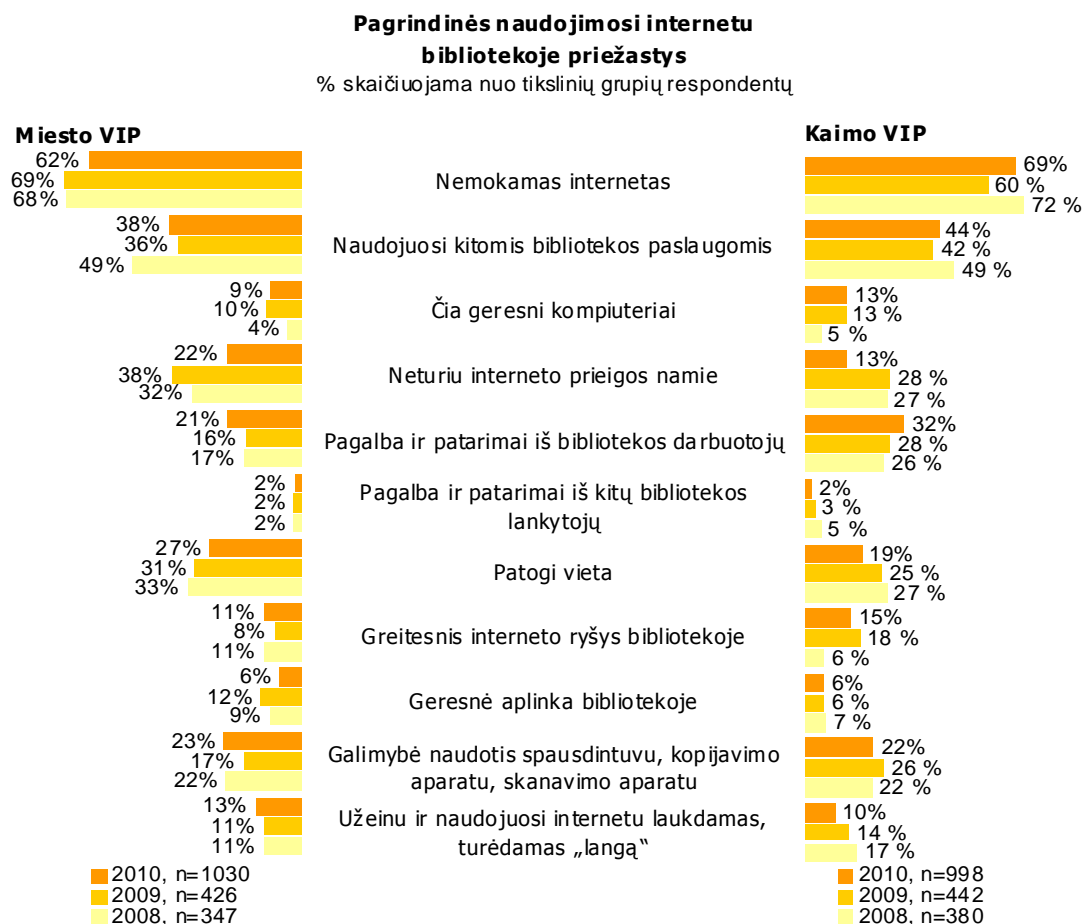
metu įvardino beveik du kartus mažiau VIP lankytojų: 17% - 2010 m. , lyginant su 33% - 2009 m. ir 29% - 2008 m. **(33 diagrama)**

33 diagrama. Nurodykite tris pagrindines priežastis kodėl Jūs naudojėtės internetu bibliotekoje? 2008-2010 metų palyginimas

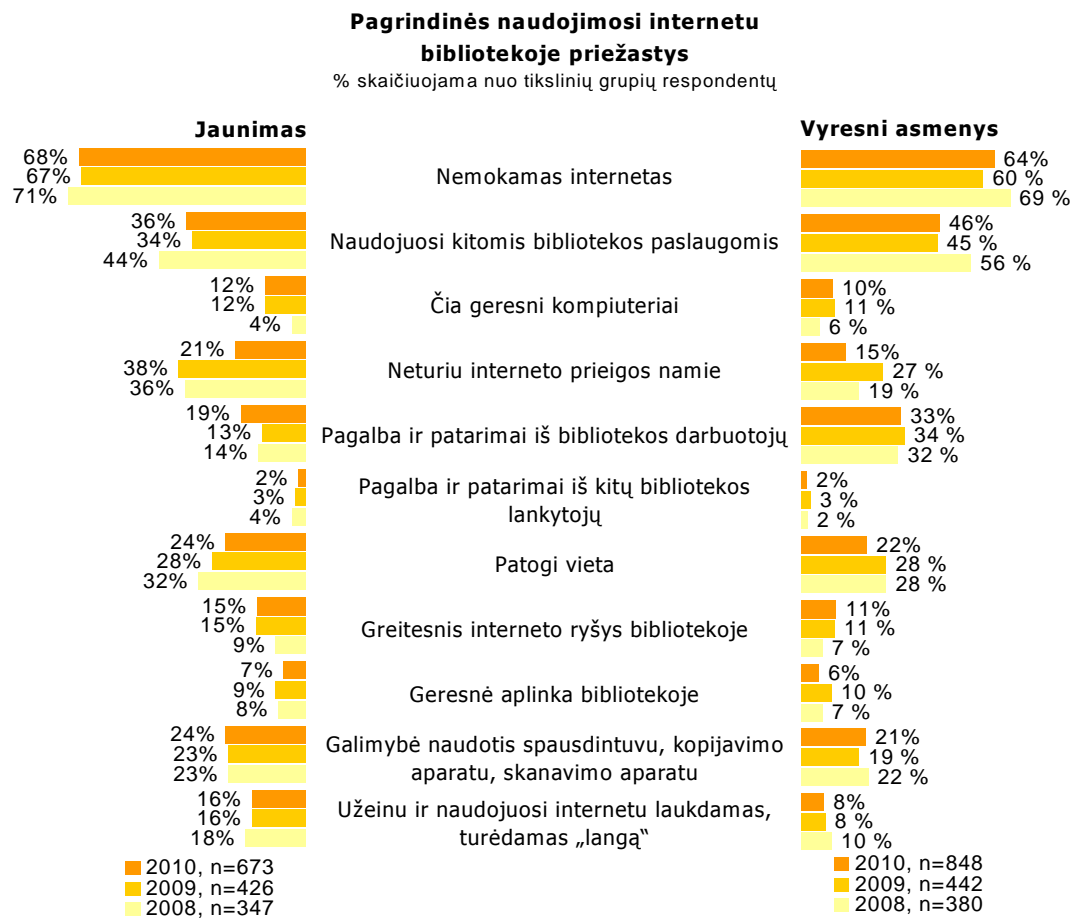
2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, miesto VIP lankytojus, turinčius galimybę rinktis interneto prieigos vietą, biblioteką pasirinkti motyvuoja ne tik nemokamas internetas ir galimybė naudotis kitomis bibliotekos paslaugomis (šios dvi priežastys išlieka vienodai svarbiomis ir miesto, ir kaimo VIP lankytojams), bet ir patogi bibliotekos vieta – tai trečioji pagal svarbą priežastis miestiečiams (27% miesto VIP lankytojų). Tuo tarpu kaimo VIP lankytojai kur kas labiau vertina bibliotekos darbuotojų patarimus ir pagalbą – šią priežastį šalia aukščiau minėtų dviejų pagrindinių nurodė 32% kaimo VIP lankytojų. **(34 diagrama)**

34 diagrama. Nurodykite tris pagrindines priežastis kodėl Jūs naudojate internetu bibliotekoje? *Kaimo ir miesto palyginimas*

Jaunesnius (iki 25 m.) VIP lankytojus, turinčius galimybę rinktis interneto prieigos vietą, po nemokamo interneto (68%) ir galimybės naudotis kitomis bibliotekos paslaugomis (36%), biblioteką pasirinkti motyvuoja ir vietos patogumas (24%) bei galimybė naudotis spausdintuvu, kopijavimo, skanavimo aparatu (24%). Vyresniems (25 m. ir vyresniems) VIP lankytojams, kaip ir kaimo VIP lankytojams, bibliotekos darbuotojų pagalba ir patarimai (33% vyresnių, 19% jaunimo) turi kur kas didesnę reikšmę renkantis internetą bibliotekoje. **(35 diagrama)**

35 diagrama. Nurodykite tris pagrindines priežastis kodėl Jūs naudojate internetu bibliotekoje? *Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas*

3. Viešos interneto prieigos

Šiame skyriuje analizuojami *VIP lankytojų* nuomonės tyrimo duomenys apie naudojimąsi nemokama vieša interneto prieiga bibliotekoje ir jos paslaugų kokybės vertinimas.

- VIP lankytojų veikla prieigose daugeliu atveju apsiriboja naršymu internete ar bendravimu el. paštu. Spausdinimas ir bibliotekininko pagalba taip pat yra labai aktualios paslaugos. Bibliotekininkų pagalba aktualesnė vyresniems kaip 55 m. respondentams.
- Dauguma respondentų visus viešos interneto prieigos bibliotekoje paslaugų aspektus vertino gerai ir labai gerai. Daugiau neigiamų vertinimų sulaukė interneto greitis, darbo laikas ir galimybė dirbti niekieno netrukdomam.

3.1 Pirmasis pasinaudojimas nemokama vieša interneto prieiga bibliotekoje

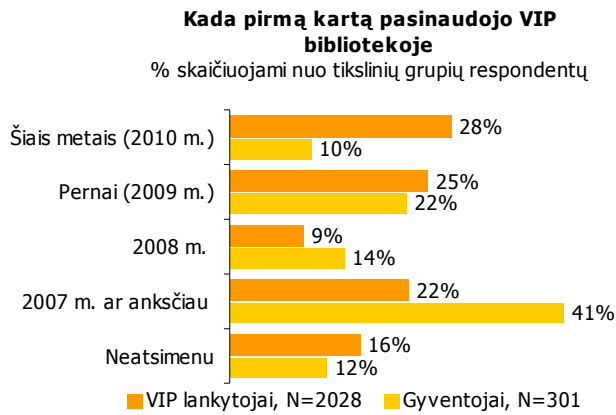
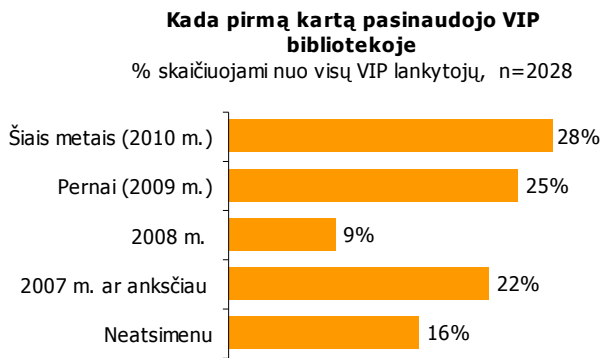
2010 m. VIP prieigose pirmą kartą apsilankė daugiau kaip ketvirtadalis naujų lankytojų. 2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, pirmą kartą vieša interneto prieiga bibliotekoje pasinaudojo: 2010 m. – 28%, 2009 m. – 25%, 2008 m. – 9%, 2007 m. ar anksčiau – 22% respondentų).

Tarp *VIP lankytojų* 2010 m. pirmą kartą VIP paslaugomis bibliotekoje pasinaudojusių asmenų yra beveik tris kartus daugiau (28%), nei tarp *gyventojų apklausos*¹⁴ dalyvių (10%). **(36 diagrama)**

Pirmą kartą dažniau internetu bibliotekoje dažniau pasinaudojo miestiečiai – 34% (kaimo VIP – 21%), 55 – 64 m. respondentai – 46% (palyg. 15 -24 m. – 19%).

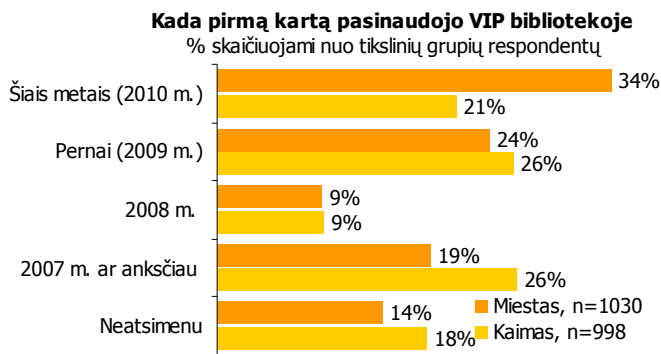
36 diagrama. Pirmasis pasinaudojimas nemokama vieša interneto prieiga bibliotekoje

¹⁴ Gyventojai kurie yra naudojęsi VIP bibliotekose.

Įsitraukimo į VIP vartojimą dinamika mieste ir kaime kiek skiriasi. Kaimo gyventojai 2010 m. metais nebuvo tokie aktyvūs kaip miesto gyventojai (2010 m. - 21% naujų *VIP lankytojų* kaime ir 34% mieste). **(37 diagrama)**

37 diagrama. Pirmasis pasinaudojimas nemokama vieša interneto prieiga bibliotekoje. *Kaimo ir miesto palyginimas*

3.2 Įprastinė VIP lankytojų veikla

VIP lankytojų veikla prieigose daugeliu atveju apsiriboja naršymu internete ar bendravimu el. paštu. Dauguma 2010 m. apklaustųjų apklausos dieną ketino naudotis internetu (91%) ir elektroniniu paštu (68%). Spausdinimą paminėjo 39%, bibliotekininko pagalbą – 30% respondentų. Kiti respondentai minėjo siauresnes ir labiau specializuotas veiklos sritis (internetinius žinytus – 24%, informacijos rinkimą – 21%, skenavimą – 17%, kompiuterines mokymosi priemones) . **(38 diagrama)**

Spausdinimą, biuro programas dažniau minėjo aukštesnes pajamas gaunantys respondentai, specialistai. Bibliotekininkų pagalba aktualesnė vyresniems respondentams.

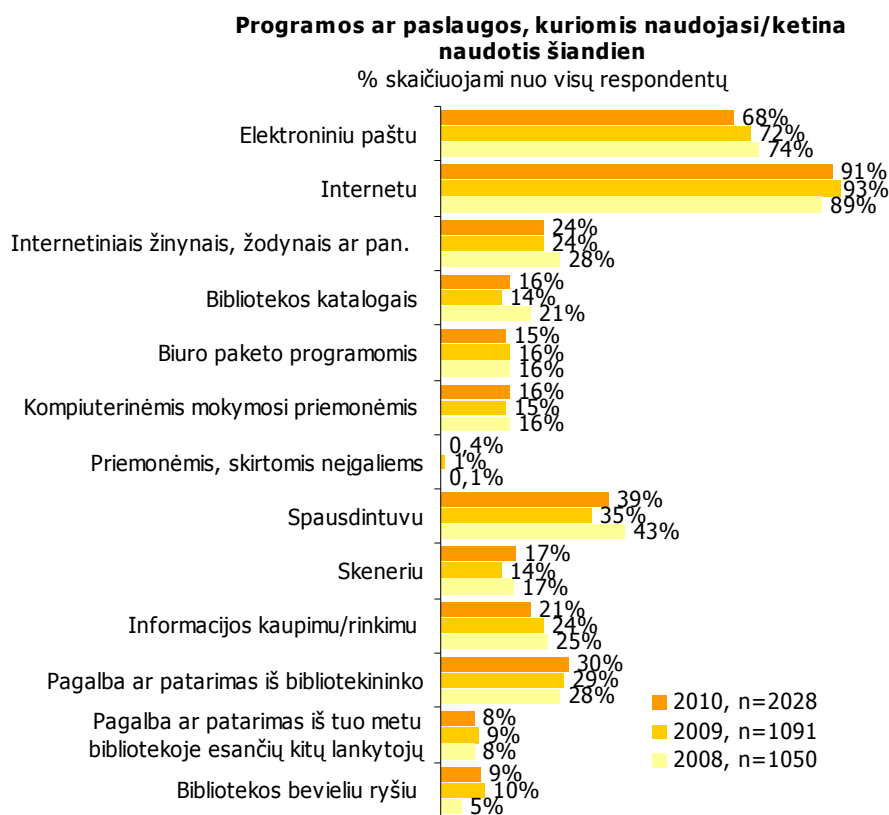
38 diagrama. Įprastinė veikla bibliotekų VIP

2008 – 2010 m. pastebimas elektroninio pašto vartotojų mažėjimas (2008 m. – 74%, 2009 m. – 72%, 2010 m. – 68%) vartotojų. Pokyčiai nėra statistiškai reikšmingi, kad būtų galima daryti pagrįstas išvadas, tačiau pokyčių dinamika leidžia daryti prielaidą, kad įprastas bendravimas el. paštu gali būti išstumiamas socialinių

tinklų, pokalbių programų ir kitų modernesnių alternatyvų. Atsakymų variantai klausime, deja, šių alternatyvų neapima. **(39 diagrama)**

39 diagrama. Įprastinė veikla bibliotekų VIP. 2008 – 2010 m. palyginimas

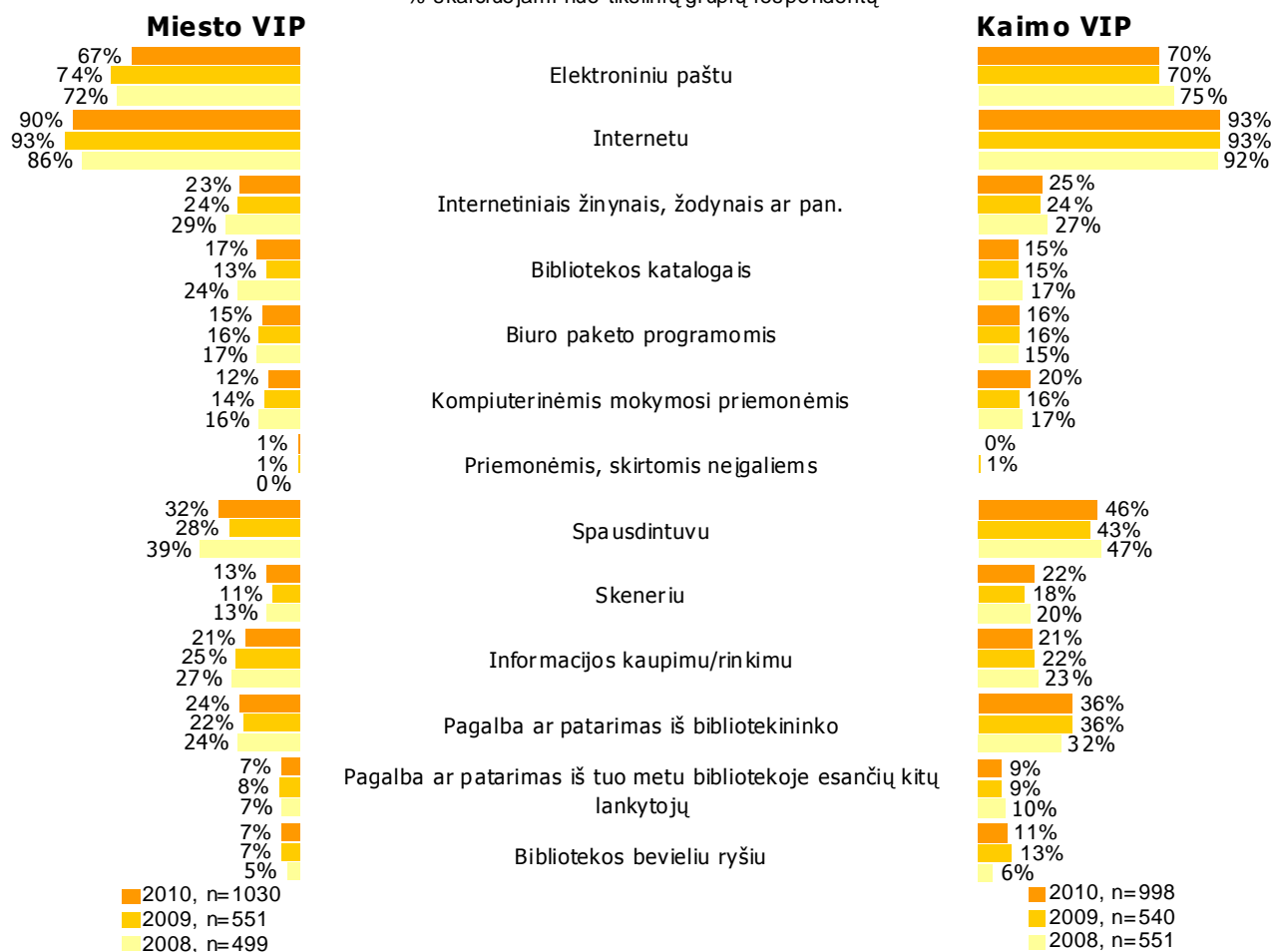

Kaimo – miesto *VIP lankytojų* veiklos internete iš esmės nesiskiria. Į akis krenta tik jau anksčiau minėtas el. pašto naudojimo mažėjimas, kuris labiau būdingas miestų VIP (kaimuose el. pašto populiarumas 2009 – 2010 m. liko toks pat – 70%, o miestuose smuko nuo 74% - 2009 m. iki 67% - 2010 m.) **(40 diagrama)**

40 diagrama. Įprastinė veikla bibliotekų VIP. 2008 ir 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

Programos ar paslaugos, kuriomis naudojasi / ketina naudotis šiandien

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių respondentų

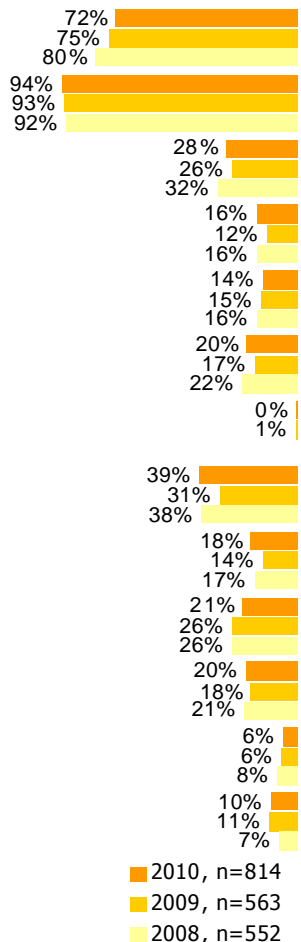
Amžiaus grupių pjūvis papildoma argumentą apie elektroninio pašto naudojimo mažėjimą. Tarp vyresnių respondentų (vyresni kaip 25 m.) el. pašto populiarumas yra nekintantis VIP (67% – 2008 m., 68% - 2009 m., 66% - 2010 m.) o jaunesni kaip 25 m. respondentai šiuo internetu ištekliu naudojasi rečiau (80% – 2008 m., 75% - 2009 m., 72% - 2010 m.). Žinant, kad jaunimas yra atviresnis naujovėms, galima daryti prielaidą, kad šios amžiaus grupės alternatyvūs bendravimo pasirinkimai turi įtakos el. pašto populiarumui. **(41 diagrama)**

41 diagrama. Įprastinė veikla bibliotekų VIP. 2008 ir 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

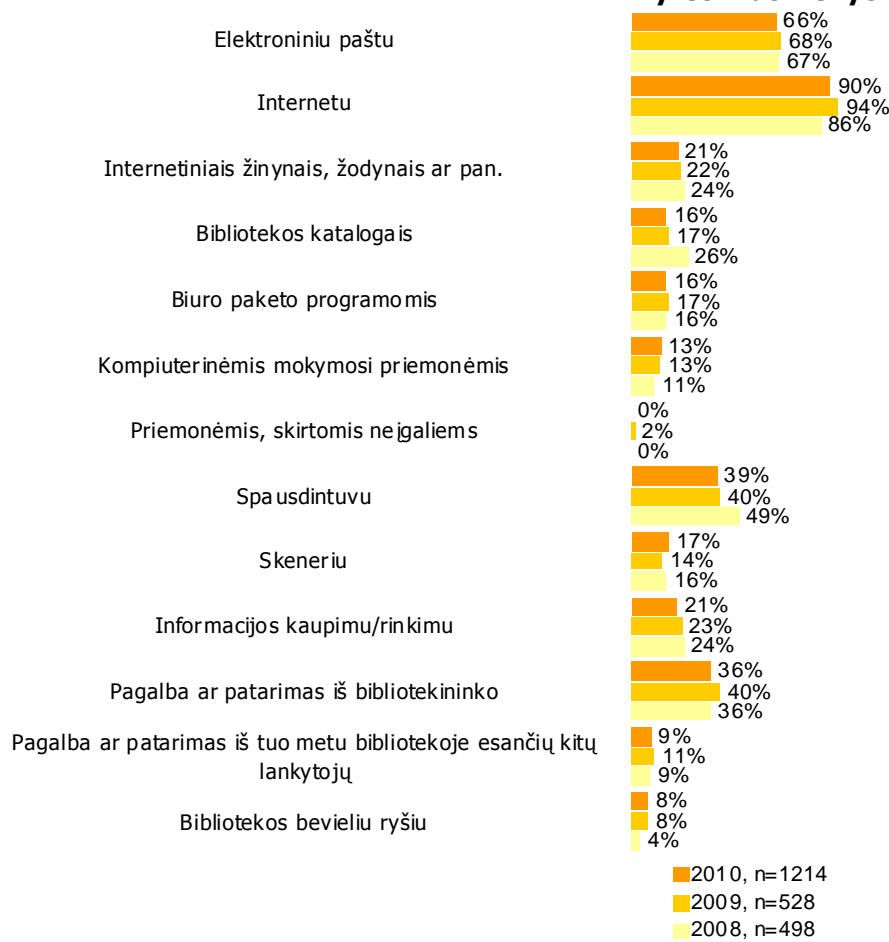
Programos ar paslaugos, kuriomis naudojasi / ketina naudotis šiandien

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių respondentų

Jaunimas

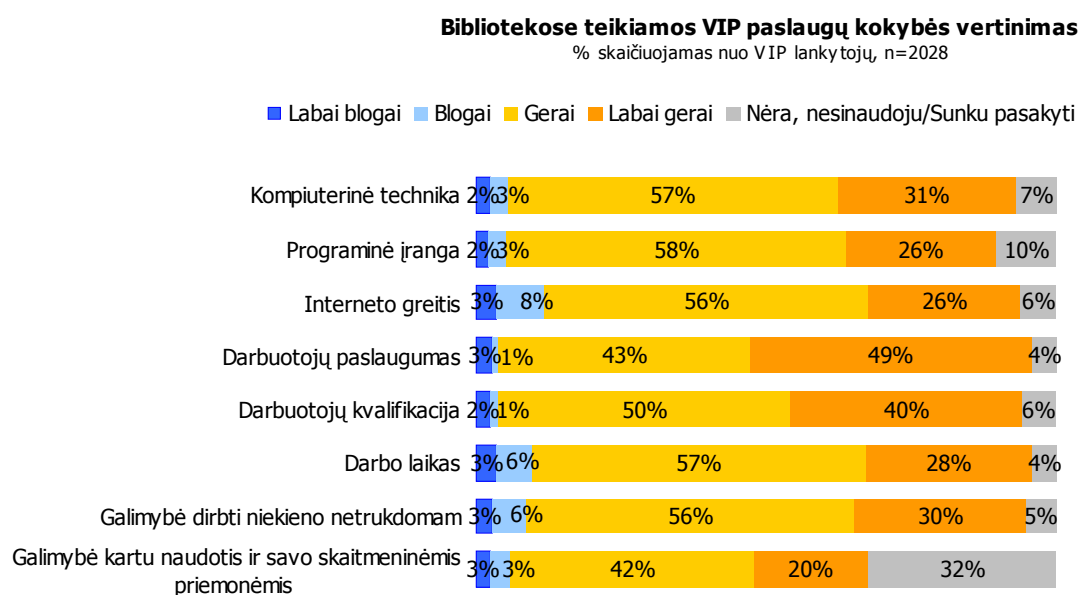
Vyresni asmenys

3.3 Bibliotekų VIP paslaugų kokybės vertinimas

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, dauguma respondentų visus viešos interneto prieigos bibliotekoje paslaugų aspektus vertino gerai ir labai gerai. Daugiau neigiamų (blogai ir labai blogai) vertinimų sulaukė interneto greitis (11%), darbo laikas (9%) ir galimybė dirbti niekieno netrukdomam (9%). (42 diagrama).

42 diagrama. Viešos interneto prieigos bibliotekoje paslaugų kokybės vertinimas

2008 - 2010 m. lyginamuoju laikotarpiu, *VIP lankytojai* 2010 m. prasčiau įvertino darbo laiką (labai gerai vertino: 2009 m. – 41%, 2010 m. – 28%) bei galimybę dirbti niekieno netrukdomam (labai gerai vertino: 2009 m. – 40%, 2010 m. – 30%). (43 diagrama).

Kaimo gyventojai palankiau vertino visus paslaugų kokybės aspektus. Kaimo VIP lankytojai palankiau vertina personalo kvalifikaciją (kaime – 46%, mieste – 35% kvalifikaciją vertino labai palankiai) ir paslaugumą (kaime – 55%, mieste – 43% paslaugumą vertino labai palankiai). (44 diagrama)

43 diagrama. Nemokamos viešo interneto prieigos bibliotekoje paslaugų kokybės vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas

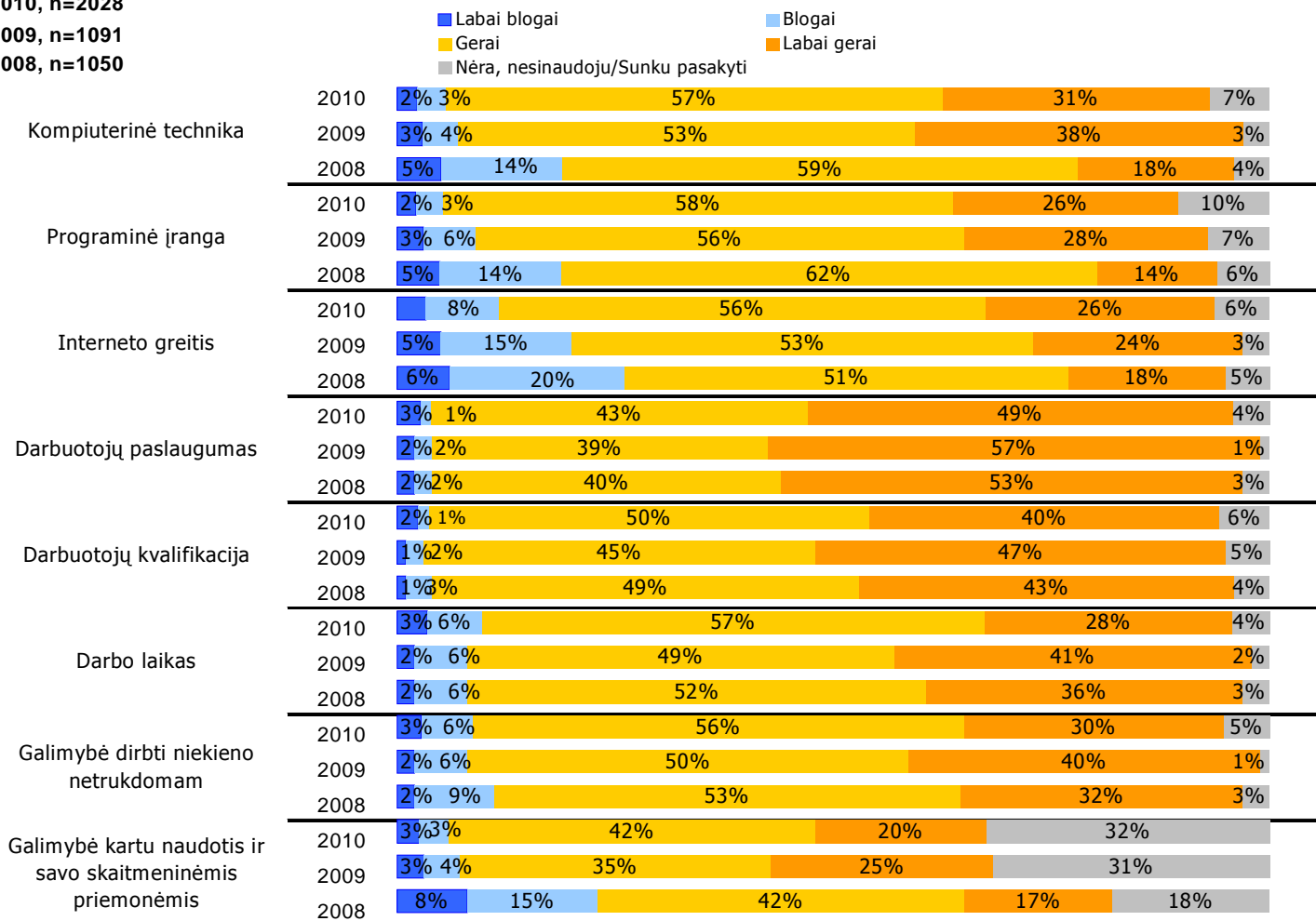
Bibliotekose teikiamos VIP paslaugų kokybės vertinimas

% skaičiuojamas nuo visų VIP lankytojų

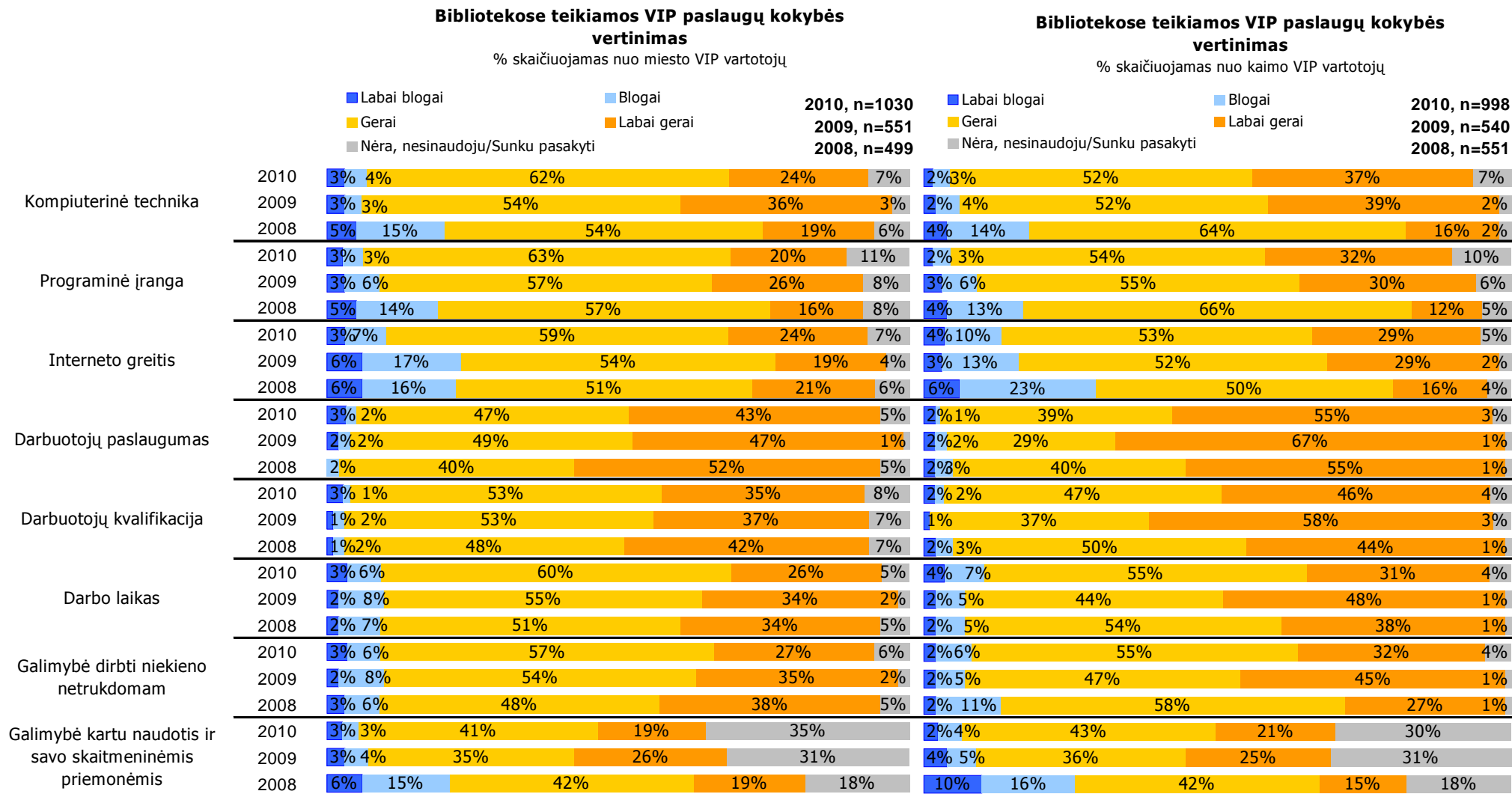
2010, n=2028

2009, n=1091

2008, n=1050

44 diagrama. Nemokamos viešos interneto prieigos bibliotekoje paslaugų kokybės vertinimas. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

4. Kompiuterinis raštingumas

Skyriuje analizuojamas respondentų kompiuterinio raštingumo lygis ir kompiuterinių įgūdžių įgijimo būdai.

- ✿ Trys ketvirtadaliai VIP lankytojų savo kompiuterinį raštingumą vertino palankiai. Nepakankamai ir visiškai nepakankamai savo žinias dažniau vertino 55 – 74 m. respondentai ir pensininkai.
- ✿ Darbe, vidurinio lavinimo mokyklose ir savarankiškai dažniau kompiuteriu išmoksta dirbti miesto VIP lankytojai. Kaimo VIP lankytojai dažniau išmoksta mokėsi specialiuose kompiuterio raštingumo kursuose.
- ✿ Iš tų kurie dirbti kompiuteriu išmoko specializuotuose kursuose, daugiau nei pusė lankė viešosios bibliotekos organizuotus kursus. Viešųjų bibliotekų organizuotuose kompiuterinio raštingumo kursuose dažniau dalyvavo vyresni kaip 55 m. respondentai ir pensininkai.

4.1 Bendros kompiuterių žinios

4.1.1 Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas

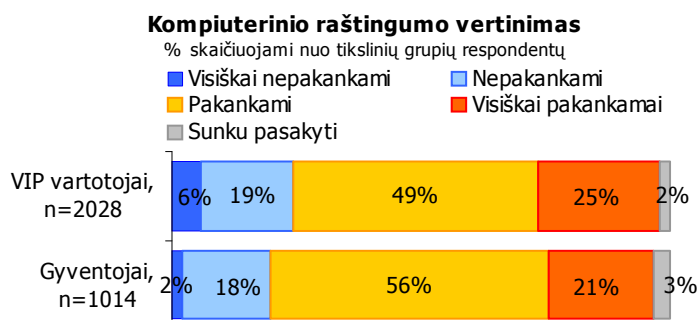
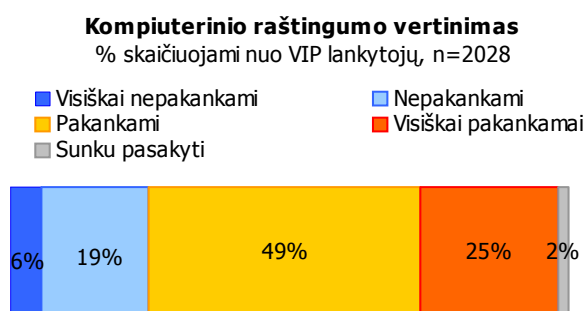
2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, trys ketvirtadaliai (74%) lankytojų savo kompiuterinį raštingumą vertino pakankamai ir visiškai pakankamai. (45 diagrama)

Geriau savo žinias vertina jaunesni (15 - 35 m.), aukštesnes (virš 1000 lt. vienam šeimos nariui) pajamas gaunantys, asmenys su aukštuoju išsilavinimu.

Nepakankamai ir visiškai nepakankamai savo žinias dažniau vertino 55 – 74 m. respondentai ir pensininkai.

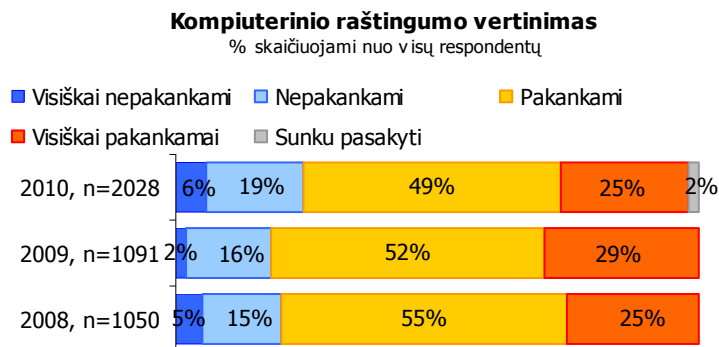
Tiek *gyventojai apklausos* dalyviai (2010 m. šalies gyventojų apklausa, interneto vartotojai), tiek *VIP lankytojai* savo kompiuterines žinias vertina vienodai palankiai. (45 diagrama).

45 diagrama. Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas

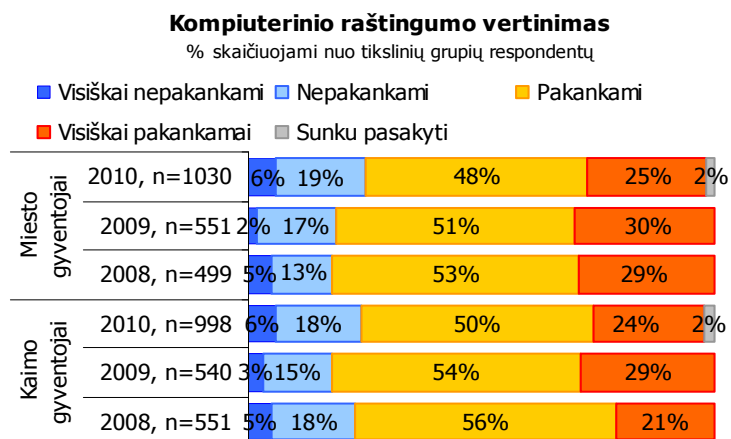
2010 m. *VIP lankytojų apklausos* duomenimis, asmeninis kompiuterinio raštingumo vertinimas 2010 m. buvo kiek žemesnis nei 2009 m. (2010 m. - 74%, 2009 m. - 81%) (46 diagrama).

46 diagrama. Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas

Kaimo – miesto palyginime reikšmingų asmeninio kompiuterinio raštingumo vertinimų skirtumų nėra. (47 diagrama).

47 diagrama. Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

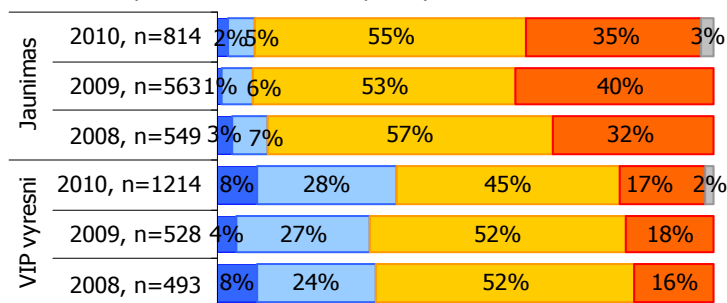
Jaunseni (iki 25 m.) *VIP lankytojai* savo kompiuterinį raštingumą vertino itin aukštai. 90% jaunimo (iki 25 m.) savo kompiuterinį raštingumą vertino pakankamai ir visiškai pakankamai (vyresni kaip 25 m. - 73%). (48 diagrama).

48 diagrama. Respondentų kompiuterinio raštingumo vertinimas. Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas

Kompiuterinio raštingumo vertinimas

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių respondentų

■ Visiškai nepakankami ■ Nepakankami ■ Pakankami
 ■ Visiškai pakankamai ■ Sunku pasakyti

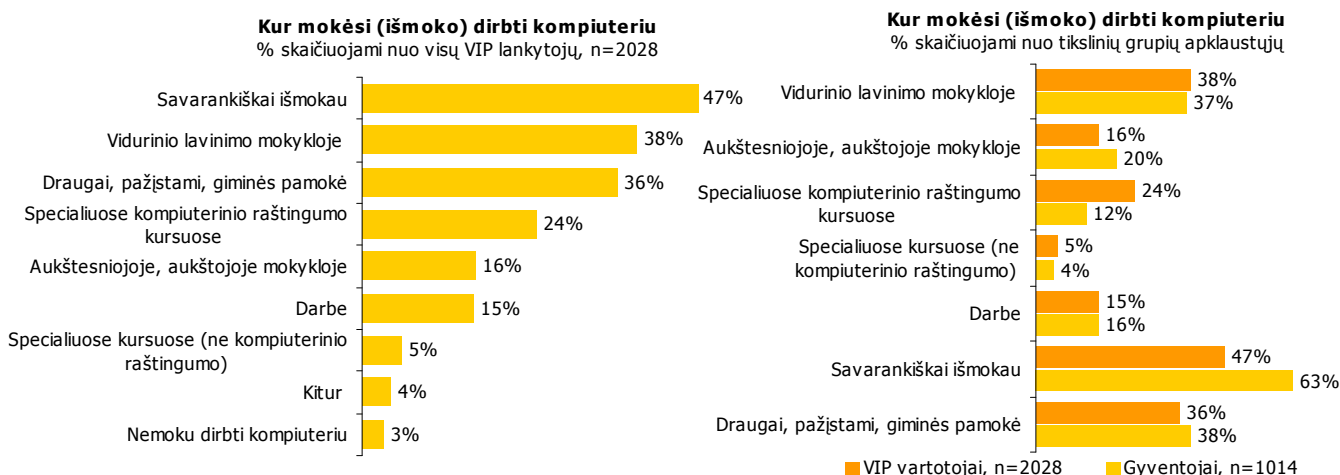

4.1.2 Kompiuterinių raštingumo įgijimas

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, savarankiškai dirbti kompiuteriu išmoko 47% respondentų (statistiškai reikšmingai dažniau savarankiškai dirbti kompiuteriu išmoko vyrai, 15 - 24 m. respondentai), vidurinio lavinimo mokykloje - 38% (15 - 24 m. respondentai), išmokė draugai, pažįstami ar giminės - 36% (15 - 24 m. respondentai, moksleiviai ir studentai), specialiuose kompiuterinio raštingumo kursuose - 24% (moterys, vyresni kaip 55 m. respondentai). (49 diagrama).

VIP lankytojai kiek dažniau nei *gyventojų apklausos dalyviai* išmoko dirbti kompiuteriu specialiuose kompiuterio raštingumo kursuose (24% VIP lankytojų ir 12% gyventojų), bet rečiau išmoko dirbti savarankiškai (47% VIP lankytojų ir 63% gyventojų). (49 diagrama).

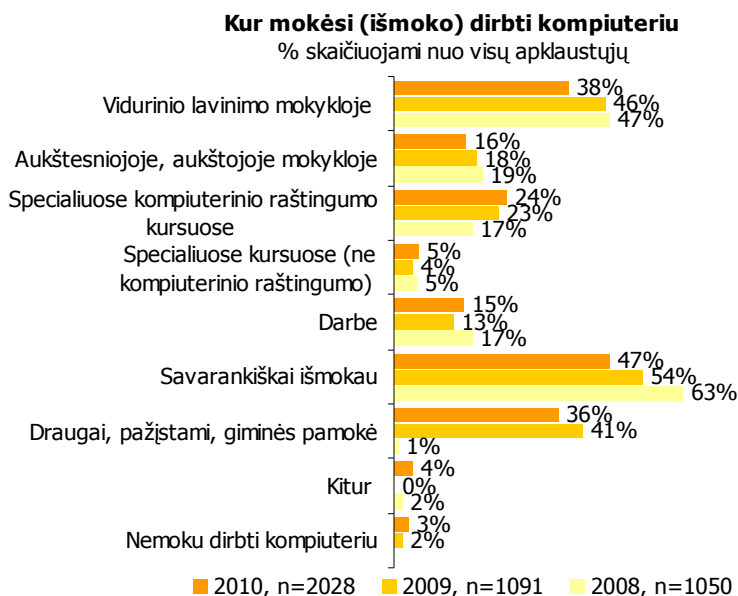
49 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių įgijimas

2008 – 2010 m. lyginamojoje perspektyvoje tarp VIP lankytojų mažėjo vidurinėse mokyklose (2010 m. – 38%, 2009 m. – 46%, 2008 m. – 47%) ir savarankiškai (2010 m. – 47%, 2009 m. – 54%, 2008 m. – 63%) išmokusiųjų dirbti kompiuteriu. (50 diagrama).

Miesto ir kaimo VIP lankytojų kompiuterinio raštingumo įgijimo būdai skiriasi. Darbe (mieste – 17%, kaime – 14%), vidurinio lavinimo mokyklose (mieste – 40%, kaime – 36%)¹⁵ ir savarankiškai (mieste – 50%, kaime – 44%) miesto VIP lankytojai kompiuteriu išmoksta dirbti dažniau. Kaimo VIP lankytojai dažniau išmoksta mokėsi specialiuose kompiuterio raštingumo kursuose (mieste – 27%, kaime – 33%). (51 diagrama).

50 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių įgijimas. 2008 – 2010 m. palyginimas

51 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių įgijimas. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

¹⁵ Tarp išmokusiųjų dirbti aukštojoje mokykloje skirtumai taip pat labai ryškūs, tačiau toks palyginimas nebūtų korektiškas, nes kaimo vietovėse aukštųjų mokyklų nėra.

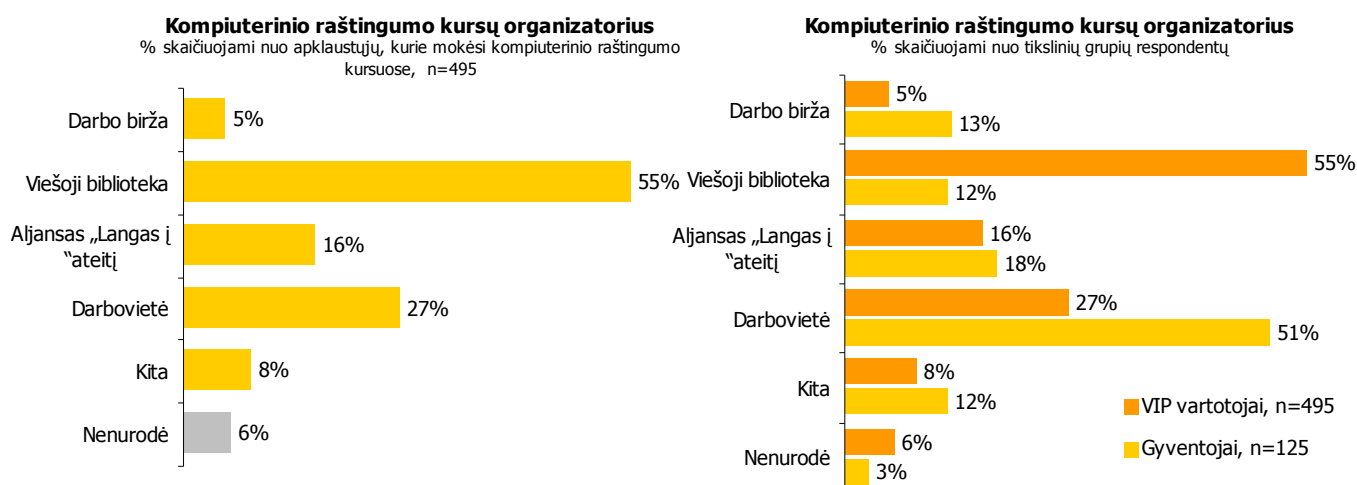
4.1.3 Kompiuterinio raštingumo kursai

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, iš visų, kurie dirbti kompiuteriu išmoko specializuotuose kursuose, daugiau nei pusė (55%) nurodė, kad kursus organizavo viešoji biblioteka, 27% nurodė darbovietę (dažniau miestų respondentai), 16% - projektą „Langas į ateitį“, 5% - darbo biržą, 8% nurodė kitas vietas (52 diagrama).

Viešųjų bibliotekų organizuotuose kompiuterinio raštingumo kursuose dažniau dalyvavo vyresni kaip 55 m. respondentai ir pensininkai.

2010 m. *gyventojų tyrimo* duomenimis, respondentai, kurie dirbti kompiuteriu išmoko specializuotuose kursuose, žymiai dažniau nurodė, kad tokius kursus organizavo darbovietė (VIP lankytojai – 37%, gyventojai -51%) (52 diagrama). *VIP lankytojai* dažniau nurodė, kad kursus organizavo viešoji biblioteka (VIP lankytojai – 55%, gyventojai - 12%).¹⁶ (52 diagrama).

52 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių kursų organizatorius

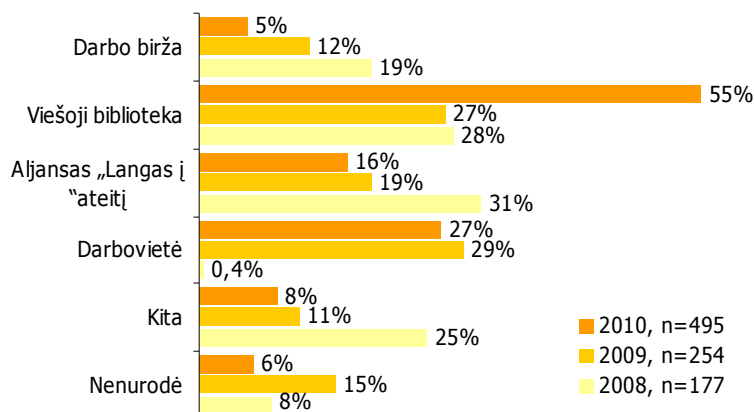

Lyginant 2008 – 2010 m. dažniausiai minimus kursų organizatorius, pastebima, kad „Langas į ateitį“ (2008 m. – 31%, 2009 m. – 19%, 2010 m. – 16% respondentų) ir darbo biržos organizuojami kursai (2010 m. – 5%, 2009 m. – 12%, 2008 . – 19%) minimi vis rečiau, tuo tarpu viešųjų bibliotekų paminėjimas 2010 m. smarkiai išaugo (2010 m. – 55%, 2009 m. – 27%, 2008 . – 28%) (53 diagrama).

¹⁶ Skirtumą akcentuoti būtų nekorektiška, nes lyginamosios grupės yra labai nehomogeniškos. VIP lankytojai kompiuterinio raštingumo plėtros programų dėka į mokymus yra įtraukiami aktyviau.

53 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių kursų organizatorius. 2008 – 2010 m. palyginimas

Kompiuterinio raštingumo kursų organizatorius
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie mokėsi kompiuterinio raštingumo kursuose

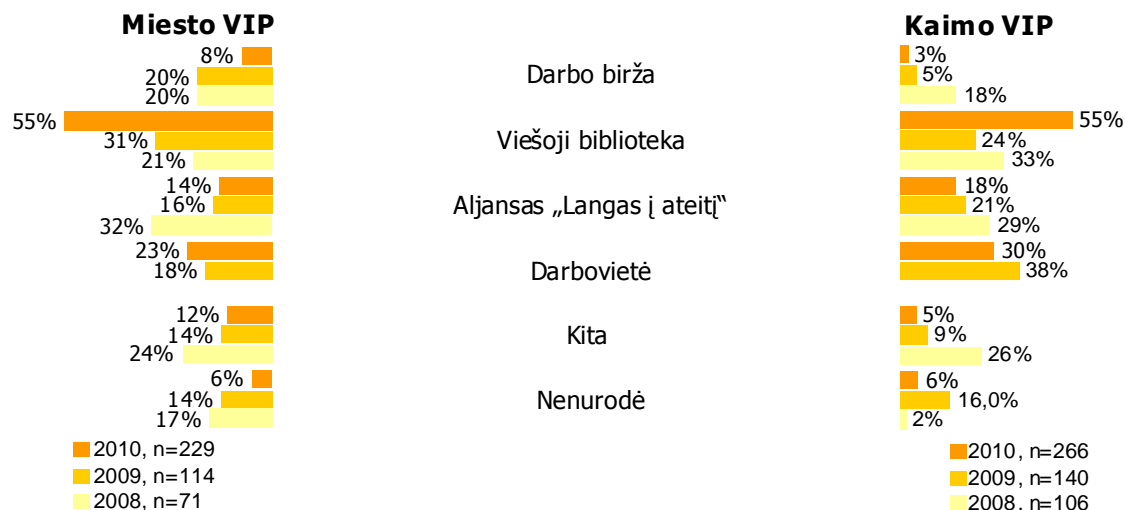
*2008 m. anketoje atsakymo varianto „darbovietė“ nebuvo

Kaimo VIP lankytojai dažniau dalyvavo kompiuteriniuose kursuose organizuotuose darbovietės (2010 m. duomenimis, 30% - kaime, 23% - mieste) ir aljanso „Langas į ateitį“ (2010 m. duomenimis, 18% - kaime, 14% - mieste).

Bibliotekų organizuotuose kursuose dalyvavo tokia pati dalis kaimo ir miesto VIP lankytojų (2010 m. duomenimis, 55% - mieste, 55% - kaime). (54 diagrama)

54 diagrama. Kompiuterinio raštingumo įgūdžių kursų organizatorius. Kaimo ir miesto palyginimas

Kompiuterinio raštingumo kursų organizatorius
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių respondentų

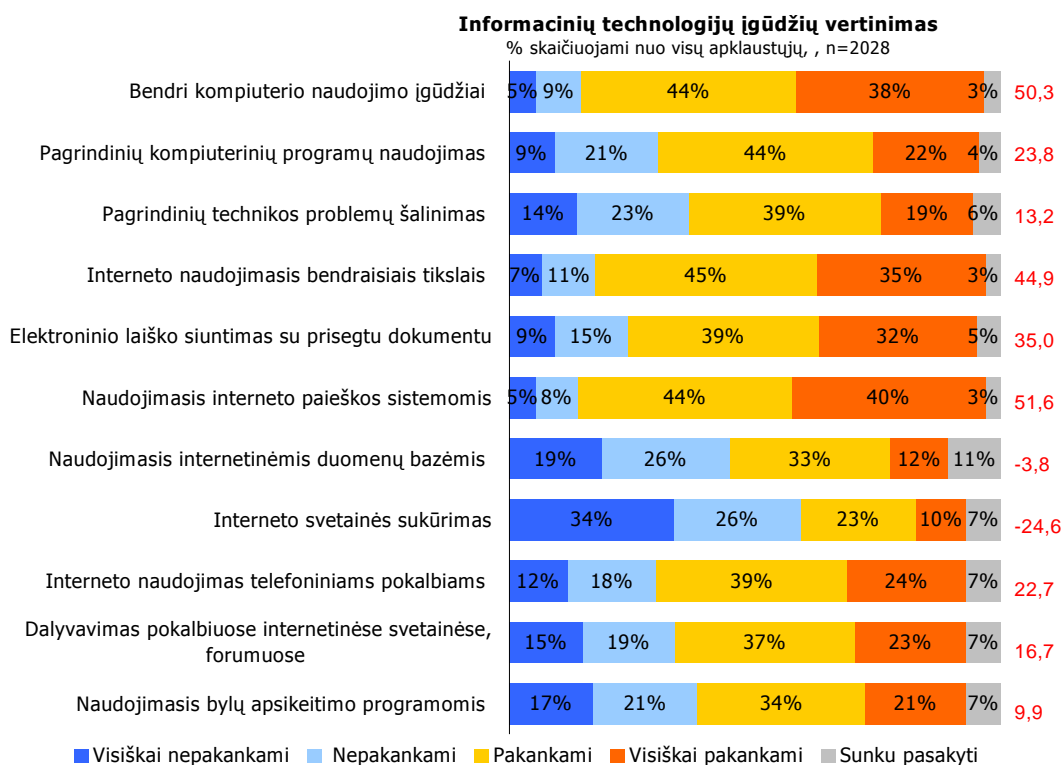

4.2 IT įgūdžių vertinimas

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, geriausiai respondentų vertinami baziniai darbo kompiuteriu įgūdžiai: naršymas internete ar paieškos sistemose (84% palankių vertinimų), bendri kompiuterio naudojimo įgūdžiai (82% palankių vertinimų), interneto naudojimas (80% palankių vertinimų). Prasčiau vertinami interaktyvieji ir specialių žinių reikalaujantys įgūdžiai: interneto svetainės sukūrimas (33% palankių vertinimų), naudojimaisi internetinėmis duomenų bazėmis (45% palankių vertinimų), naudojimasis bylų apsikeitimo programomis (55% palankių vertinimų), pagrindinių technikos problemų šalinimas (58% palankių vertinimų). (55 diagrama).

Savo įgūdžius palankiau vertina jauniausi (15 - 34 m.) ir aukštąjį išsilavinimą įgiję respondentai. Nepalankiausiai savo kompiuterio naudojimo įgūdžius vertina vyriausi (65 – 74 m.) respondentai ir pensininkai.

55 diagrama. IT įgūdžių vertinimas

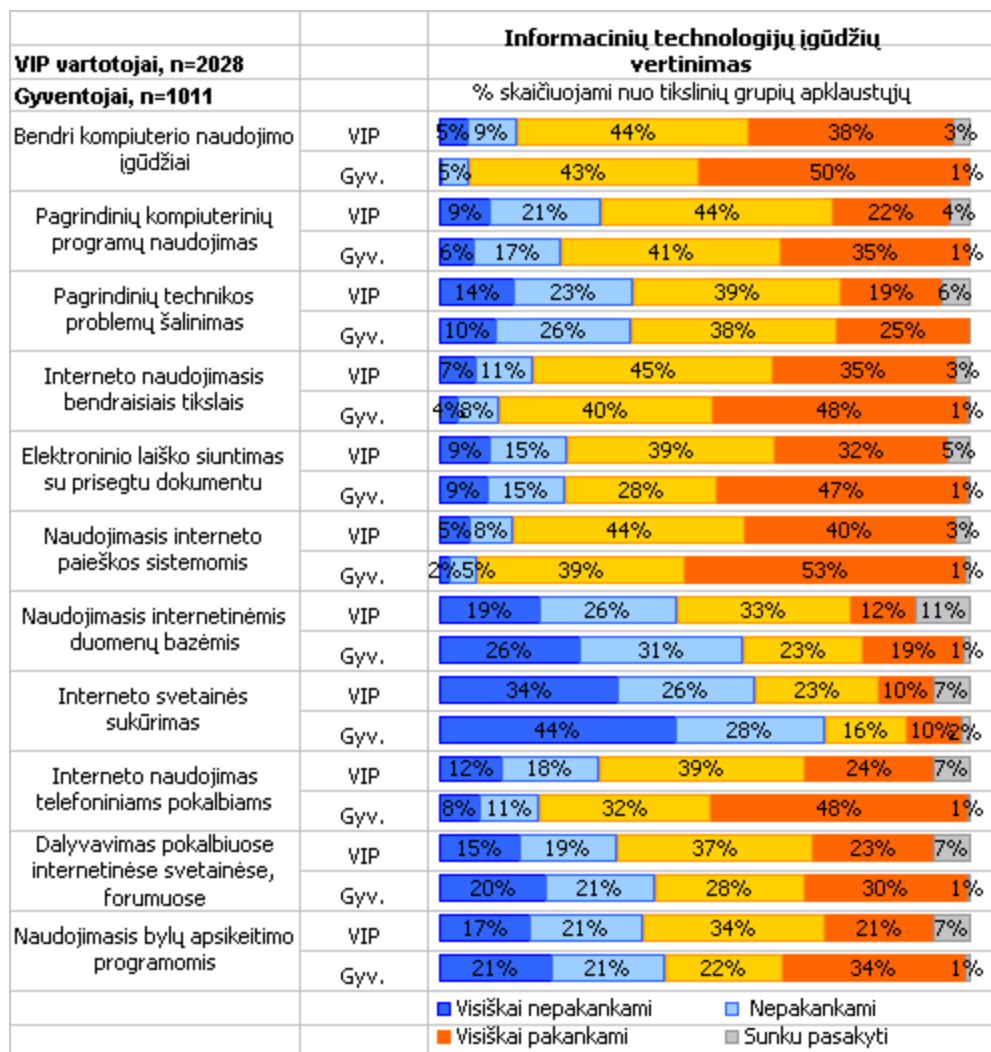

*Stulpelyje dešinėje pateiktas vertinimų skalės balansas.

2010 m. reprezentatyvioje *gyventojų apklausoje* dalyvavę respondentai, geriau nei *VIP lankytojai* vertino savo bazinius darbo kompiuteriu įgūdžius (bendrus kompiuterio naudojimo įgūdžius,

naršymas internete ar paieškos sistemose, interneto naudojimas, pagrindinių kompiuterinių programų naudojimas). (56 diagrama).

56 diagrama. Respondento IT įgūdžių vertinimas. VIP ir gyventojų palyginimas.

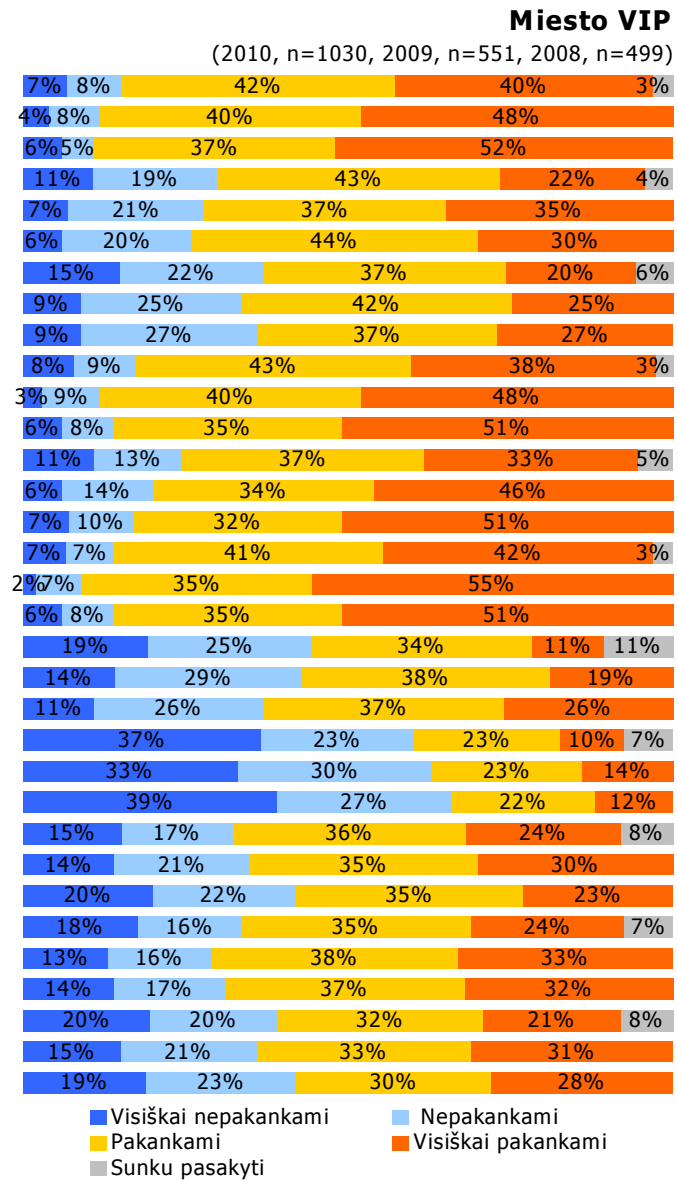
2010 m. daugelio sričių IT įgūdžių vertinimai pablogėjo. (57 diagrama). Vienas galimų šio reiškinio paaiškinimų – gana didelis naujų VIP lankytojų skaičius (2010 m. bibliotekų VIP pirmą kartą pasinaudojo net 28% respondentų, plačiau žr. 3.1 skyrelį)

57 diagrama. Respondento IT įgūdžių vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas

2010, n=2028		Informacinių technologijų įgūdžių vertinimas				
2009, n=1091		% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų, n=2028				
2008, n=1050						
Bendri kompiuterio naudojimo įgūdžiai	2010	5%	9%	44%	38%	3%
	2009	3%	8%	39%	51%	
	2008	5%	7%	43%	45%	
Pagrindinių kompiuterinių programų naudojimas	2010	9%	21%	44%	22%	4%
	2009	6%	19%	40%	36%	
	2008	6%	22%	47%	25%	
Pagrindinių technikos problemų šalinimas	2010	14%	23%	39%	19%	6%
	2009	8%	22%	42%	28%	
	2008	9%	26%	40%	25%	
Interneto naudojimas bendraisiais tikslais	2010	7%	11%	45%	35%	3%
	2009	3%	9%	40%	48%	
	2008	6%	9%	41%	44%	
Elektroninio laiško siuntimas su prisegtu dokumentu	2010	9%	15%	39%	32%	5%
	2009	6%	16%	33%	45%	
	2008	8%	14%	35%	43%	
Naudojimas internetu paieškos sistemomis	2010	5%	8%	44%	40%	3%
	2009	2%	7%	37%	55%	
	2008	5%	9%	41%	45%	
Naudojimas internetinėmis duomenų bazėmis	2010	19%	26%	33%	12%	11%
	2009	15%	29%	37%	19%	
	2008	12%	28%	38%	22%	
Interneto svetainės sukūrimas	2010	34%	26%	23%	10%	7%
	2009	33%	29%	24%	14%	
	2008	35%	31%	22%	12%	
Interneto naudojimas telefoniniams pokalbiams	2010	12%	18%	39%	24%	7%
	2009	13%	20%	37%	31%	
	2008	18%	25%	36%	22%	
Dalyvavimas pokalbiuose internetinėse svetainėse, forumuose	2010	15%	19%	37%	23%	7%
	2009	11%	17%	40%	32%	
	2008	14%	20%	38%	28%	
Naudojimas bylų apsikeitimo programomis	2010	17%	21%	34%	21%	7%
	2009	14%	19%	35%	31%	
	2008	18%	27%	32%	23%	

Miesto ir kaimo VIP lankytojai savo IT įgūdžius vertino labai panašiai. Kaimo VIP lankytojai kiek pozityviau nei miesto VIP lankytojai įvertino savo gebėjimus interneto naudojimo telefoniniams pokalbiams srityje (kaime gyvenantys - 66% palankių vertinimų, mieste - 60%) (58 diagrama).

58 diagrama. Respondento IT įgūdžių vertinimas. Kaimo ir miesto 2008 – 2010 m. palyginimas

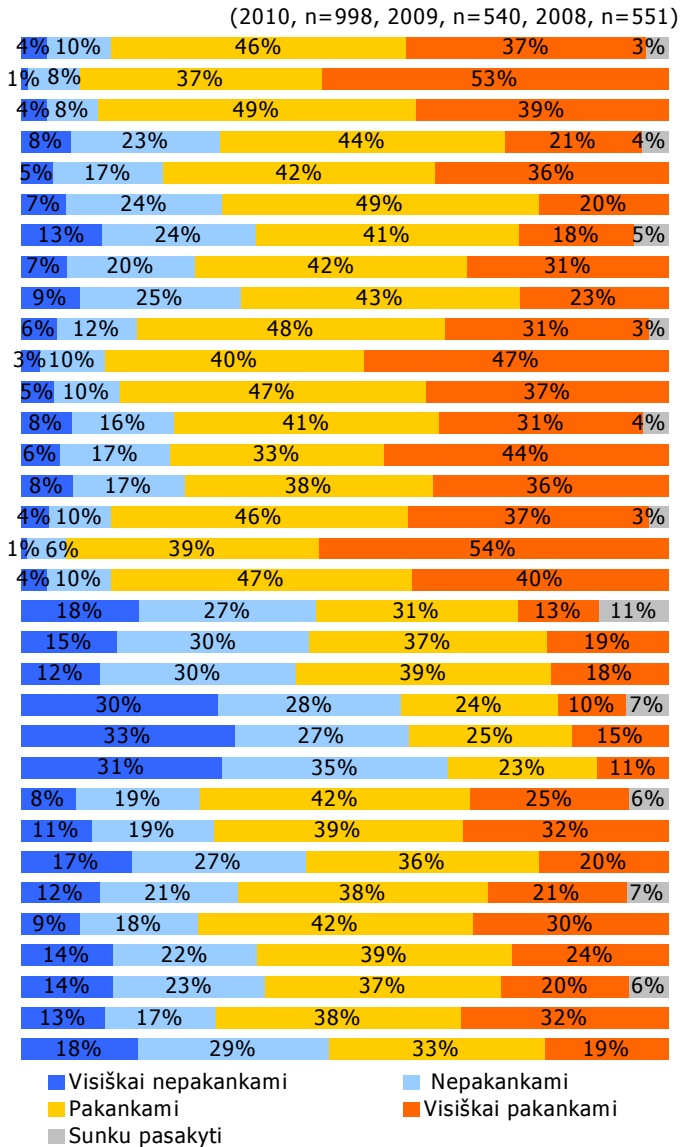

Informacinių technologijų įgūdžių vertinimas

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

Kaimo VIP

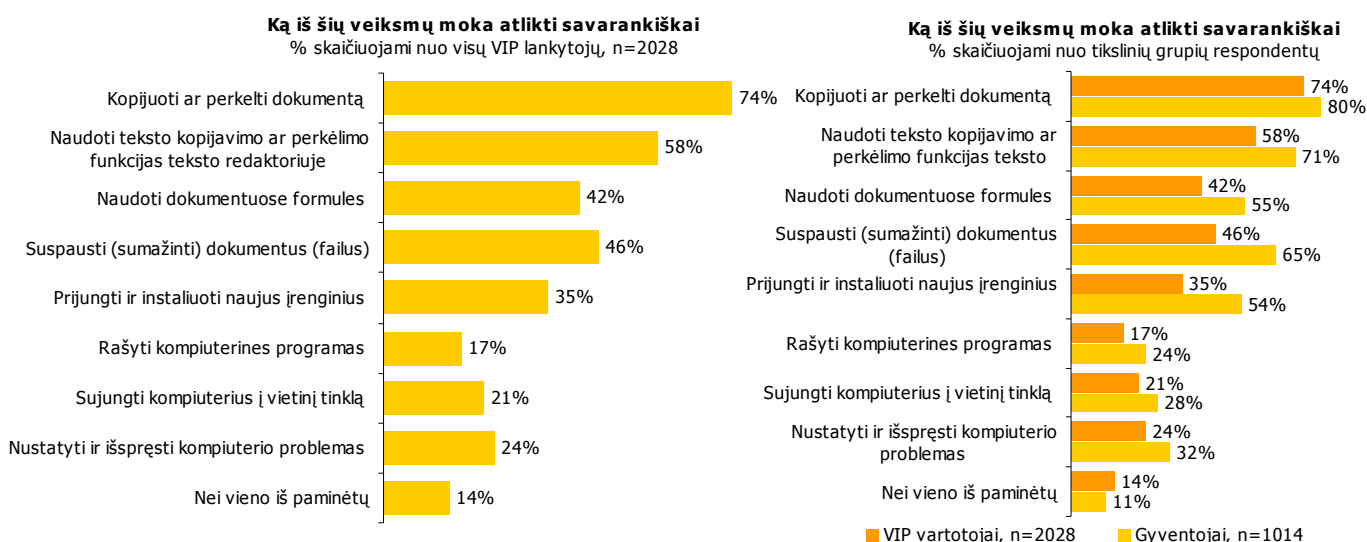
4.2.1 Gebėjimai savarankiškai naudotis IT technologijomis

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, kopijuoti, perkelti dokumentą ar laikmeną sugeba 74% respondentų, naudoti teksto kopijavimo ar perkėlimo funkcijas teksto redaktoriuje – 58%, suspausti (sumažinti) bylas - 46%, naudoti formules dokumentuose - 42%, prijungti ir instaliuoti naujus įrenginius – 35%, nustatyti ir išspręsti kompiuterio problemas – 24%, sujungti kompiuterius į vietinį tinklą –21%, parašyti kompiuterinę programą, naudojant programavimo kalbą – 17% respondentų. Nei vieno iš paminėtų veiksmų nemoka 12% respondentų (59 diagrama).

Visus veiksmus geriau įvaldę vyrai, jaunesni respondentai (iki 25 m.), specialistai ir tarnautojai, vadovai, studentai ir moksleiviai. Vyrai statistiškai reikšmingai dažniau nurodė, kad gali atlikti šiuos specifinių žinių reikalaujančius veiksmus: rašyti kompiuterines programas, sujungti kompiuterius į vietinį tinklą, nustatyti ir spręsti kompiuterio problemas, prijungti naujus įrenginius.

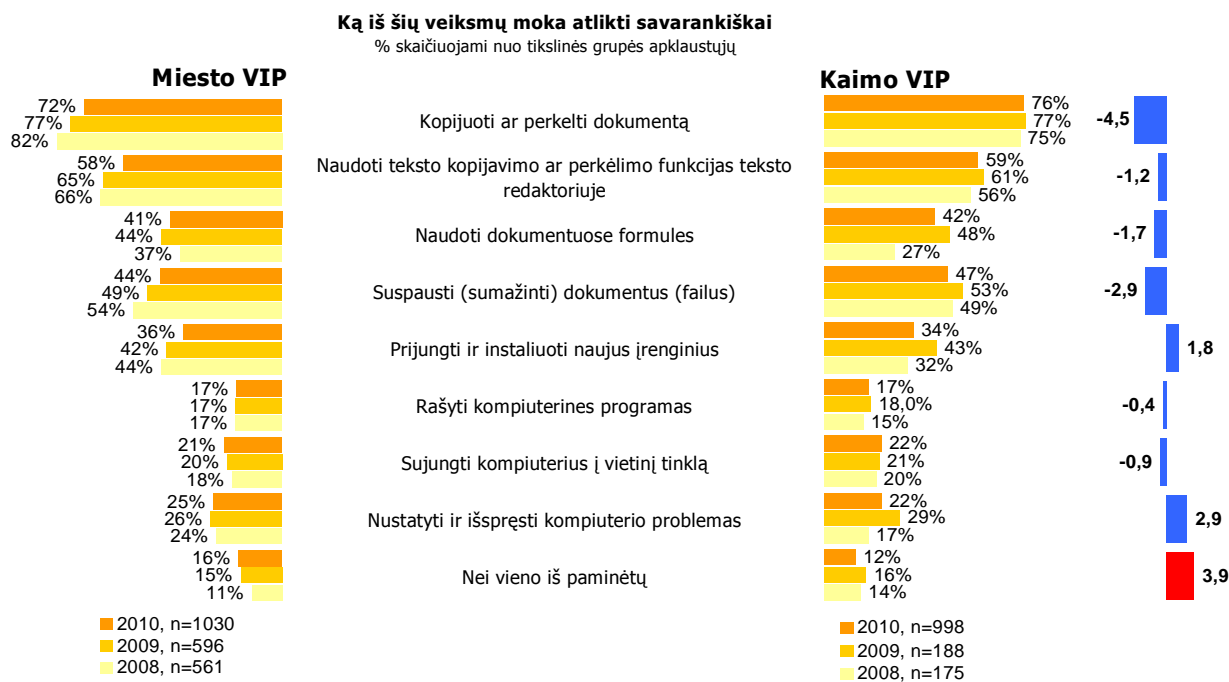
VIP lankytojai, lyginant su 2010 m. apklaustais *gyventojais* (besinaudojančiais internetu), savo sugebėjimus atlikti įvairius veiksmus savarankiškai kompiuteriu įvertino blogiau. Įgūdžių vertinimai ypač išsiskyrė srityse susijusiose su dokumentais ir technika įranga: 46% *VIP lankytojų* moka suspausti (sumažinti) dokumentus (*gyventojų* - 65%), 35% *VIP lankytojų* moka savarankiškai prijungti ir instaliuoti naujus įrenginius (*gyventojų* - 54%). (59 diagrama).

59 diagrama. Respondento savarankiški veiksmai kompiuteriu

2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, miesto ir kaimo respondentų gebėjimai su IT susijusiose srityse nesiskiria (60 diagrama).

60 diagrama. Respondento savarankiški veiksmai kompiuteriu. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

*Stulpelis dešinėje rodo 2010 m. miesto ir kaimo respondentų IT srities savarankiškų gebėjimų skirtumą

5. Naudojimosi internetu tikslai ir vietos

Skyriuje aptariamas interneto naudojimo sričių populiarumas ir naudojimosi vietos.

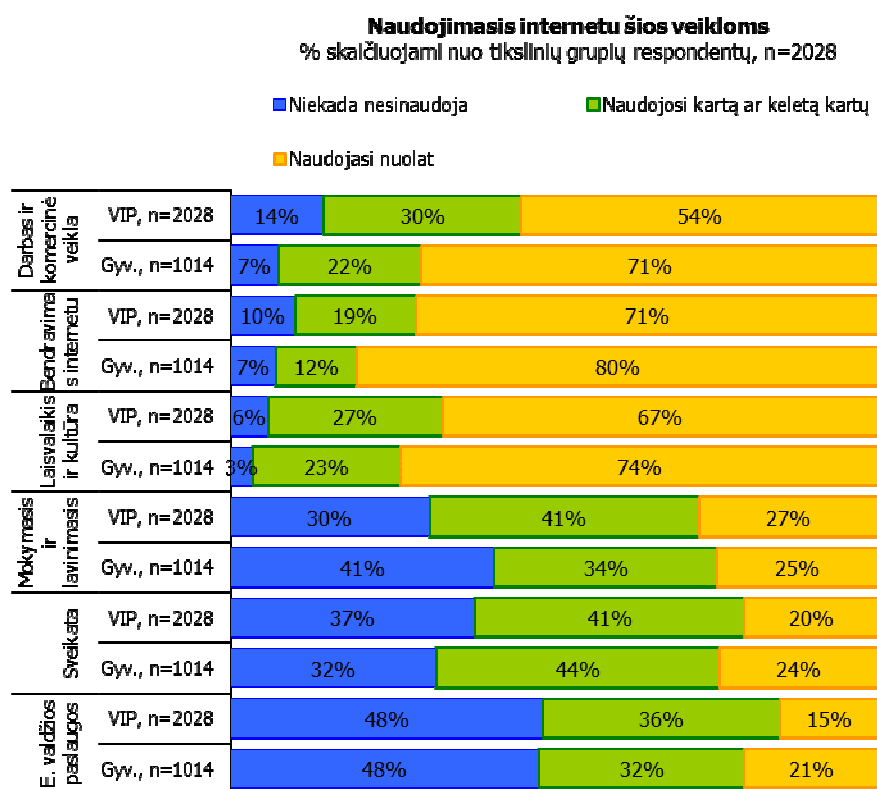
- Bendravimo ir laisvalaikio ir kultūros srityse internetas naudojamas dažniausiai. Mažiau naudojamos sritys – e. valdžia, sveikata, mokymasis ir lavinimasis.
- Apklausti Lietuvos gyventojai internetu visose srityse naudojami aktyviau už VIP lankytojus. Vienintelė sritis, kur VIP lankytojų ir gyventojų interneto vartojimo dažnumas beveik susilygina – mokymasis ir lavinimas.

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, bendravimo (71% naudojasi nuolat) ir laisvalaikio ir kultūros srityse (67% naudojasi nuolat) internetas naudojamas dažniausiai. Mažiau naudojamos sritys – e. valdžia (15% naudojasi nuolat), sveikata (20% naudojasi nuolat), mokymasis ir lavinimasis (27% naudojasi nuolat). (61 diagrama)

VIP lankytojų apklausos rezultatus lyginant su 2010 m. Lietuvos *gyventojų apklausos* rezultatais, pastebima, kad gyventojai internetu visose srityse naudojami aktyviau. Ypač didelis skirtumas išryškėja interneto naudojime darbui ir komercinei veiklai (nuolat naudojasi 54% *VIP lankytojų* ir 71% *gyventojų*).

Vienintelė sritis, kur *VIP lankytojų* ir *gyventojų* interneto vartojimo dažnumas beveik susilygina – mokymasis ir lavinimas (nuolat naudojasi 27% *VIP lankytojų* ir 25% *gyventojų*). (61 diagrama)

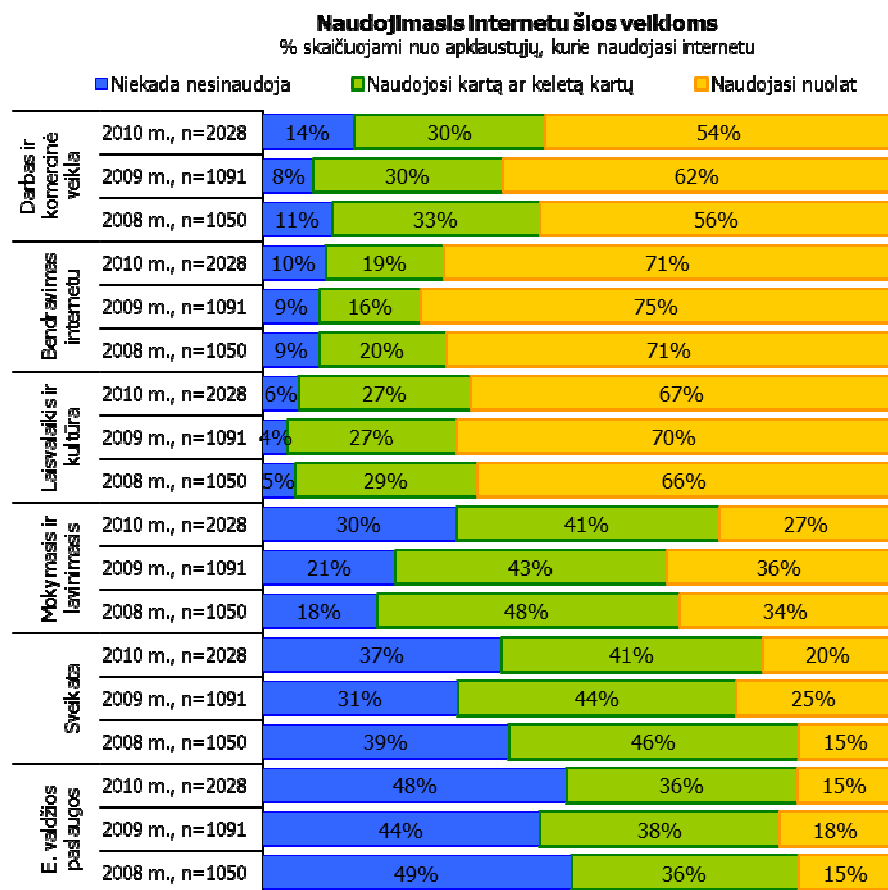
61 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu šiuos veikloms?

2008 – 2010 m. lyginamojoje perspektyvoje pastebima, kad 2010 m., lyginant su 2009 m. tyrimo rezultatais, ypač sumažėjo su darbu ir komercine veikla susijusio interneto vartojimas (nuolat naudojosi 62% - 2009 m. ir 54% - 2010 m.) ir interneto naudojimo mokslui ir švietimui (nuolat naudojosi 36% - 2009 m. ir 27% - 2010 m.). (62 diagrama)

Libiausiai su darbu ir komercine veikla susijęs interneto naudojimo dažnumas krito kaime. Kaimo VIP lankytojai su darbu ir komercine veikla internete nuolat užsiėmė: 2008 m. – 49%, 2009 m. – 59%, 2010 m. – 48% respondentų (mieste - 2008 m. – 65%, 2009 m. – 61%, 2010 m. – 60%). (63 diagrama)

62 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojātės internetu šioms veikloms? 2008 – 2010 m. palyginimas

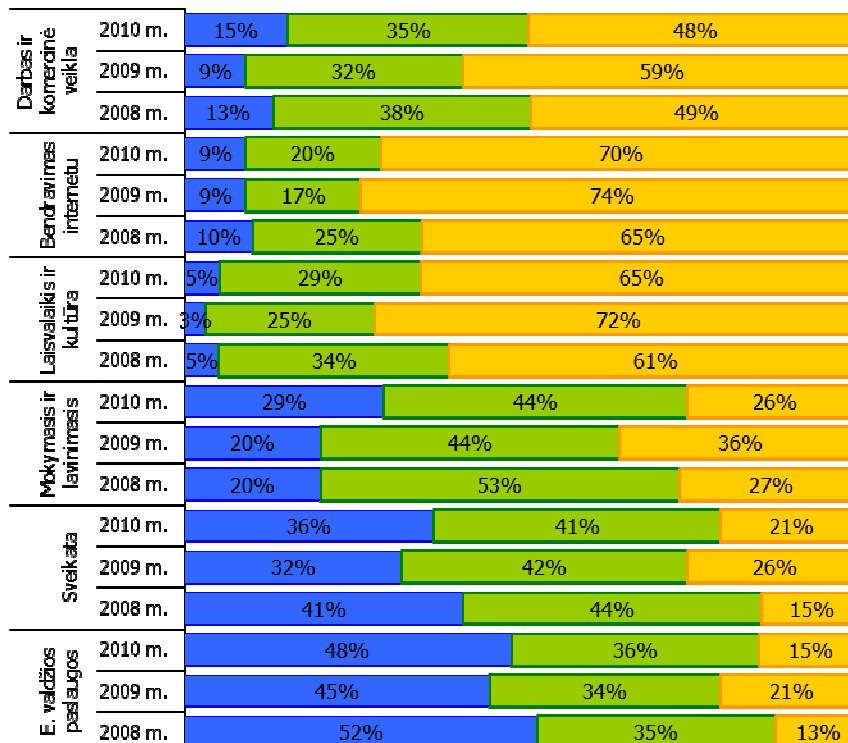
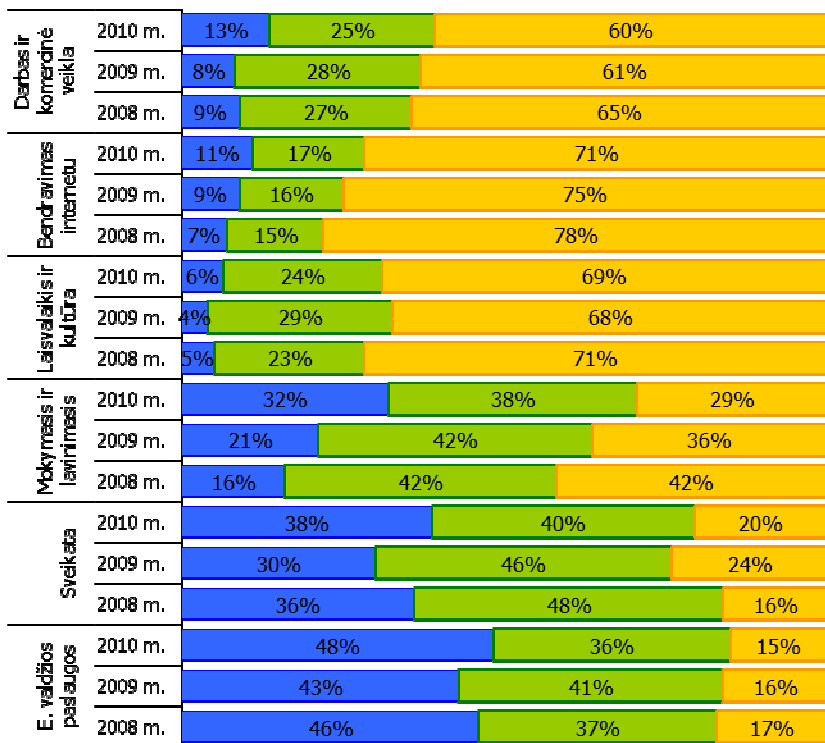
63 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojates internetu šioms veikloms? 2008 – 2010 m .miesto ir kaimo palyginimas

Naudojimas Internetu šioms veikloms
% skaičiuojami nuo **miesto VIP**

Naudojimas internetu šioms veikloms
% skaičiuojami nuo **kaimo VIP**

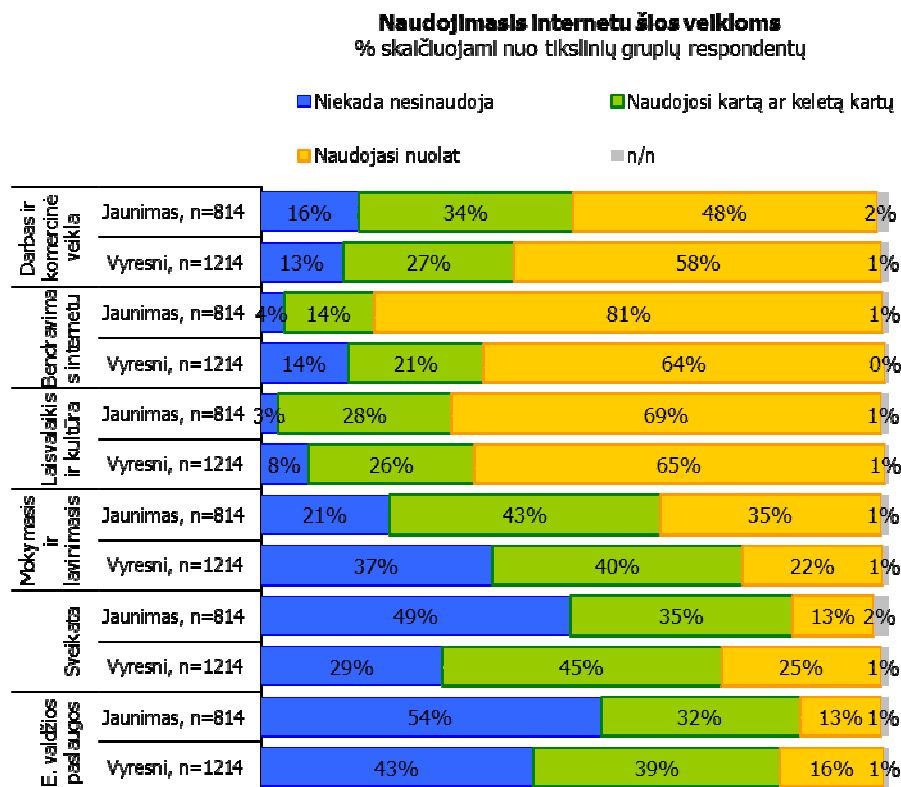
■ Niekada nesinaudoja ■ Naudojosi kartą ar keletą kartų ■ Naudojasi nuolat

■ Niekada nesinaudoja ■ Naudojosi kartą ar keletą kartų ■ Naudojasi nuolat

Jaunimas (iki 25 m.) yra aktyvesnis daugelyje interneto naudojimo sričių, išskyrus sveikatos ir e. valdžios sritis, kur aktyvesni vyresni kaip 25 m. respondentai (64 diagrama).

64 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu šioms veikloms? *Jaunimo ir vyresnių amžiaus grupių palyginimas*

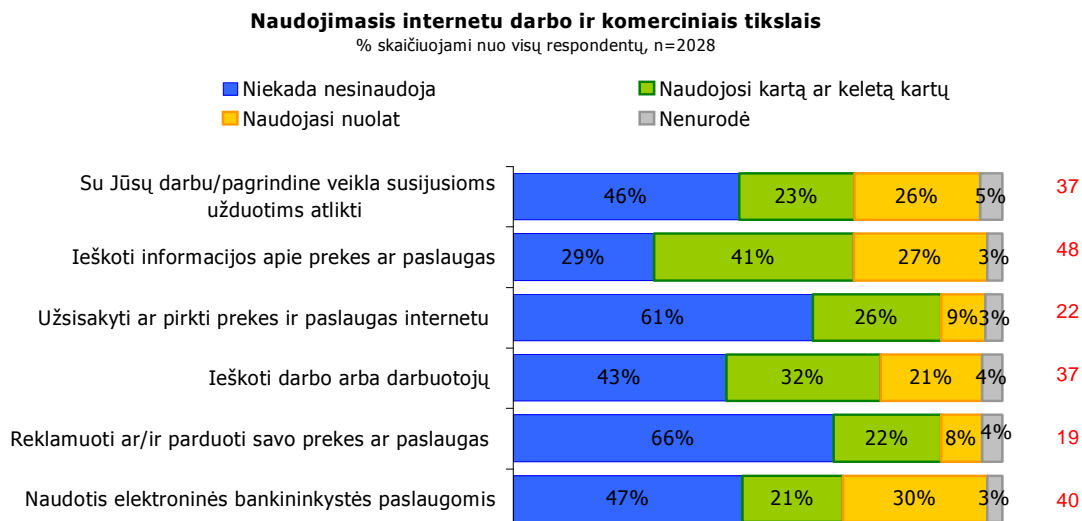
5.1 Darbas ir komercinė veikla

5.1.1 Darbas ir komercinė veikla: interneto populiarumas

2010 - 2011 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, populiariausios su darbu ir komercija susijusios interneto naudojimo sritys yra elektroninė bankininkystė (nuolat naudojasi 30%), ir informacijos apie prekes ir paslaugas paieška (nuolat naudojasi 27%) ir su tiesioginiu darbu susijusi veikla (nuolat naudojasi 26%). Lyginant su visais internetu besinaudojančiais *Lietuvos gyventojais* (2010 m. apklausos duomenys), *VIP lankytojai* šiomis paslaugomis naudojami rečiau. Tarp Lietuvos gyventojų elektronine bankininkyste nuolat naudojasi 44% respondentų, o internetą tiesioginiai su darbu susijusiai veiklai – 43%. (65 diagrama)

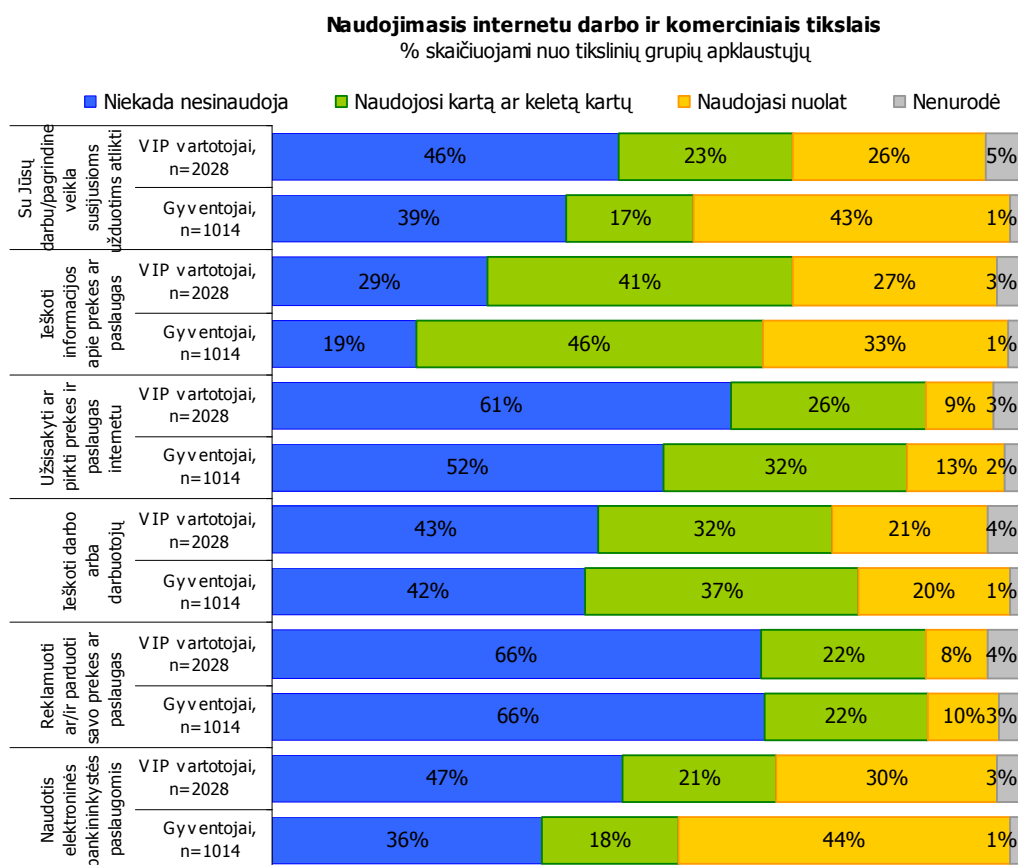
Su darbu ir komercija susijusioje interneto srityje *VIP lankytojų* naudojimosi dažnis daugelyje sričių atsilieka nuo ir *Lietuvos interneto vartotojų*. Panašiausi vartojimo įpročiai matomi darbo paieškos srityje (53% *VIP lankytojų* ir 57% *gyventojų*) ir savo prekių pardavimo ir reklamavimo srityje (30% *VIP lankytojų* ir 32% *gyventojų*). (66 diagrama).

65 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojates internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams?

* Stulpelis dešinėje rodo įsitraukimo koeficientą ¹⁷

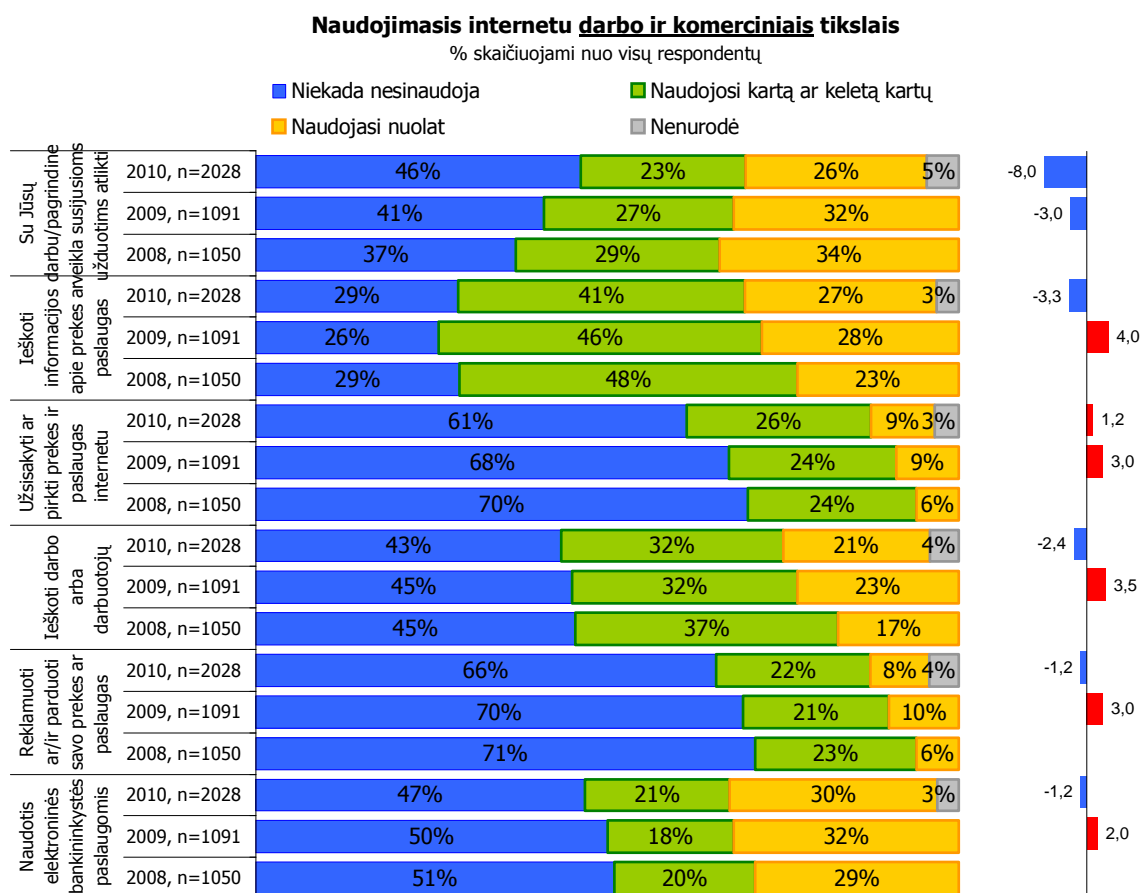
66 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojates internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams? *VIP lankytojų* ir *gyventojų* apklausų rezultatų palyginimas

¹⁷ Naudojimosi dažnumui matuoti naudota rangų skalė, kurios vertinimų intervalai nelygūs, todėl vertinimų vidurkių skaičiavimas ir interpretacija nebūtų tiksli. Siekiant aiškiau ir vaizdžiau palyginti srities populiarumą, buvo naudotas išvestinis dydis – įsitraukimo koeficientas, gautas sumuojant pasvertus atsakymų procentus. Sąlyginiai svoriai: „naudojosi keletą kartų“ - 0,5, „naudojasi nuolat“ – 1. Tuo būdu vartojimo dažnumo išraiška = „Naudojosi kartą ar kelis kartus“ X 0,5 + „Naudojasi nuolat“.

Lyginant 2008 – 2010 m. *VIP lankytojų* interneto vartojimo darbo ir komerciniais tikslais pokyčius, pastebimas interneto vartojimo nuosmukis su tiesiogine darbine veikla susijusioje srityje. Kitose srityse pokyčiai nėra reikšmingi. (67 diagrama). Panašios tendencijos stebėtos ir 2010 m. *gyventojų apklausos* rezultatuose, kur matomas interneto vartojimo plėtros regresas su tiesiogine darbine veikla susijusioje srityje.

67 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams? 2008 – 2010 m. palyginimas

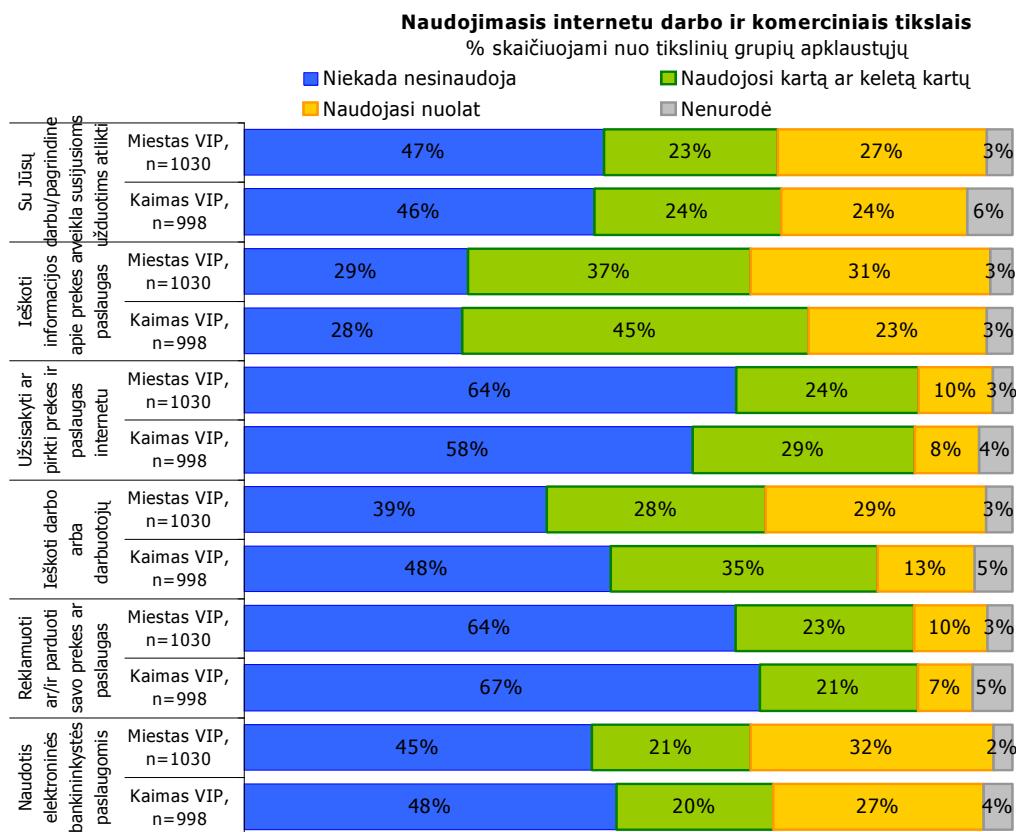
* Stulpelis dešinėje – srities populiarumo *saldo*, rodantis įsitraukimo pokyčius, lyginant su praėjusiu laikotarpiu. Teigiamas *saldo* reiškia lyginamojo laikotarpio rodiklių augimą, lyginant su praėjusiuoju laikotarpiu, neigiamas – rodiklių mažėjimą. Saldo artimas ar lygus 0 reiškia, kad pokyčių, lyginant su praėjusiųjų metų laikotarpiu nebuvo. ¹⁸

Kaimo – miesto *VIP lankytojų* interneto naudojimas su darbu ir komercija susijusioje srityje nesiskiria. (68 diagrama)

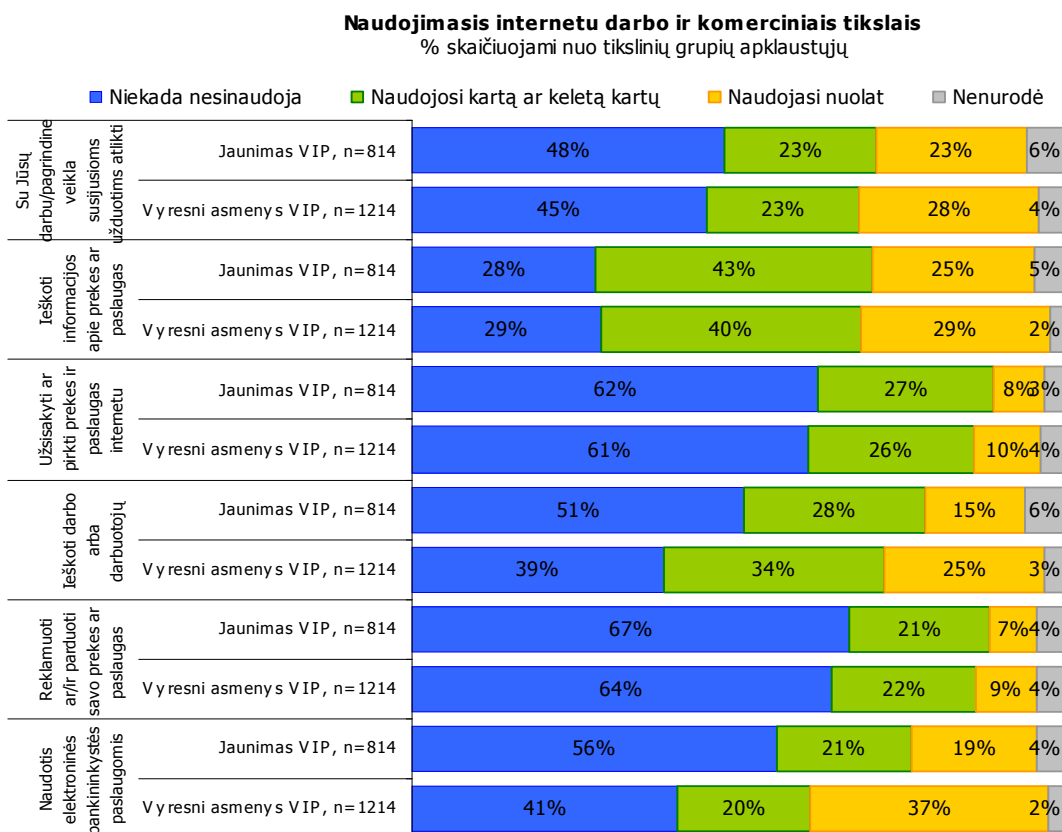
Su darbu ir komercine veikla susijusiose interneto naudojimo srityse vyresni vartotojai yra aktyvesni (jie yra ir aktyvesni darbo rinkos dalyviai). Jaunimo iki 25 m. grupė su vyresniais lygiai dažnai naudojasi tik prekių ir paslaugų paieška (vartojimo aktyvumas panašus). (69 diagrama).

¹⁸ Plačiau – skyrelyje 1.2 „Metodologinės pastabos“.

68 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams? *Kaimo ir miesto palyginimas*

69 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu darbo ir komercinės veiklos tikslams? *Amžiaus grupių palyginimas*

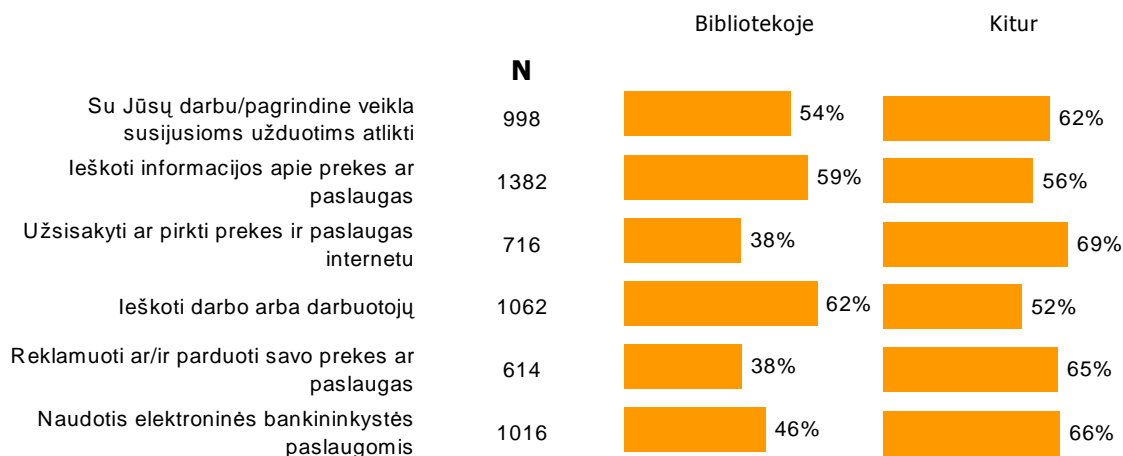
5.1.2 Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos rezultatai parodė, kad labiau paplitęs iš alternatyvių prieigų (ne VIP) interneto naudojimas su darbu ir komercija susijusiose srityse. (70 diagrama). Atotrūkis tarp bibliotekų VIP ir kitų prieigos vietų svyruoja nuo 8% procentinių punktų (su tiesiogine darbine veikla susijusios užduotys) iki 27% (prekių reklama ir pardavimas). *Bibliotekų VIP pirmauja darbo paieškos srityse* (62% bibliotekose ir 52% kitose vietose) ir informacijos apie prekes ir paslaugas paieškose (VIP – 59%, kitur – 56%).

Apibendrinant, sritis kur VIP vietos pirmauja sąlyginai galima pavadinti *pasyviomis* (darbo ir darbuotojų paieška ir informacijos apie prekes paieška dažniau reikalauja tik informacijos „vartojimo“), o alternatyvių prieigų pirmaujančias sritis – *interaktyviomis* (bankininkystė, darbo užduotys, prekių ir paslaugų reklama reikalauja ir turinio sukūrimo).

70 diagrama. Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos.

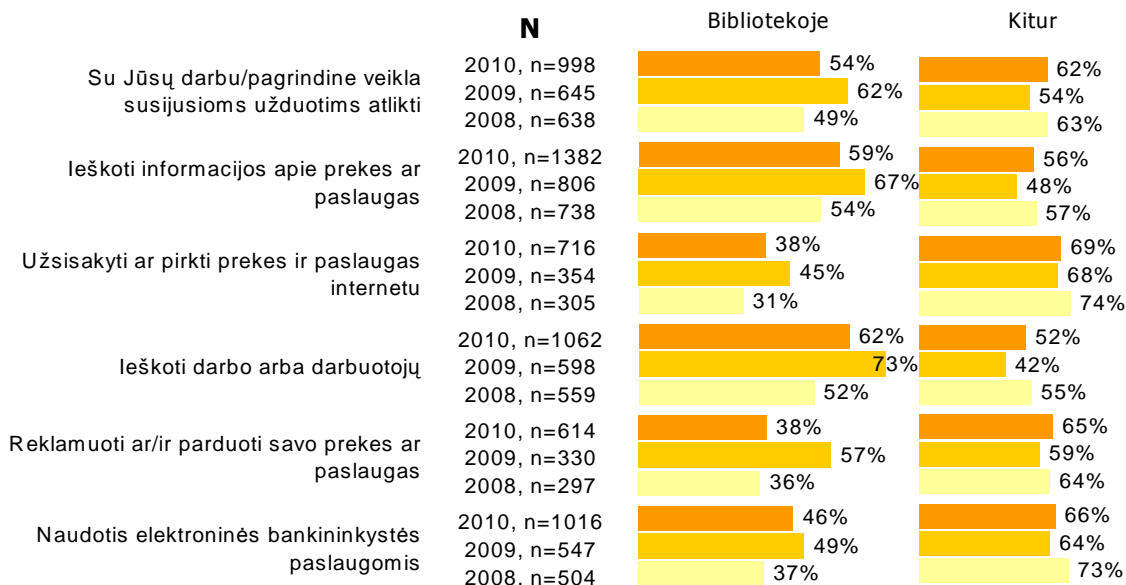
Vieta, kurioje dažniausiai naudojasi internetu darbo ir komerciniais tikslais
% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

2008 – 2010 m. populiariausios interneto naudojimo darbui ir komercijai vietos beveik nesikeičia – daugelyje sričių pirmauja VIP alternatyvos, išskyrus jau aprašytas darbo paieškas ir prekių ir paslaugų reklamą ir elektroninės bankininkystės paslaugas. (71 diagrama).

71 diagrama. Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos. 2008 – 2010 m. palyginimas

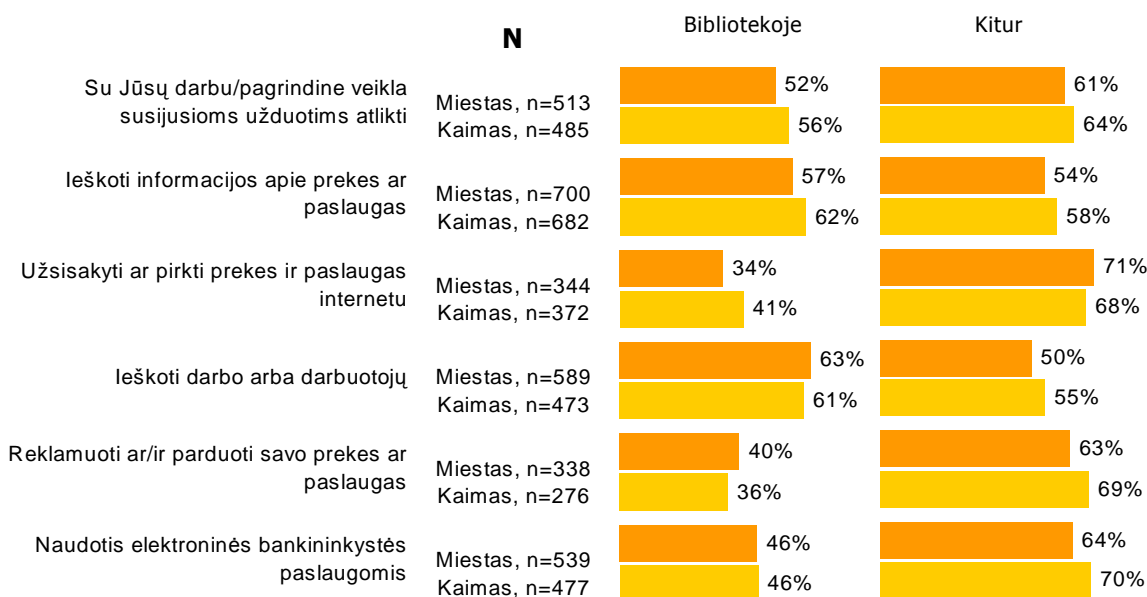
Vieta, kurioje dažniausiai naudojami internetu darbo ir komerciniais tikslais
% skaičiuojamas apklaustųjų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

VIP lankytojų apklausoje, kaimo – miesto interneto vartojimo komerciniams tikslams palyginime statistiškai reikšmingų skirtumų nėra (72 diagrama).

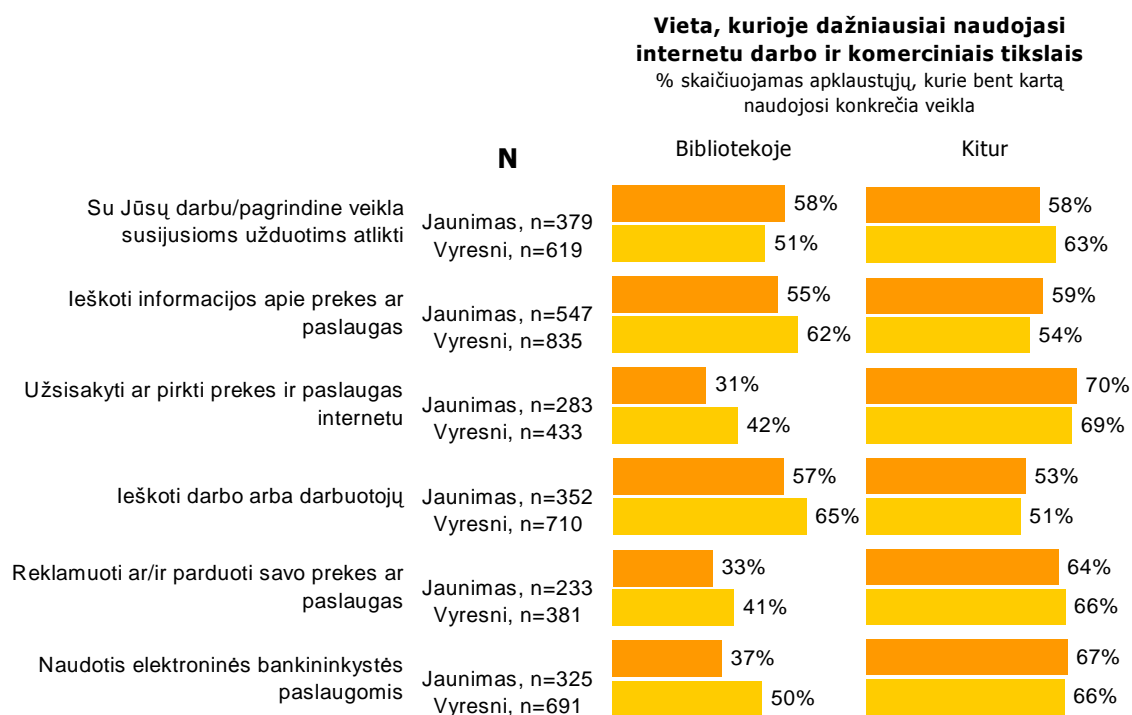
72 diagrama. Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos. Kaimo ir miesto palyginimas

Vieta, kurioje dažniausiai naudojami internetu darbo ir komerciniais tikslais
% skaičiuojamas apklaustųjų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

Ankstesniame skyrelyje, jau buvo aptartas vyresnių interneto vartotojų pirmavimas interneto naudojimo darbui ir komercijai srityje. Pjūvis pagal naudojimosi vietą atskleidė labai įdomią tendenciją. Vyresni VIP vartotojai (virš 25 m.) internetu su darbu ir komercine veikla dažniau užsiima ne bibliotekose (63% bibliotekose, 51% - kitur), o jaunimas (iki 25 m.) šia veikla vienodai dažnai užsiima ir bibliotekose ir kitose prieigos vietose. (73 diagrama).

73 diagrama. Darbas ir komercinė veikla: interneto naudojimo vietos. *Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas*

5.2 Bendravimas internetu

5.2.1 Bendravimas internetu: interneto populiarumas

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, populiariausia internetinio bendravimo priemone – elektroniniu paštu – nuolat naudojasi 61% respondentų. Socialiniais tinklais naudojasi 38%, telefoniniais pokalbiams internetu – 36% respondentų. (74 diagrama)

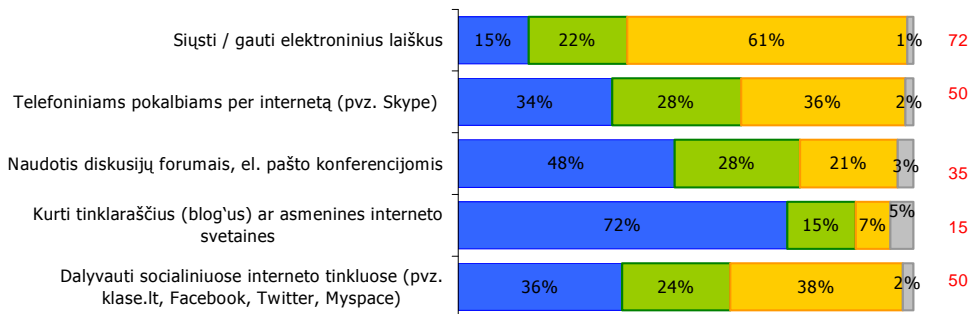
Tarp internetu besinaudojančių *Lietuvos gyventojų* (2010 m. gyventojų apklausos duomenys) el. paštas taip pat yra populiariausias – 70% nuolatinių vartotojų. Bendravimo srityje aiškios lyderystės neturi nei *VIP lankytojai*, nei *Lietuvos gyventojai*. Gyventojų tyrimo respondentai aiškiai pirmauja internetinės tik telefonijos srityje (nuolat naudojasi 60% *Lietuvos interneto vartotojų* ir 36% *VIP lankytojų*). Kitose srityse bibliotekų VIP lankytojų ir gyventojų aktyvumas panašus. (75 diagrama).

74 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams?

Naudojimas internetu su bendravimu, susijusiais tikslais

% skaičiuojami nuo visų respondentų, n=2028

■ Niekada nesinaudoja ■ Naudojosi kartą ar keletą kartų ■ Naudojasi nuolat ■ Nenurodė

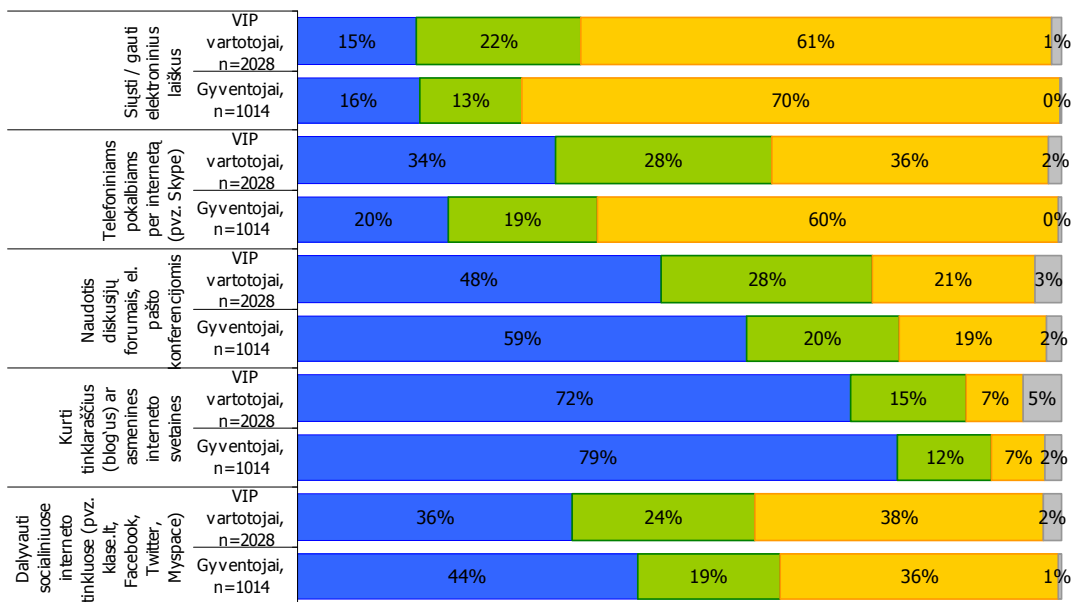

75 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams? *VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas*

Naudojimas su bendravimu susijusiais tikslais

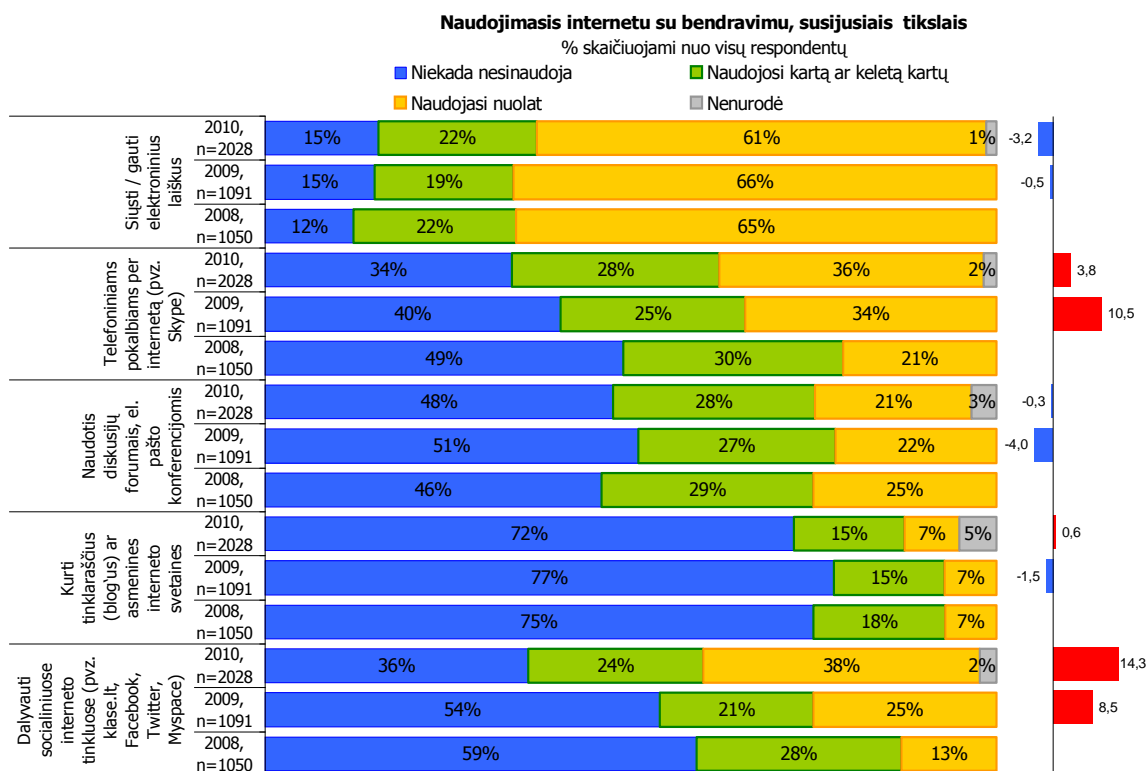
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

■ Niekada nesinaudoja ■ Naudojosi kartą ar keletą kartų ■ Naudojasi nuolat ■ Nenurodė

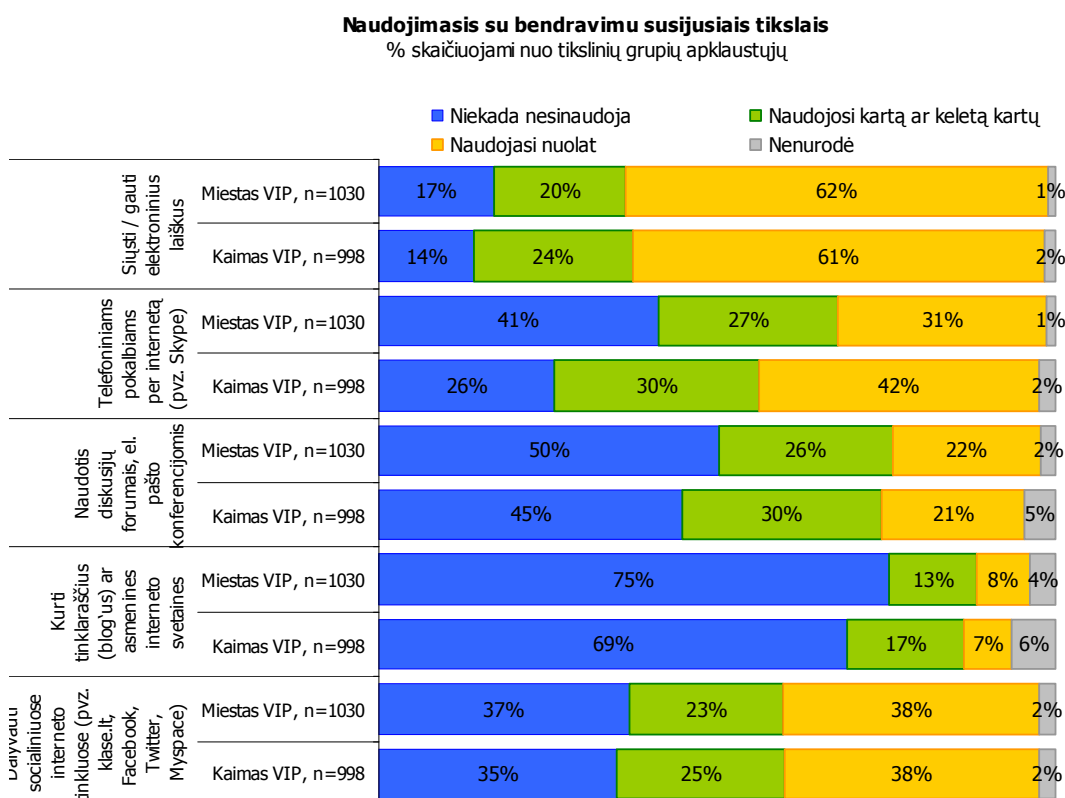
2008 – 2010 m. lyginamojoje perspektyvoje pastebimas gan ženklus socialinių tinklalapių (nuolatiniai vartotojai: 13% - 2008 m., 25% - 2009 m., 38% - 2010 m.) populiarumo augimas. (76 diagrama).

76 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams? 2008 – 2010 m. palyginimas

Lyginant kaimo ir miesto filialų *VIP lankytojų* apklausos rezultatus, išsiskiria interneto telefonijos populiarumas kaimo vietovėse (42% nuolatinių vartotojų kaime ir 31% mieste). (77 diagrama).

77 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams? Kaimo ir miesto palyginimas

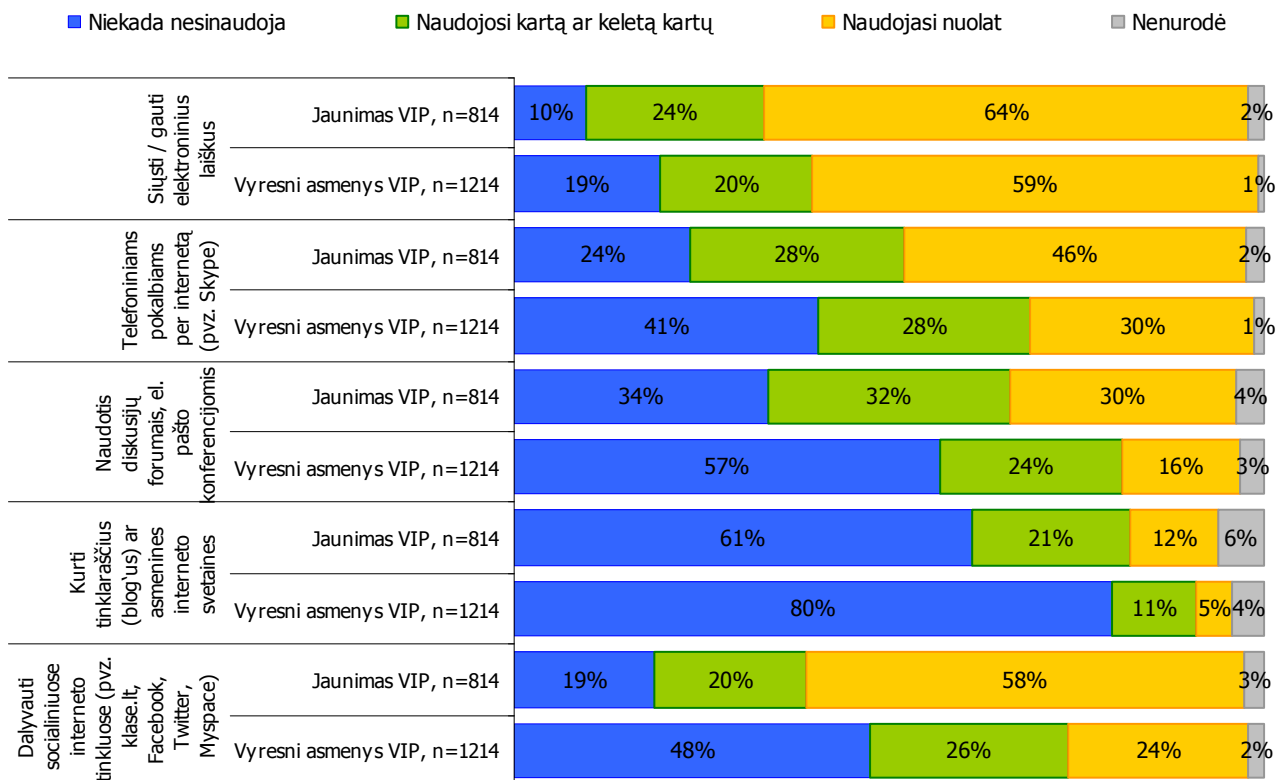

Bendravimo internetu srityje jaunesni respondentai (iki 25 m.) yra neabejotini lyderiai. El. pašto naudojime (kuris jau nebėra naujovė) atotrūkis tarp jaunimo ir vyresnių respondentų yra mažiausias (64% ir 59% vartotojų). Kitose, ypač su WEB2.0 susijusiose srityse jaunesni respondentai pirmauja. (78 diagrama)

78 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendravimo tikslams? Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas

Naudojimas su bendravimu susijusiais tikslais

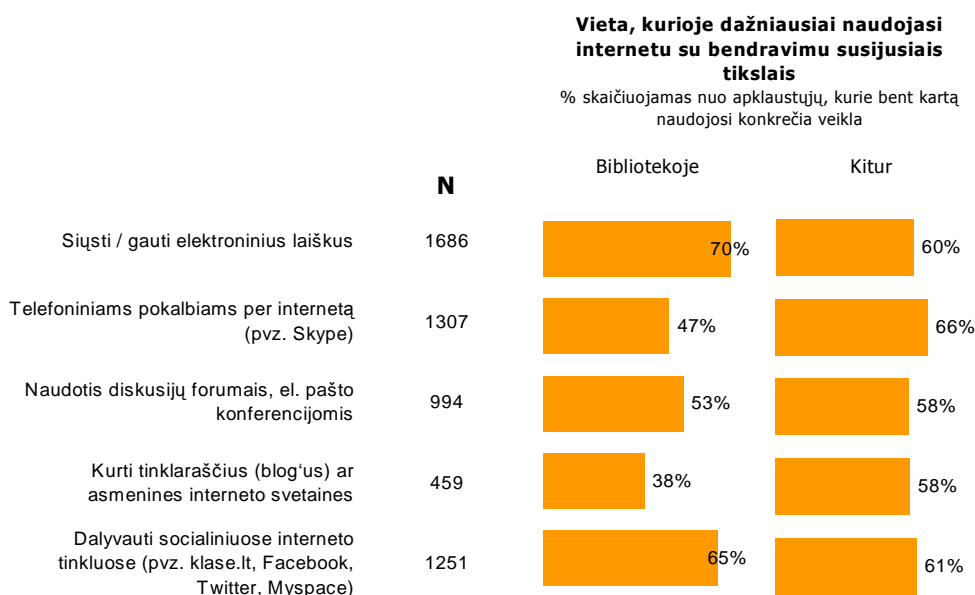
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

5.2.2 Bendravimas internetu: interneto naudojimo vietos

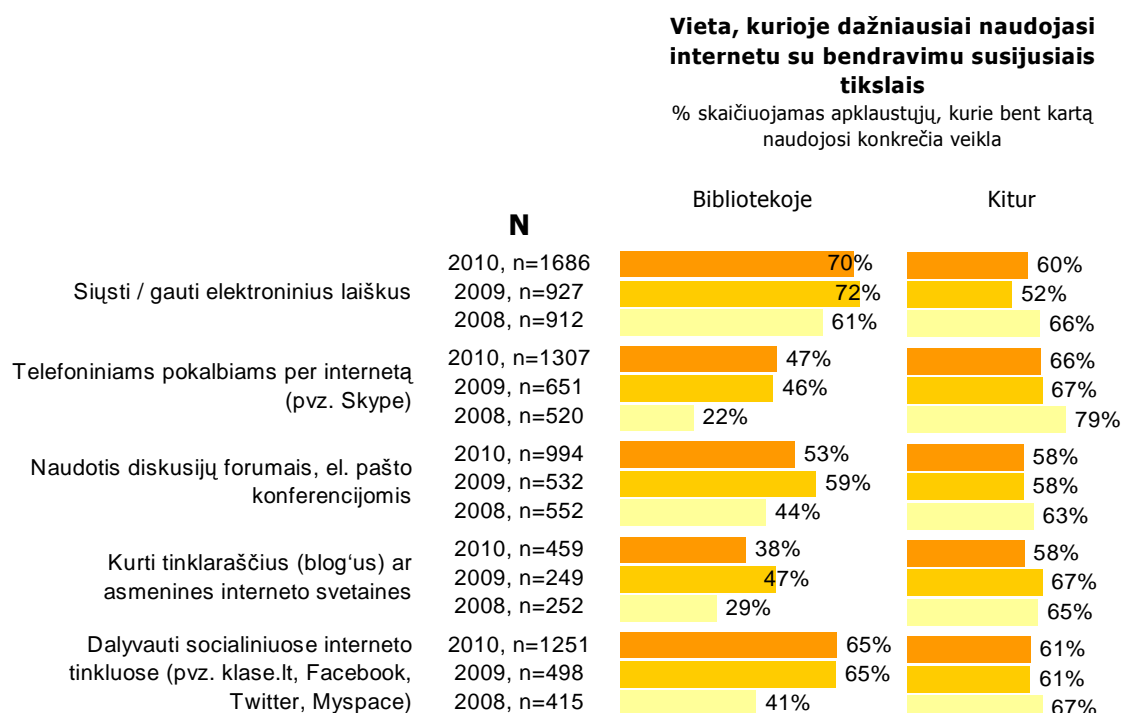
2010 m. bibliotekų *VIP lankytojų* apklausa parodė, kad tikslinės grupės atstovai bibliotekose dažniau naudojami el. paštu (70% bibliotekų VIP ir 60% kitose vietose). Jungimosi prie socialinių tinklų vietų populiarumas panašus (65% bibliotekų VIP ir 61% kitur). Daugiau asmeninės erdvės (internetiniai telefono pokalbiai) ar laiko (tinklaraščių kūrimas ar dalyvavimas diskusijų forumuose) reikalaujantys veiksmai dažniau atliekami ne bibliotekose (79 diagrama).

79 diagrama. Bendravimas: interneto naudojimo vietos.

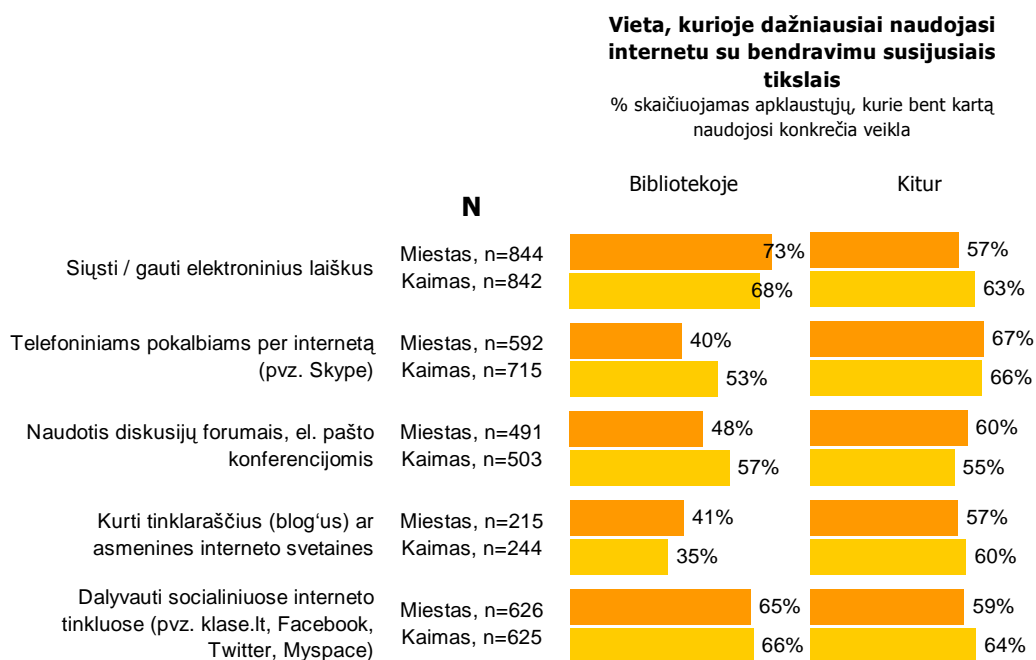
2008 – 2010 m. reikšmingų pokyčių interneto naudojimo bendravimui nėra. (80 diagrama).

80 diagrama. Bendravimas: interneto naudojimo vietos. 2008 – 2010 m. palyginimas

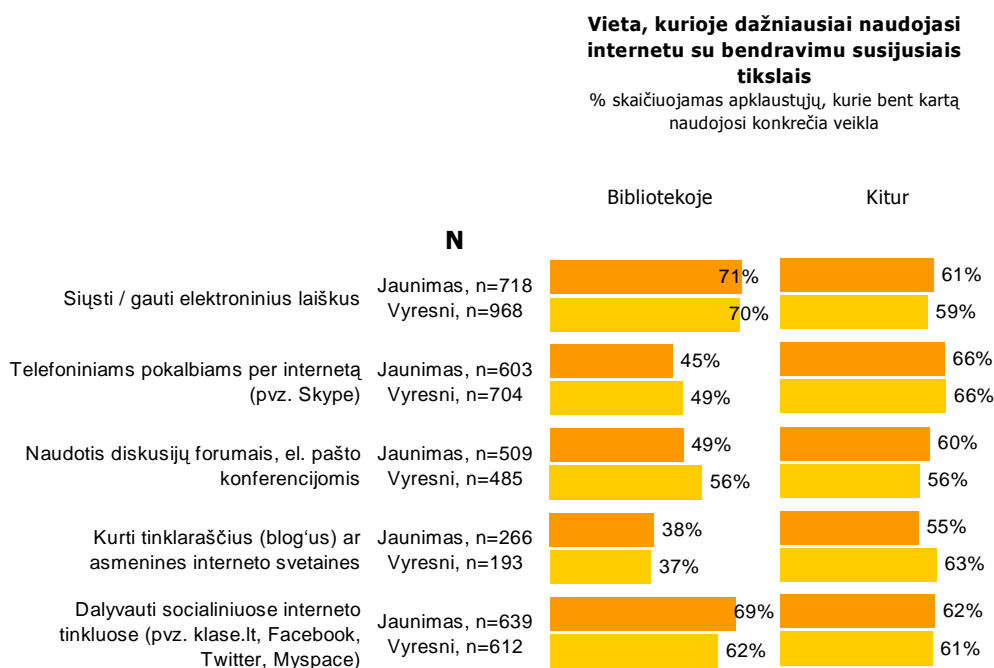
Kaimo – miesto lyginamojoje perspektyvoje, kaimo VIP lankytojai pagal veiklas *bibliotekoje* pirmąją dvejose srityse telefoniniuose pokalbiuose per internetą (53% kaime ir 40% mieste) ir diskusijų ir el. konferencijų naudojime (57% kaime ir 48% mieste). (81 diagrama).

81 diagrama. Bendravimas: interneto naudojimo vietos. *Kaimo ir miesto palyginimas*

Jaunesni respondentai kiek dažniau *bibliotekose* jungiasi prie socialinių tinklų (69% respondentų iki 25 m. ir 62% 25 m. ir vyresnių respondentų), tuo tarpu 25 m. ir vyresni *bibliotekose* dažniau dalyvauja diskusijų forumuose (56% vyresnių respondentų ir 49% jaunimo). (82 diagrama).

82 diagrama. Bendravimas: interneto naudojimo vietos. Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas

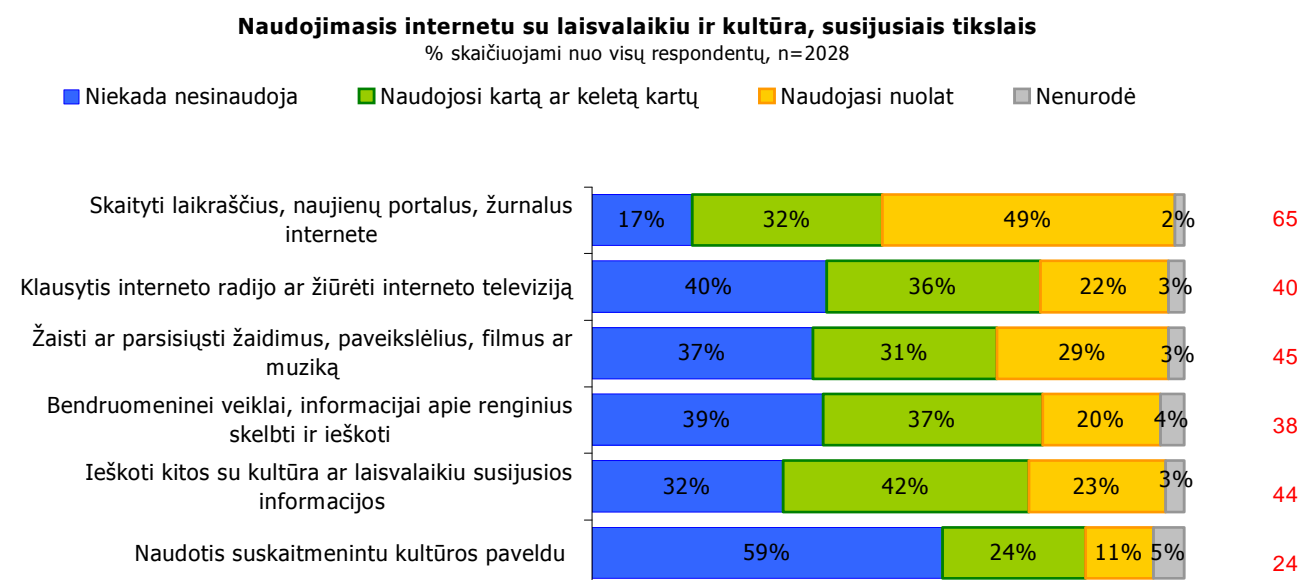
5.3 Laisvalaikis ir kultūra

5.3.1 Laisvalaikis ir kultūra: interneto populiarumas

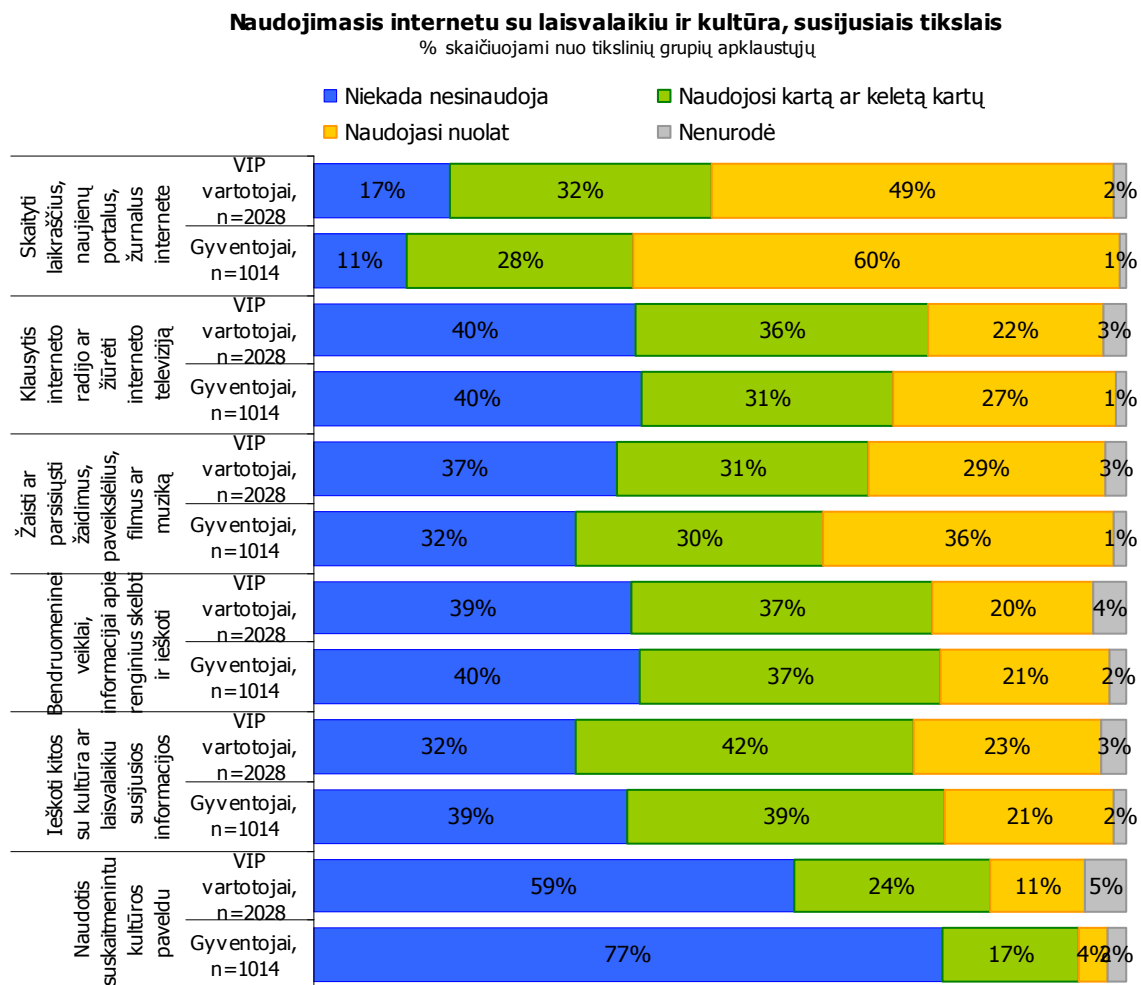
2010 m. *VIP lankytojų* apklausos ir 2010 m. *gyventojų apklausos* rezultatai rodo panašias tendencijas. Populiariausia (naudojasi nuolat) su laisvalaikiu ir kultūra susijusi veikla internete yra laikraščių ir naujienų portalų skaitymas (49% *VIP lankytojų* ir 60% reprezentatyvios *gyventojų apklausos* dalyvių). Antra pagal populiarumą laisvalaikio veikla – žaidimų atsisiuntimas ir žaidimas, vaizdo paveikslėlių ar muzikos siuntimas (29% *VIP lankytojų* ir 36% *gyventojų apklausos* dalyvių). (83 diagrama).

Dažniau su laisvalaikiu ir kultūra susijusiais tikslais internetą naudoja jaunesni respondentai, respondentai su aukštuoju išsilavinimu, specialistai, aukštesnes pajamas gaunantys respondentai. Žaidimai ir muzikos bei filmų siuntimas labiausiai būdingas jaunimui, studentams ir moksleiviams.

83 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams?

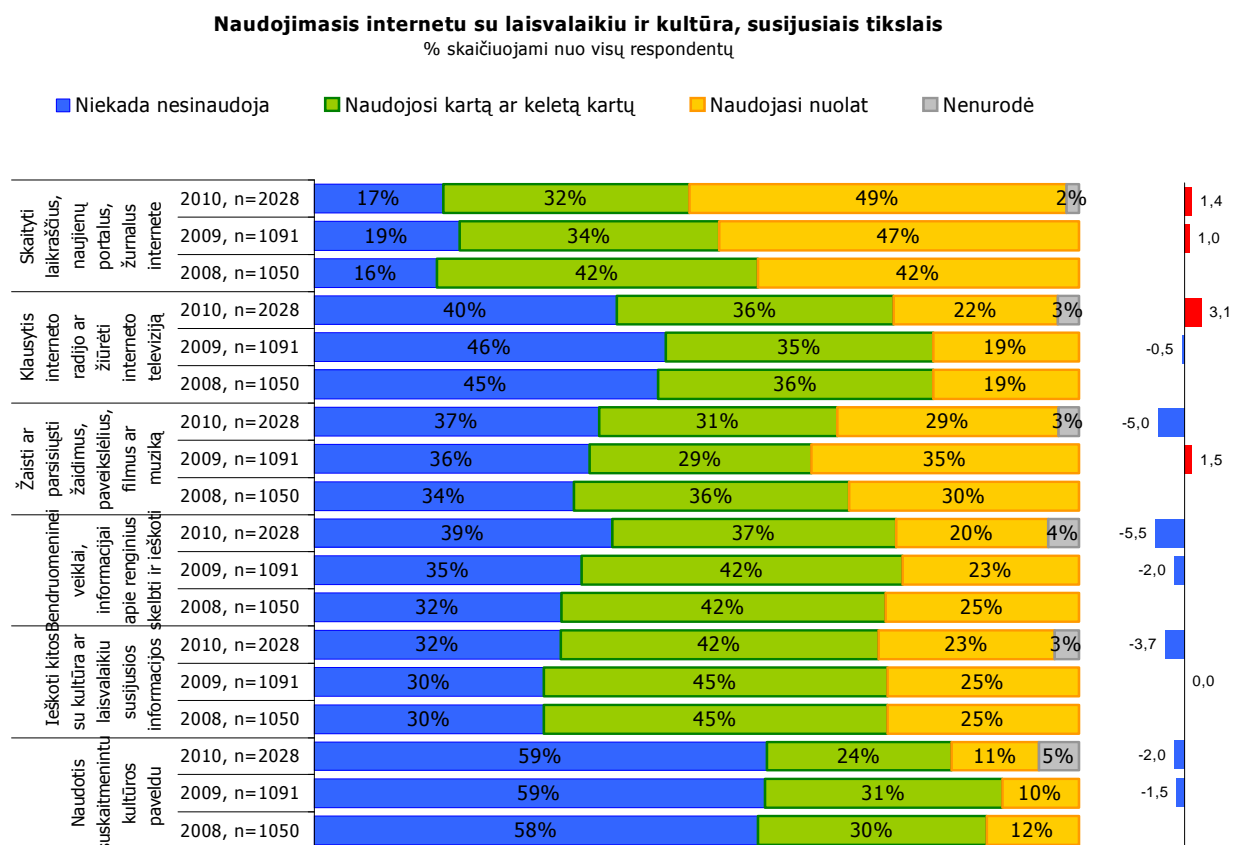

84 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams? *VIP lankytojų* ir *gyventojų* apklausų rezultatų palyginimas

Interneto naudojimas laisvalaikio ir kultūros tikslams 2008 – 2010 m. keitėsi nežymiai. 2010 m. stebimi interneto naudojimo sumažėjimas filmų ir žaidimų parsisiuntimui ir su bendruomene susijusios informacijos paieškai ir skelbimui nėra reikšmingi. (85 diagrama).

85 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojotės internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams? 2008 – 2010 m. palyginimas

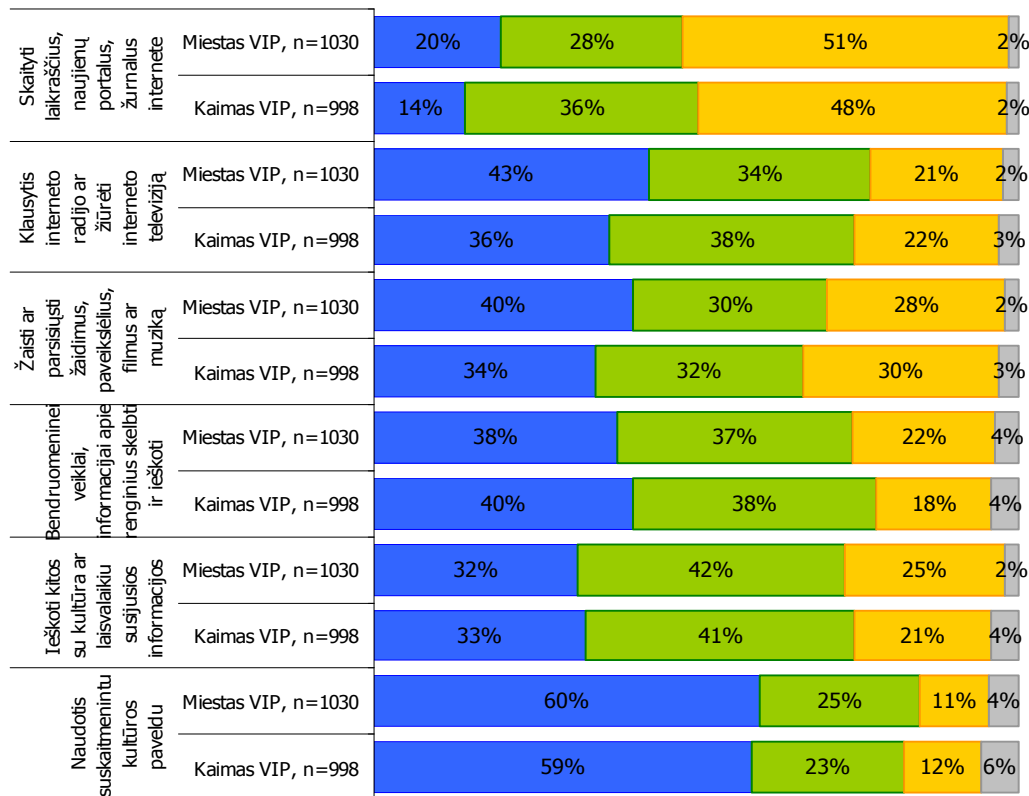
Interneto naudojimas laisvalaikio ir kultūros tikslams tarp bibliotekų VIP lankytojų mieste ir kaime nesiskiria. (86 diagrama).

86 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams? *Kaimo ir miesto palyginimas*

Naudojimasis internetu su laisvalaikio ir kultūros tikslais

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

■ Niekada nesinaudoja ■ Naudojosi kartą ar keletą kartų ■ Naudojasi nuolat ■ Nenurodė

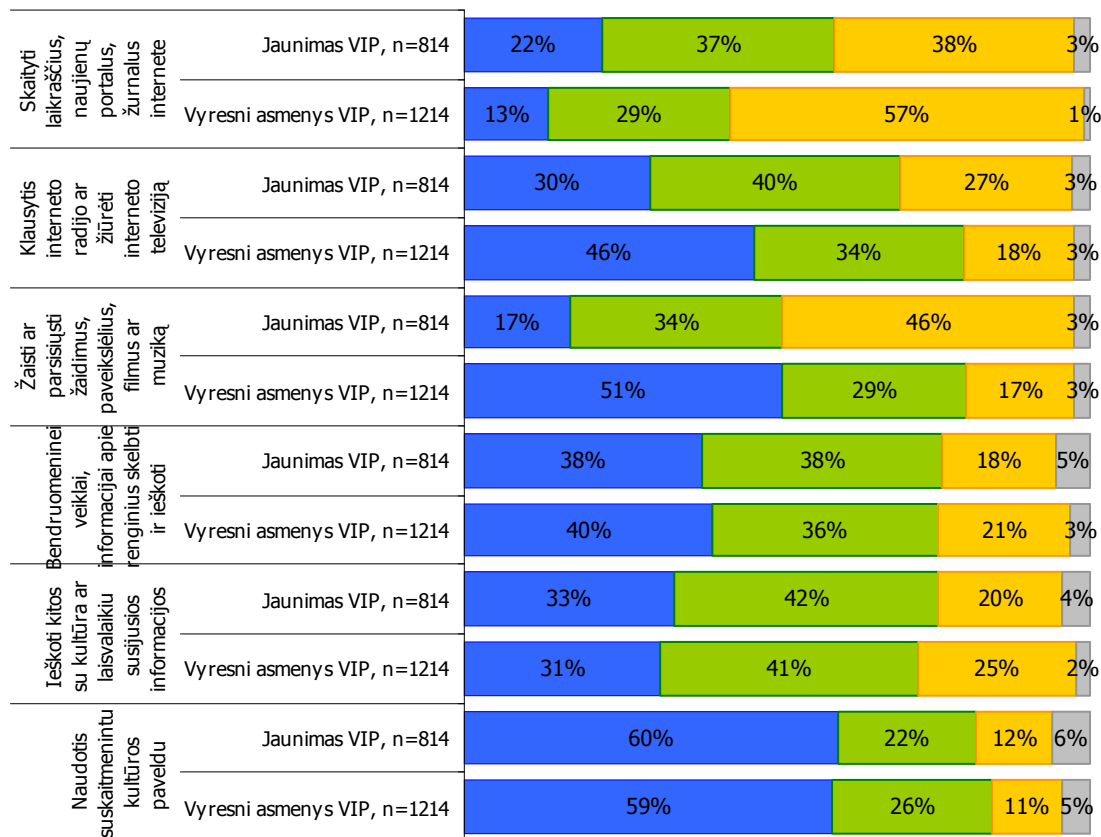
Amžiaus kategorijų palyginime išsiskyrė aiškūs laisvalaikio veiklų prioritetai. Jaunimas (iki 25 m.) pirmąją žaidimų ir muzikos siuntimą (46% jaunimo ir 17% vyresnių respondentų) ir TV žiūrėjimo ir radijo klausimo internetu (27% jaunimo ir 18% vyresnių respondentų) srityse, tuo tarpu 25 m. ir vyresni yra aktyvesni naujienų išteklių internete vartotojai (57% vyresnių VIP lankytojų ir 38% jaunesnių kaip 25 m. nuolat skaito žinias internete). (87 diagrama).

87 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu laisvalaikio ir kultūros tikslams? *Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas*

Naudojimas internetu su laisvalaikio ir kultūra, susijusiais tikslais

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

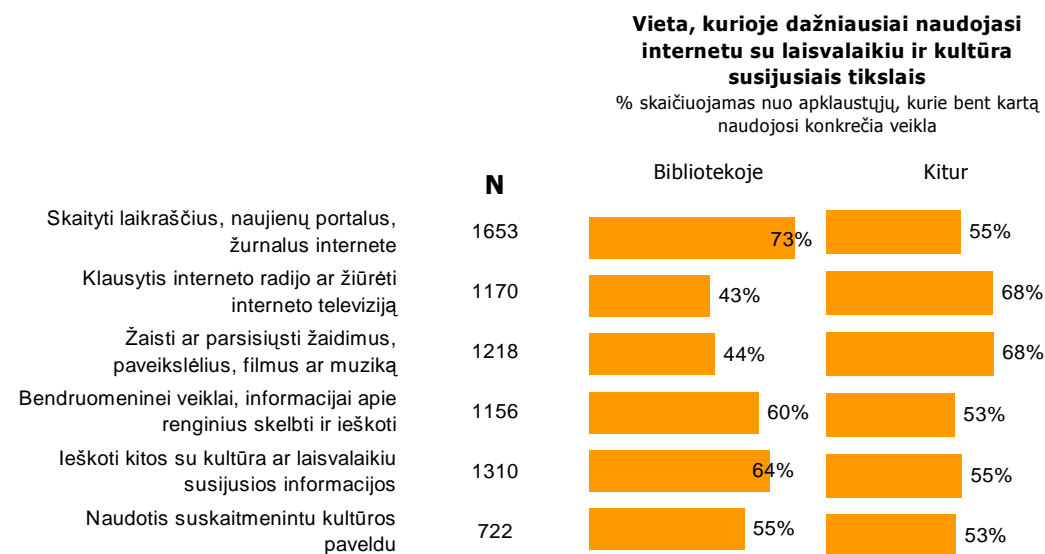
■ Niekada nesinaudoja ■ Naudojosi kartą ar keletą kartų ■ Naudojasi nuolat ■ Nenurodė

5.3.2 Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimo vietos

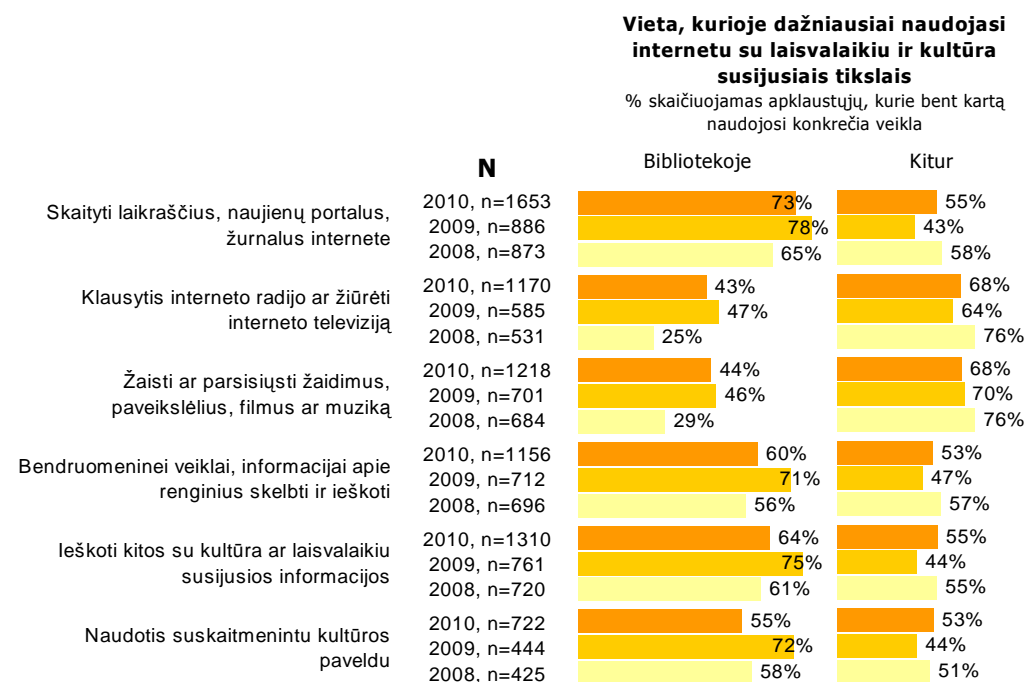
Kaip ir anksčiau aptartoje bendravimo srityje, daugiau privačios erdvės reikalaujančios veiklos (radijas, TV, filmai, žaidimai) dažnesnės kitose nei bibliotekos, tuo tarpu labiau bibliotekos aplinkai derančios veiklos (spaudos skaitymas, informacijos paieška) dažniau vykdomos bibliotekose. Ypač svarbi VIP lankytojams būdinga veikla – naujienų skaitymas internete (73% VIP lankytojų šia veikla dažniau užsiima bibliotekose, o 55% namuose). (88 diagrama).

88 diagrama. Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimo vietos.

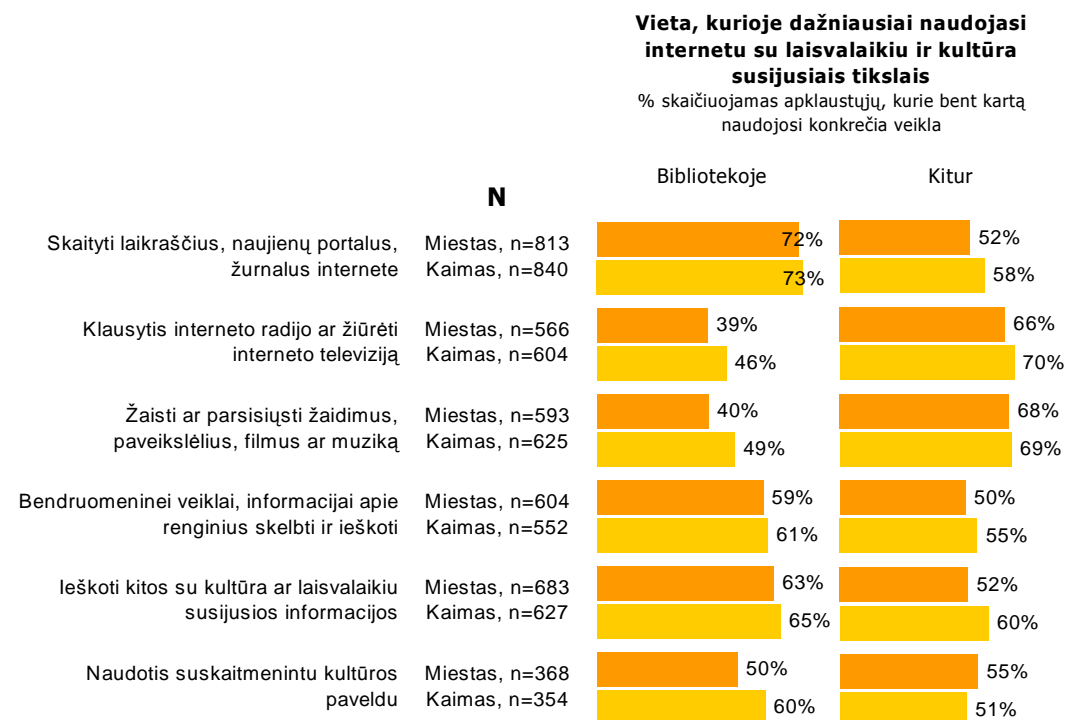
2008 – 2010 m. perspektyvoje pastebima su bendra interneto plėtra susijusi tendencija – daugumos laisvalaikio ir kultūros sričių naudojimas bibliotekose sumažėjo, o alternatyviose interneto priegose – padidėjo. (89 diagrama).

89 diagrama. Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimas bibliotekoje. 2008 – 2010 m. palyginimas

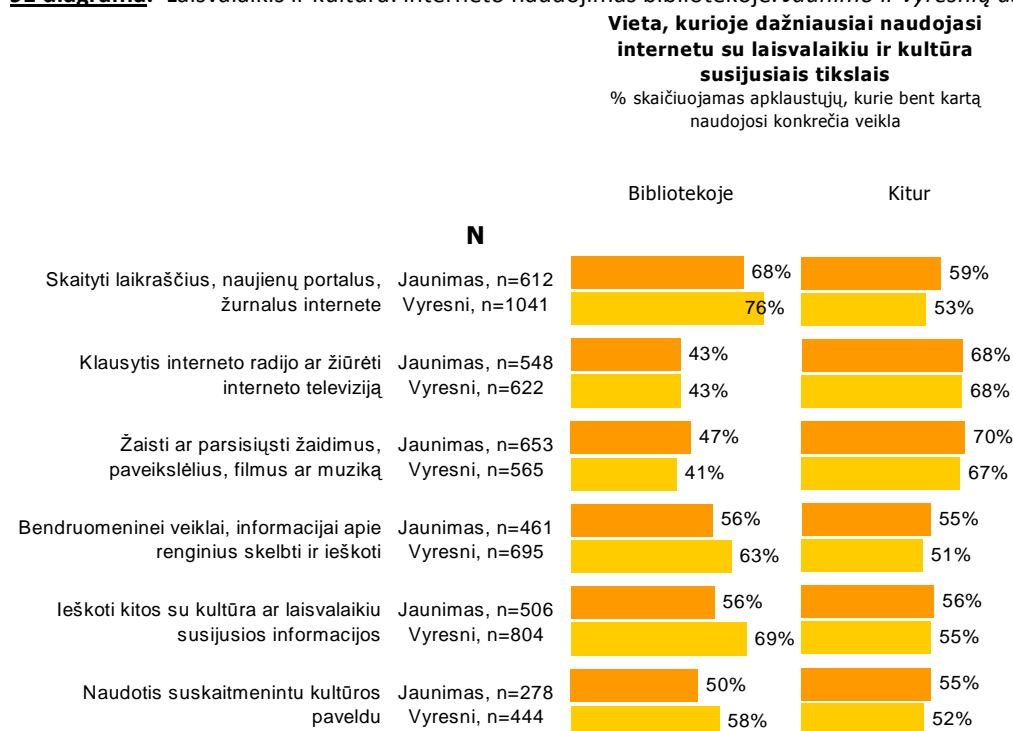
VIP lankytojų kaime ir mieste skirtumų naudojant internetą su laisvalaikiu ir kultūra susijusiais tikslais nėra. (90 diagrama).

90 diagrama. Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimas bibliotekoje. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

Jaunimas (iki 25 m.) dažniau nei vyresni (25 m. ir vyresni) respondentai siunčiasi filmus ar muziką (jaunesni kaip 25 m. – 47%, vyresni – 41%), tuo tarpu vyresni respondentai dažniau skaito laikraščius ir naujienų portalus (jaunesni kaip 25 m. – 68%, vyresni – 76%). (91 diagrama)

91 diagrama. Laisvalaikis ir kultūra: interneto naudojimas bibliotekoje. Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas

5.4 Mokymasis ir lavinimasis

5.4.1 Mokymasis ir lavinimasis: interneto populiarumas

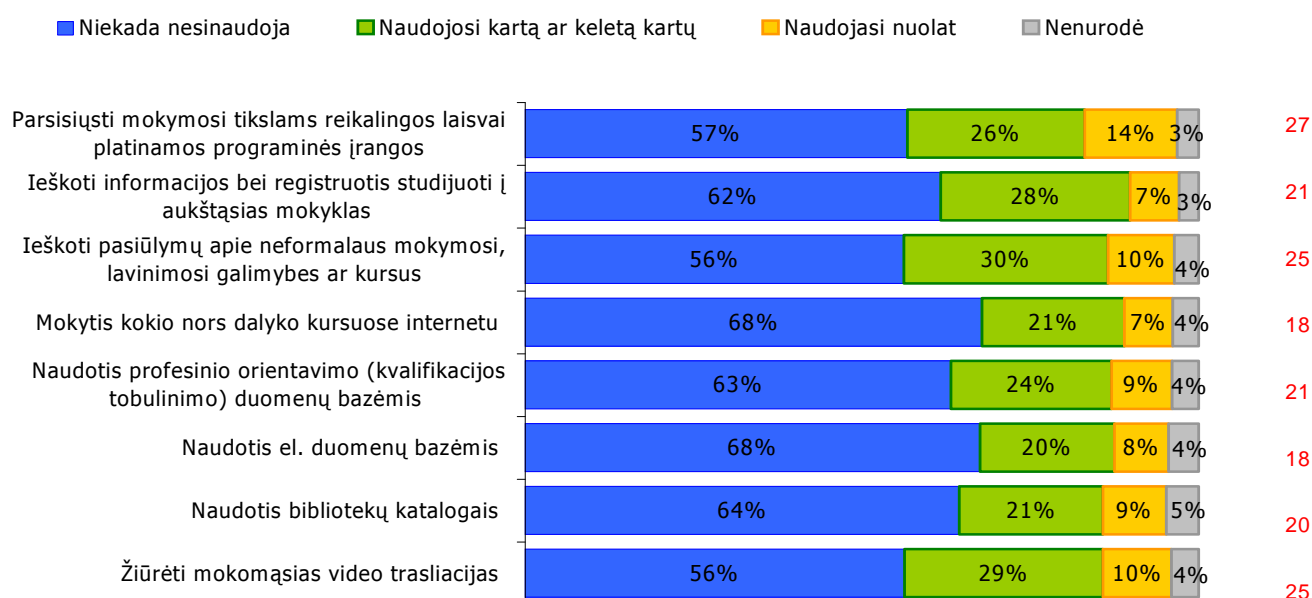
2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo rezultatai parodė, kad mokslui ir lavinimui skirti interneto resursai yra ypač svarbūs. Palyginimas su 2010 m. *gyventojų tyrimu* atskleidė, kad beveik visose švietimo informacijos naudojimo srityse pirmauja bibliotekų VIP prieigos. (93 diagrama). Tikėtina, kad šis pirmavimas yra tiesioginė bibliotekų darbuotojų veiklos (konsultavimas) pasekmė.

Dažniau švietimo ir mokslo tikslais internetu naudojasi jaunesni (15 – 24 m.) respondentai, studentai ir moksleiviai.

92 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams?

Naudojimas internetu su mokymosi ir lavinimosi, susijusiais tikslais

% skaičiuojami nuo visų respondentų, n=2028

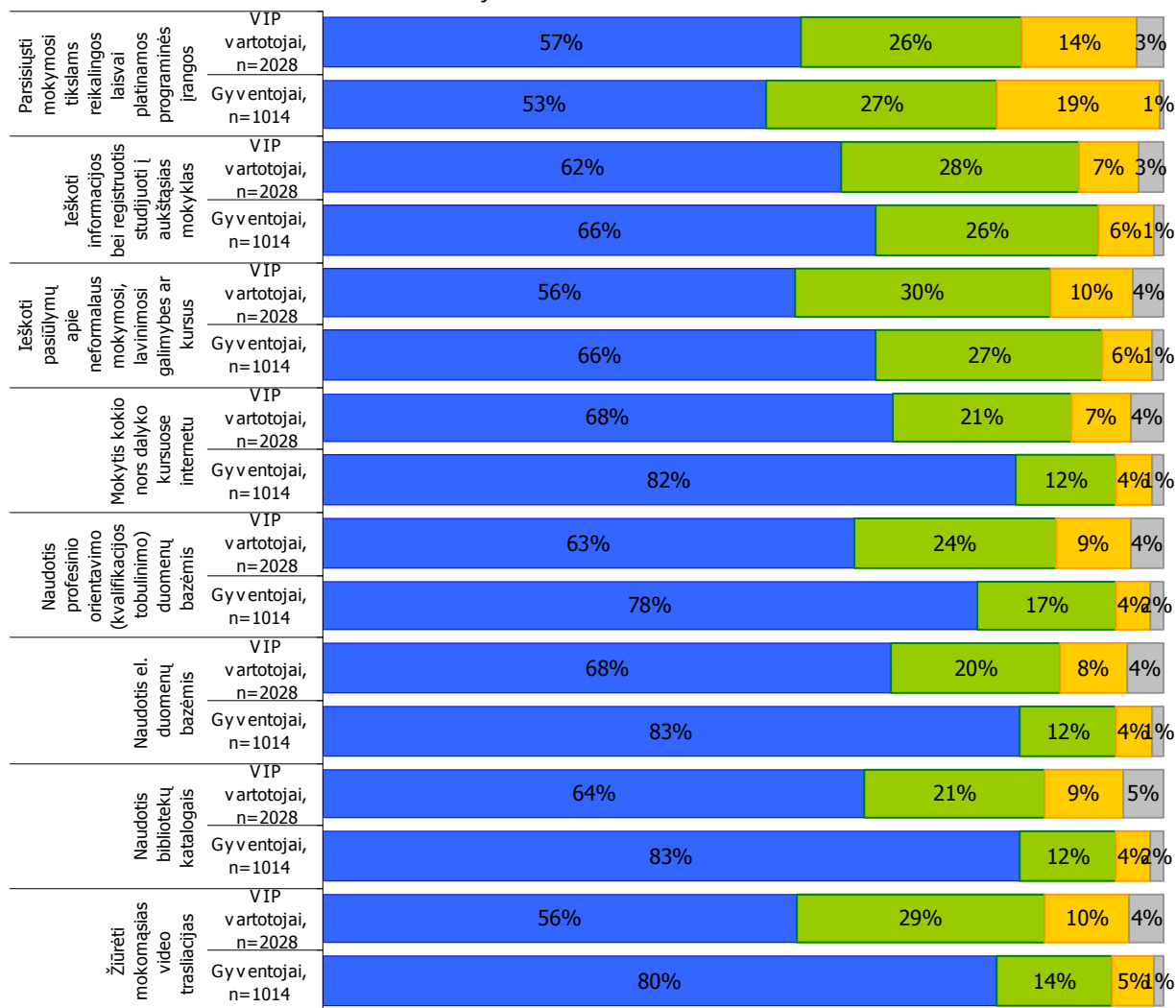

93 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams? *VIP lankytojų ir gyventojų apklausų* rezultatų palyginimas

Naudojimas internetu su mokymosi ir lavinimosi, susijusiais tikslais

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

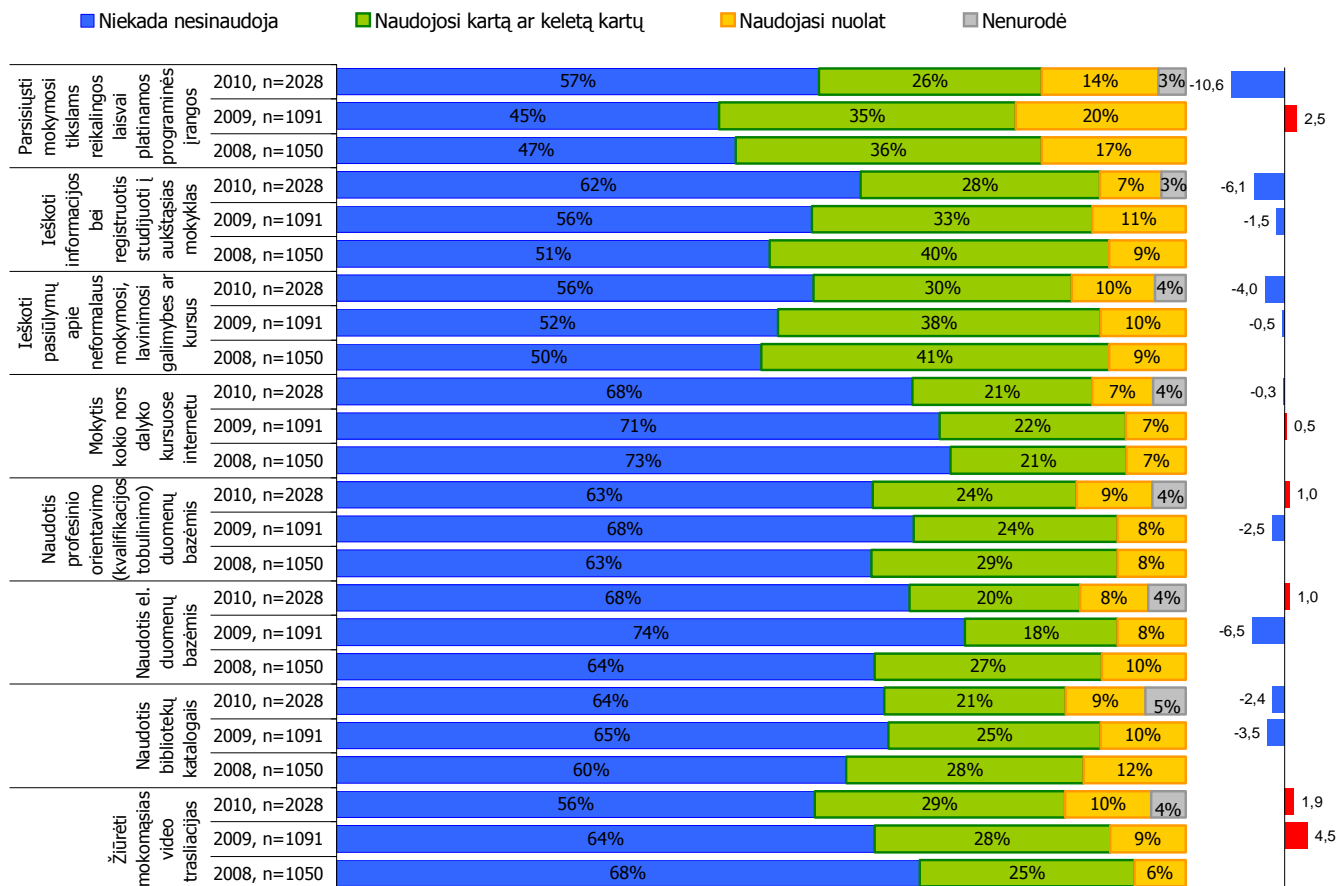
■ Niekada nesinaudoja ■ Naudojosi kartą ar keletą kartų
 ■ Naudojasi nuolat ■ Nenurodė

2008 – 2011 m. laiko perspektyvoje, pastebima, kad 2010 m. ženkliai sumažėjo mokslui reikalingos laisvai prieinamos informacijos parsisiuntimas (ši sritis yra vienintelė, kur VIP lankytojai atsilieka nuo bendrų interneto vartotojų tendencijų), naudojimas el. duomenų bazėmis ir informacijos susijusios su studijomis paieškos populiarumas. (94 diagrama).

94 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams? 2008 – 2010 m. palyginimas

Naudojimas internetu su mokymosi ir lavinimosi, susijusiais tikslais
% skaičiuojami nuo visų respondentų

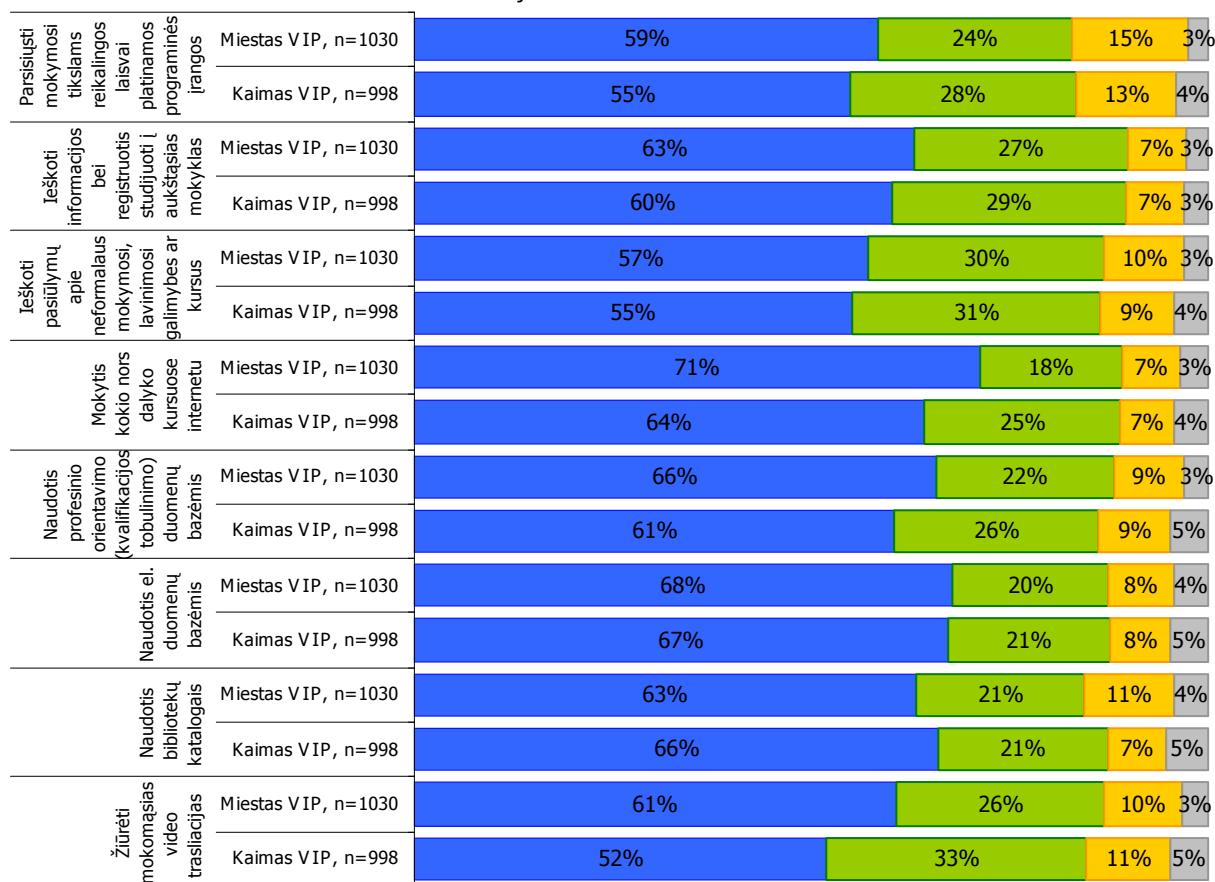
Kaimo ir miesto respondentų interneto resursų skirtų švietimui naudojimas nesiskiria. (95 diagrama).

95 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams? *Kaimo ir miesto palyginimas*

Naudojimas internetu su mokymosi ir lavinimosi, susijusiais tikslais

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

■ Niekada nesinaudoja ■ Naudojosi kartą ar keletą kartų
 ■ Naudojasi nuolat ■ Nenurodė

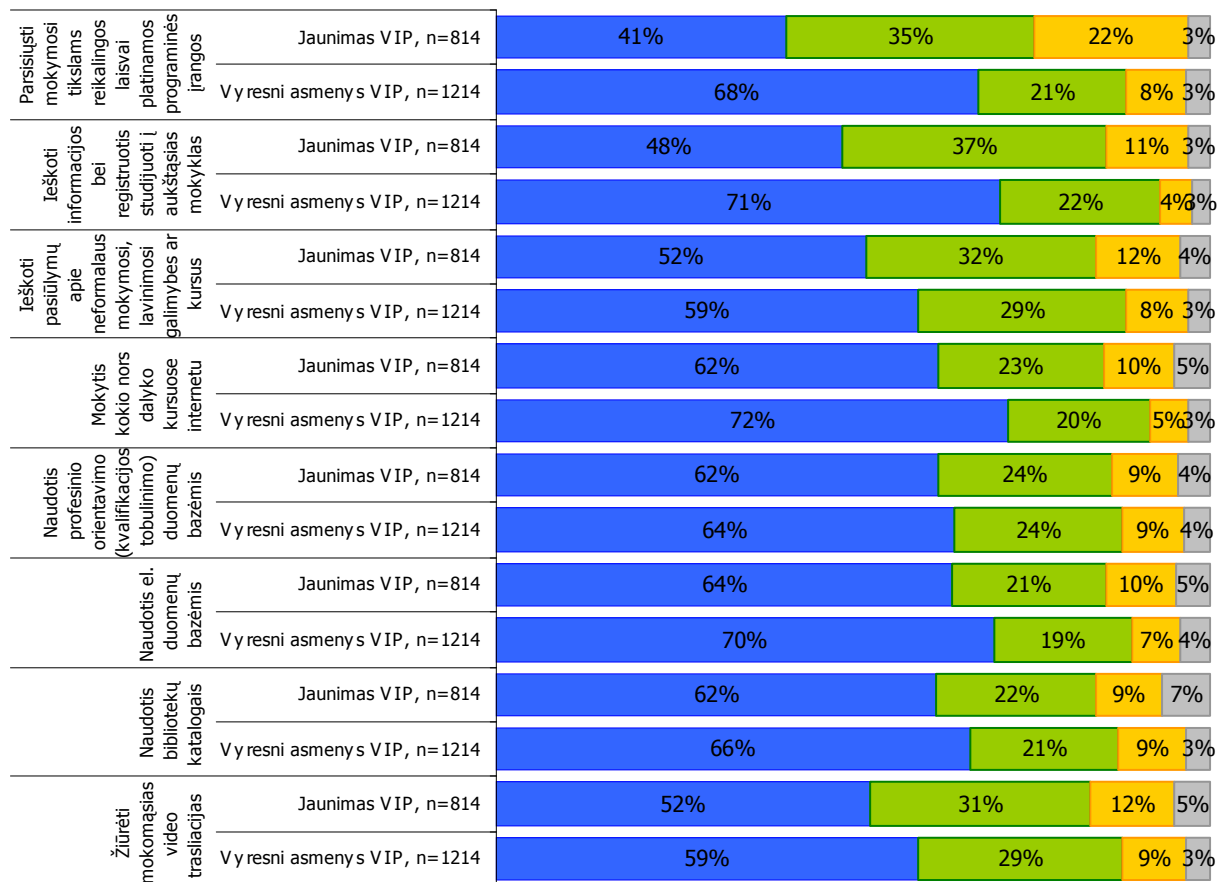
Dėl švietimui ir mokslui skirtų resursų specifiškumo (dauguma, išskyrus suaugusiųjų mokymą ir elektronines duomenų bazines yra orientuota į jaunimą) amžiaus grupių palyginimas nėra prasmingas ir korektiškas. (96 diagrama).

96 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu mokymosi ir lavinimosi tikslams? *Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas*

Naudojimas internetu su mokymosi ir lavinimosi, susijusiais tikslais

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

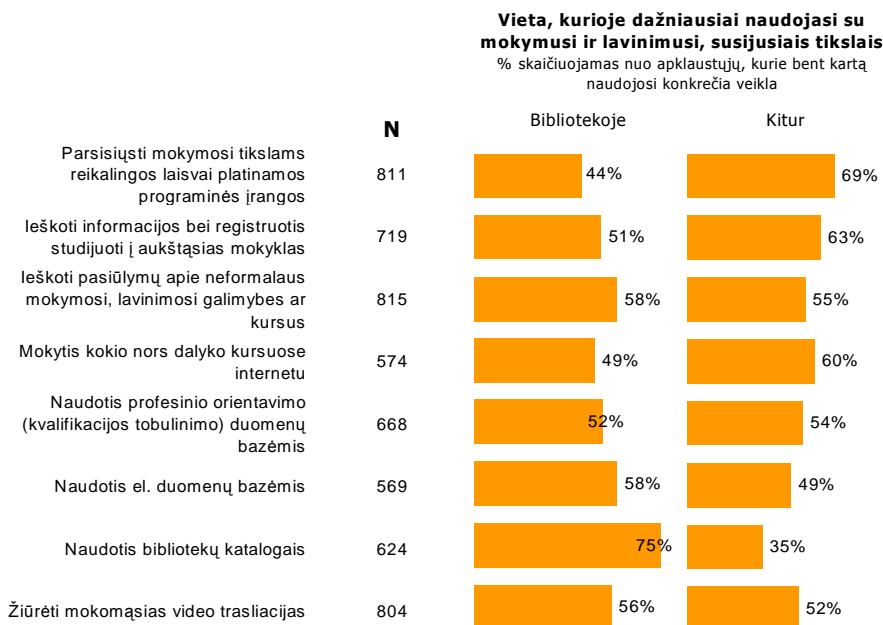
■ Niekada nesinaudoja ■ Naudojasi kartą ar keletą kartų
 ■ Naudojasi nuolat ■ Nenurodė

5.4.2 Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimo vietos

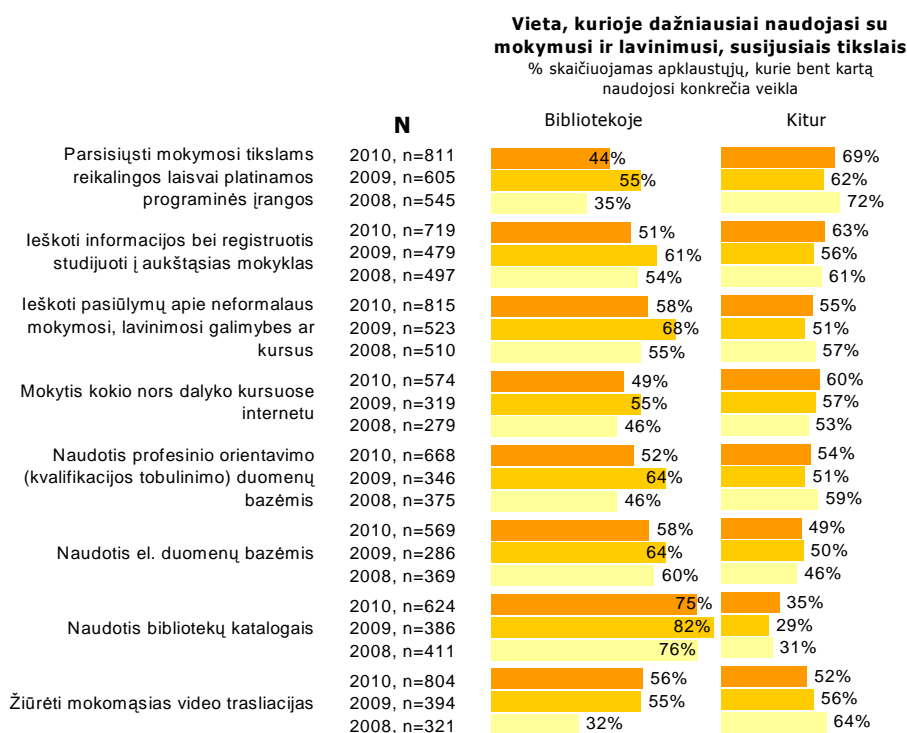
2010 m. *VIP lankytojų* apklausa parodė, kad net ir būdami aktyvūs mokslo ir švietimo interneto resursų naudotojai, respondentai daugelyje sričių pirmenybę teikia alternatyvioms interneto priemonėms. Bibliotekos pirmauja tik „monopolinėse“ bibliotekų (lengviau prieinamose) srityse – elektroninių duomenų bazių ir bibliotekų katalogų naudojime. (97 diagrama)

97 diagrama. Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimo vietos.

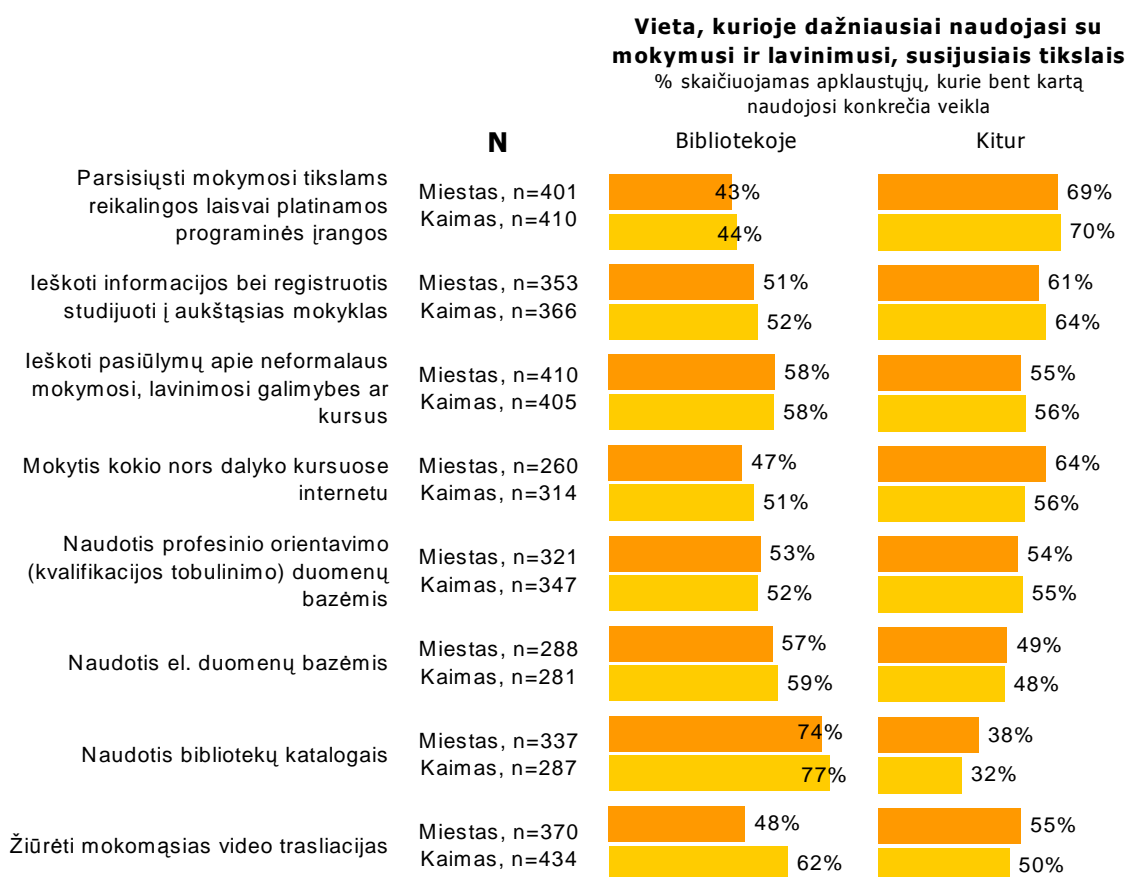
2008 – 2010 m. lyginamojoje perspektyvoje, 2010 m. sustiprėjo tendencijos mokslo resursais naudotis iš alternatyvių bibliotekų VIP vietų. (98 diagrama)

98 diagrama. Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimas bibliotekoje. 2008 – 2010 m. palyginimas

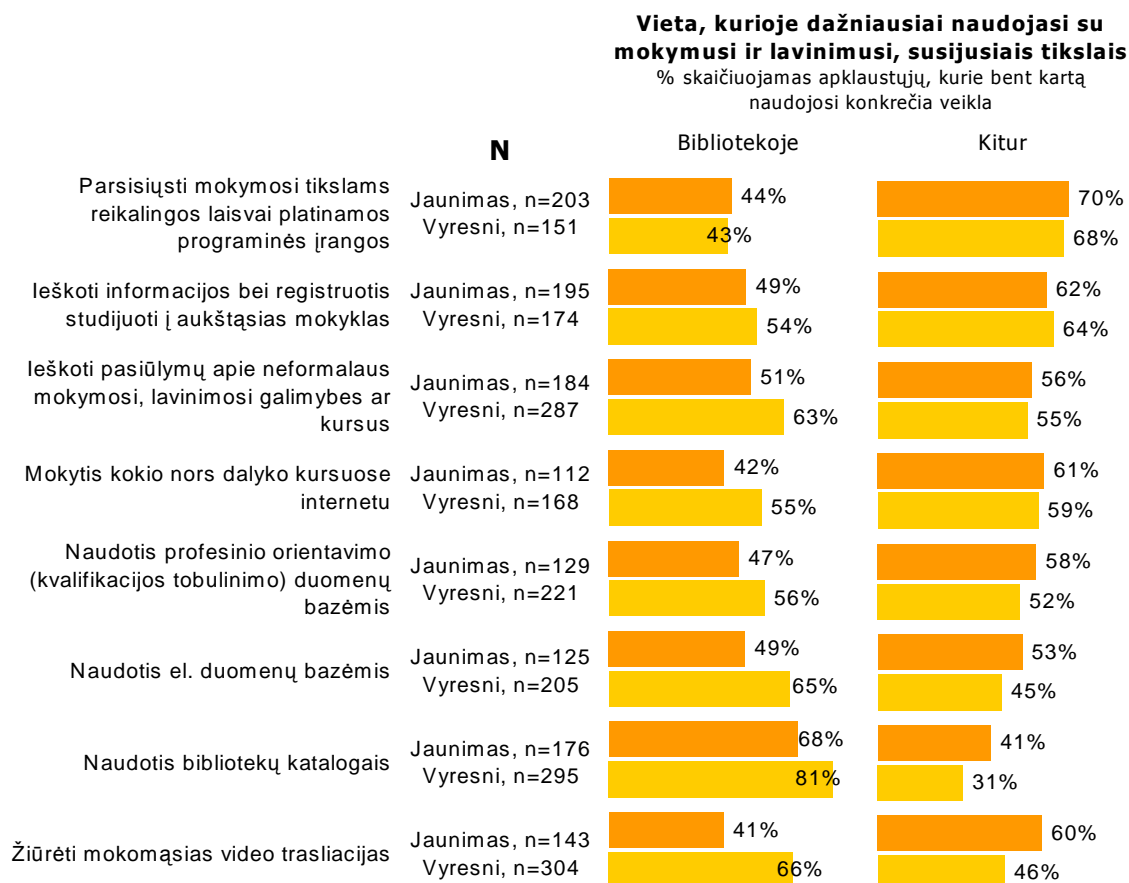
Kaimo ir miestų bibliotekų VIP lankytojų prieigos vietų pasirinkimas naudojantis švietimo ir mokslo resursais yra panašus. Vienintelis pastebimas skirtumas – didesnis VIP bibliotekose išnaudojimas žiūrint mokomąsias video transliacijas – 62% respondentų dažniausiai tai daro bibliotekose (mieste – 48%). (99 diagrama)

99 diagrama. Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimas bibliotekoje. *Kaimo ir miesto palyginimas*

Vyresni kaip 25 m. respondentai švietimo ir mokslo resursais dažniau naudojami bibliotekose, tuo tarpu jaunimas labiau pirmenybę teikia kitoms prieigoms. (100 diagrama)

100 diagrama. Mokymasis ir lavinimasis: interneto naudojimas bibliotekoje. *Jaunimo ir vyresnių asmenų atsakymų palyginimas*

5.5 Sveikata

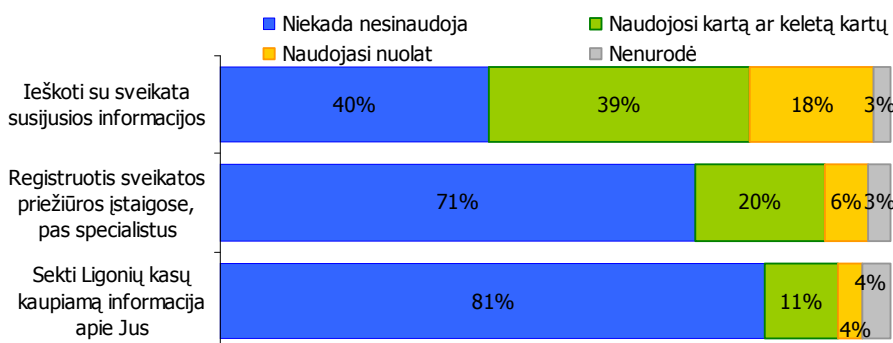
5.5.1 Sveikata: interneto populiarumas

2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, populiariausias interneto naudojimas sveikatos srityje – su sveikata susijusios informacijos paieška (nuolat naudojasi 18% respondentų). Registracija pas specialistus internetu nuolat naudojasi 6% respondentų, ligonių kasų informacijos paieška turi – 4% nuolatinį vartotojų. (101 diagrama) Analogiškos tendencijos matomos ir 2010 m. *gyventojų apklausoje*: su sveikata susijusios informacijos paieška nuolat naudojasi 23% respondentų, pas specialistus registruojasi – 8%. Ligonų kasų informacijos paieška yra nepopuliari – 2% nuolatinį vartotojų. (102 diagrama)

Su sveikata susijusiais interneto resursais dažniau naudojasi, aukštąjį išsilavinimą įgiję asmenys.

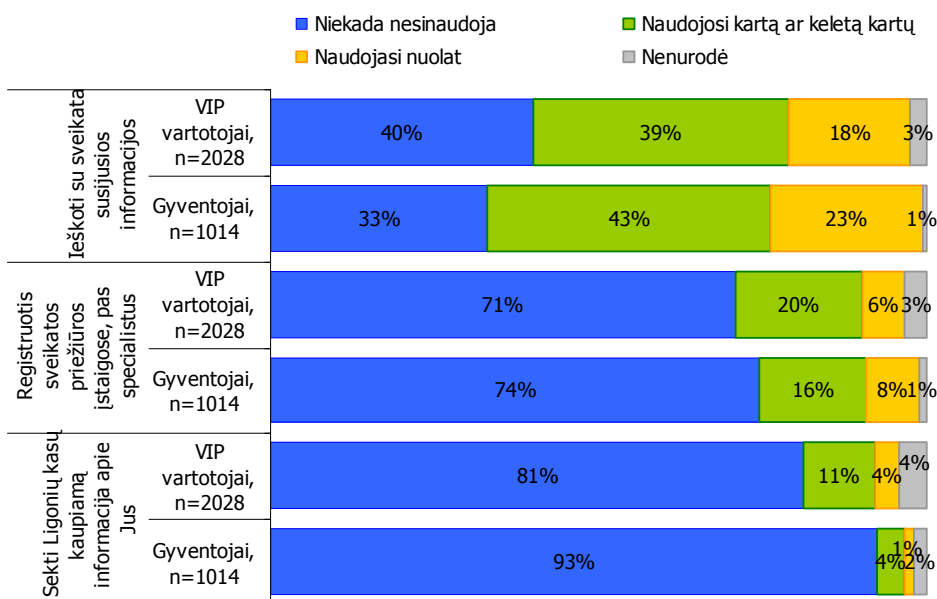
101 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu su sveikata susijusiems tikslams?

Naudojimasis internetu su sveikata, susijusiais tikslais
% skaičiuojami nuo visų respondentų, n=2028

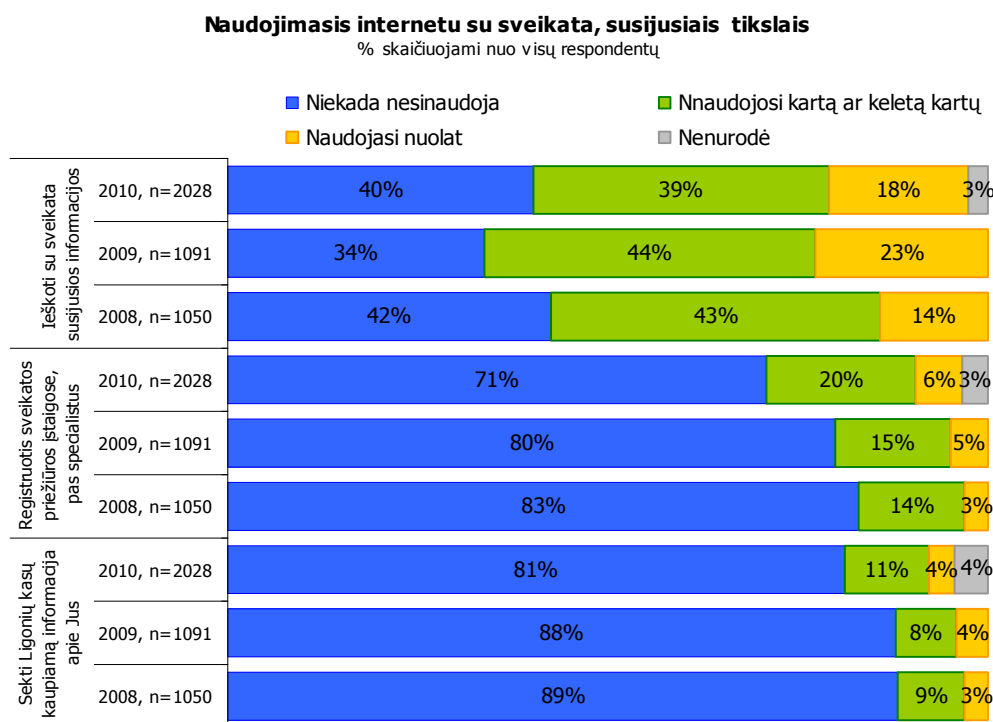
102 diagrama. Kaip dažnai su sveikata susijusiems tikslams Jūs naudojate internetu bibliotekoje? *VIP lankytojų* ir *gyventojų apklausų* rezultatų palyginimas

Naudojimasis internetu su sveikata, susijusiais tikslais
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

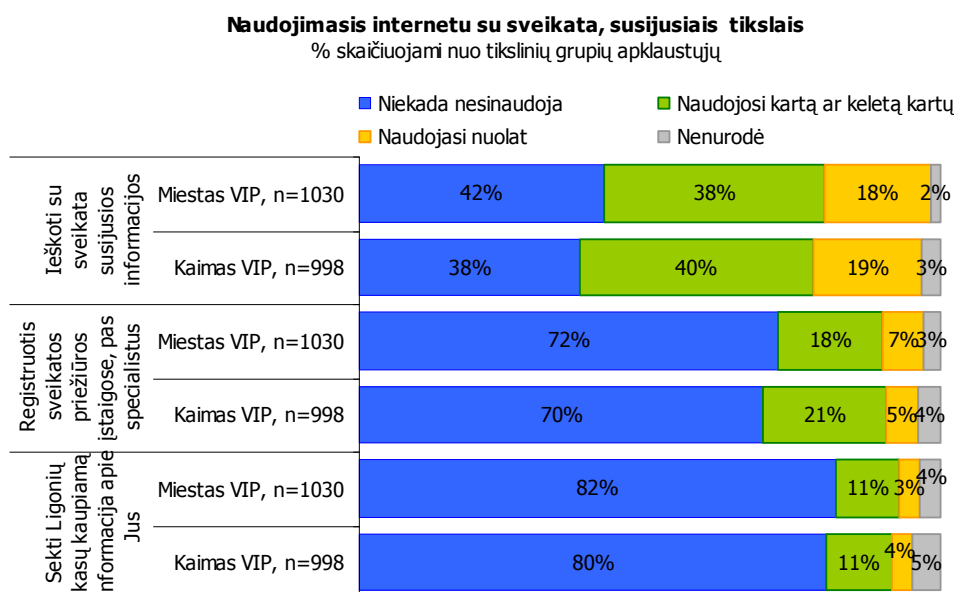
2008 – 2009 m. VIP apklausose pastebimas su sveikata susijusios informacijos populiarumo augimas (14% nuolatinių informacijos vartotojų 2008 m., 23% - 2009 m.). 2010 m. informacijos paieškos populiarumas vėl sumažėjo iki 18%. (103 diagrama).

103 diagrama. Kaip dažnai su sveikata susijusiems tikslams Jūs naudojate internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas

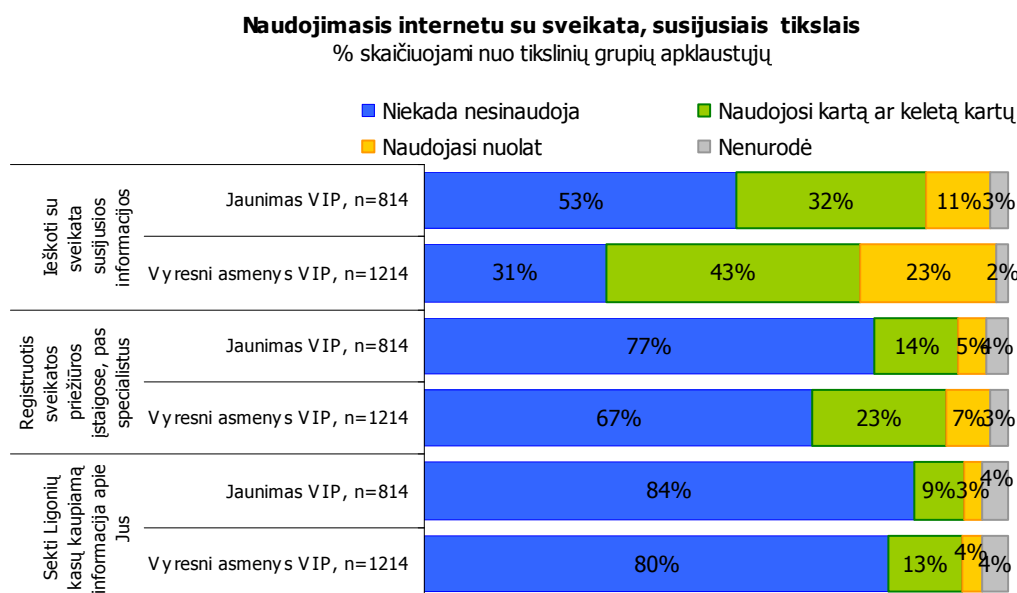
Kaimo ir miesto VIP vartotojų aktyvumas naudojantis su sveikatos informacija susijusiais resursais nesiskiria. (104 diagrama)

104 diagrama. Kaip dažnai su sveikata susijusiems tikslams Jūs naudojate internetu bibliotekoje? Kaimo ir miesto palyginimas

Pagrindiniai sveikatos informacijos resursų vartotojai – vyresni kaip 25 m. respondentai (su sveikata susijusios informacijos nuolat ieško 23% vyresnių respondentų it 11% jaunesnių kaip 25 m.). (105 diagrama)

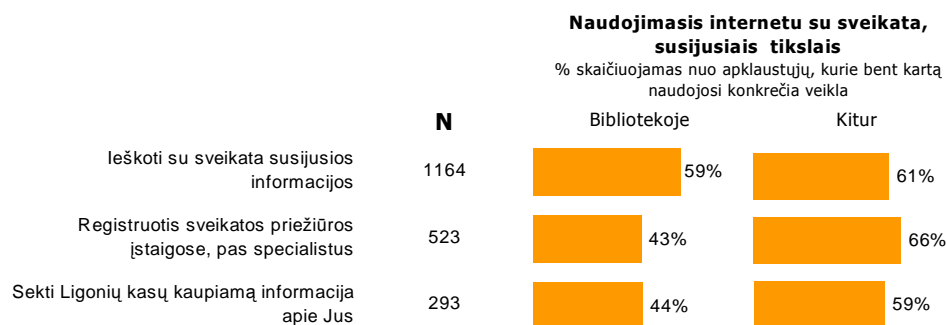
105 diagrama. Kaip dažnai su sveikata susijusiems tikslams Jūs naudojate internetu bibliotekoje? *Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas*

5.5.2 Sveikata: interneto naudojimo vietos

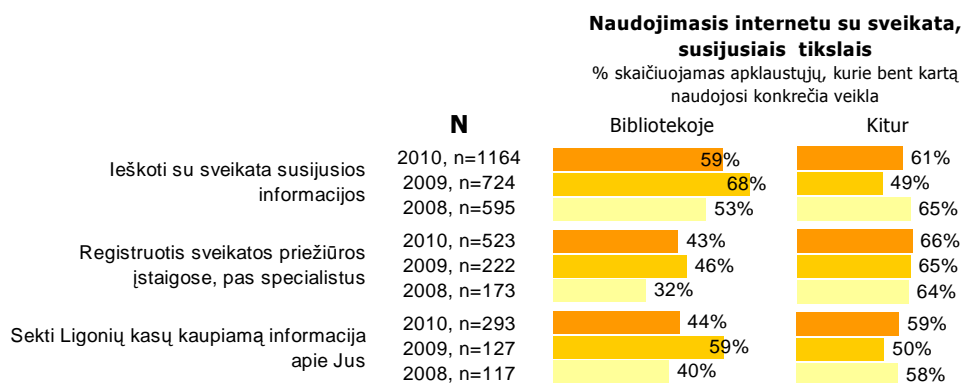
Bendrosios su sveikata susijusios informacijos internete *VIP lankytojai* vienodai dažnai ieško ir VIP vietose bibliotekose ir kitur. Registracijai pas specialistus ir ligonių kasų informacijos paieškai dažniau pasitelkiamos alternatyvios interneto prieigos. (106 diagrama).

106 diagrama. Su sveikata susiję tikslai: interneto naudojimo vietos.

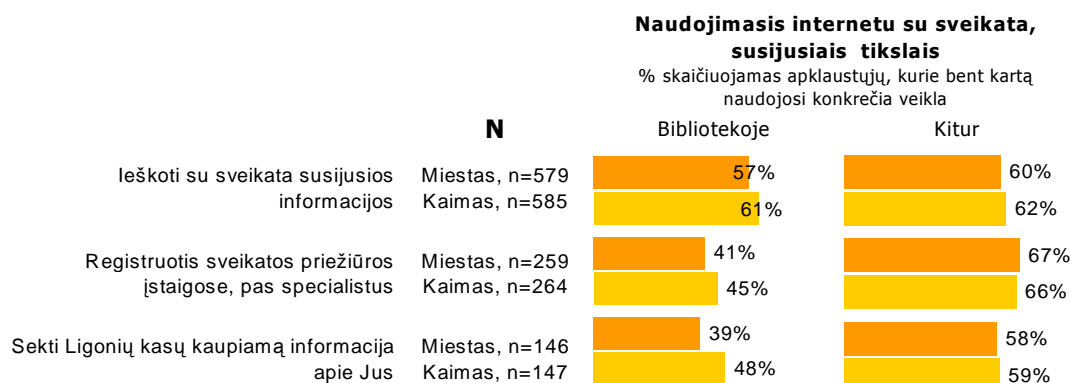
2008 – 2010 m. perspektyvoje stebimos bendrosios tendencijos – interneto naudojimas ne bibliotekose su sveikata susijusiems tikslams populiarėja, o naudojimas bibliotekų VIP – nyksta. (107 diagrama)

107 diagrama. Su sveikata susiję tikslai: interneto naudojimas bibliotekoje. 2008 – 2010 m. palyginimas

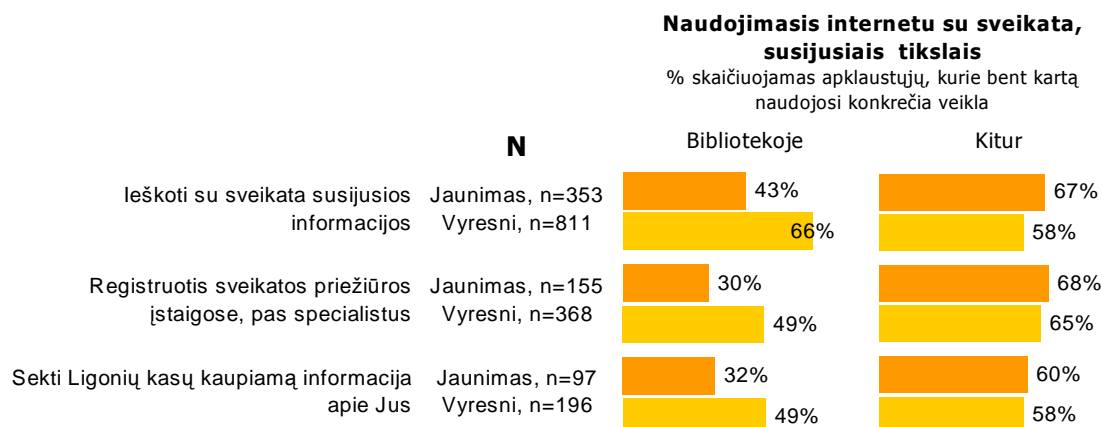
Su sveikata susijusios informacijos paieškai mieste ir kaime teikiamos vienodos preferencijos vietos atžvilgiu. (108 diagrama)

108 diagrama. Su sveikata susiję tikslai: interneto naudojimas bibliotekoje. Kaimo ir miesto palyginimas

Amžius yra geriausiai vietos pasirinkimą sveikatos informacijos naudojimui paaiškinantis faktorius. Vyresni kaip 25 m. respondentai su sveikata susijusios informacijos dažniau ieško bibliotekose, tuo tarpu jaunimas pirmenybę teikia alternatyvioms priemonėms. (109 diagrama).

109 diagrama. Su sveikata susiję tikslai: interneto naudojimas bibliotekoje. Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas

5.6 E. valdžios paslaugos

5.6.1 E. valdžios paslaugos: interneto populiarumas

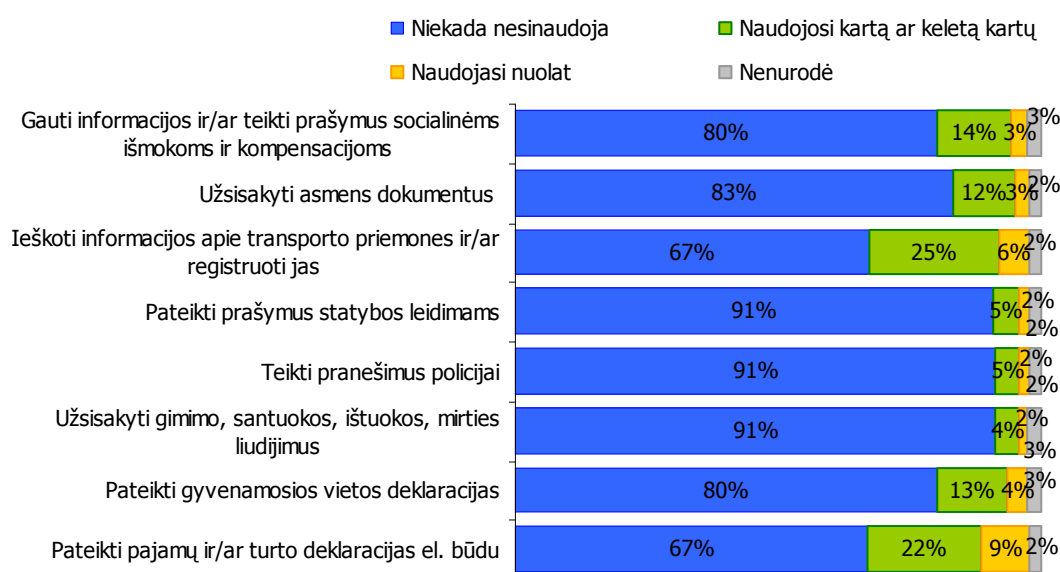
2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, populiariausia bendravimo su valdžios institucijomis sritis – elektroninių pajamų ir turto deklaracijų pildymas. Nuolat šia paslauga naudojasi 9% respondentų, kartą ar kelis kartus – 22% respondentų. Antra pagal populiarumą paslauga – transporto priemonių registravimas ir informacijos apie jas paieška (6% nuolatinių paslaugos vartotojų). (110 diagrama)

Lietuvos interneto vartotojų (2010 m. reprezentatyvi *gyventojų apklausa*) tarpe populiariausios tos pačios e. valdžios paslaugos (pajamų ir turto deklaracijos – 16%, transporto priemonių paieška ir registracija – 5% nuolatinių vartotojų). (111 diagrama)

110 diagrama. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu bendraudami su viešosiomis institucijomis?

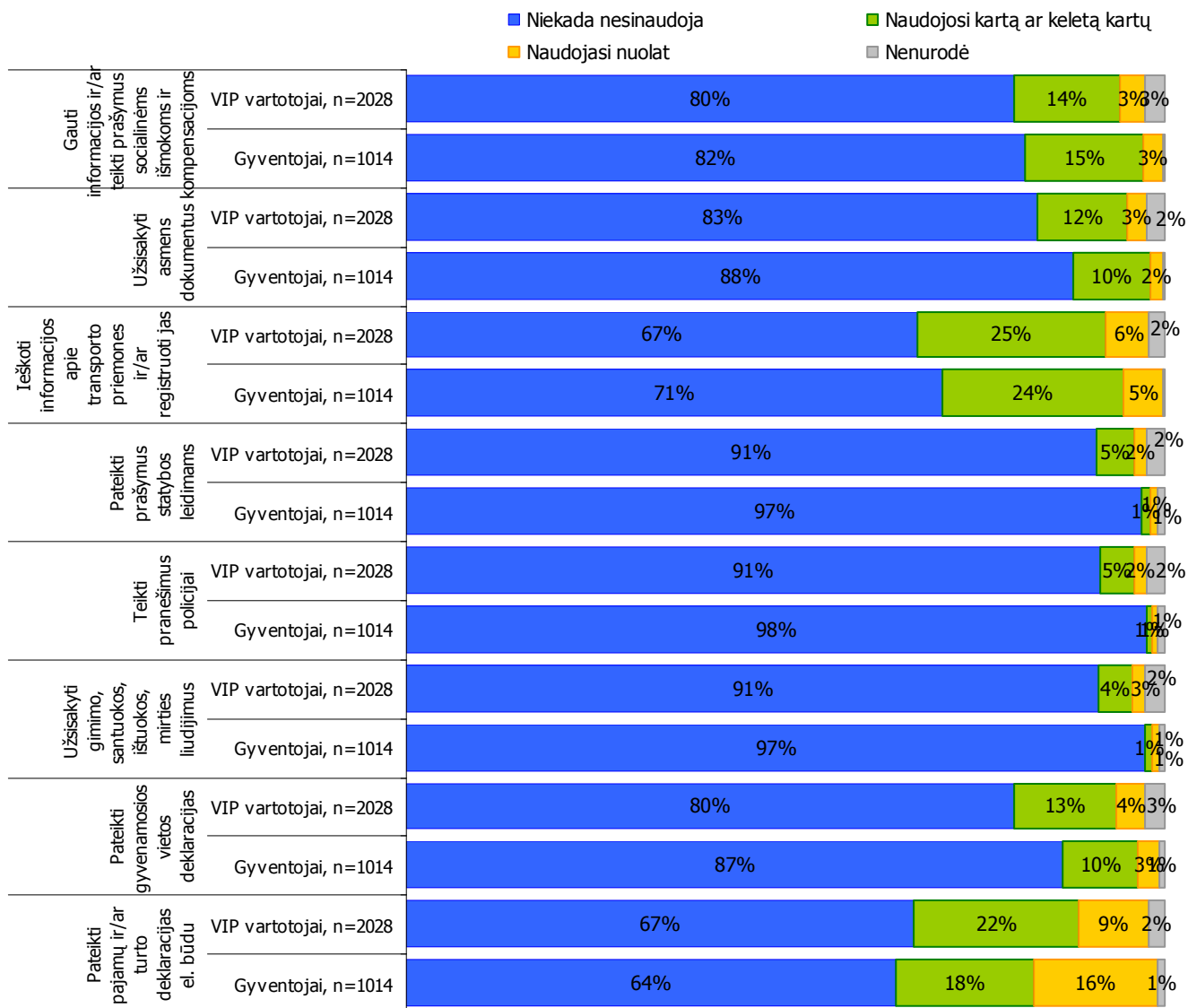
Naudojimasis internetu, norint pasinaudoti e-valdžios paslaugomis

% skaičiuojami nuo visų respondentų, n=2028

111 diagrama. Kaip dažnai bendraudami su viešosiomis institucijomis Jūs naudojates internetu bibliotekoje? *VIP lankytojų ir gyventojų apklausų* rezultatų palyginimas

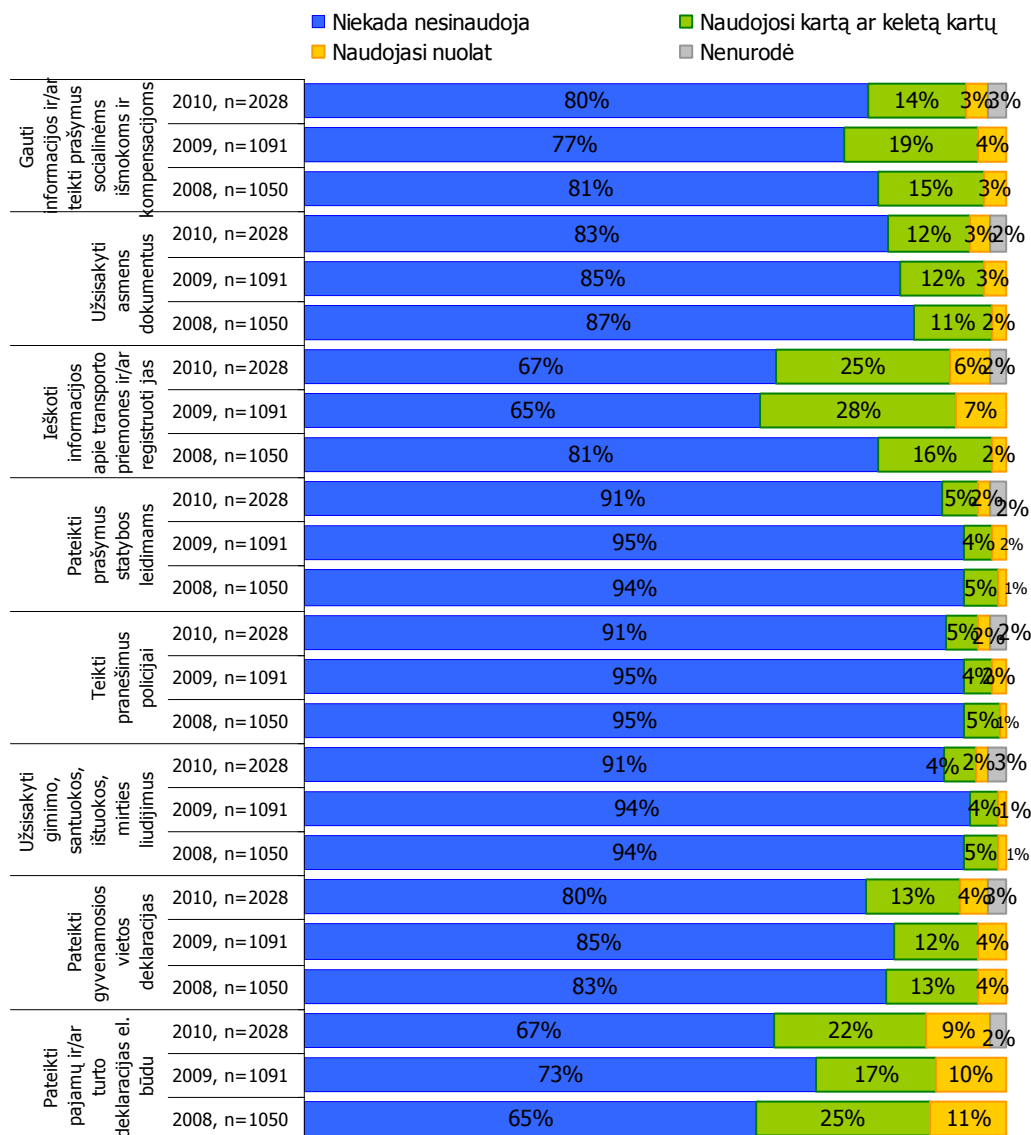
Naudojimasis internetu, norint pasinaudoti e-valdžios paslaugomis
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

Lyginant 2008 – 2010 m. rezultatus, 2009 m. pastebimas ryškus transporto registravimo internetu populiarumo augimas (nuo 2% nuolatinių vartotojų ir 16% kartais besinaudojančių - 2008 m., iki 7% nuolatinių ir 28% kartais besinaudojančių vartotojų – 2010 m.) (112 diagrama)

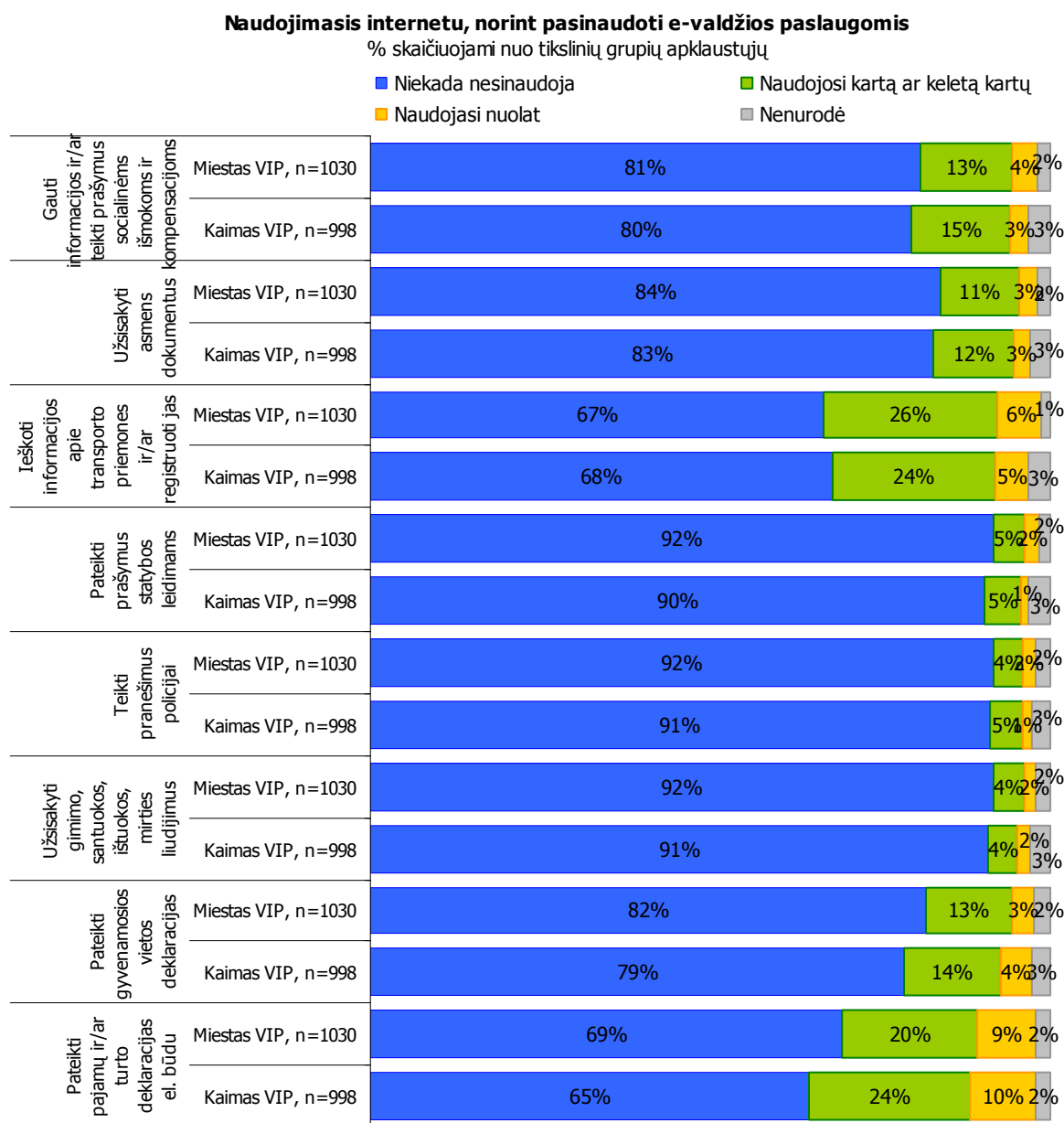
112 diagrama. Kaip dažnai bendraudami su viešosiomis institucijomis Jūs naudojate internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas

Naudojimas internetu, norint pasinaudoti e-valdžios paslaugomis
% skaičiuojami nuo visų respondentų

Kaimo ir miesto VIP lankytojų interneto naudojimas viešųjų paslaugų srityje nesiskiria. (113 diagrama).

113 diagrama. Kaip dažnai bendraudami su viešosiomis institucijomis Jūs naudojates internetu bibliotekoje? Kaimo ir miesto palyginimas

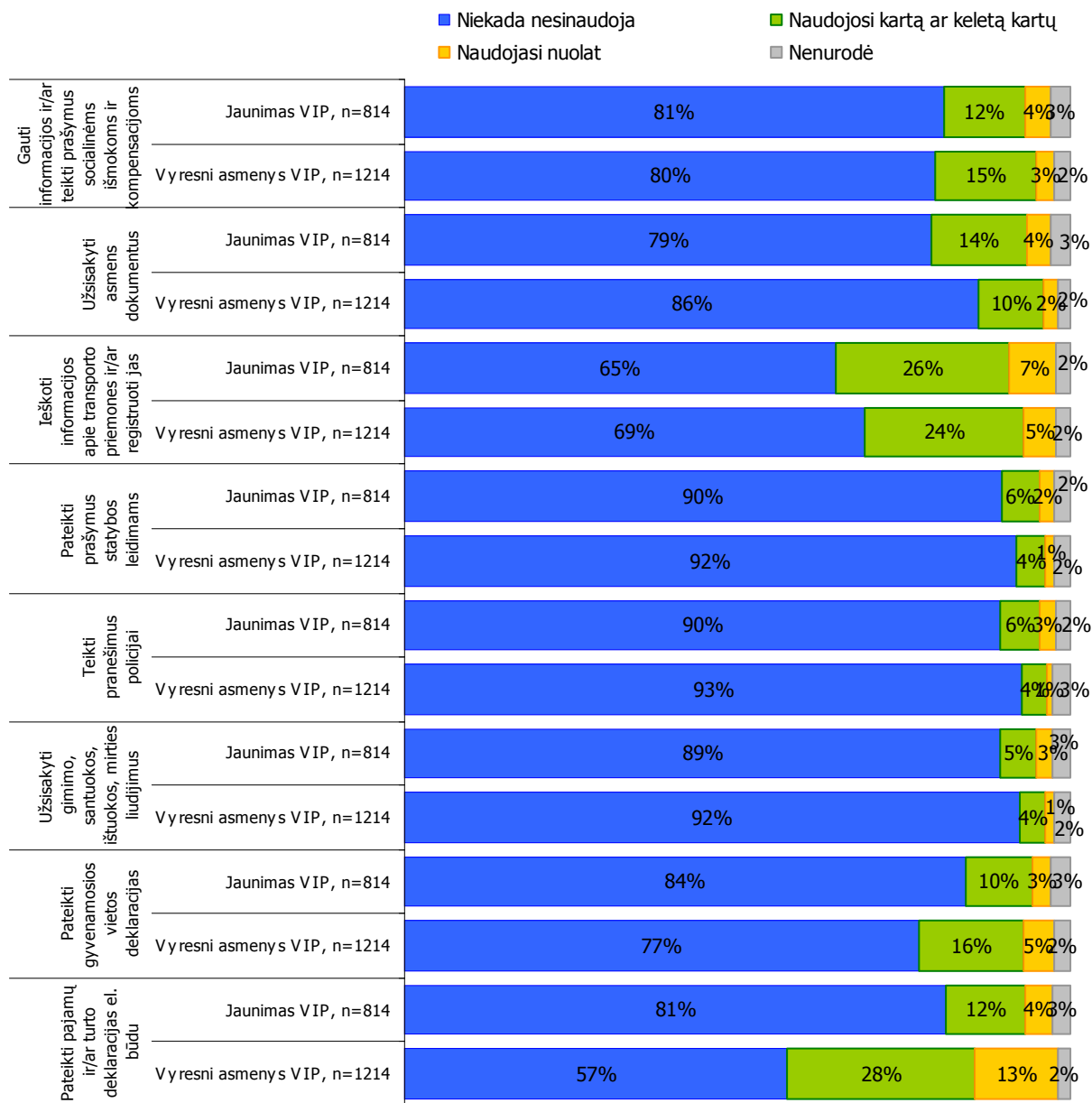

Pagrindinė jaunimo iki 25 m. ir vyresniu respondentų takoskyra e. valdžios paslaugų vartojimo srityje – mokesčių ir turto deklaravimas (turtą ir pajamas kartais ir nuolat deklaruoja 41% vyresnių kaip 25 m. ir 16% jaunesnių kaip 25 m. respondentų). Ši sritis be abejonės susijusi su aktyvumu darbo rinkoje ir ekonominiu savarankiškumu. (114 diagrama).

114 diagrama. Kaip dažnai bendraudami su viešosiomis institucijomis Jūs naudojotės internetu bibliotekoje? Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas

Naudojimas internetu, norint pasinaudoti e-valdžios paslaugomis

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių apklaustųjų

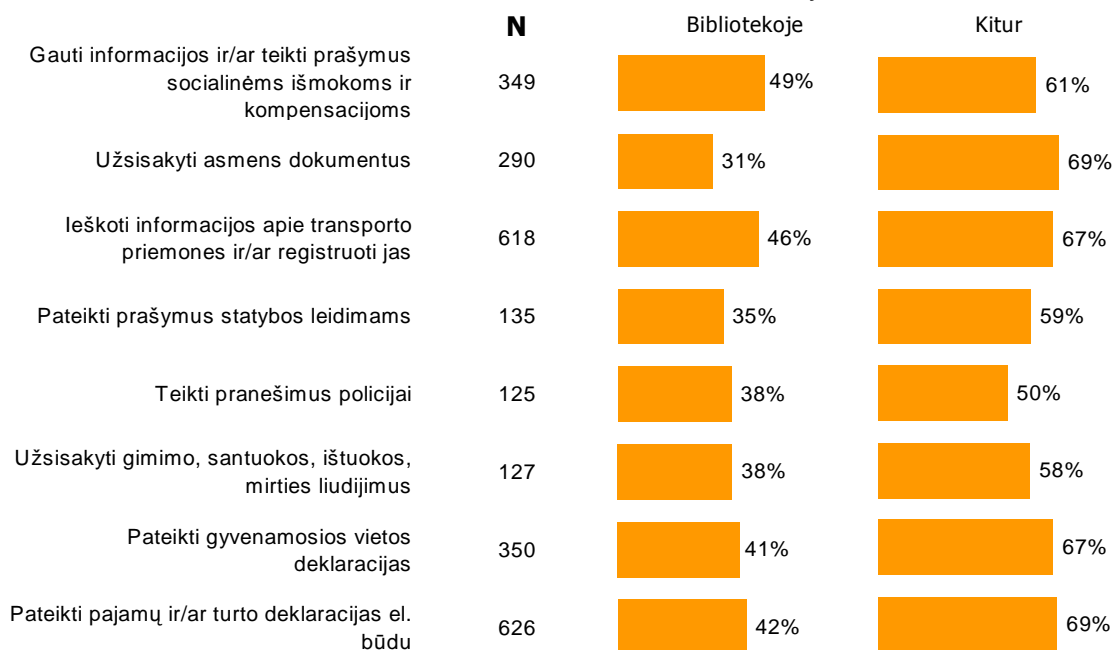

5.6.2 E. valdžios paslaugos: interneto naudojimo vietos

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, didesnė dalis e. valdžios vartotojų paslaugomis naudojasi ne bibliotekose. (115 diagrama)

115 diagrama. Bendravimas su viešosiomis institucijomis: interneto naudojimo vietos.

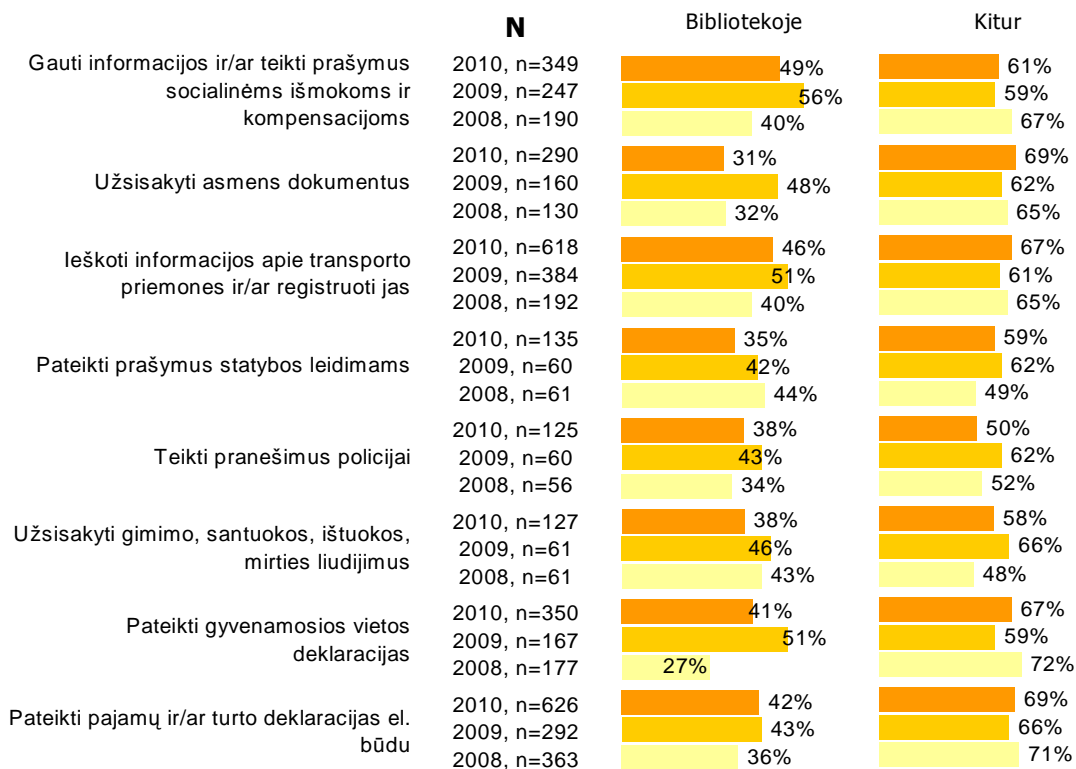
Naudojimasis internetu, norint pasinaudoti e-valdžios paslaugomis
% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie bent kartą naudojos konkrečia veikla

E. valdžios srityje visai 2008 – 2010 m. tyrimo laikotarpiais respondentai pirmenybę teikdavo alternatyvioms interneto priemonėms. (116 diagrama)

116 diagrama. Bendravimas su viešosiomis institucijomis: interneto naudojimas bibliotekoje. 2008 – 2010 m. palyginimas

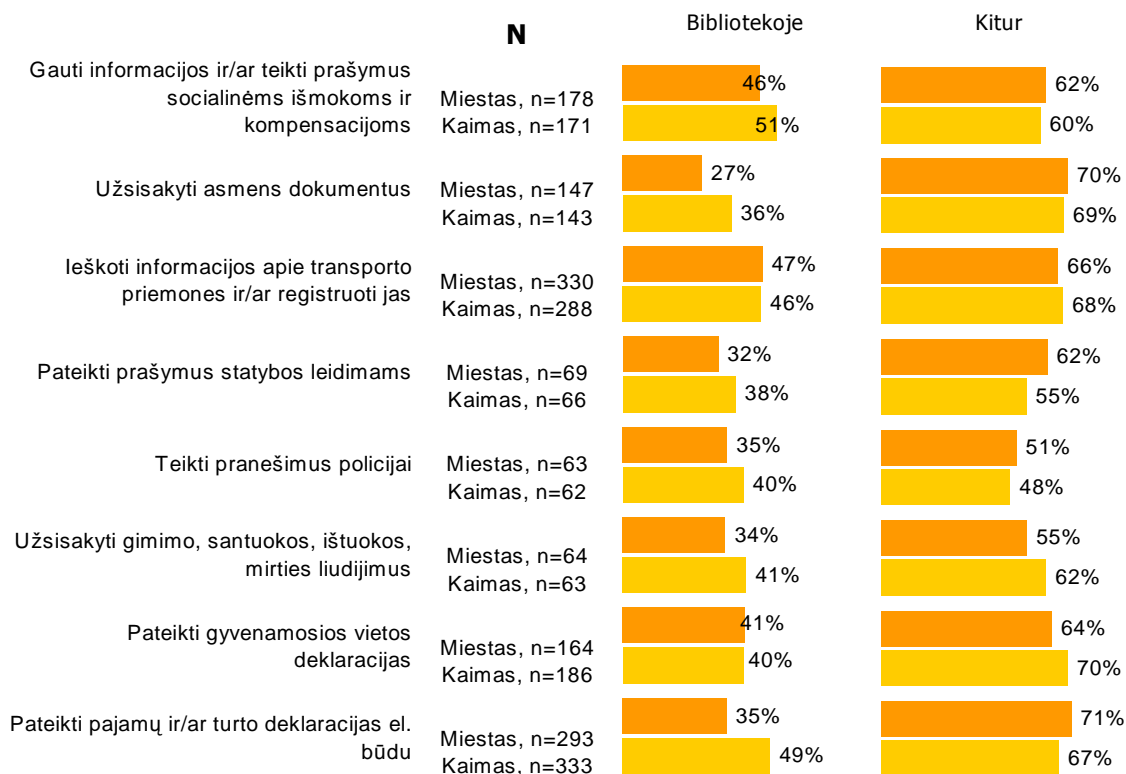
**Naudojimas internetu, norint
pasinaudoti e-valdžios paslaugomis**
% skaičiuojamas apklaustųjų, kurie bent kartą
naudojosi konkrečia veikla

Kaimo miesto pjūvyje stebima analogiška tendencija – nepriklausomai nuo vietovės bibliotekose e. valdžios paslaugomis naudojama rečiau nei kitose interneto prieigose. (117 diagrama)

117 diagrama. Bendravimas su viešosiomis institucijomis: interneto naudojimas bibliotekoje. *Kaimo ir miesto palyginimas*

Naudojimas internetu, norint pasinaudoti e-valdžios paslaugomis
% skaičiuojamas apklaustųjų, kurie bent kartą naudojosi konkrečia veikla

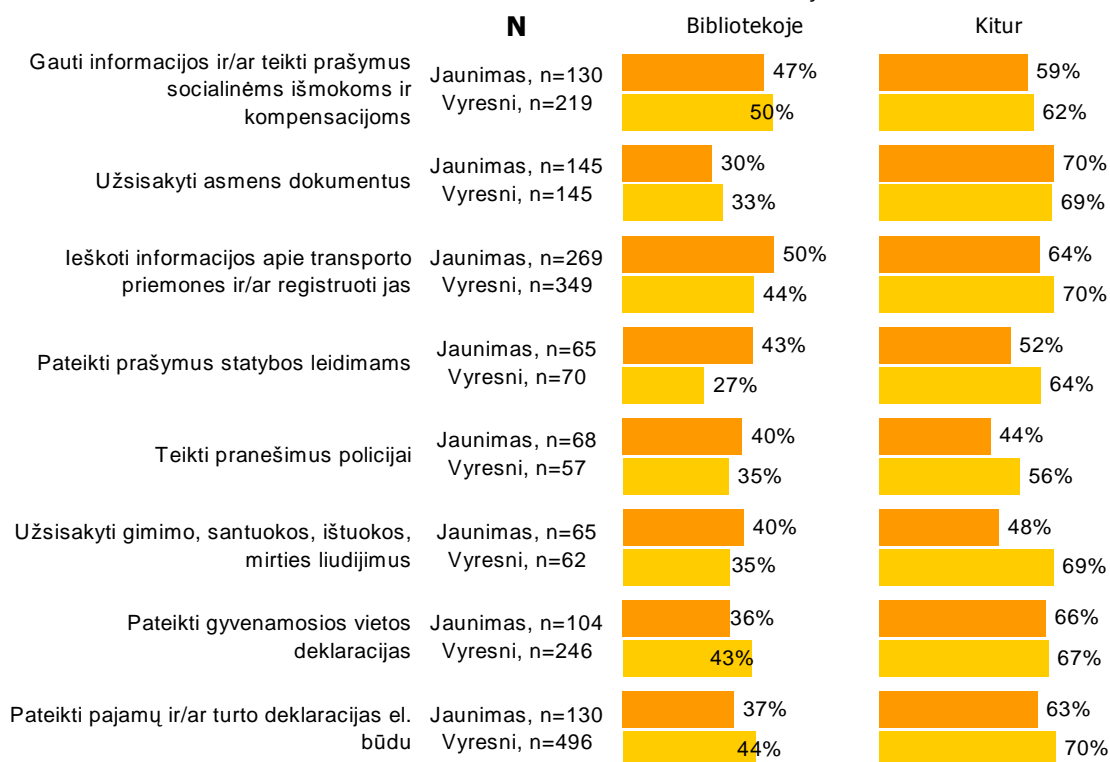

Tiek jaunimas, tiek vyresni VIP lankytojai e. valdžios paslaugomis bibliotekose naudojami rečiau, nei kitose interneto prieigose, tačiau keliose srityse atsakymai išsiskyrė. Bibliotekų VIP jaunimas iki 25 m. dažniau kreipdavosi dėl statybų leidimų (43% jaunimo iki 25 m. ir 27% vyresnių respondentų), o vyresni respondentai bibliotekose dažniau pildydavo mokesčių ir turto deklaracijas (37% jaunimo iki 25 m. ir 44% vyresnių respondentų). (118 diagrama)

118 diagrama. Bendravimas su viešosiomis institucijomis: interneto naudojimas bibliotekoje. *Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas*

Naudojimasis internetu, norint pasinaudoti e-valdžios paslaugomis

% skaičiuojamas apklaustųjų, kurie bent kartą naudojami konkrečia veikla

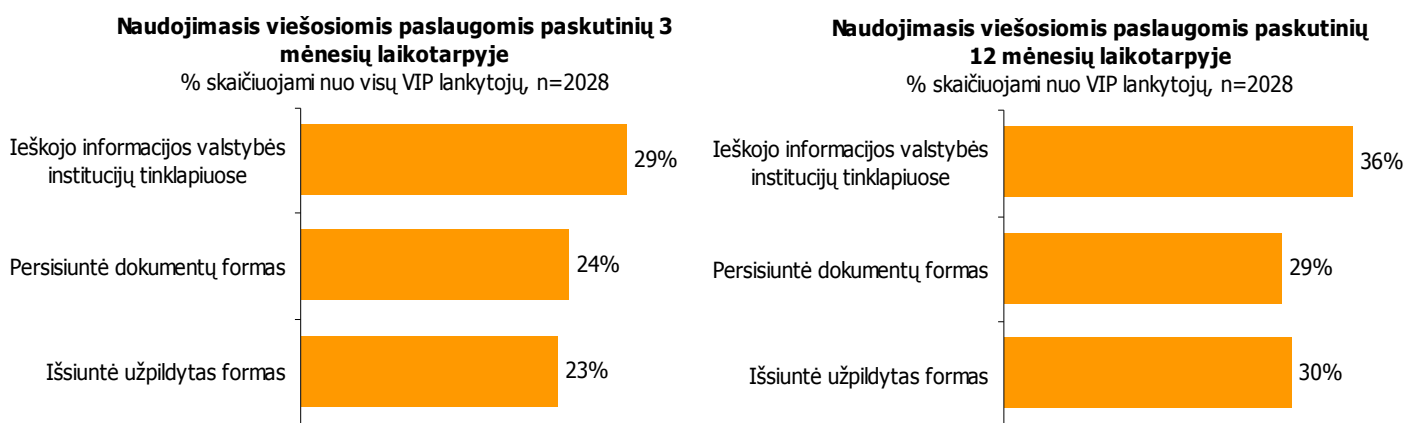
5.6.3 Naudojimasis viešosiomis paslaugomis

Viešosiomis paslaugomis tiek paskutinių 3 mėn. laikotarpiu, tiek ir 12 mėn. laikotarpiu naudojosi apie trečdalis 2010 m. *VIP lankytojų* apklausos dalyvių (29% - 3 mėn. laikotarpyje ir 36% 12 mėn. laikotarpyje). Informacijos paieška yra šiek tiek populiareesnė už dokumentų formų parsisiuntimą ar pildymą, tačiau skirtumas yra nedidelis (6 – 7 procentiniai punktai). Tai leidžia daryti prielaidą, kad dauguma vartotojų jau turi išankstinės informacijos apie dokumentų formas ir institucijų tinklalapiuose jų ieško tiksliai. (119 diagrama)

Per 2008 – 2009 m. paieška viešųjų institucijų tinklalapiuose buvo vienodai populiaru (2009 m. per paskutiniųjų 3 mėn., laikotarpį naudojosi 28%, 2010 m. – 29% VIP apklausos dalyvių), tačiau pastebimas formų parsisiuntimo ir pildymo populiarumo augimas (2009 m. per paskutiniųjų 3 mėn., laikotarpį dokumentų formas parsisiuntė 18%, 2010 m. – 24% VIP apklausos dalyvių). (120 diagrama)

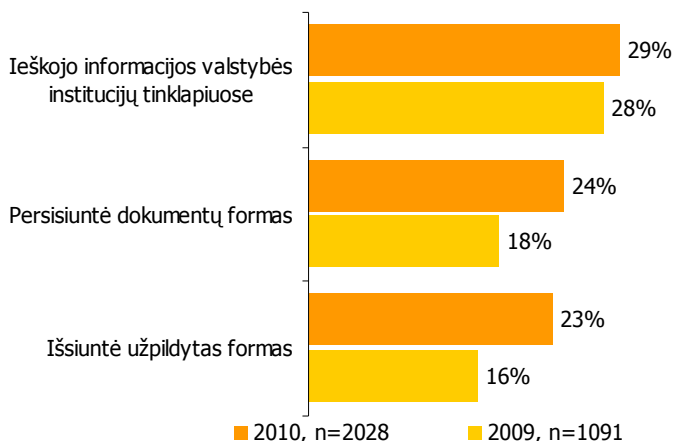
VIP lankytojų kaime ir mieste e. valdžios resursų naudojimo tendencijos statistiškai reikšmingai nesiskiria. (121 diagrama)

119 diagrama. Naudojimasis viešosiomis paslaugomis 3 ir 12 mėnesių laikotarpyje.

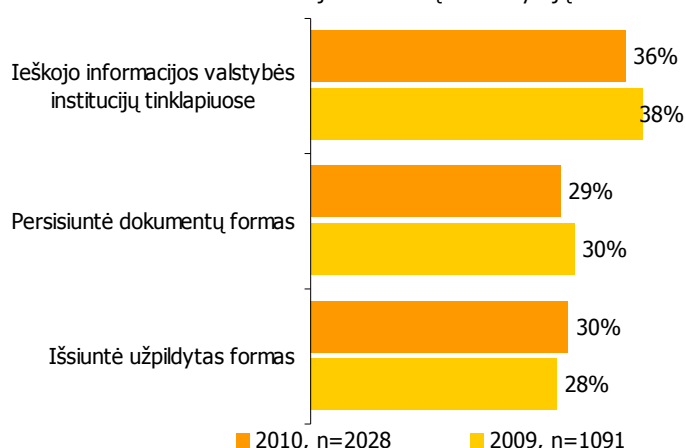

120 diagrama. Naudojimasis viešosiomis paslaugomis 3 ir 12 mėnesių laikotarpyje. 2010 ir 2009 metų palyginimas

Naudojimas viešosiomis paslaugomis paskutinių 3 mėnesių laikotarpyje
% skaičiuojami nuo visų VIP lankytojų

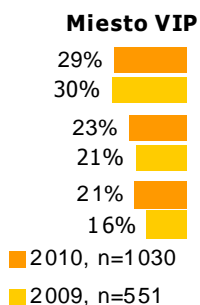

Naudojimas viešosiomis paslaugomis paskutinių 12 mėnesių laikotarpyje
% skaičiuojami nuo visų VIP lankytojų

121 diagrama. Naudojimas viešosiomis paslaugomis 3 ir 12 mėnesių laikotarpyje. Kaimo ir miesto palyginimas

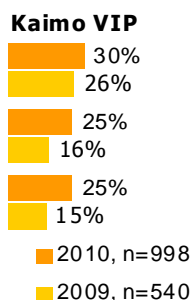
Naudojimas viešosiomis paslaugomis paskutinių 3 mėnesių laikotarpyje
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių respondentų

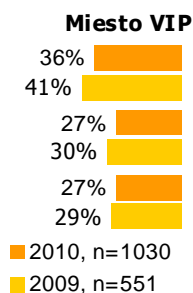
Ieškojo informacijos valstybės institucijų tinklapiuose

Persisiuntė dokumentų formas

Išsiuntė užpildytas formas

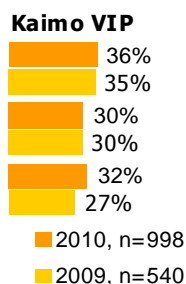
Naudojimas viešosiomis paslaugomis paskutinių 12 mėnesių laikotarpyje
% skaičiuojami nuo tikslinių grupių respondentų

Ieškojo informacijos valstybės institucijų tinklapiuose

Persisiuntė dokumentų formas

Išsiuntė užpildytas formas

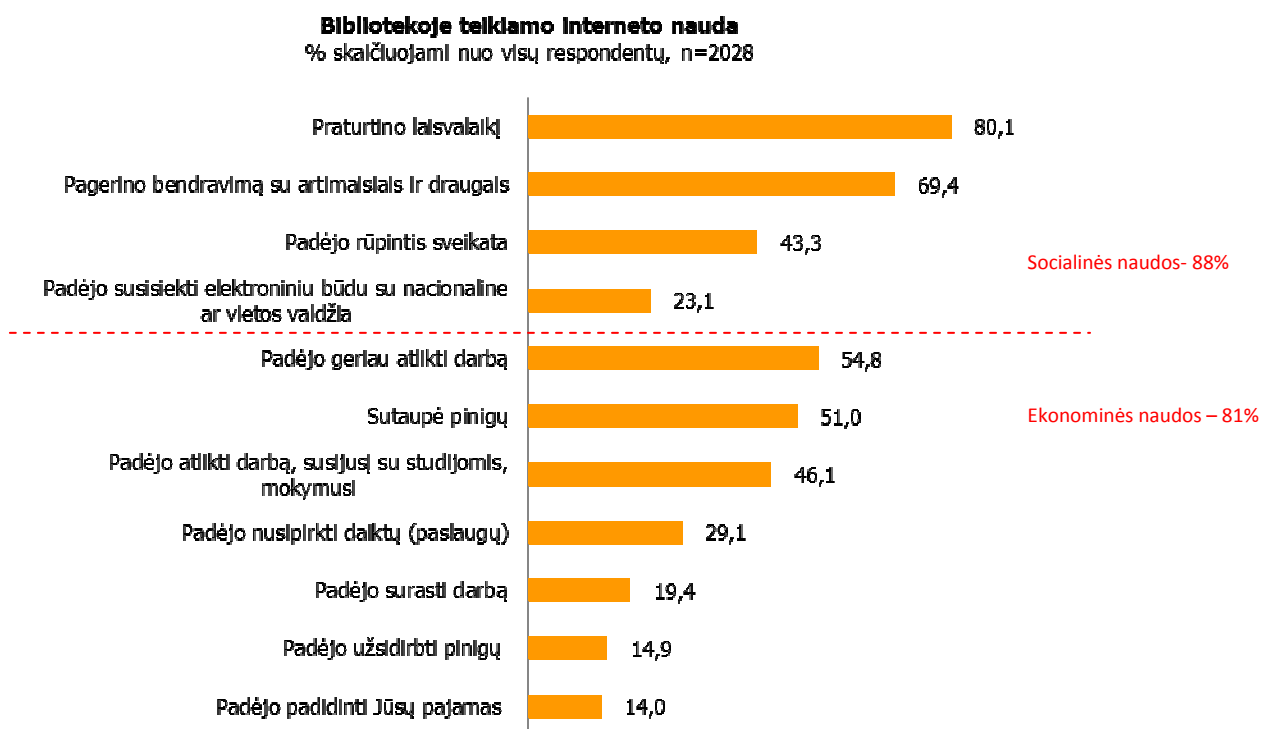

5.7 Interneto teikiama nauda

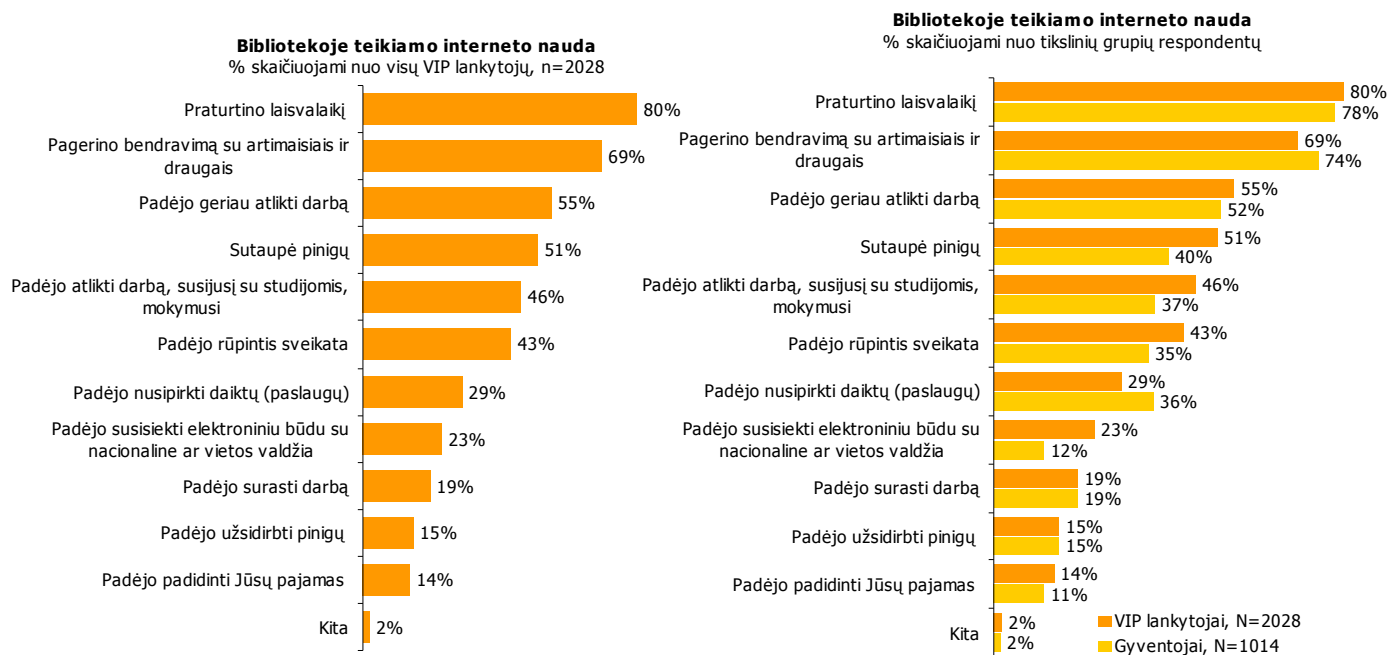
2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, pagrindinės respondentų įvardintos interneto socialinės naudos yra: laisvalaikio praturtinimas (80%), pagerėjęs bendravimas su artimaisiais (69%), pagalba geresniam darbo atlikimui (55%). Respondentai išskyrė šias ekonomines naudas: pagalba susirandant darbą – 55%, pinigų sutaupymą – 51%, pagalbą tiesioginiam darbui ar studijoms – 46%. (122 diagrama).

Naudos vertinimai iš esmės nesiskiria nuo *gyventojų apklausos* rezultatų (2010 m. reprezentatyvi šalies gyventojų apklausa), tačiau *VIP lankytojai* labiau išskyrė susisiekimą su valdžios institucijomis (23% VIP lankytojų ir 12% gyventojų) ir pagalbą atliekant darbus susijusius su studijomis ir mokslu (46% VIP lankytojų ir 37% gyventojų). (123 diagrama)

122 diagrama. Naudojimosi internetu nauda

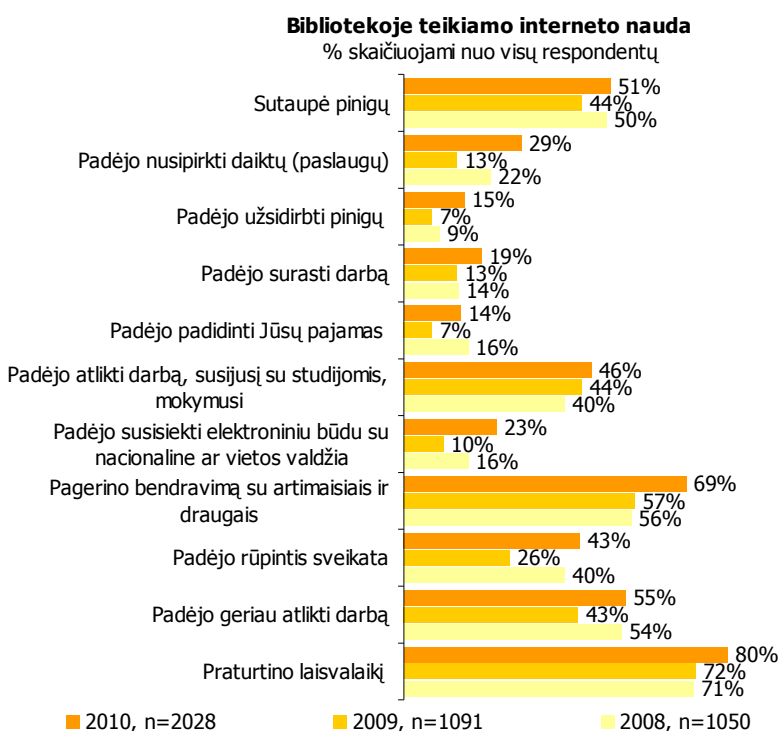
123 diagrama. Naudojimosi internetu nauda

* proporcijos atspindi respondentus paminėjusius bent vieną ekonominę ar socialinę naudą.

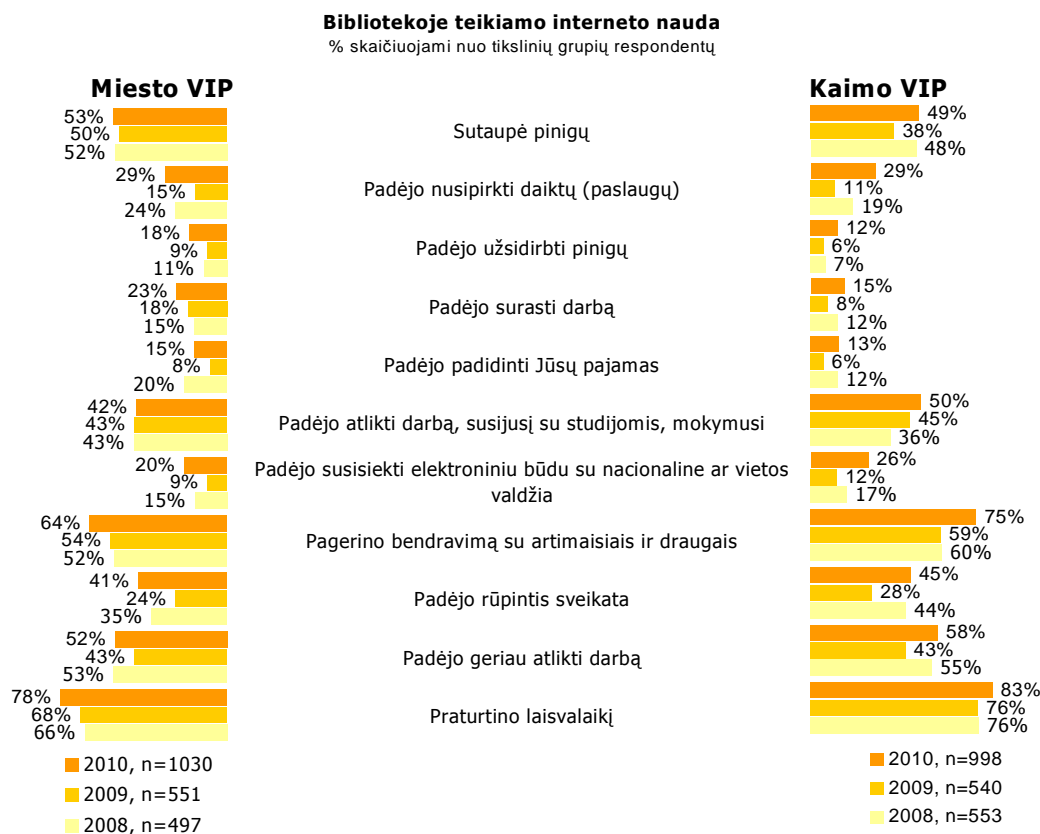
2008 ir 2010 m. laikotarpiu daugelyje sričių pastebimas interneto naudos vertinimų augimas. Reikšmingi pokyčiai fiksuoti laisvalaikio kokybės pagerėjimo (2008 m. – 71%, 2009 m. – 72%, 2010 m. – 80%), bendravimo su draugais ir artimaisiais (2008 m. – 56%, 2009 m. – 57%, 2010 m. – 69%) ir pagalbos uždirbant pinigus srityse (2008 m. – 9%, 2009 m. – 7%, 2010 m. – 15%). (124 diagrama).

124 diagrama. Naudojimosi internetu nauda. 2008 - 2010 m. palyginimas

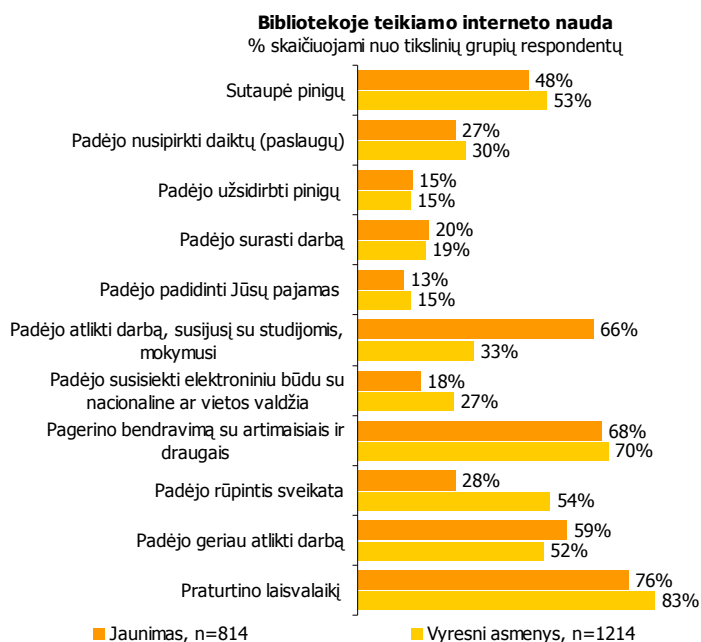
Kaimo ir miesto *VIP lankytojų* naudos vertinimai reikšmingai išsiskyrė keliuose srityse: pagerėjusio bendravimo su draugais (2010 m., 75% kaime ir 64% mieste), praturtintino laisvalaikio (2010 m., 83% kaime ir 78% mieste). Pagalba randant darbą dažniau akcentuota miestuose (2010 m., 15% kaime ir 23% mieste). (125 diagrama)

125 diagrama. Naudojimosi internetu nauda. Kaimo ir miesto palyginimas

Jaunesnio amžiaus (iki 25 m.) respondentai dažniau už vyresnius (vyresni kaip nei 25 m.) VIP lankytojus paminėjo darbą susijusį su mokslu ar studijomis. (126 diagrama)

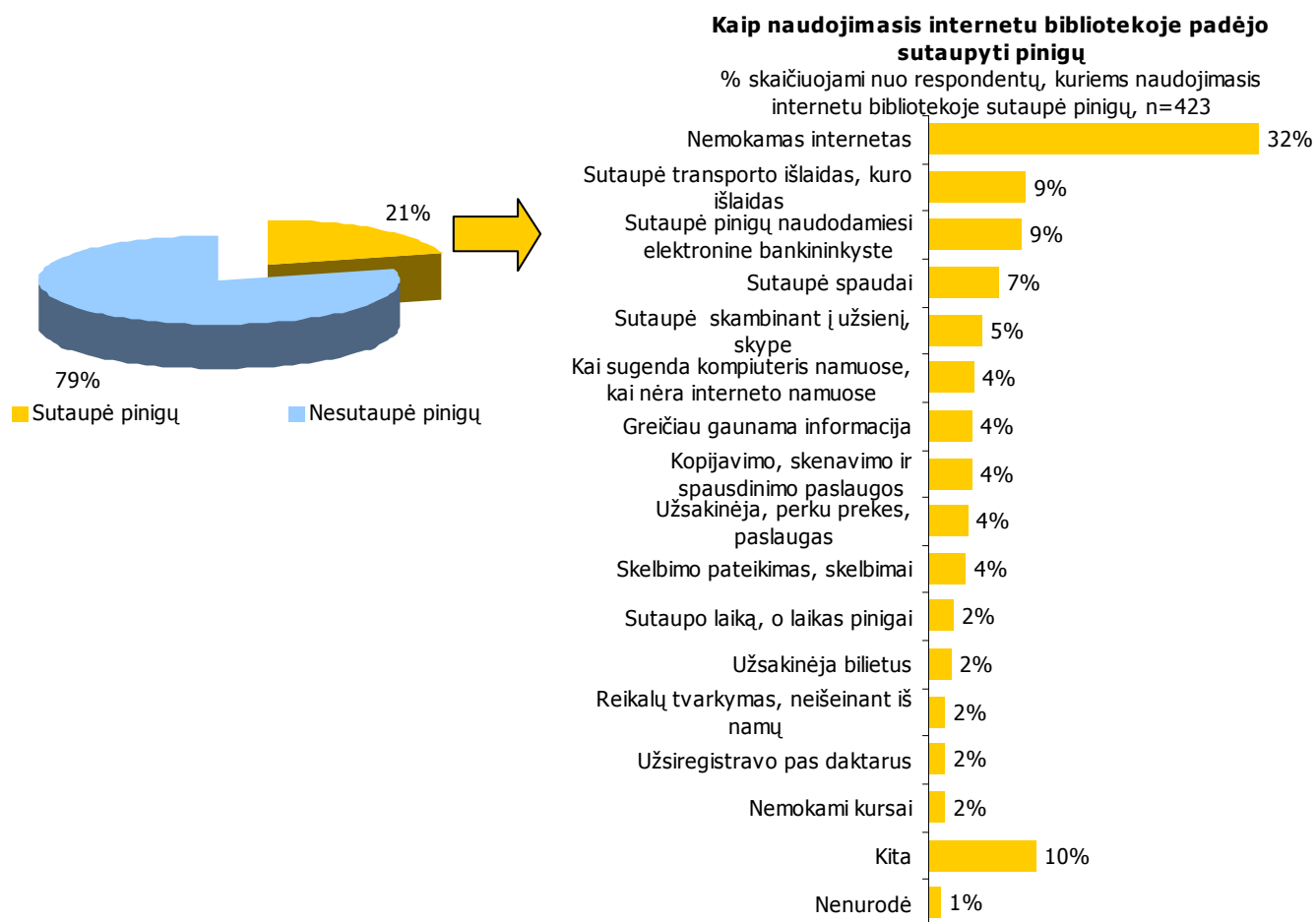
126 diagrama. Naudojimosi internetu nauda. Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas

5.8 Finansinė nauda

Konkrečią finansinę naudą, kurią suteikė internetas paminėjo 21% *VIP lankytojų*. Dauguma iš sutaupiusiųjų paminėjo bendrą galimybę naudotis internetu (32%). Taip pat buvo išskirtos transporto ar kuro išlaidos (9%), elektroninės bankininkystės nauda (9%), spaudos kaštai (7%). (127 diagrama)

127 diagrama. Naudojimosi internetu bibliotekoje suteiktos progos sutaupyti pinigų

6. Saugus naudojimas internetu

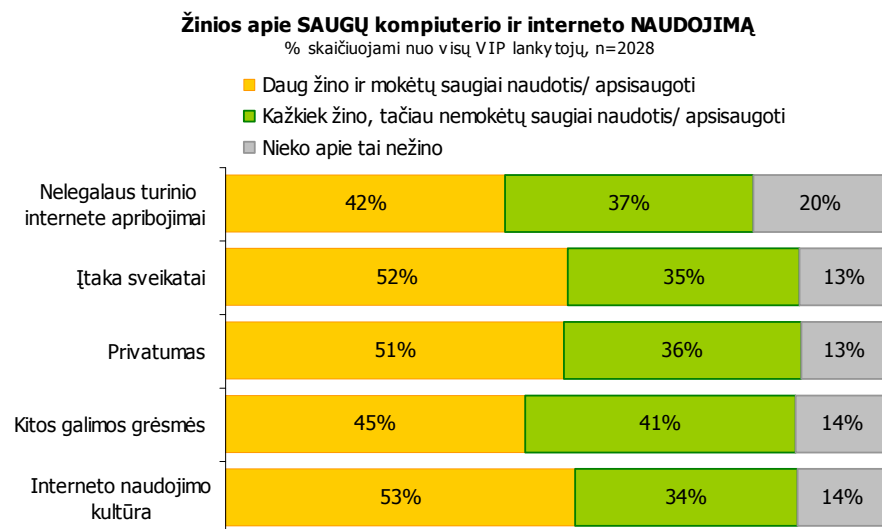
Skyrius nagrinėja interneto vartotojų žinias apie saugumą internete, pasirengimą išvengti su interneto vartojimu susijusių grėsmių bei su jomis kovoti.

 Kaimo ir miesto VIP lankytojai akcentavo skirtingus informacijos apie saugų internetą šaltinius. Mieste dažniau išskirti kolegos ir draugai, žiniasklaida, internetas bei asmeninė patirtis. Kaime, kaip informacijos apie saugų internetą šaltinis, dažniau akcentuota bibliotekininkų pagalba.

6.1 Informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą

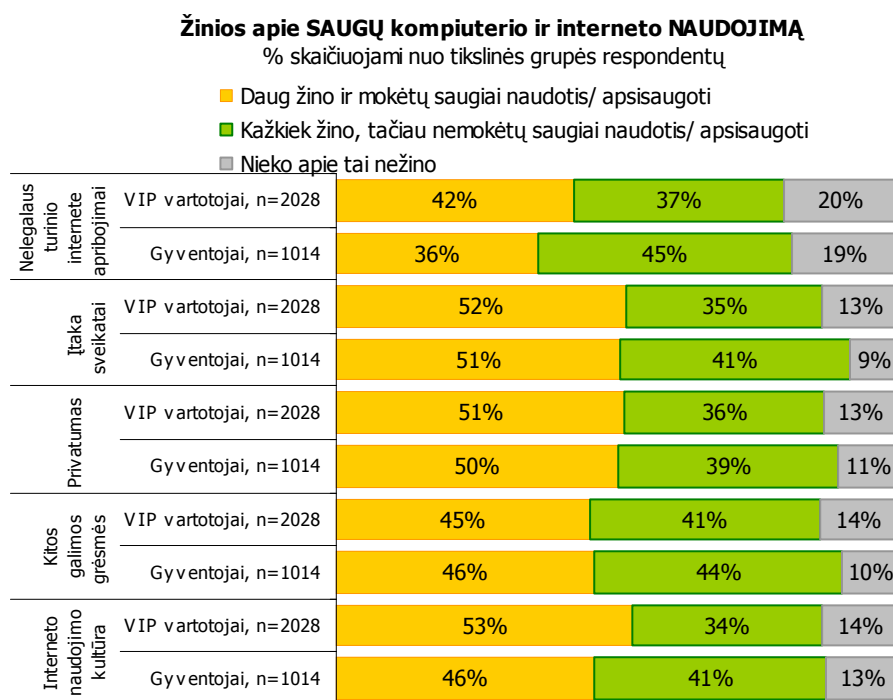
2010 m. *VIP lankytojų* apklausa parodė, kad arti pusės respondentų besinaudojančių internetu savo žinias apie saugų kompiuterių naudojimą laiko pakankamomis. Nuo 42% respondentų nelegalaus turinio srityje iki 53% respondentų interneto vartojimo kultūros srityje savo žinias laiko pakankamomis, kad galėtų nuo minėtų grėsmių apsisaugoti. (128 diagrama)

128 diagrama. Respondentų informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą.

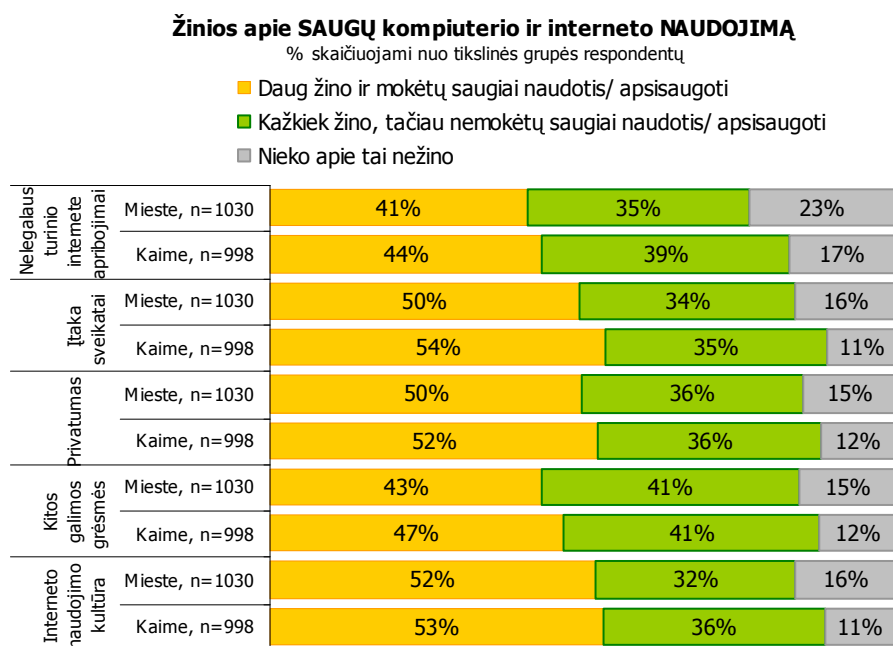
VIP lankytojų ir *gyventojų apklausos* (2010 m. reprezentatyvi apklausa) atsakymų apie saugų interneto ir kompiuterio vartojimą palyginimas statistiškai reikšmingų skirtumų neatskleidė. (129 diagrama)

129 diagrama. Respondentų informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą. *VIP lankytojų ir gyventojų apklausų* rezultatų palyginimas

Lyginant miesto ir kaimo VIP lankytojų žinias ir gebėjimus saugaus interneto srityje, stebimas aukštesnis kaimo respondentų savo gebėjimų vertinimas visose su interneto saugumu susijusiose srityse. (130 diagrama).

130 diagrama. Respondentų informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą. *Kaimo ir miesto palyginimas*

Lyginant jaunimo (15 – 24 m.) ir vyresnio amžiaus (25 – 74 m.) asmenų žinių ir gebėjimų vertinimus saugaus interneto srityje, stebima tendencija, jog nieko apie tai nežinančių asmenų skaičius abejose respondentų

grupėse yra praktiškai identiškas – iki penktadalio apklaustųjų. Jaunimo tarpe daugiau yra respondentų, daug žinančių apie saugų interneto ir kompiuterio vartojimą ir gebančių apsisaugoti (50-60%), tarp vyresnio amžiaus žmonių tokių yra nuo trečdaliao iki pusės. Vyresni (virš 25 m.) dažniau negu jaunimas (iki 25 m.) teigė kažką žinantys, tačiau saugiai naudotis nemokėtų. (131 diagrama).

131 diagrama. Respondentų informuotumas apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą. Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas

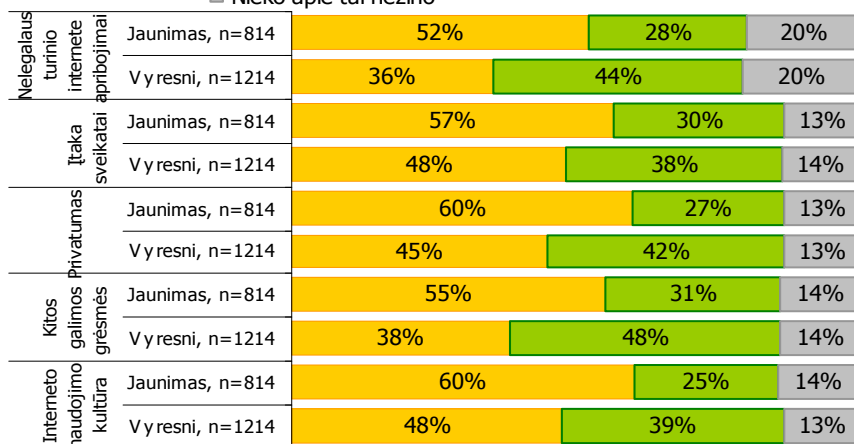
Žinios apie SAUGŲ kompiuterio ir interneto NAUDOJIMĄ

% skaičiuojami nuo tikslinės grupės respondentų

■ Daug žino ir mokėtų saugiai naudotis/ apsisaugoti

■ Kažkiek žino, tačiau nemokėtų saugiai naudotis/ apsisaugoti

■ Nieko apie tai nežino

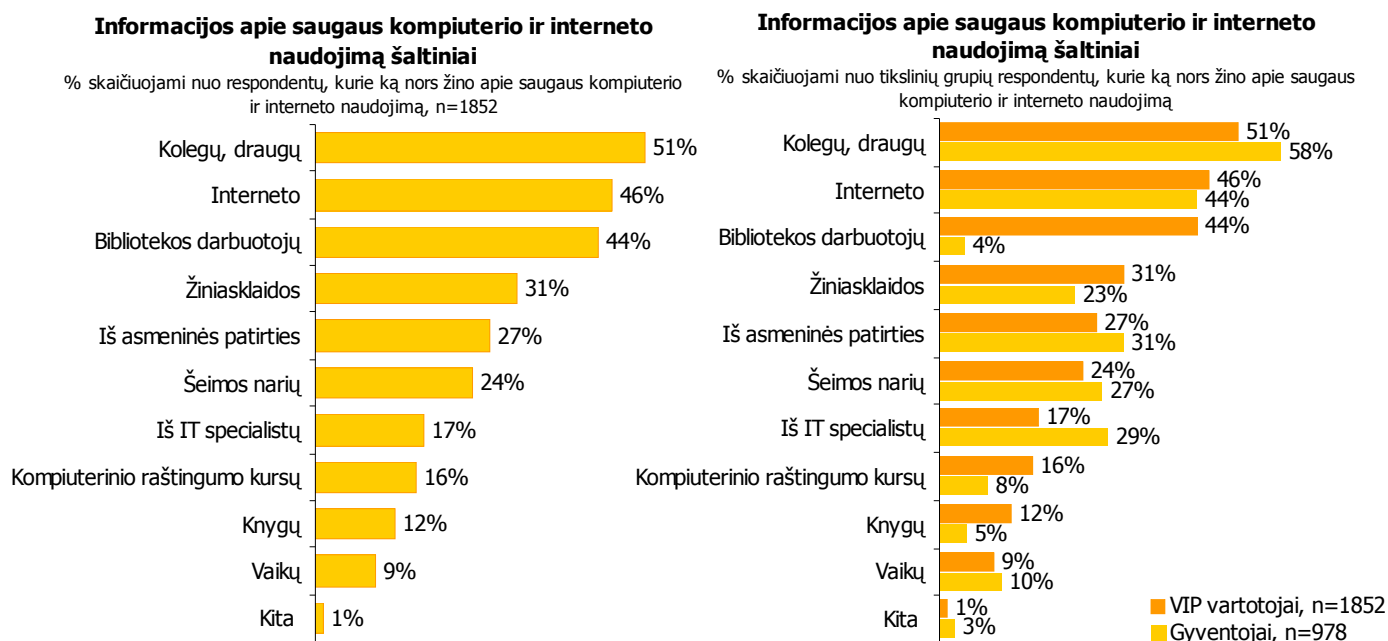
6.2 Žinių apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą šaltiniai

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, pagrindiniai informacijos apie saugų internetą šaltiniai – kolegos ir draugai (51%), internetas (46%), bibliotekos darbuotojai (44%) ir žiniasklaida (31%). (132 diagrama)

Bibliotekos darbuotojus kaip pagrindinį žinių apie interneto grėsmes ir apsisaugojimo būdus šaltinį įvardino vyresni kaip 25 m., žemesnių pajamų (iki 600 Lt. vienam šeimos nariui), neturintys aukštojo išsilavinimo respondentai, pensininkai. Kolegas ir draugus dažniau minėjo jaunesni kaip 25 m. respondentai.

VIP lankytojai dažniau negu *gyventojų apklausos* dalyviai ieško informacijos žiniasklaidoje (atitinkamai, 31% ir 23%) ir rečiau pasikliauja IT specialistais (atitinkamai, 17% ir 29%).¹⁹ (132 diagrama)

132 diagrama. Žinių apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą šaltiniai.

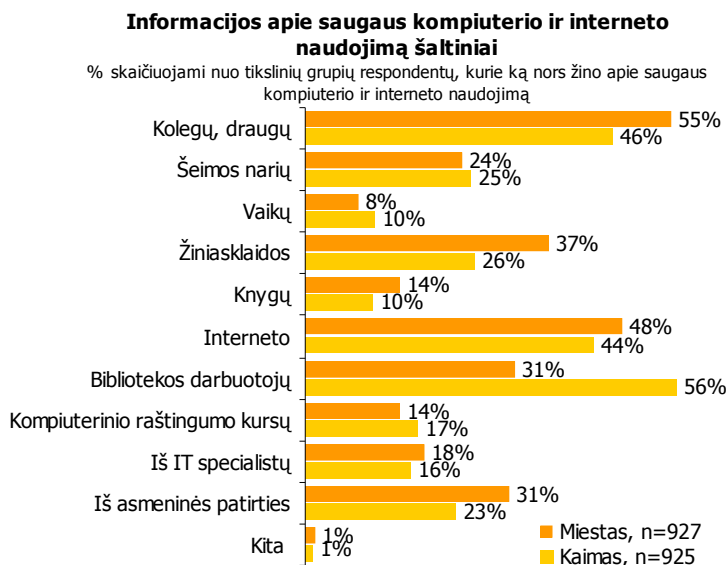

*2010 m. gyventojų apklausos sužinančių apie interneto ir bibliotekos darbuotojų procento (4%) korektiškai lyginti su VIP lankytojų rezultatu (44%) negalima, nes iš 978 gyventojų apklausos respondentų ką nors –žinančių apie saugų kompiuterio ir interneto naudojimą tik 30 pasakė, kad naudojami internetu bibliotekoje.

Kaimo ir miesto VIP lankytojai akcentavo skirtingus informacijos apie saugų internetą šaltinius. Mieste dažniau išskirti kolegos ir draugai (mieste – 55%, kaime – 46%), žiniasklaida (mieste – 37%, kaime – 26%), internetas (mieste – 48%, kaime – 44%) bei asmeninė patirtis (mieste – 31%, kaime – 23%). Kaime kaip informacijos apie saugų internetą šaltiniai dažniau akcentuoti bibliotekininkai (mieste – 31%, kaime – 56%) ir kompiuterinio raštingumo kursai (mieste – 14%, kaime – 17%). (133 diagrama)

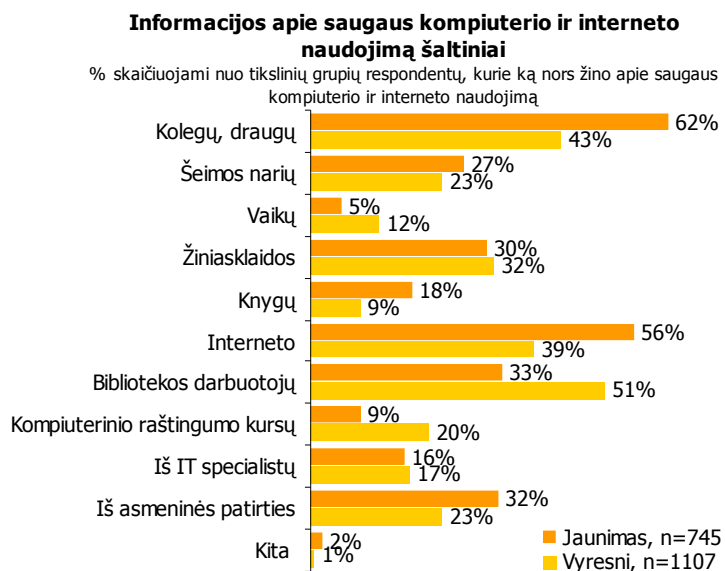
¹⁹ Bibliotekos darbuotojų, kaip informacijos apie interneto grėsmes šaltinių, svarbos tarp VIP lankytojų ir gyventojų apklausos dalyvių palyginti, deja, neįmanoma, nes grupės yra tapačios (t.y. lygintume VIP vartotojus su VIP vartotojais).

133 diagrama. Žinių apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą šaltiniai. *Kaimo ir miesto palyginimas*

Jaunimas (iki 25 m.) dažniau nei vyresnio amžiaus asmenys linkę kreiptis pagalbos į kolegas ar draugus (iki 25 m. – 62%, 25 m. ir vyresni – 43%), problemas spręsti patys (iki 25 m. – 32%, 25 m. ir vyresni – 23%), ieškoti sprendimų internete (iki 25 m. – 56%, 25 m. ir vyresni – 39%) ar knygoje (iki 25 m. – 18%, 25 m. ir vyresni – 9%). Vyresni (vyresni kaip 25 m.) respondentai dėl informacijos apie interneto grėsmes labiau pasikliauna kompiuterinio raštingumo kursais (iki 25 m. – 9%, 25 m. ir vyresni – 20%). (134 diagrama)

134 diagrama. Žinių apie saugų interneto ir kompiuterio naudojimą šaltiniai. Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas

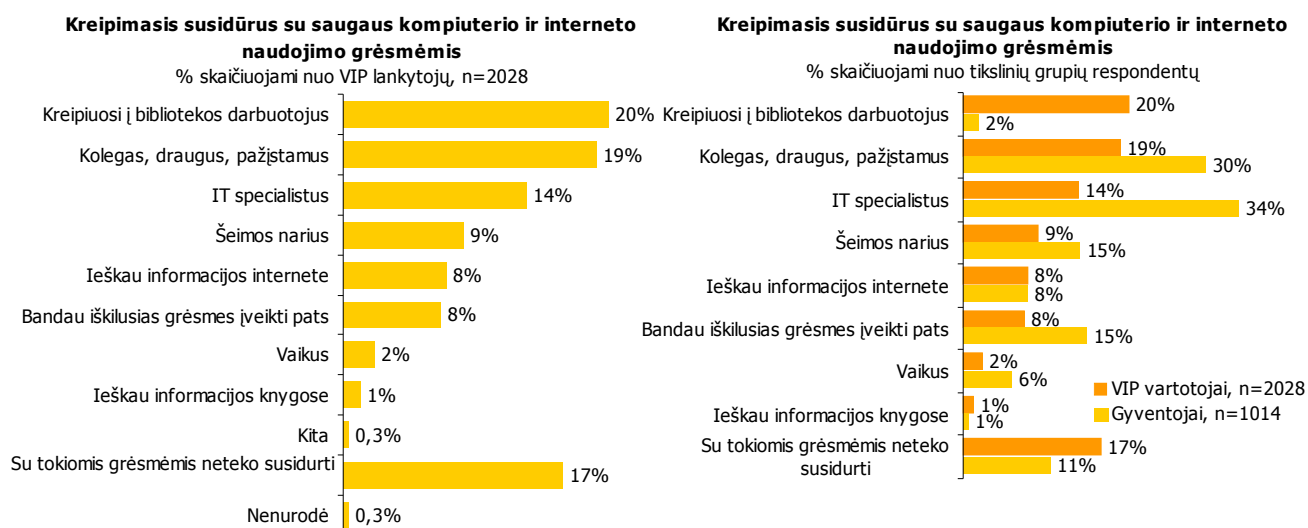

6.3 Pagalba susidūrus su saugaus interneto ir kompiuterio naudojimo grėsmėmis

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, susidūrus su interneto naudojimo grėsmėmis, 20% respondentų pagalbos kreipiasi į bibliotekos darbuotojus, 19% - į kolegas ar draugus, 14% - į IT specialistus. (135 diagrama)

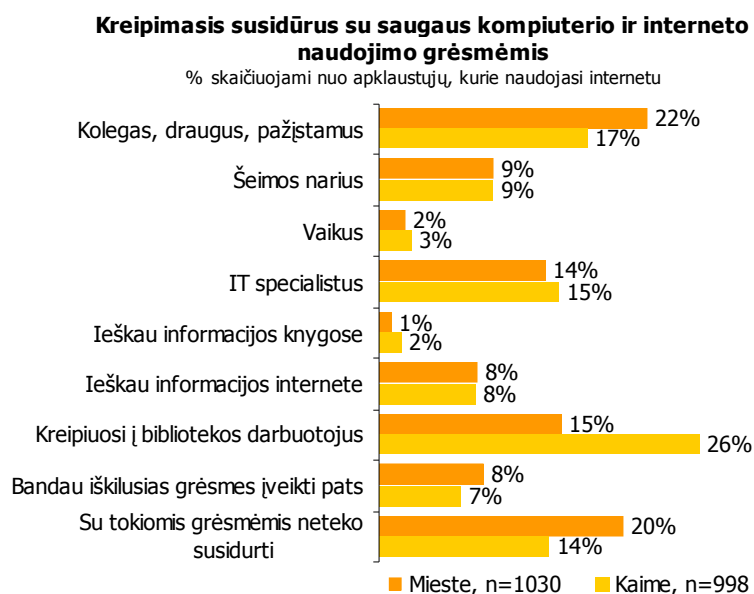
VIP vartotojai rečiau negu *gyventojai* (2010 m. reprezentatyvios apklausos dalyviai), iškilus kompiuterio naudojimo ar interneto grėsmėms, pagalbos kreipiasi į kolegas, draugus ar pažįstamus (19% *VIP lankytojų* ir 30% *gyventojų* – interneto vartotojų), kreipiasi į IT profesionalus (14% *VIP lankytojų* ir 34% *gyventojų* – interneto vartotojų), šeimos narius (9% *VIP lankytojų* ir 15% *gyventojų* – interneto vartotojų) ar pasikliauja savo jėgomis (8% *VIP lankytojų* ir 15% *gyventojų* – interneto vartotojų). (135 diagrama)

135 diagrama. Pagalba susidūrus su saugaus interneto ir kompiuterio naudojimo grėsmėmis

Miesto *VIP lankytojai* su interneto grėsmėmis susiduria rečiau – 20% apklaustųjų neteko susidurti (kaimo vietovėse – su problemomis nesusidūrė 14% respondentų). Miestuose, iškilus su saugiu interneto naudojimu susijusioms problemoms, dažniau kreipiamasi į kolegas ar pažįstamus (22% mieste ir 14% kaime). Kaimo respondentai dažniau negu miesto pagalbos kreiptųsi į bibliotekininkus (26% kaime ir 15% mieste). (136 diagrama).

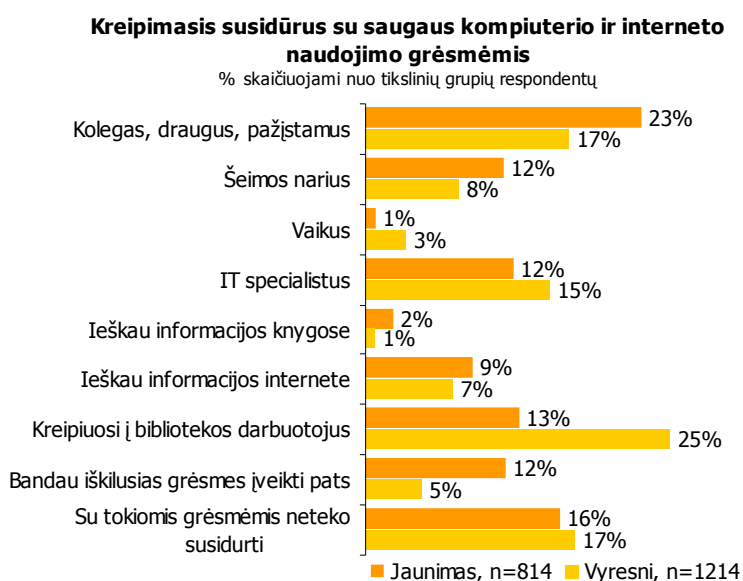
136 diagrama. Pagalba susidūrus su saugaus interneto ir kompiuterio naudojimo grėsmėmis. *Kaimo ir miesto palyginimas*

Susidūręs su interneto naudojimo grėsmėmis, jaunimas (iki 25 m.) dažniausiai kreipiasi į kolegas, pažįstamus (23% - jaunesnių kaip 25 m. ir 17% - 25 m. ir vyresnių respondentų), šeimos narius (12% - jaunesnių kaip 25 m. ir 8% - 25 m. ir vyresnių respondentų), bando problemas spręsti savarankiškai (12% - jaunesnių kaip 25 m. ir 5% - 25 m. ir vyresnių respondentų).

Vyresnio amžiaus respondentai dažniau kreipiasi į IT specialistus (12% - jaunesnių kaip 25 m. ir 15% - 25 m. ir vyresnių respondentų) ar bibliotekos darbuotojus (13% - jaunesnių kaip 25 m. ir 17% - 25 m. ir vyresnių respondentų). (137 diagrama)

137 diagrama. Pagalba susidūrus su saugaus interneto ir kompiuterio naudojimo grėsmėmis. *Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas*

7. Naudojimas bibliotekų paslaugomis

Skyrius analizuoja naudojimosi bibliotekų paslaugomis paplitimą, svarbą, aptarnavimo kokybės vertinimus.

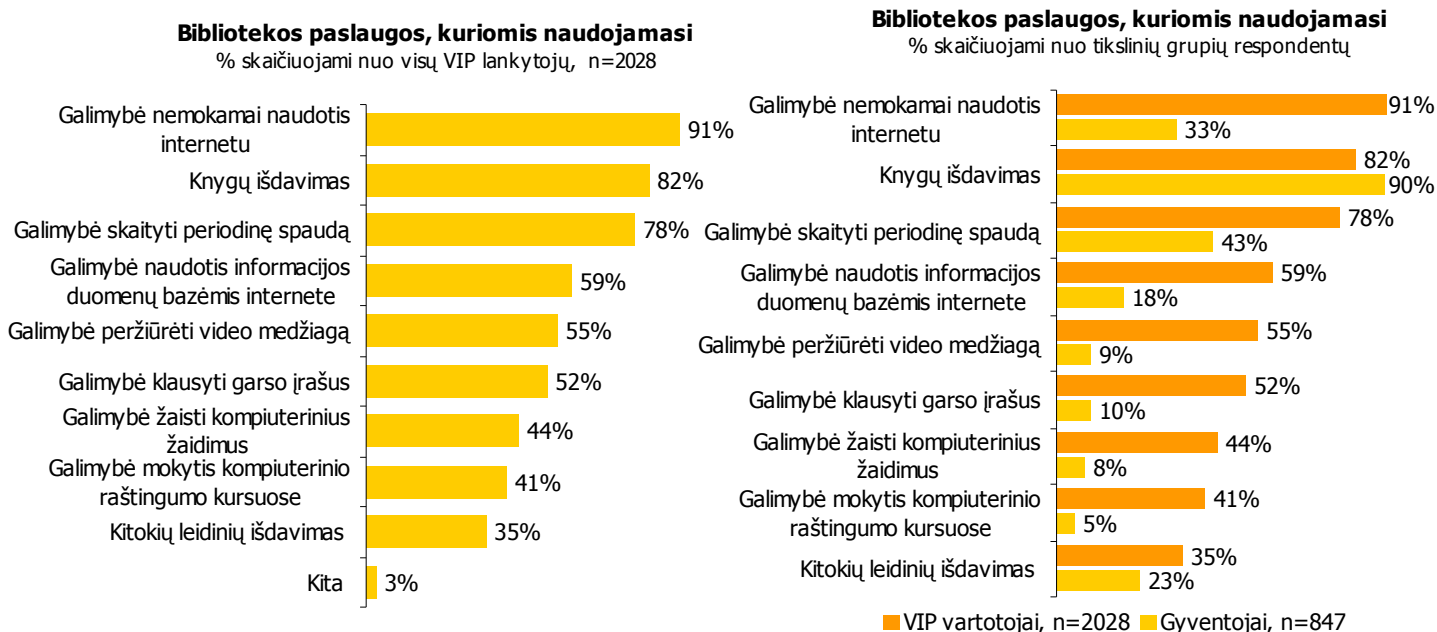
- 🌸 VIP lankytojams populiariausia bibliotekų paslauga – galimybė nemokamai naudotis internetu.
- 🌸 *Gyventojų apklausos dalyvių* naudojimosi bibliotekos paslaugomis rodikliai yra gerokai žemesni nei *VIP lankytojų*. Gyventojai aštuonis kartus rečiau naudojami galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose, beveik tris kartus rečiau naudojami nemokamu bei informacijos duomenų bazėmis internete. VIP lankytojai bibliotekose lankosi dažniau, taigi, jie yra geriau informuoti apie bibliotekų teikiamas paslaugas.
- 🌸 Iškilus su kompiuteriais ar internetu susijusioms problemoms, dauguma respondentų kreipiasi pagalbos į bibliotekininkus. Rečiausiai su bibliotekininkais konsultuojasi 15 – 34 m. respondentai, dažniausiai – vyresni kaip 55 m. asmenys ir pensininkai.

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, populiariausia bibliotekų paslauga – galimybė nemokamai naudotis internetu (91%). Didelė dalis lankytojų naudojami „tradicinėmis“ bibliotekų paslaugomis – knygų išdavimu (82%), galimybe skaityti periodinę spaudą (78%), kitokių leidinių išdavimu (kalbų mokymosi programos, CD, DVD, meno leidiniai, natos ir pan.) - 35%.

„Modernios“ bibliotekos paslaugos taip pat populiarios. Informacijos duomenų bazėmis internete naudojami 59%. Daugialypė terpė išteklius naudoja: video medžiagą – 55%, garso įrašus – 52%, kompiuterinius žaidimus – 44%. Du penktadaliai (41%) *VIP lankytojų* naudojami galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose. (138 diagrama).

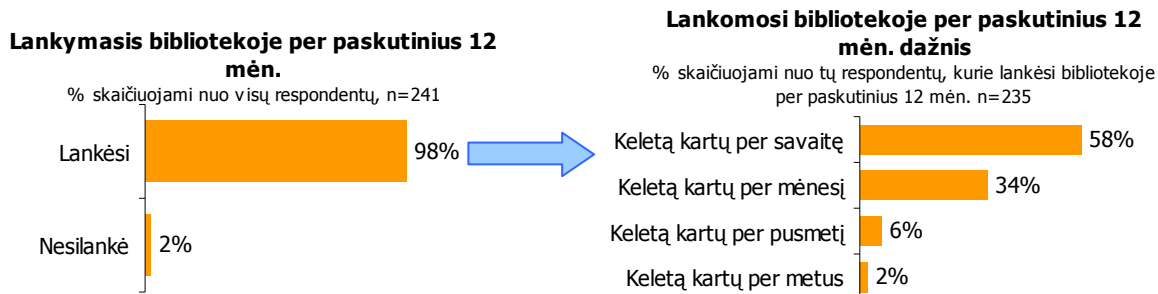
Lyginant *VIP lankytojų* ir *gyventojų apklausos* duomenis, populiariausia paslauga *gyventojų* tarpe yra knygų išdavimas – 90% paslaugos vartotojų (*VIP lankytojų* – 82%). *Gyventojų apklausos* dalyvių naudojimosi kitomis bibliotekos paslaugomis rodikliai yra gerokai žemesni nei *VIP lankytojų*. Gyventojai aštuonis kartus rečiau naudojami galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojai - 5%, VIP lankytojai - 41%), beveik tris kartus rečiau naudojami nemokamu internetu (gyventojai - 33%, VIP lankytojai - 91%) bei informacijos duomenų bazėmis internete (gyventojai - 18%, VIP lankytojai - 59%) (138 diagrama). Šie skirtumai gali būti aiškinami VIP lankytojų „profesionalumu“ bibliotekų srityje – VIP lankytojai bibliotekose lankosi dažniau, taigi, jie yra geriau informuoti apie bibliotekų teikiamas paslaugas.

138 diagrama. Naudojimas konkrečiomis bibliotekų teikiamomis paslaugomis

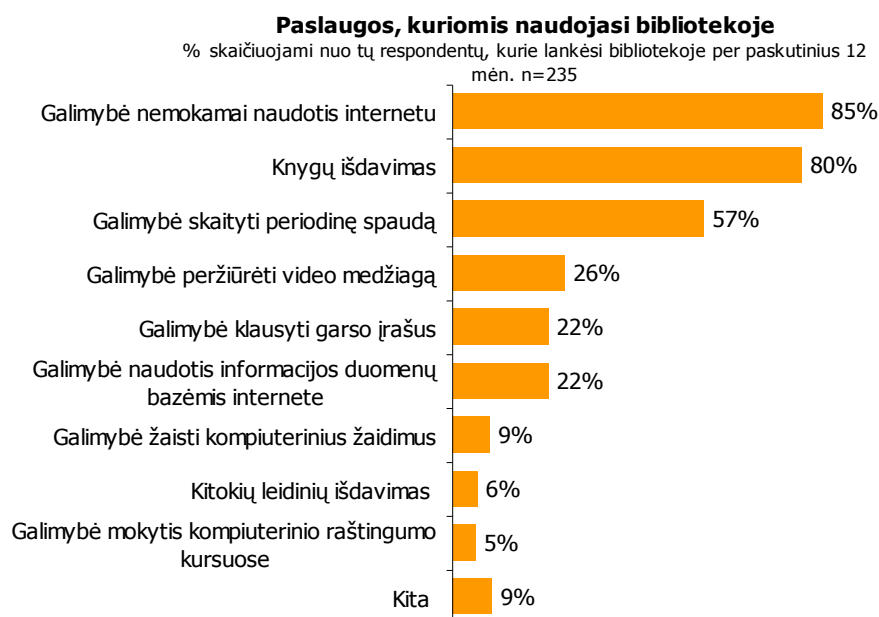

2010 m. beveik visi (98%) *pakartotinės apklausos* dalyviai (2010 m. pakartotinai apklausti 2009 m. VIP apklausos respondentai) lankėsi bibliotekoje per paskutinius 12 mėnesių. Daugiau nei pusė pakartotinės apklausos dalyvių (58%) bibliotekoje lankėsi keletą kartų per savaitę, trečdalis (34%) – keletą kartų per mėnesį, 6% - keletą kartų per pusmetį ir 2%- keletą kartų per metus. Populiariausios 2010 m. pakartotinai apklaustųjų bibliotekų paslaugos buvo naudojimas internetu - 85%, knygų išdavimas – 80% bei galimybė skaityti periodinę spaudą - 57%. (139 – 140 diagramos)

139 diagrama. Lankymasis bibliotekoje per paskutinius 12 mėnesių. *Pakartotinės VIP apklausos rezultatai*

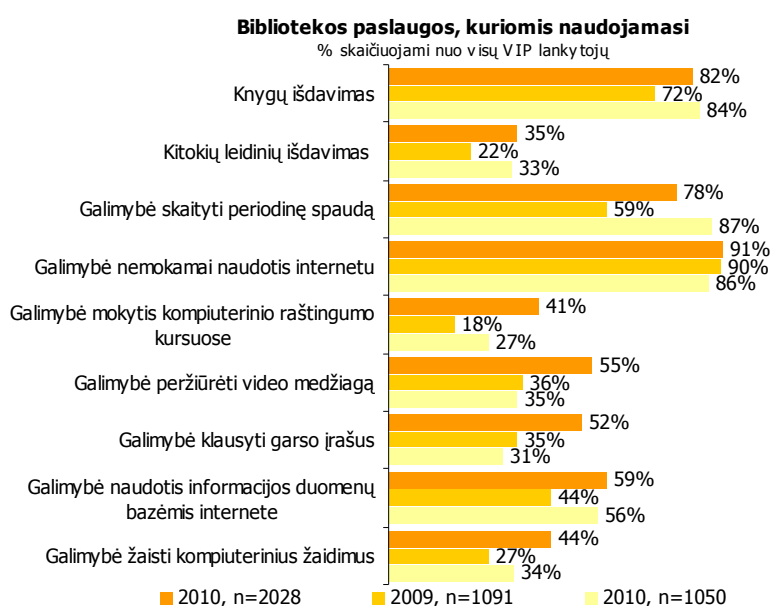

140 diagrama. Naudojimas konkrečiomis bibliotekų teikiamomis paslaugomis. *Pakartotinės VIP apklausos rezultatai*

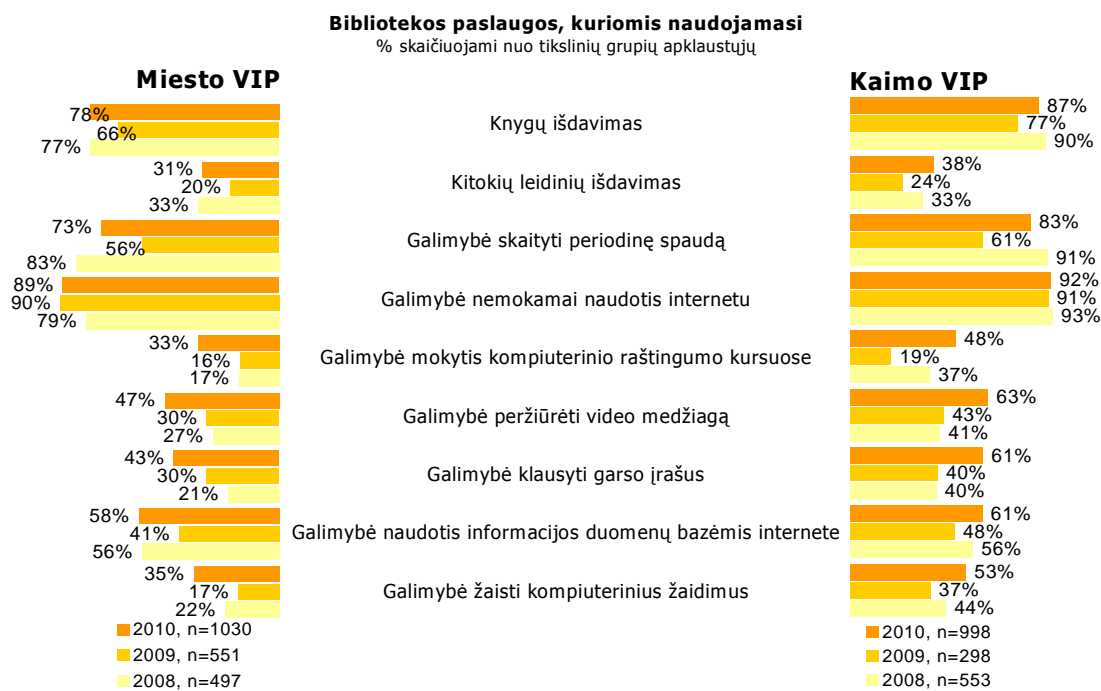
VIP lankytojai 2010 m. du kartus dažniau nei 2009 m. naudojami galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (2010 m. - 41%, 2009 m. -18%). (141 diagrama)

141 diagrama. Naudojimas konkrečiomis bibliotekų teikiamomis paslaugomis. 2008-2010 m. palyginimas

Kaimo *VIP lankytojai* gerokai aktyvesni naudojantis visomis bibliotekų paslaugomis. Kaimuose daug populiariesnis naudojimas daugialypės terpės ištekliais: video medžiagos peržiūra (2010 m. tyrimo duomenys: mieste - 47%, kaime – 63%), garso įrašų klausymas (2010 m. tyrimo duomenys: mieste - 43%, kaime – 61%). Kaimo *VIP lankytojai* dažniau nei miesto pasinaudoja galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (2010 m. tyrimo duomenys: mieste-33%, kaime –48%).(142 diagrama)

142 diagrama. Naudojimas konkrečiomis bibliotekų teikiamomis paslaugomis. Kaimo ir miesto palyginimas

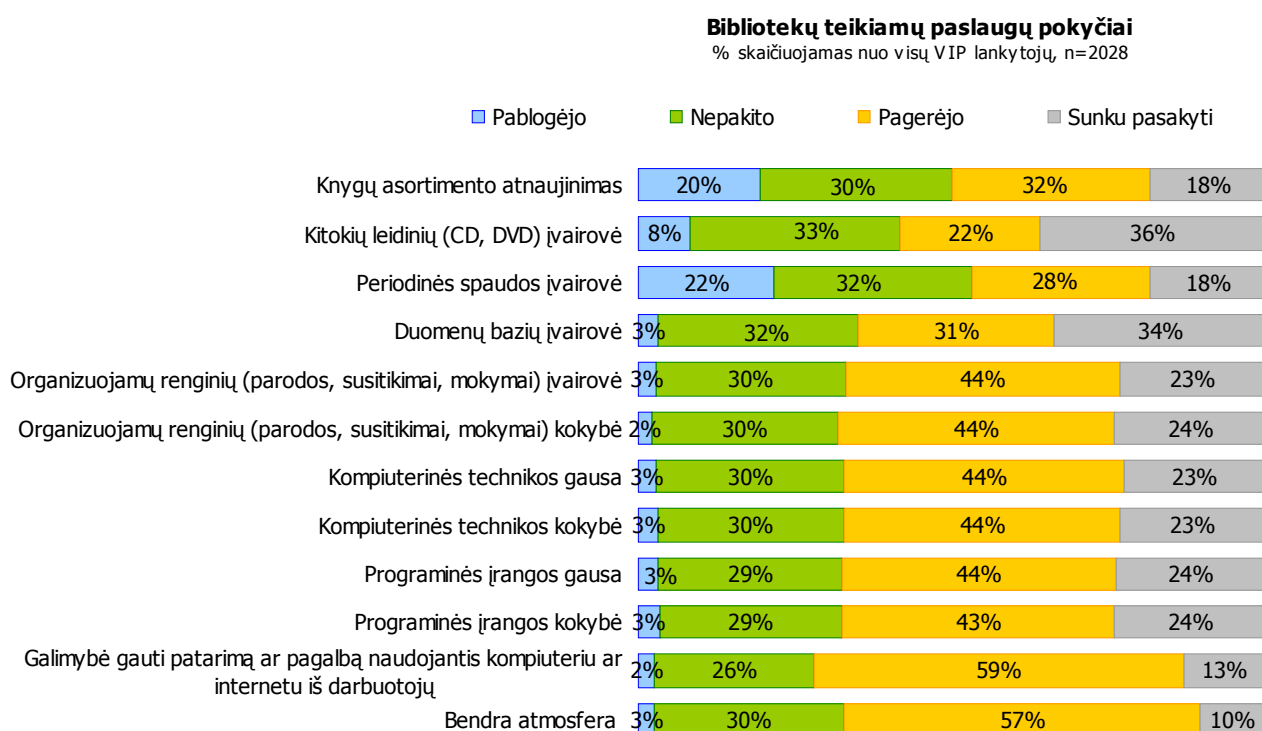
7.1 Bendrųjų bibliotekos pokyčių vertinimas

7.1.1 Bibliotekų teikiamų paslaugų kokybės pokyčių vertinimas

2010 m. *VIP lankytojų* apklausoje, bibliotekų paslaugų kokybės pokyčių vertinimai yra gana palankūs. Palankiausiai įvertinta bendra bibliotekos atmosfera (57% teigiamų vertinimų), bei pokyčiai susiję su „naująja“ biblioteka – galimybė gauti iš darbuotojų patarimą ar pagalbą naudojantis kompiuteriu ar internetu (59% teigiamų vertinimų), kompiuterinės technikos gausa ir kokybė (44% teigiamų vertinimų), programinės įrangos gausa (44% teigiamų vertinimų) ir kokybė (43% teigiamų vertinimų), organizuojamų renginių įvairovė ir kokybė (44% teigiamų vertinimų).

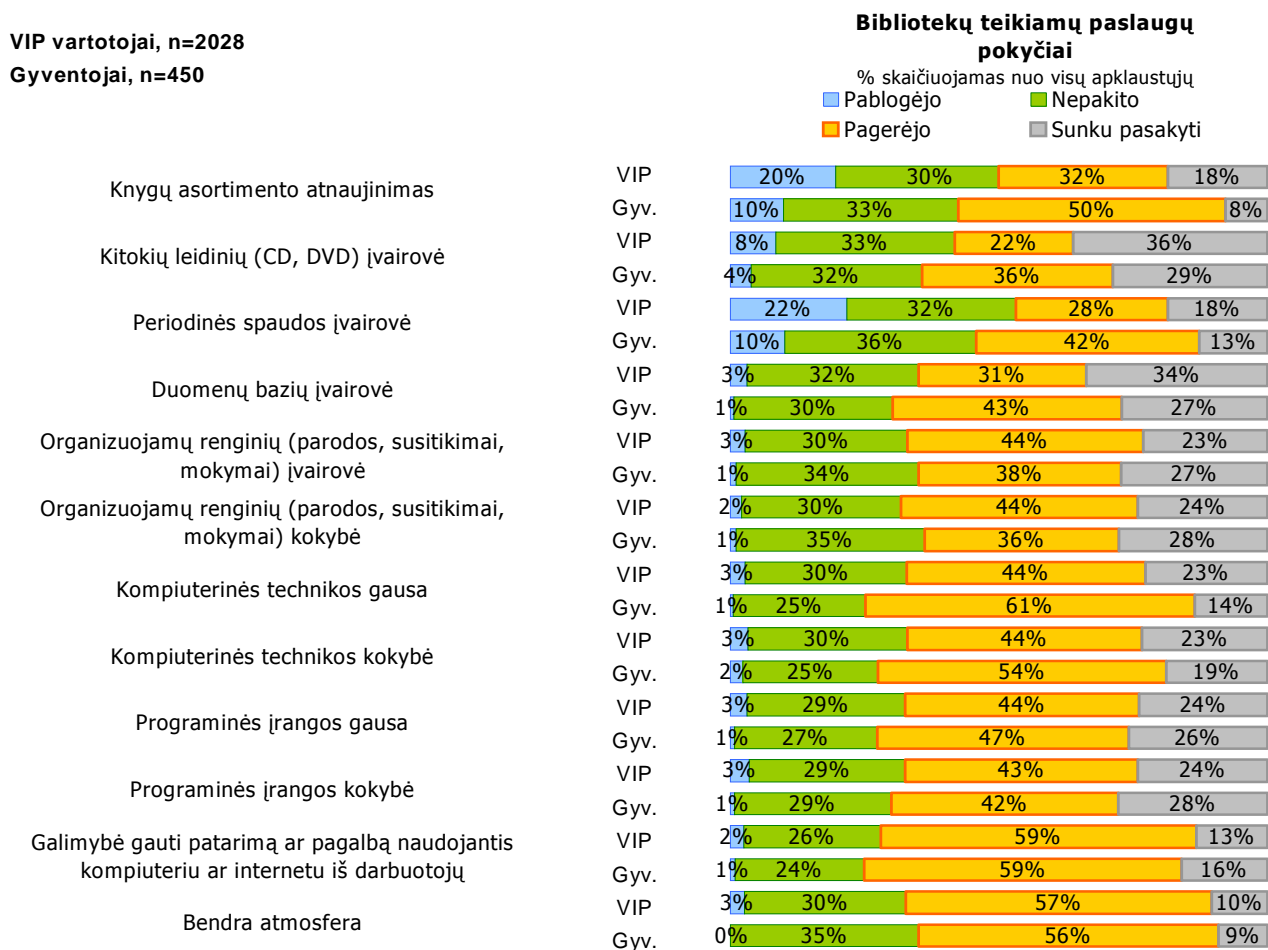
Prasčiausiai vertintos sritys - knygų asortimento ir periodinių leidinių atnaujinimas (atitinkamai 32% ir 28% teigiamų vertinimų). Kas penktas VIP lankytojas (20%) manė, kad knygų asortimentas bibliotekoje pablogėjo. (143 diagrama).

143 diagrama. Bibliotekų teikiamų paslaugų pokyčio vertinimas

Gyventojų apklausos dalyviai (tik besilankantys bibliotekose), lyginant su *VIP lankytojais*, daugumą bibliotekų paslaugų pokyčių vertino palankiau. *Gyventojai* pozityviau, nei *VIP lankytojai*, vertino knygų išdavimą (gyventojai – 50% teigiamų vertinimų, VIP lankytojai-32%), kompiuterinės technikos gausą (gyventojai – 61% teigiamų vertinimų, VIP lankytojai - 44%), kitokių leidinių (CD, DVD) įvairovę (gyventojai – 36% teigiamų vertinimų, VIP lankytojai-22%), periodinės spaudos įvairovę (gyventojai – 42% teigiamų vertinimų, VIP lankytojai-28%). (144 diagrama)

144 diagrama. Bibliotekų teikiamų paslaugų pokyčio vertinimas. *VIP lankytojų* ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas

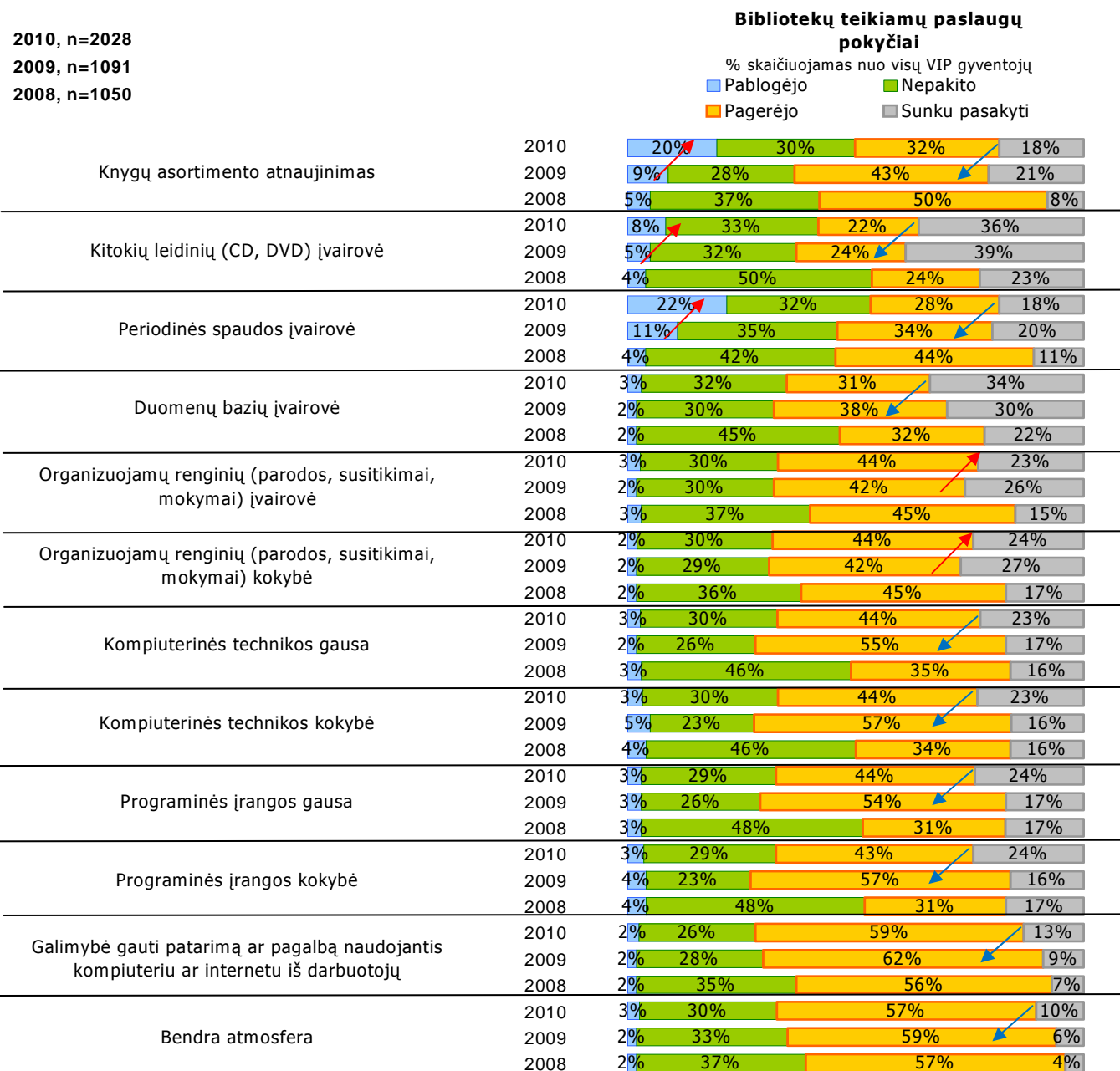

Lyginant 2009 m. ir 2010 m. bibliotekų teikiamų paslaugų vertinimus, minimalus teigiamas pokytis užfiksuotas tik organizuojamų renginių srityje. Kitų sričių bibliotekų paslaugų vertinimai blogėjo.

2008 – 2010 m. knygų asortimento atnaujinimo vertinimai nuosekliai blogėjo (nuo 50% teigiamų vertinimų 2008 m. iki 32% - 2010 m.), taip nuosekliai blogėjo ir periodinės spaudos įvairovė (nuo 44% teigiamų vertinimų 2008 m. iki 28% - 2010 m.). 2010 m. mažesnė dalis *VIP lankytojų* nei 2009 m. manė, kad pagerėjo kompiuterinės technikos, programinės įrangos gausa bei kokybė – šiose srityse vieni didesnių neigiamų pokyčių (145 diagrama).

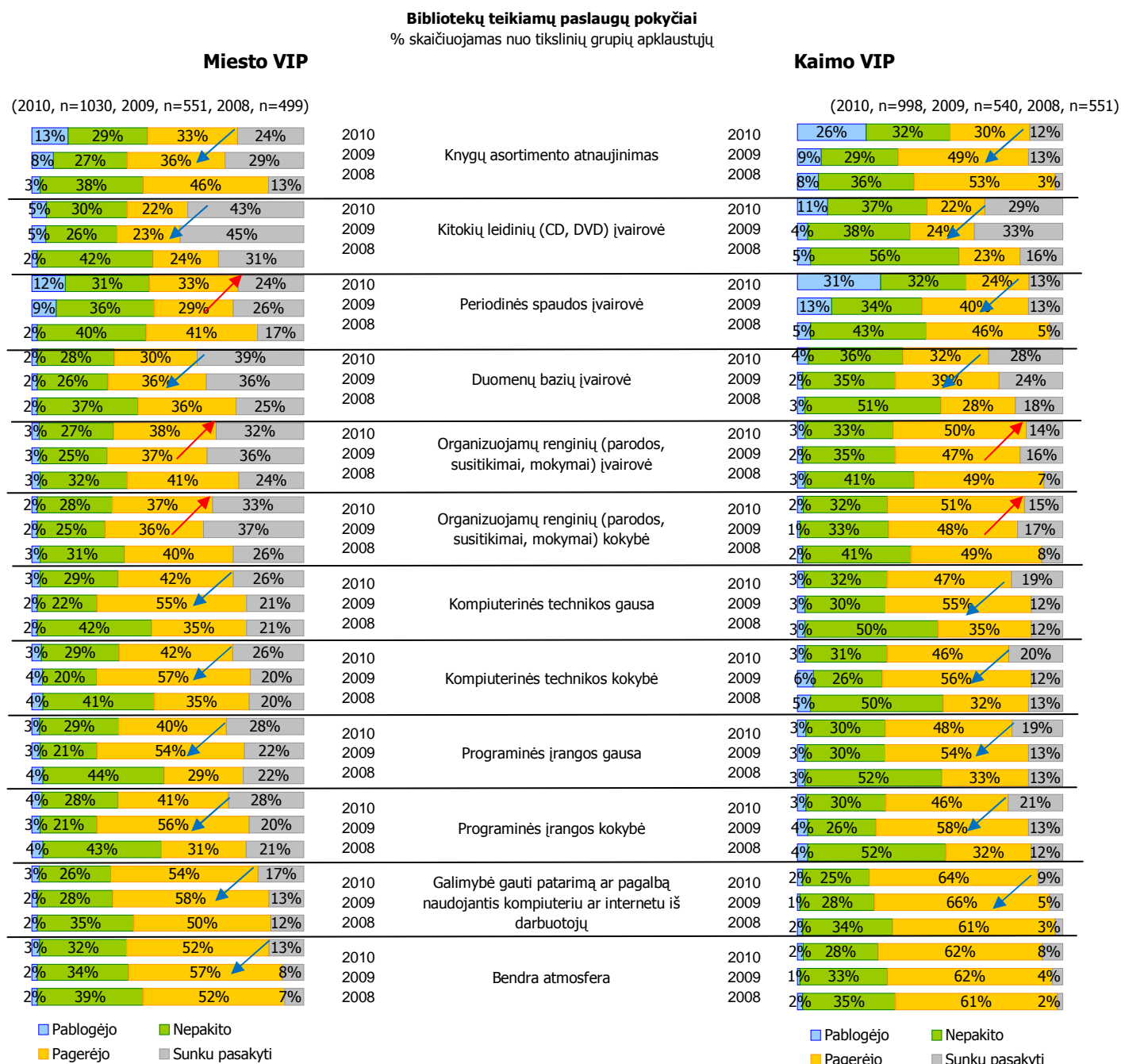
Knygų ir periodikos asortimento neigiamus vertinimus lengva paaiškinti sumažėjusiu finansavimu, tačiau su IT technika ir programine įranga susijusių vertinimų neigiamus pokyčius paaiškinti sunkiau. Vienas iš galimų paaiškinimų – respondentų „pripratimas“ prie naujovių ir jų traktavimas kaip savaime suprantamų duotybių (neigiamų vertinimų nedaugėja – daugėja neutralių vertinimų). Ryškūs kokybiniai pokyčiai, galimai įvykę 2007 – 2008 m., labai aiškiai atsispindėjo ir teigiamų vertinimų dinamikoje (2008 – 2009 m.), tačiau vėliau sekę „rutininiai“ pokyčiai nebebuvo tokie pastebimi, taigi ir teigiamai vertinami.

145 diagrama. Bibliotekų teikiamų paslaugų pokyčio vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas

Kaimo ir miesto bibliotekų paslaugų kokybės vertinimai ir jų pokyčiai laike nesiskiria. Iš esmės atkartojama visiems bibliotekų tyrimo etapams būdinga tendencija – kaimuose bibliotekų paslaugos yra vertinamos palankiau, išskyrus knygų asortimento atnaujinimą bei periodinės spaudos įvairovę. (146 diagrama)

146 diagrama. Bibliotekų teikiamų paslaugų pokyčio vertinimas. Kaimo ir miesto palyginimas

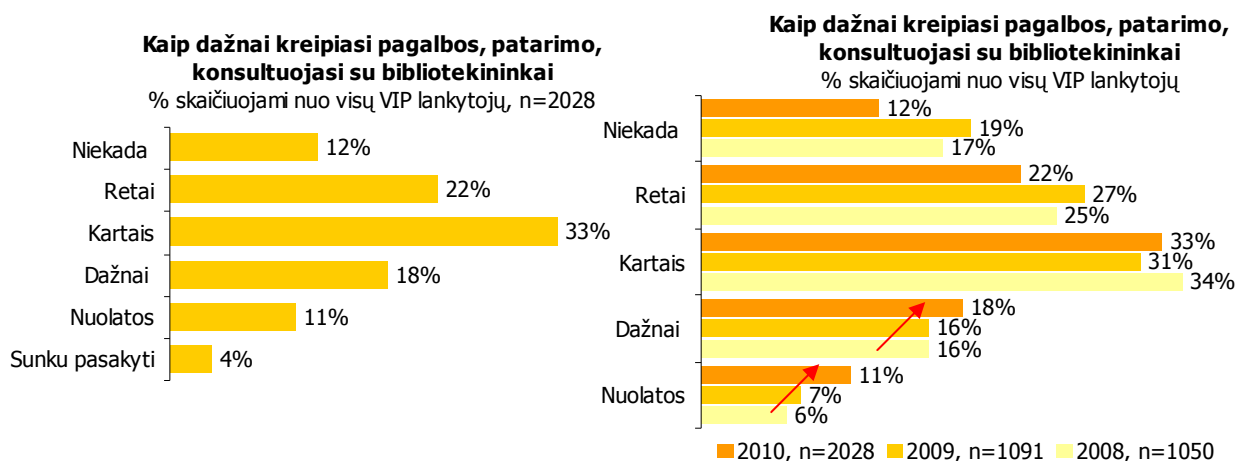

7.1.2 Bibliotekinių paslaugų ir konsultacijų poreikis

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, iškilus su kompiuteriais ar internetu susijusioms problemoms, dauguma respondentų (84%) kreipiasi pagalbos į bibliotekininkus. Kas devintas respondentas tai daro (11%) nuolatos, 18% - dažnai, trečdalis (33%) – kartais ir 22% - retai. 12% VIP lankytojų niekada nesikreipia pagalbos, patarimo, nesikonsultuoja su bibliotekininkais (147 diagrama).

Rečiausiai su bibliotekininkais konsultuojasi 15 – 34 m. respondentai, dažniausiai – vyresni kaip 55 m. asmenys ir pensininkai.

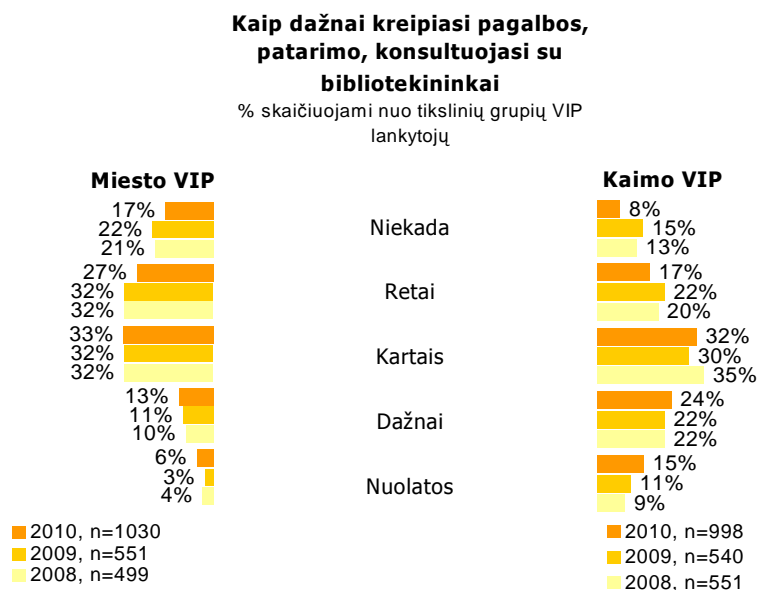
147 diagrama. Naudodamiesi kompiuteriais, internetu bibliotekoje, kaip dažnai Jūs kreipiatės pagalbos, patarimo ar konsultuojatės su bibliotekininku?

Lyginant 2009 - 2010 m. VIP lankytojų apklausų rezultatus, padaugėjo nuolatos ir dažnai besikreipiančių pagalbos naudojantis kompiuteriu (2009 m. - 23%, 2010 m. - 29%) bei sumažėjo niekada nesikreipiančių, nesikonsultuojančių (2009 m. - 19%, 2010 m. - 12%) (148 diagrama).

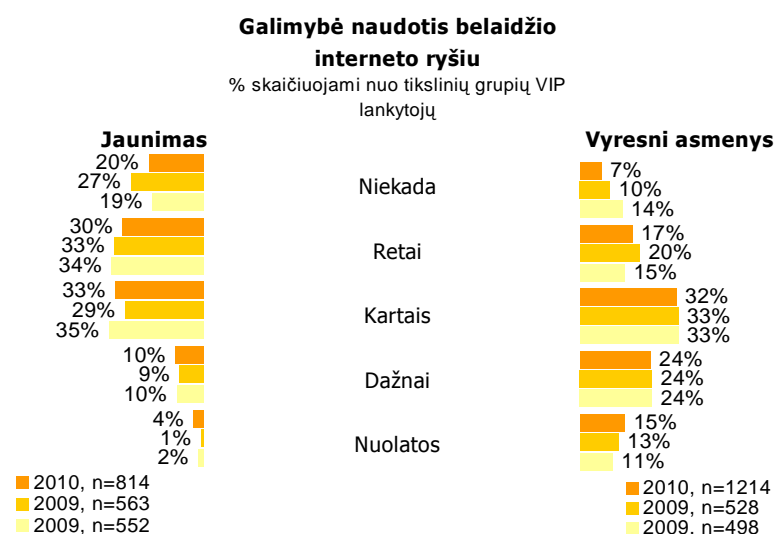
Mieste ir kaime pastebimos tos pačios kreipimosi paslaugomis, konsultavimosi tendencijos. Kaimo VIP lankytojai dažniau nei miesto VIP lankytojai, naudodamiesi kompiuteriais ar internetu bibliotekoje, kreipėsi pagalbos ar konsultavosi su bibliotekininku. Pavyzdžiui, 39% kaimo VIP lankytojų kreipiasi pagalbos ar konsultuojasi dažnai arba nuolatos, lyginat su 19% miesto VIP lankytojais. (148 diagrama).

148 diagrama. Naudodamiesi kompiuteriais, internetu bibliotekoje, kaip dažnai Jūs kreipiatės pagalbos, patarimo ar konsultuojatės su bibliotekininku? *Kaimo ir miesto palyginimas*

2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, penktadalis (20%) jaunimo (iki 25 m.) niekada nesikreipia pagalbos ir nesikonsultuoja su bibliotekininku dėl kompiuterių ar interneto problemų. Tarp vyresnių kaip 25 m. amžiaus žmonių tokių yra tik 8%. Vyresniems lankytojams žymiai dažniau nei jaunimui prireikia bibliotekininko pagalbos (2010 m. tyrimo duomenimis, nuolatos pagalbos kreipiasi 4% jaunimo iki 25 m. ir 15% vyresnių kaip 25 m. asmenų). (149 diagrama).

149 diagrama. Naudodamiesi kompiuteriais, internetu bibliotekoje, kaip dažnai Jūs kreipiatės pagalbos, patarimo ar konsultuojatės su bibliotekininku? *Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas*

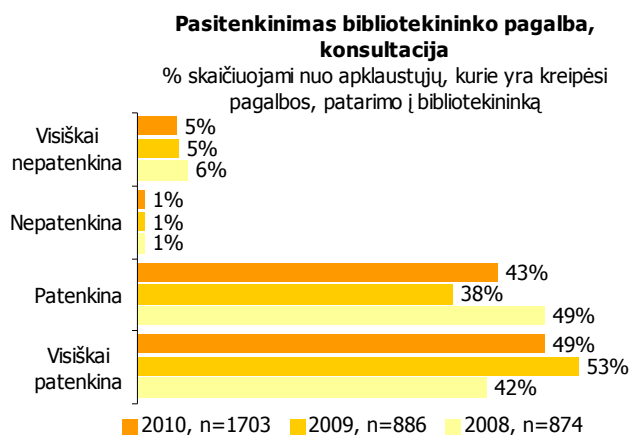
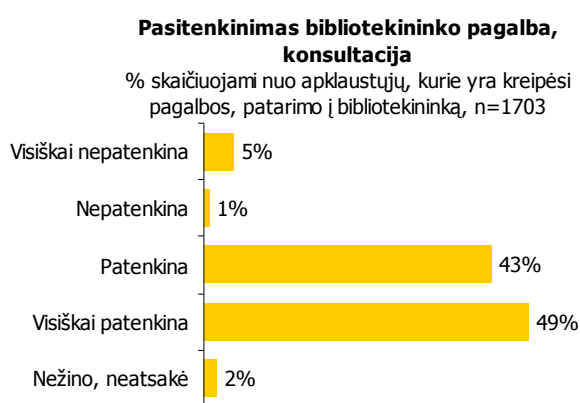
7.1.3 Bibliotekininko pagalbos ir konsultacijų vertinimas

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, absoliuti dauguma (92%) lankytojų, kurie yra kreipęsi pagalbos ar patarimo į bibliotekininką, liko patenkinti suteiktos pagalbos kokybe (visiškai patenkinti - 49% arba patenkinti - 43%) (150 diagrama).

Bibliotekininkų pagalbą teigiamai vertina visos demografinės grupės. Palankiausiai bibliotekų pagalbos kokybę vertina 55 – 64 m. respondentai.

Lyginant 2009 ir 2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenis, bendras pasitenkinimas bibliotekininkų konsultacijų kokybe beveik nepakito ir išliko aukštas. 2008 m. respondentų patenkintų teikiama pagalba buvo 91% (visiškai patenkinti - 42%, patenkinti - 49%), 2009 m. išliko nepakitęs - 91% (visiškai patenkinti - 53%, patenkinti - 38%), 2010 m. - 92% (visiškai patenkinti - 49% arba patenkinti - 43%). (150 diagrama)

150 diagrama. Ar Jus patenkina bibliotekininko pagalba, atsakymai į Jūsų klausimus?

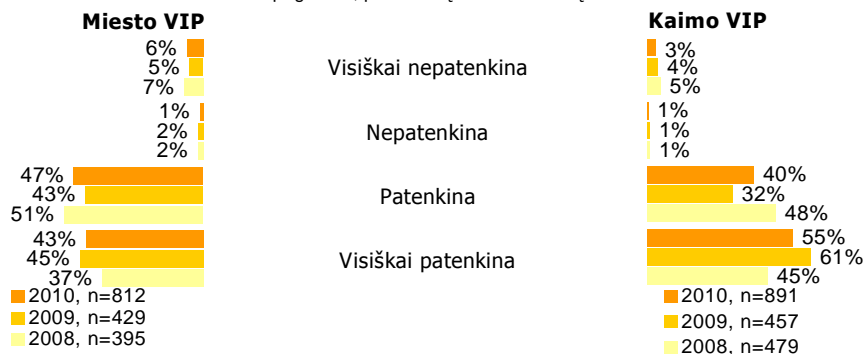

2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, kaimo respondentai kiek labiau nei miesto respondentai buvo patenkinti bibliotekininko pagalba ar konsultacija (95% paslauga patenkintų kaimo VIP lankytojų ir 90% miesto VIP lankytojų) (151 diagrama).

151 diagrama. Ar Jus patenkina bibliotekininko pagalba, atsakymai į Jūsų klausimus? *Kaimo ir miesto palyginimas*

**Pasitenkinimas bibliotekininko
pagalba, konsultacija**

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie kreipėsi
pagalbos, patarimo į bibliotekininką

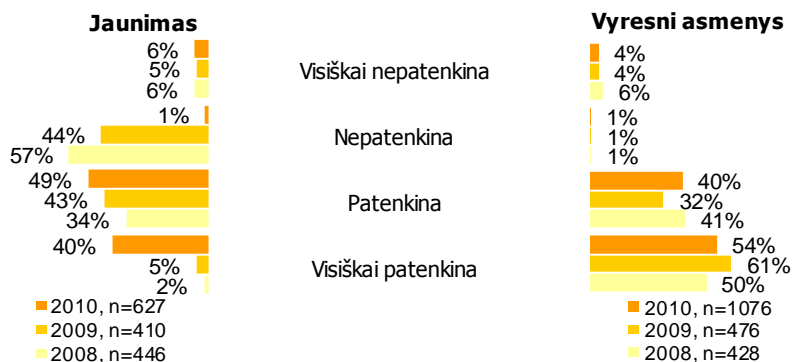

2008 – 2010 m. laikotarpiu, jaunesnių kaip 25 m. VIP lankytojų pasitenkinimas bibliotekininko pagalba smarkiai išaugo (2008 m. bibliotekininko pagalba visiškai patenkinti - 2%, 2009 m. – 5%, 2010 m. – 40% respondentų). Vyresnių kaip 25 m. respondentų pasitenkinimo bibliotekų paslaugomis vertinimai buvo aukštesni ir nuosaikesni (2008 m. patenkinti -50%, 2009 m. – 61%, 2010 m. – 54%) (152 diagrama).

152 diagrama. Ar Jus patenkina bibliotekininko pagalba, atsakymai į Jūsų klausimus? *Jaunimo ir vyresnio amžiaus asmenų atsakymų palyginimas*

**Pasitenkinimas bibliotekininko
pagalba, konsultacija**

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie yra
kreipėsi pagalbos, patarimo į bibliotekininką

8. Bibliotekų įvaizdis

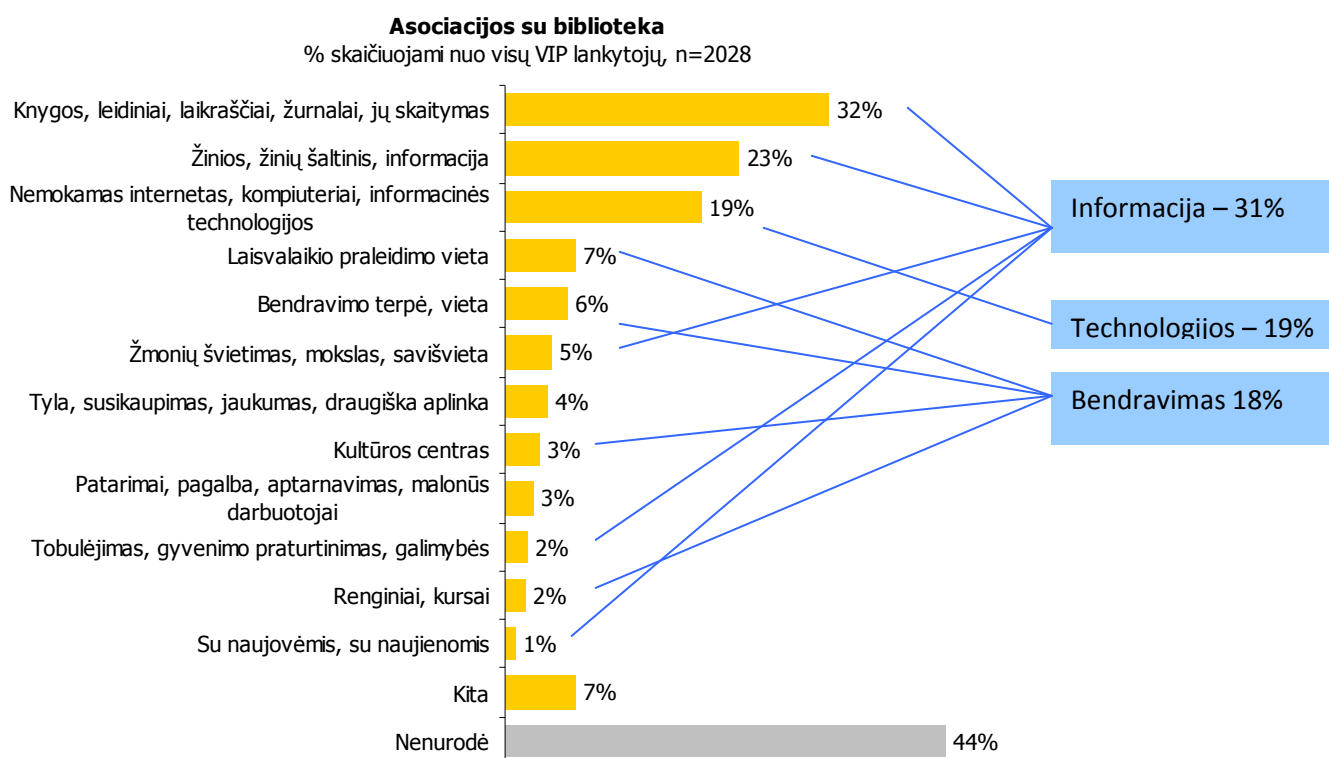
Skyriuje aptariamas bibliotekų įvaizdis ir bibliotekų misijos suvokimas.

- Bibliotekų suvokimą galima apibendrinti kaip keturių dimensijų visumą: spausdintų leidinių (tradicinį), žinių – švietimo, socialinį - kultūrinį, technologinį.
- Bibliotekų įvaizdis yra labai palankus ir beveik nekintantis laike.

Apibendrinant su bibliotekomis siejamas asociacijas, galima išskirti keturias pagrindines bibliotekos įvaizdžio dimensijas:

- informacija (knygos, periodika, žinios, švietimas) – 63%;
- bendravimas (parodos, kultūra, socializacija) – 18%;
- technologijos (IT technologijos, internetas) 19%. (153 diagrama)

153 diagrama. Bibliotekos keliamos asociacijos

VIP lankytojai bibliotekoms daugiausia priskiria teigiamas įvaizdinės savybes.

Personalas: bibliotekininkai yra geri pagalbininkai lankytojui, bibliotekininkai yra linksmi ir mandagūs, bibliotekose dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai.

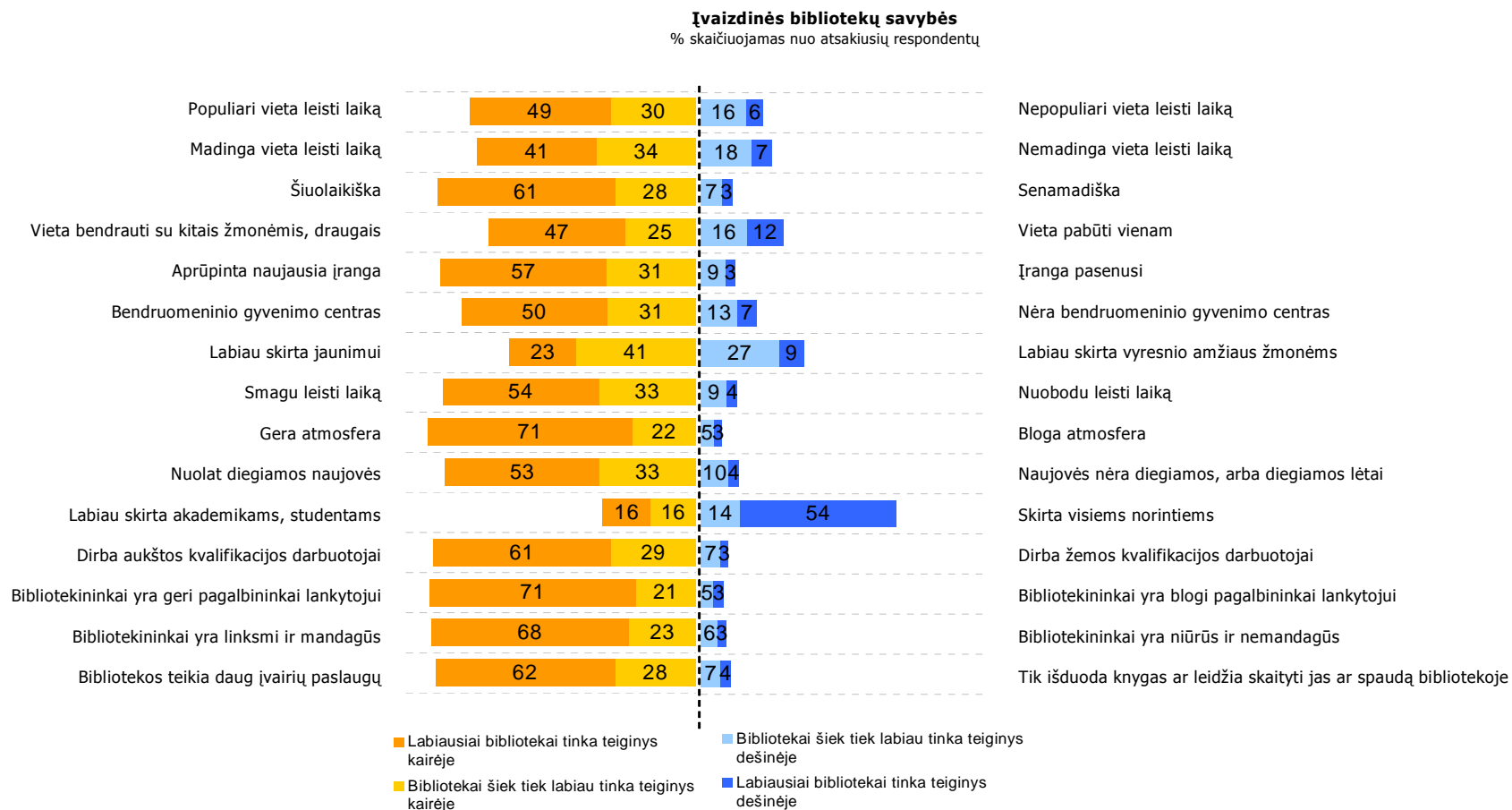
Paslaugos: *VIP lankytojai* biblioteką įsivaizduoja kaip vietą, teikiančią daug įvairių paslaugų.

Socialinės funkcijos: *VIP lankytojai* bibliotekai priskiria ir tam tikras socialines funkcijas – komunikacinę (vieta skirta bendrauti) ir kultūrinę, bendruomeninę (bendruomeninio gyvenimo centrą).

Bendra aplinka. Labai palankiai vertinama bendra aplinka: gera atmosfera, populiari vieta leisti laiką, madinga vieta leisti laiką, vieta skirta visiems norintiems.

Pažanga: biblioteka suvokiama kaip šiuolaikiška, aprūpinta naujausia įranga, nuolat diegiančia naujoves institucija. (154 diagrama)

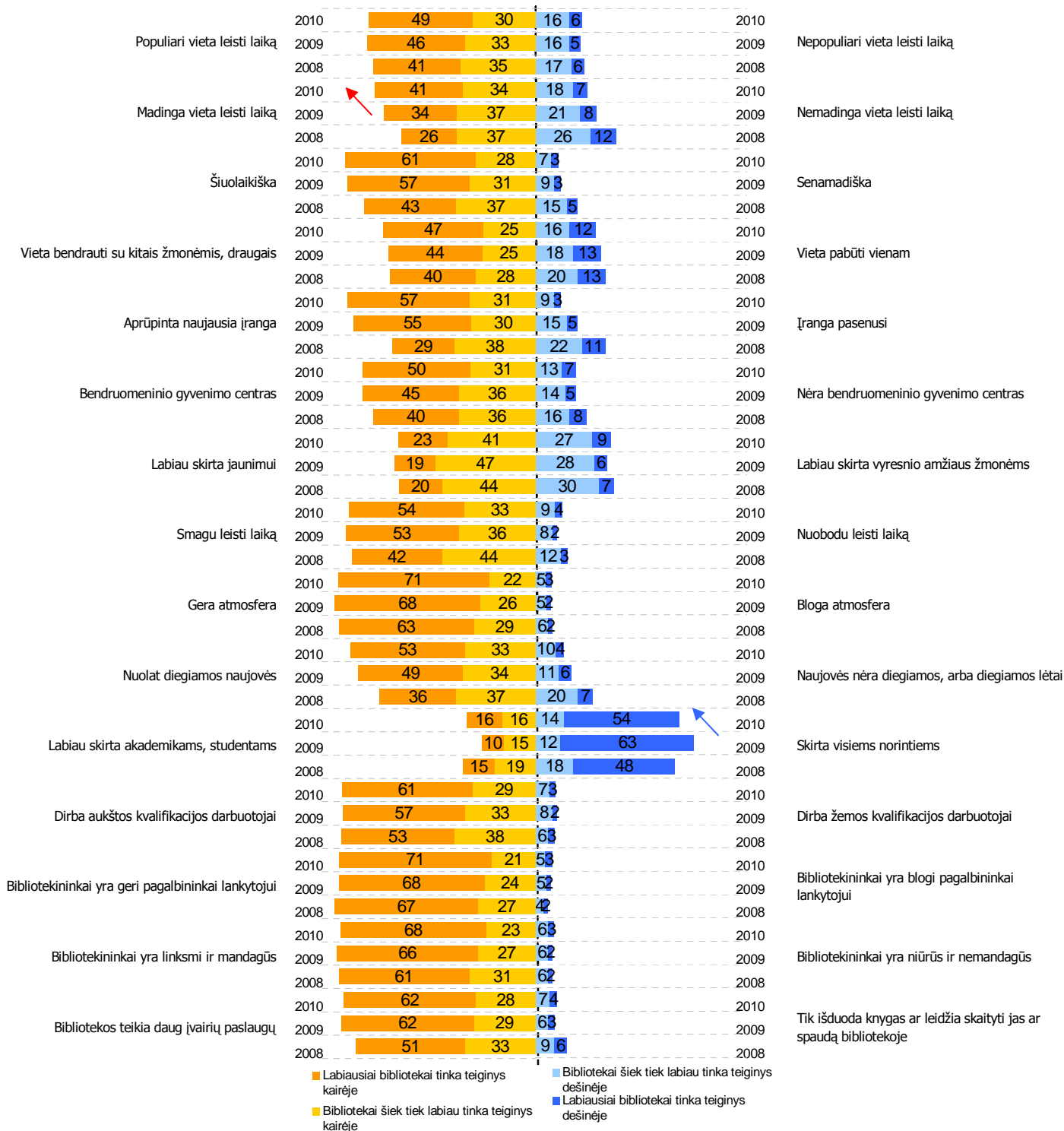
154 diagrama. Bibliotekos įvaizdis

Laiko perspektyvoje (2008 – 2010 m.) bibliotekų įvaizdis kito nežymiai. Padaugėjo (7 proc. punktais) *VIP lankytojų* manančių, kad biblioteka madinga vieta leisti laiką bei sumažėjo (9 proc. punktais) manančių, jog biblioteka skirta visiems norintiems. (155 diagrama)

155 diagrama. Bibliotekos įvaizdis. 2008 – 2010 m. palyginimas

Įvaizdinės bibliotekų savybės
% skaičiuojamas nuo atsakiusių respondentų

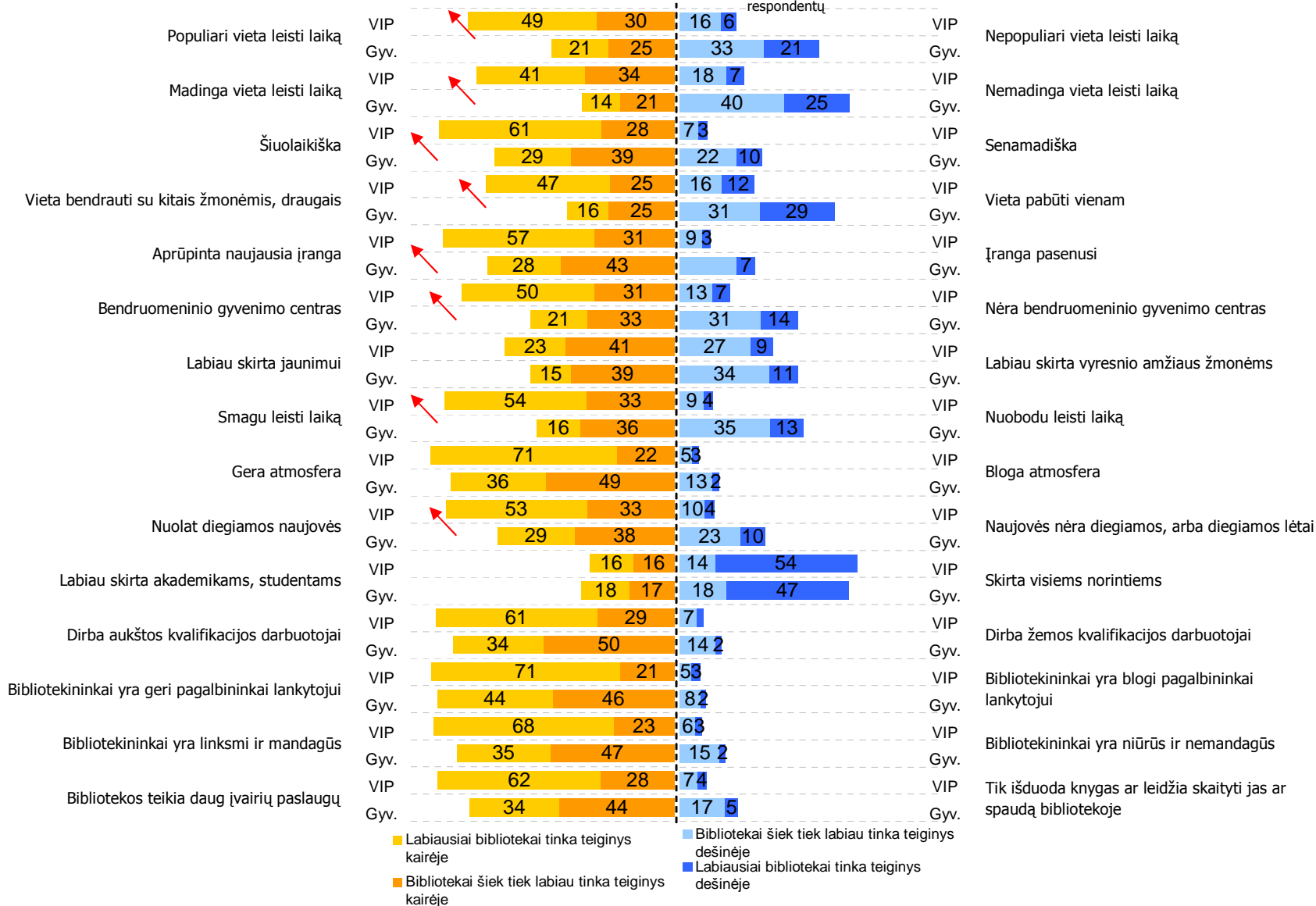
Bibliotekų įvaizdis, lyginant *VIP lankytojų* ir *gyventojų apklausas* skiriasi. Pastebima, tendencija, kad *VIP lankytojai* bibliotekoms teigiamas savybes priskyrė dažniau, nei *gyventojai* – interneto vartotojai.

Apibendrinant, galima pastebėti, kad tarp *gyventojų apklausos* dalyvių vyrauja konservatyvios bibliotekos įvaizdis, tuo tarpu, *VIP lankytojai* biblioteką laiko šiuolaikiška, modernia ir pažangia institucija. Taip pat reikia išskirti bibliotekų teigiamą personalo įvaizdį – ir *VIP lankytojai* ir *gyventojai* bibliotekininkus vertinai vienodai palankiai. (156 diagrama)

156 diagrama. Bibliotekos įvaizdis. *VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas*

Įvaizdinės bibliotekų savybės

% skaičiuojamas nuo atsakiusių skirtingų grupių respondentų

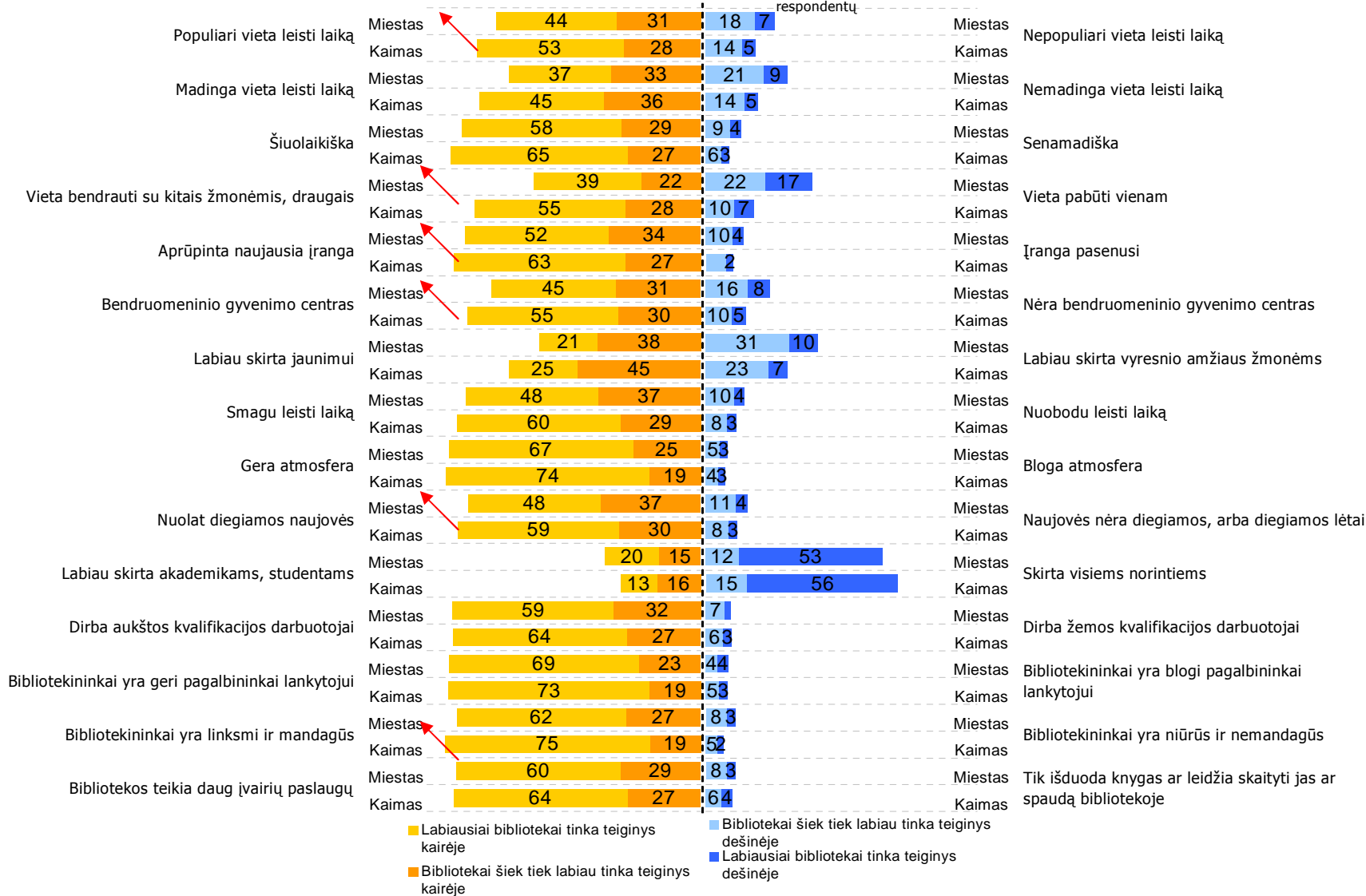

Bibliotekų įvaizdis tarp miesto ir kaimo *VIP lankytojų* skiriasi. Tiek miesto, tiek kaimo *VIP lankytojai* teigiamai vertina biblioteką, tačiau kaimo respondentų įvaizdinių savybių vertinimai yra aukštesni. Miesto *VIP lankytojų* bibliotekos įvaizdis yra panašus į *gyventojų apklausos* t.y. dažniau manoma, kad biblioteka yra konservatyvi. Tuo tarpu, kaimo *VIP lankytojai* biblioteką dažniau sieja su moderniomis technologijomis, bendravimo erdve bei kultūros centru. (157 diagrama)

157 diagrama. Bibliotekos įvaizdis. Kaimo ir miesto palyginimas

Įvaždinės bibliotekų savybės

% skaičiuojamas nuo atsakiusių skirtingų grupių respondentų

9. Viešos interneto prieigos diegimo projektai

Skyriuje kalbama apie viešų interneto prieigų ir informacinių technologijų populiarinimo projektus.

- ✿ Lyginant VIP lankytojų ir gyventojų apklausos rezultatus pastebima, kad visi projektai skirti viešos interneto prieigos diegimui ar kompiuterinio raštingumo ugdymui yra geriau žinomi VIP lankytojams. Labiausiai išsiskiria projekto „Bibliotekos pažangai“ primintinis žinomumas, jį žino dvigubai daugiau VIP lankytojų nei gyventojų. Kitų projektų primintinis žinomumas skiriasi mažiau.
- ✿ Pagrindiniai šaltiniai VIP lankytojams apie projektą „Bibliotekos pažangai“ – skelbimai bibliotekoje, televizija, internetas. Tuo tarpu gyventojų apklausos dalyviams, pagrindiniai informacijos apie projektą kanalai – televizija ir spauda.

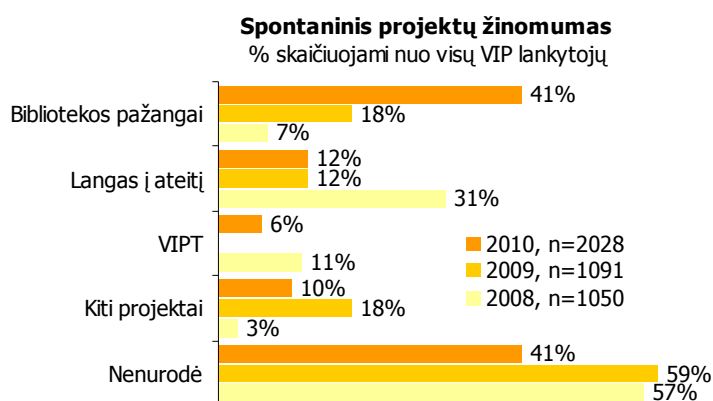
9.1 Viešos interneto prieigos diegimo ir visuomenės kompiuterinio raštingumo ugdymo projektų žinomumas.

9.1.1 Spontaninis projektų žinomumas

2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, apie projektus ar programas skirtas viešos interneto prieigos diegimui ar kompiuterinio raštingumo ugdymui girdėjo daugiau nei pusė (59%) respondentų. Geriausiai žinomas projektas - „Bibliotekos pažangai“. Spontaniškai (neskaitant projektų pavadinimų) jį paminėjo 41% *VIP lankytojų* (daugiausia vyresnių kaip 55 m. respondentų ir pensininkų). 12 % respondentų įvardijo projektą „Langas į ateitį“, 6% - VIPT.

Per 2008 – 2010 m. laikotarpį išaugo projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas (atitinkamai, 2010 m. - 41%, 2009 m. - 18%, 2008 m. - 7%). (158 diagrama)

158 diagrama. Apie kokius projektus, programas, skirtus diegti viešą interneto prieigą ir ugdyti visuomenės kompiuterinį raštingumą, esate girdėję? 2008 – 2010 m. palyginimas

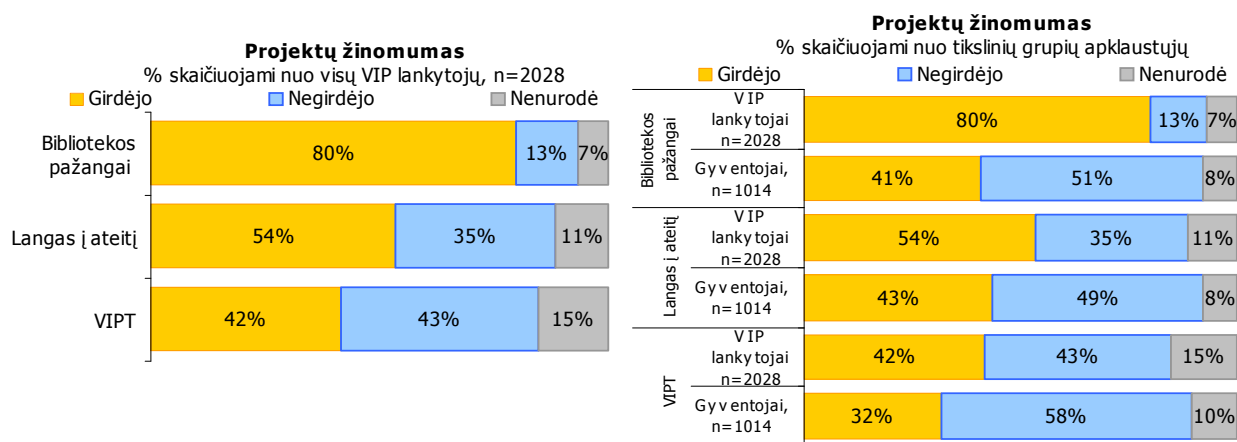

9.1.2 Primintinis projektų žinomumas

Paminėjus projektų pavadinimus (primintinis žinomumas), žinomiausi yra: „Bibliotekos pažangai“ – 80%, „Langas į ateitį“ – 54%, VIPT – 42% respondentų.

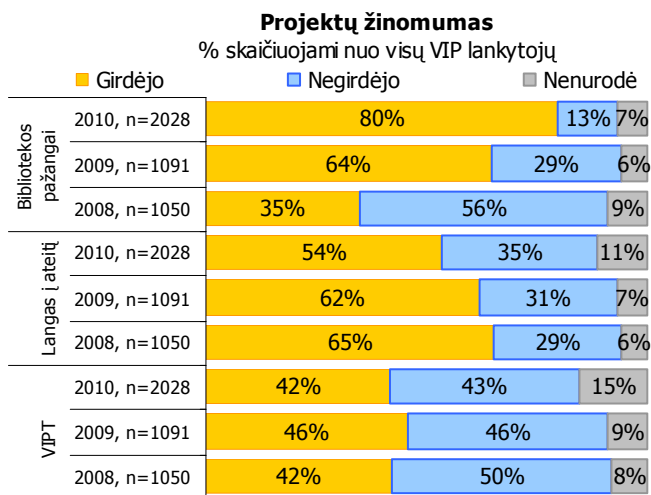
Lyginant *VIP lankytojų* ir *gyventojų* (2010 m. reprezentatyvi apklausa), pastebima, kad visi projektai skirti viešos interneto prieigos diegimui ar kompiuterinio raštingumo ugdymui yra geriau žinomi VIP lankytojams. Labiausiai išsiskiria projekto „Bibliotekos pažangai“ primintinis žinomumas, jį žino dvigubai daugiau *VIP lankytojų* nei *gyventojų* (80% ir 41% žinančių). Kitų projektų primintinis žinomumas skiriasi mažiau. (159 diagrama)

159 diagrama. Respondentų informuotumas apie konkrečius viešos interneto prieigos projektus

Projektų žinomumas 2008 – 2010 m. laikotarpiu kito skirtingai. Projekto „Bibliotekos pažangai“ primintinis žinomumas tarp *VIP lankytojų* nuosekliai augo (35% - 2008 m., 64% - 2009 m., 80% - 2010 m.), projekto „Langas į ateitį“ primintinis žinomumas mažėjo (65% - 2008 m., 62% - 2009 m., 54% - 2010 m.), o „VIPT“ primintinis žinomumas beveik nekito (42% - 2008 m., 46% - 2009 m., 42% - 2010 m. (160 diagrama).

160 diagrama. Respondentų informuotumas apie konkrečius viešos interneto prieigos projektus. 2008 – 2010 m. palyginimas

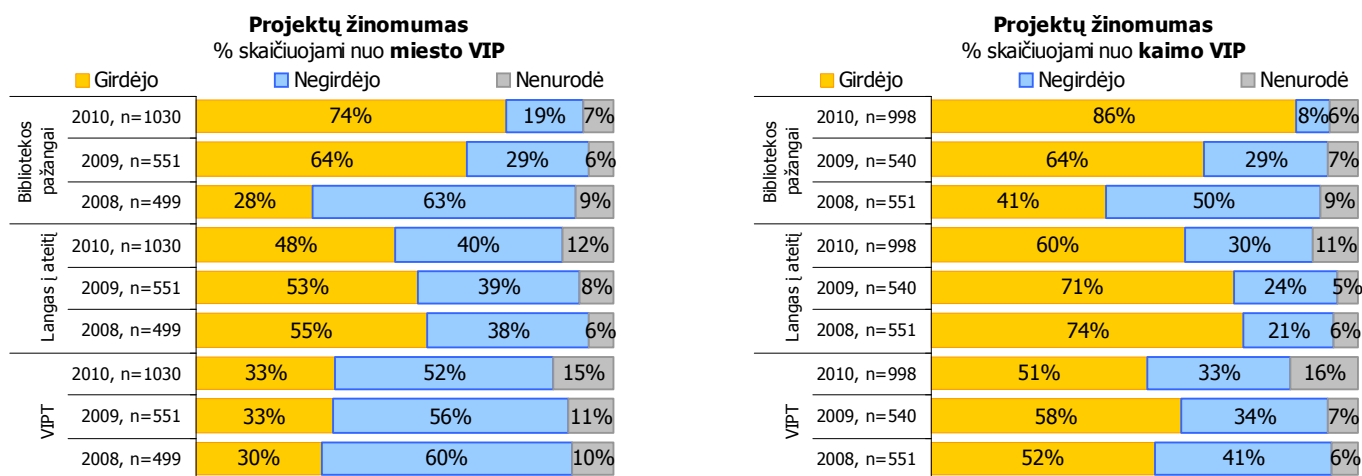

Projekto „Bibliotekos pažangai“ primintinis žinomumas 2008 - 2010 metais augo, tačiau projektas geriau žinomas kaimo *VIP lankytojams* (2010 m. - 86% - kaime, 74% - mieste, 2009 m. - 64% - kaime, 64% - mieste, 2008 m. - 41% - kaime, 28% - mieste).

Projekto „Langas į ateitį“ primintinis žinomumas mažėjo tiek kaime, tiek mieste (2010 m. - 60% - kaime, 48% - mieste, 2009 m. - 71% - kaime, 53% - mieste, 2008 m. - 74% - kaime, 55% - mieste), tačiau kaime žinomumas mažėjo sparčiau.

VIPT primintinis žinomumas mieste kito nežymiai (2010 m. – 33%, 2009 m. - 33%, 2008 m. - 30%). (161 diagrama)

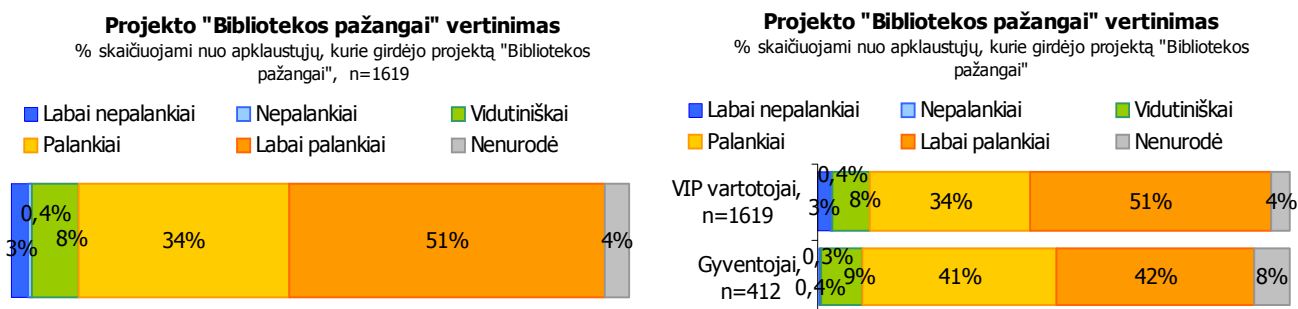
161 diagrama. Respondentų informuotumas apie konkrečius viešos interneto prieigos projektus. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

9.2 Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas

Projektas „Bibliotekos pažangai“ *VIP lankytojų* yra vertinamas itin palankiai (2010 m. 85% įvertino palankiai arba labai palankiai). Lyginant *VIP lankytojų* ir *gyventojų*, vertinimus pastebima, kad projektas yra vertinamas palankiai tiek vienos, tiek kitos tikslinės grupės respondentų. Ir 2010 m., ir 2009 m. ir kaimo ir miesto respondentų projektas „Bibliotekos pažangai“ yra vertinamas vienodai palankiai. (162 - 164 diagramos).

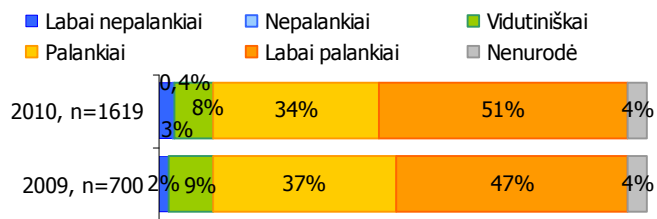
162 diagrama. Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas

163 diagrama. Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas. 2009 – 2010 m. palyginimas

Projekto "Bibliotekos pažangai" vertinimas

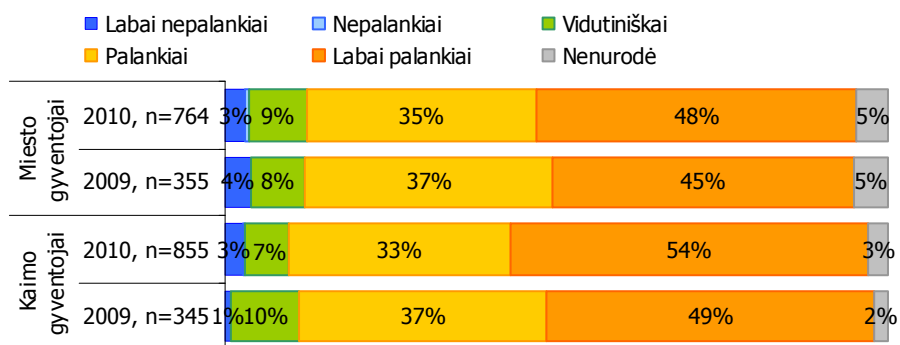
% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie girdėjo projektą "Bibliotekos pažangai"

164 diagrama. Projekto „Bibliotekos pažangai“ vertinimas. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

Projekto "Bibliotekos pažangai" vertinimas

% skaičiuojami nuo apklaustųjų, kurie girdėjo projektą "Bibliotekos pažangai"

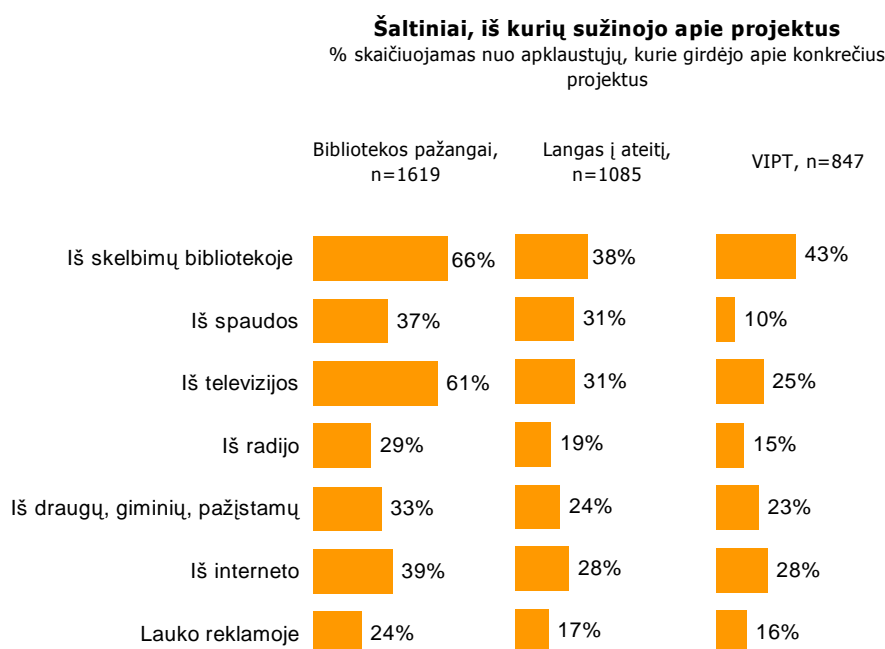
9.3 Informacijos apie projektus šaltiniai

2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, apie projektą „Bibliotekos pažangai“ respondentai daugiausiai sužinodavo iš skelbimų bibliotekoje – 66%, televizijos – 61%, interneto – 39%, spaudos – 37%. Kiek rečiau apie projektą sužinodavo iš kitų šaltinių – iš draugų pažįstamų – 33%, radijo – 29%, lauko reklamos – 24%.

Apie projektą „Langas į ateitį“ respondentai daugiausiai sužinojo iš skelbimų bibliotekoje – 38% iš televizijos – 31%, spaudos – 31%, interneto – 28%, draugų, giminių pažįstamų – 24%, radijo – 19%.

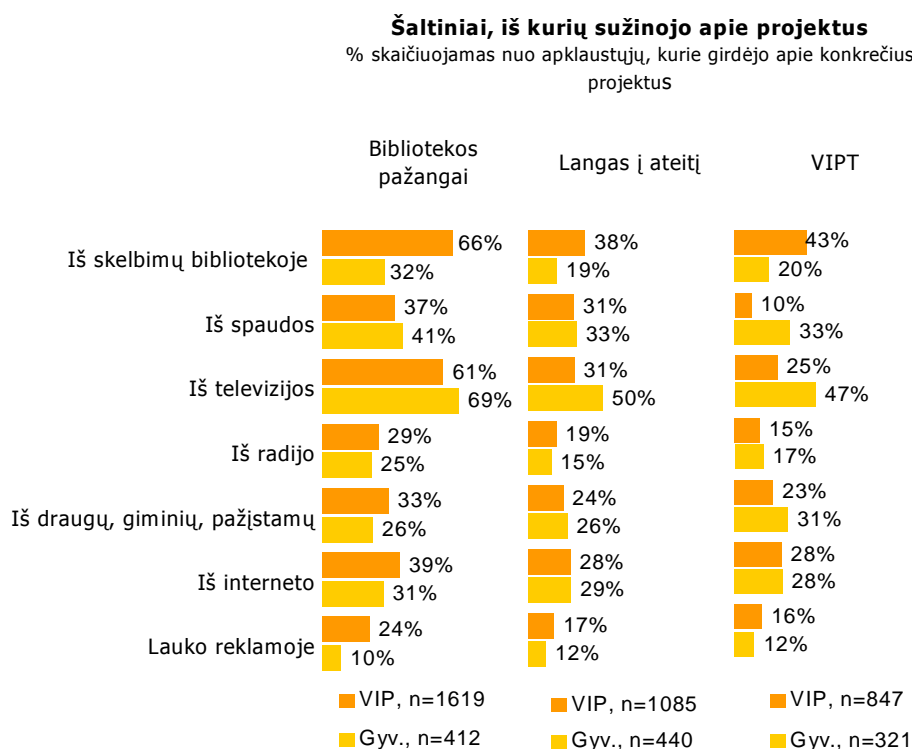
Apie projektą „VIPT“ *VIP lankytojai* daugiausiai sužinojo iš skelbimų bibliotekoje – 43%, interneto – 28%, iš televizijos – 25% ir kt. (165 diagrama)

165 diagrama. Iš kokių šaltinių sužinojote apie šiuos projektus?

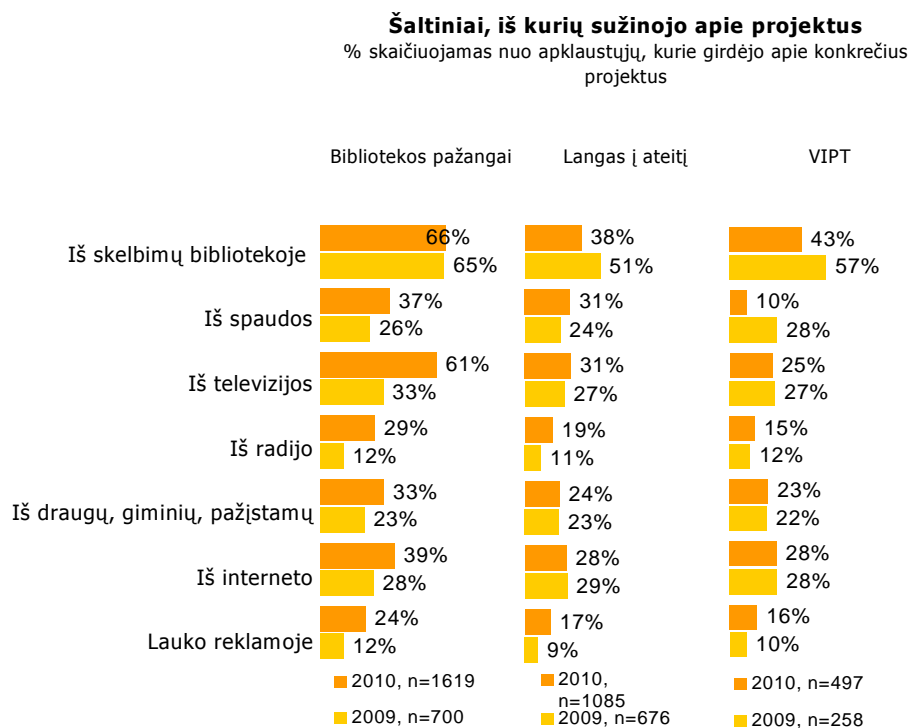
Šaltiniai iš kurių *VIP lankytojų* ir *gyventojų apklausos* dalyviai sužinojo apie projektus, skirtus viešos interneto prieigos diegimui ar kompiuterinio raštingumo ugdymui, skiriasi. Pagrindiniai šaltiniai *VIP lankytojams* apie projektą „Bibliotekos pažangai“ – skelbimai bibliotekoje (66%), televizija (61%), internetas (39%). Tuo tarpu *gyventojai*, žinantys šį projektą dažniau apie jį sužinojo iš televizijos ir spaudos. Apie projektus „Langas į ateitį“ ir VIPT *gyventojų apklausos* dalyviai dažniau sužinojo iš televizijos. Taigi, *VIP lankytojams* svarbiausias šaltinis apie projektus yra skelbimai bibliotekoje, o *gyventojams* - televizija. (166 diagrama)

166 diagrama. Iš kokių šaltinių sužinojote apie šiuos projektus? *VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas*

Lyginant 2009 – 2010 m. tyrimų rezultatus, pastebima, kad išaugo projekto „Bibliotekos pažangai“ žinomumas iš įvairių informacijos šaltinių - televizijos, spaudos, interneto, radijo, lauko reklamos ir kt. Projekto „Langas į ateitį“ žinomumas sumažėjo iš skelbimų bibliotekoje, padidėjo iš radijo, lauko reklamos, spaudos. VIP projekto žinomumas sumažėjo iš skelbimų bibliotekoje, spaudos, šiek tiek padidėjo iš lauko reklamos, radijo. (167 diagrama)

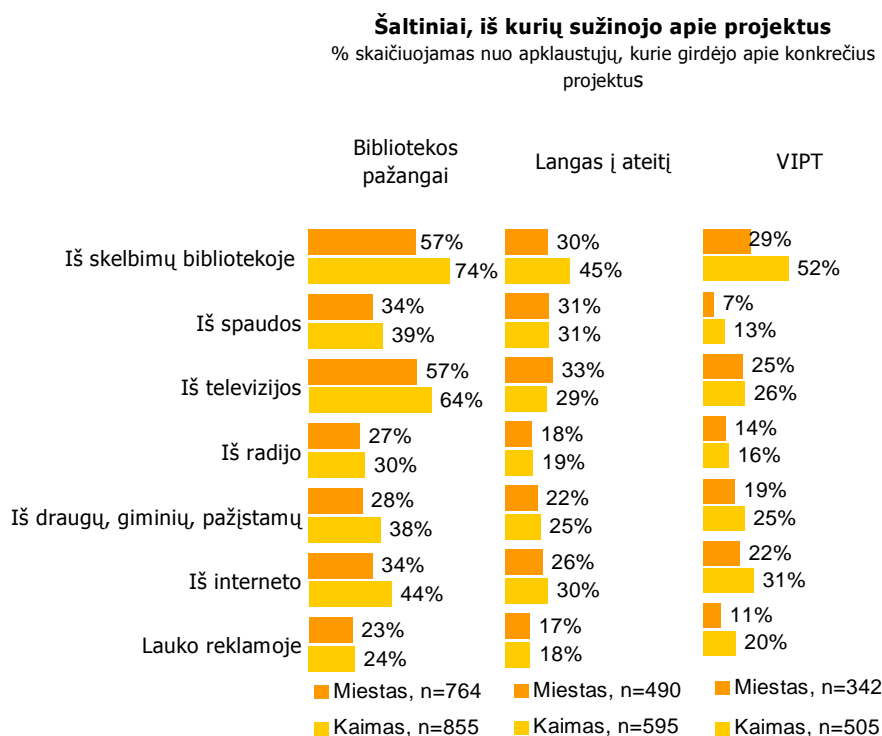
167 diagrama. Iš kokių šaltinių sužinojote apie šiuos projektus? 2008 – 2010 m. palyginimas

*2008 m. tyrimo duomenys apie spaudą, TV, radiją į palyginimą neįtraukti dėl skirtingų klausimo formuočių (2008 m. klausta apie Nacionalinę spaudą, TV, radiją)

Kaimo *VIP lankytojai* apie projektus dažniau sužino iš skelbimų bibliotekoje. *VIP lankytojų* mieste informacijos apie projektus šaltinių svarba yra labai panaši, todėl išskirti vieną pagrindinį šaltinį yra sudėtinga. (168 diagrama).

168 diagrama. Iš kokių šaltinių sužinojote apie šiuos projektus? Kaimo ir miesto palyginimas

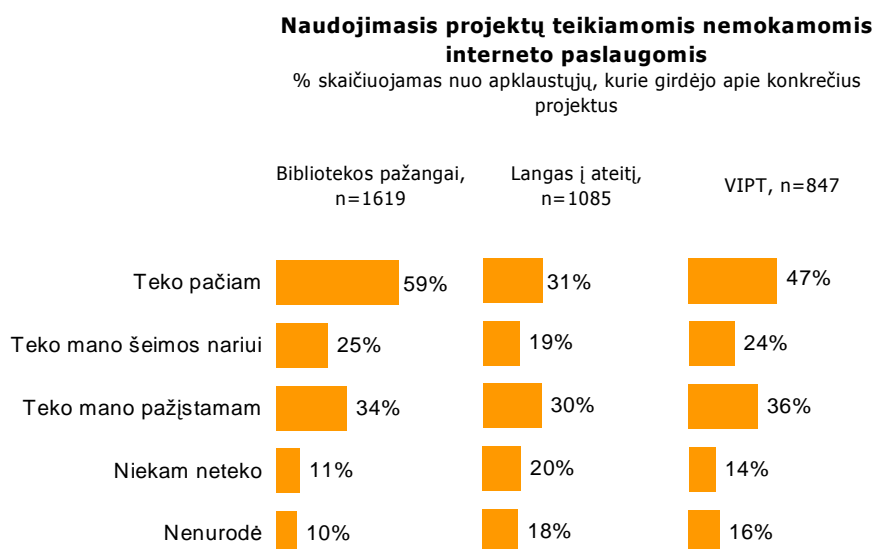
9.4 Naudojimasis projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis

2010 m. *VIP lankytojų* tyrimo duomenimis, „Bibliotekos pažangai“ projekto teikiamomis interneto paslaugomis pasinaudoti teko: pačiam – 59%, šeimos nariui – 25%, pažįstamam – 34%.

„Langas į ateitį“ projekto teikiamomis interneto paslaugomis pasinaudoti teko: pačiam – 31%, šeimos nariui – 19%, pažįstamam – 30%.

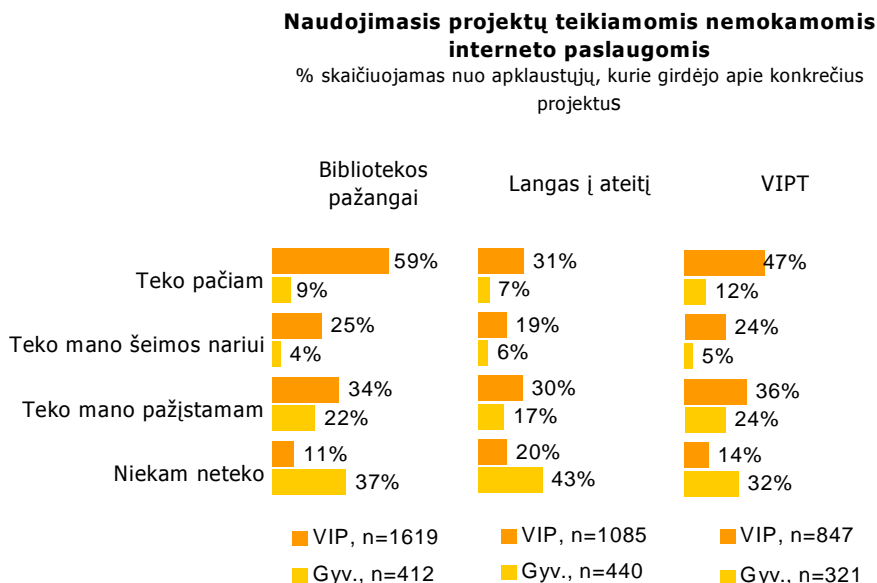
„VIPT“ projekto teikiamomis interneto paslaugomis pasinaudoti teko: pačiam – 47%, šeimos nariui – 24%, pažįstamam – 36%. (169 diagrama)

169 diagrama. Naudojimasis projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis

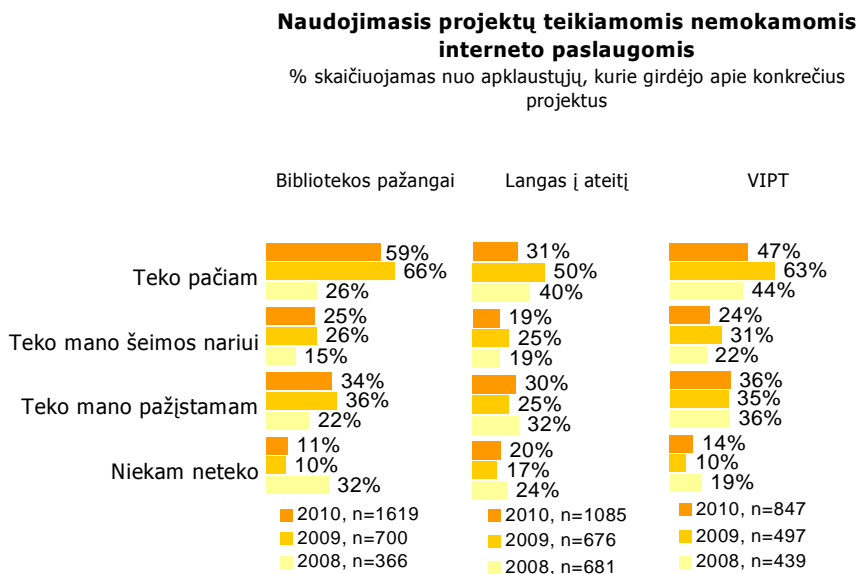
Lyginant *VIP lankytojų* ir *gyventojų apklausos* atsakymus, pastebima, kad *VIP lankytojai*, jų šeimos nariai bei pažįstami daug dažniau naudojami projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis nei gyventojai. (170 diagrama)

170 diagrama. Naudojimas projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis. *VIP lankytojų ir gyventojų apklausų rezultatų palyginimas*

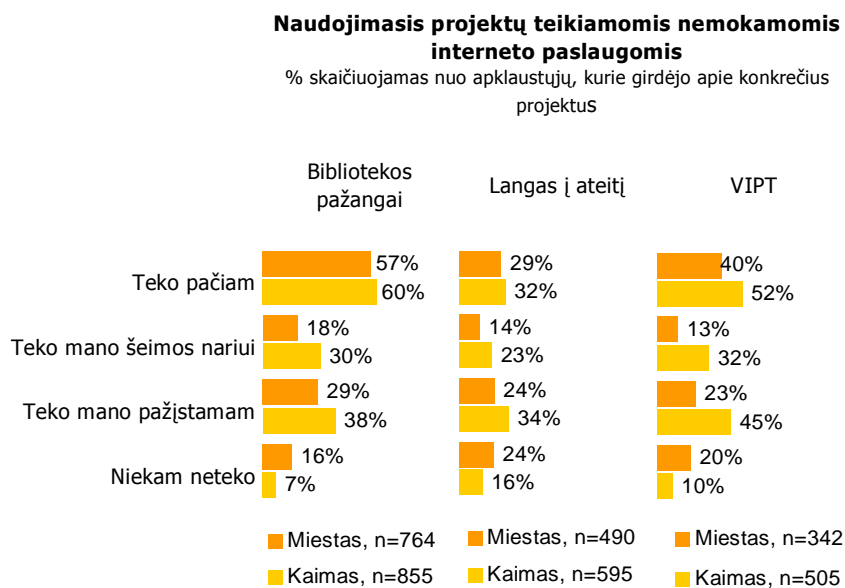
2008 - 2010 m. laikotarpiu naudojimas projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis pakito. Labiausiai pastebimas „Langas į ateitį ir VIPT populiarumo kritimas 2010 m. (171 diagrama)

171 diagrama. Naudojimas projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis. *2008 – 2010 m. palyginimas*

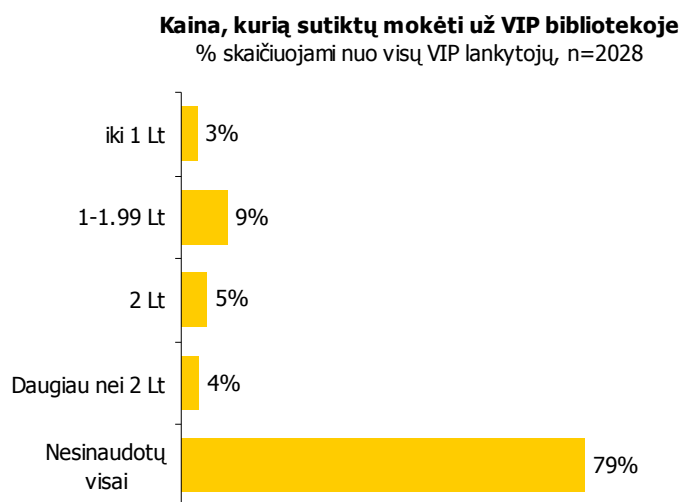
Kaimo *VIP lankytojai*, jų šeimos nariai, pažįstami, lyginant su miesto *VIP lankytojais*, dažniau naudojami projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis. (172 diagrama)

172 diagrama. Naudojimasis projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis. *Kaimo ir miesto palyginimas*

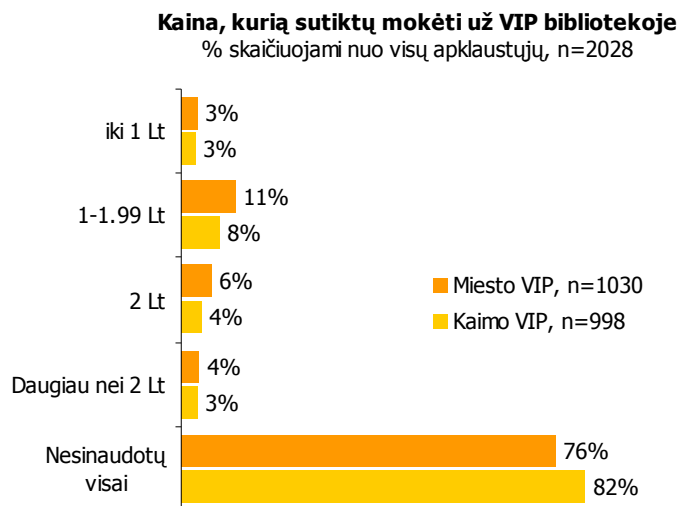
Nemokamo interneto bibliotekoje užtikrinimas yra labai svarbus *VIP lankytojams*. Jei tektų mokėti už internetą bibliotekoje, juo nesinaudotų visai 3 iš 4 (79%) *VIP lankytojų*. Priimtinausia kaina už valandos trukmės pasinaudojimą internetu, jei tektų mokėti būtų iki 2 Lt. (173 diagrama)

173 diagrama. Jei internetas viešose interneto prieigose bibliotekose taptų mokamu, kokią kainą Jūs sutiktumėte mokėti už valandą naudojimosi internetu viešoje interneto prieigoje?

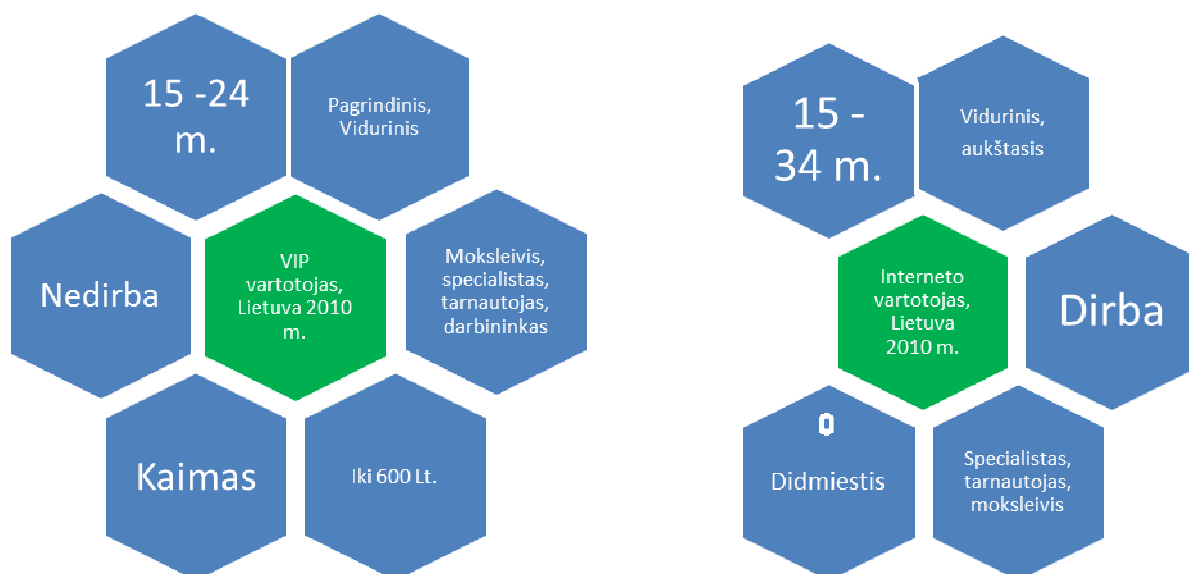
Nemokamas internetas itin svarbus kaimo VIP vartotojui. Jei tektų mokėti už naudojimąsi internetu 82% kaimo *VIP lankytojų* nesinaudotų internetu visai. Miesto *VIP lankytojai* už internetą sutiktų mokėti dažniau nei kaimo *VIP lankytojai*. (174 diagrama)

174 diagrama. Jei internetas viešose interneto prieigose bibliotekose taptų mokamu, kokią kainą Jūs sutiktumėte mokėti už valandą naudojimosi internetu viešoje interneto prieigoje? *Kaimo ir miesto palyginimas*

10. Rezultatų apibendrinimas: VIP vartotojo portretas

10.1 Socio – demografinis portretas

Tipiškas Lietuvos interneto vartotojo portretas yra pakankamai apibrėžtas ir vientisas. Tai 15 – 34 m. asmuo, su viduriniu ar aukštuoju išsilavinimu, didmiesčio gyventojas, dirbantis (ar besirengiantis darbo rinkai – studentas ar moksleivis), specialistas arba tarnautojas.

VIP lankytojos portretas yra sunkiau apibrėžiamas. Tai jaunas - 15 – 24 m. amžiaus, įgijęs pradinį ar pagrindinį išsilavinimą, dažniau kaimo gyventojas, gaunantis žemiausias pajamas (iki 600 Lt. vienam šeimos nariui) asmuo. Socialinę padėtį ir užsiėmimą apibrėžti yra sudėtingiau, nes tarp VIP yra daug nedirbančių (moksleiviai tikų šiai grupei). Tačiau gal ženklią dalį sudaro aktyvūs darbo rinkos dalyviai – specialistai, tarnautojai, darbininkai.

10.2 VIP elgsena

Vienas iš svarbiausių VIP lankymą motyvuojančių veiksnių – alternatyvių prieigų trūkumas. Šia prielaidą pagrindžia, tai, kad VIP populiarumas mažėja, atsirandant galimybės internetu naudotis kitur.

Kaimuose bibliotekos traukia ne tik dėl VIP. Net ir turėdami alternatyvių prieigų kaimo žmonės bibliotekose lankosi dažniau.

Analizuojant neturinčių galimybės naudotis nei darbe, nei namie demografinę grupę paaiškėjo, kad be prognozuojamų grupės savybių (žemesnės pajamos, žemesnis išsilavinimas, pensininkai), pasirodė, kad neturinčių alternatyvos VIP daugiau yra miestuose. Tai rodo, kad kaimuose, net ir turintys alternatyvias interneto prieigas, žmonės bibliotekose lankosi dažniau.

VIP lankytojai yra – bibliotekų paslaugų „ekspertai“, plačiai išnaudojantys visas bibliotekų galimybes.

Lyginant VIP lankytojų ir gyventojų apklausos duomenis, populiariausia paslauga gyventojų tarpe – knygų išdavimas (90%), tačiau naudojimams kitomis bibliotekos paslaugomis yra žemesnis nei VIP lankytojų. Gyventojai aštuonis kartus rečiau naudojami galimybe mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose (gyventojai - 5%, VIP lankytojai - 41%), beveik tris kartus rečiau naudojami nemokamu internetu (gyventojai - 33%, VIP lankytojai- 91%) bei informacijos duomenų bazėmis internete (gyventojai -18%, VIP lankytojai-59%).

Būdami „ekspertais“, VIP lankytojai yra reiklesni paslaugų kokybei.

Lietuvos gyventojai, lyginant su VIP lankytojais daugumą bibliotekų paslaugų pokyčių vertino mažiau kritiškai. Gyventojai pozityviau vertino knygų išdavimą (gyventojai – 50% teigiamų vertinimų, VIP lankytojai-32%), kompiuterinės technikos gausą (gyventojai – 61% teigiamų vertinimų, VIP lankytojai- 44%), kitokių leidinių (CD, DVD) įvairovę (gyventojai – 36% teigiamų vertinimų, VIP lankytojai - 22%), periodinės spaudos įvairovę (gyventojai – 42% teigiamų vertinimų, VIP lankytojai-28%).

VIP lankytojai yra gana pasyvūs. Kasdieninių interneto vartotojų yra tik šeštadalis.

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, besinaudojantys internetu bibliotekose yra gana pasyvūs vartotojai: kasdien internetu bibliotekose naudojasi 14% respondentų, kelis kartus per savaitę – 35%, 15% – kartą per savaitę ir 15% – keletą kartų per mėnesį, kartą per mėnesį ar dar rečiau - 18% respondentų.

VIP lankytojai naudojami pačiais bendriausiais IT resursais.

VIP lankytojų veikla prieigose daugeliu atveju apsiriboja naršymu internete bendravimu el. paštu. Dauguma 2010 m. apklaustųjų VIP lankytojų apklausos dieną ketino naudotis internetu (91%) ir elektroniniu paštu (68%).

Bendravimas, laisvalaikis ir kultūra yra pagrindinės interneto vartojimo sritys.

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, bendravimo (71%) ir laisvalaikio ir kultūros srityse (67%) internetas naudojamas plačiausiai. Mažiau naudojamos sritys – sveikata, mokymasis ir lavinimasis ir e. valdžia. Rezultatus lyginant su 2010 m. Lietuvos gyventojų apklausos interneto vartotojų tikslinė grupė, pastebima, kad gyventojai internetu visose srityse naudojami aktyviau. Ypač didelis skirtumas išryškėja interneto naudojime darbui ir komercinei veiklai (nuolat naudojasi 54% VIP lankytojų ir 71% šalies interneto vartotojų). Vienintelė sritis, kur VIP lankytojų ir gyventojų interneto vartojimas susilygina – mokymasis ir lavinimas (nuolat naudojasi 27% VIP lankytojų ir 25% šalies interneto vartotojų).

10.3 Tyrimo išvados pagal poveikio priežiūros rodiklius

2. Išaugę bibliotekų darbuotojų gebėjimai ir motyvacija naudotis informacinėmis technologijomis:

2C. Pagerėję bibliotekininkų internetinių išteklių ir el. paslaugų žinios ir įgūdžiai

Bibliotekų darbuotojai konsultacijų poreikis yra pakankamai didelis, o jų gebėjimai konsultuoti vertinami palankiai.

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, iškilus su kompiuteriais ar internetu susijusioms problemoms, dauguma respondentų (84%) kreipiasi pagalbos į bibliotekininkus. *Rečiausiai su bibliotekininkais konsultuojasi 15 – 34 m. respondentai, dažniausiai – vyresni kaip 55 m. asmenys ir pensininkai.*

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, absoliuti dauguma (92%) lankytojų, kurie yra kreipęsi pagalbos ar patarimo į bibliotekininką, liko patenkinti suteiktos pagalbos kokybe (visiškai patenkinti - 49% arba patenkinti - 43%). Bibliotekininkų pagalbą teigiamai vertina visos demografinės grupės. Palankiausia bibliotekų pagalbos kokybę vertina 55 – 64 m. respondentai.

3. Pagerėję viešų bibliotekų lankytojų informacinių technologijų naudojimo įgūdžiai:

3A. Pagerėję viešos interneto prieigos vartotojų informacinių technologijų žinios ir įgūdžiai

2010 m. tyrimas atskleidė, kad lyginant su praėjusiu laikotarpiu (2009 m.) VIP lankytojų asmeninių kompiuterinių žinių vertinimas santykinai sumažėjo.

2010 m. *VIP lankytojų* apklausos duomenimis, asmeninis kompiuterinio raštingumo vertinimas 2010 m. buvo kiek žemesnis nei 2009 m. (2010 m. - 74%, 2009 m. - 81%)

3B. Pakitusi viešos interneto prieigos vartojimo praktika

Viešos interneto prieigos vietos, turint alternatyvios prieigos galimybę, pasirenkamos dėl papildomos teikiamos vertės.

Respondentai, turintys galimybę rinktis interneto prieigos vietą, biblioteką rinkosi dėl šių pagrindinių priežasčių: finansinių (nemokamas internetas) – 66%, naudojosi kitomis bibliotekos paslaugomis – 41% bei galimybės gauti pagalbą ir patarimų iš bibliotekos darbuotojų – 27%.

Tarp *VIP lankytojų* neturinčių alternatyvios interneto prieigos daugiau yra miestuose. Tai leidžia daryti prielaidą, kad miestuose nemokama *VIP* yra svarbesnis motyvas lankytis bibliotekose, nei kaimuose. Kaimuose, net ir turintys alternatyvias interneto prieigas, žmonės bibliotekose lankosi dažniau.

4. Pagerėjusi prieiga specifinėms grupėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms:

4A. Procentas vartotojų, kurie neturi alternatyvios interneto prieigos

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, 23% respondentų neturi alternatyvios interneto prieigos galimybės.

Alternatyvios interneto prieigos dažniau neturi žemesnių pajamų (iki 600 Lt.), žemesnio išsimokslinimo (pradinis, pagrindinis), vyresni kaip 55 m. respondentai, pensininkai dėl amžiaus ir negalios, bedarbiai.

4B. Sunkiai pasiekiamų grupių patirtis

Sunkiai pasiekiamos tikslinės grupės: vyresni kaip 55 m. respondentai, pensininkai dėl amžiaus ir negalios daugelyje tirtų sričių žiniomis, gebėjimais ir galimybėmis atsilieka nuo bendrųjų tendencijų. Bedarbių grupė išsiskiria tik atskirais atvejais. Daugeliu atvejų jų patirtis, žinios ir galimybės nesiskiria nuo bendros statistikos.

4C. Veiklos, kurioms atlikti vartotojai bibliotekose esančią viešą interneto prieigą naudoja dažniausiai

Pagrindinės viešos interneto prieigos sritys – bendravimas, laisvalaikis ir kultūra.

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, bendravimo (71% naudojasi nuolat) ir laisvalaikio ir kultūros srityse (67% naudojasi nuolat) internetas naudojamas dažniausiai. Mažiau naudojamos sritys – e. valdžia (15% naudojasi nuolat), sveikata (20% naudojasi nuolat), mokymasis ir lavinimasis (27% naudojasi nuolat).

5. Pagerėjęs bibliotekų atstovavimas

5A. Bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis

Bibliotekų misijos suvokimas nuo tradicinio – spaudinių saugojimo ir išdavimo, kinta link modernaus žinių, kultūros ir technologijų centro suvokimo.

Apibendrinant su bibliotekomis siejamas asociacijas, galima išskirti keturias pagrindines bibliotekos įvaizdžio dimensijas: spausdintų leidinių (tradicinis) – 32%, žinių – švietimo – 31%, socialinį - kultūrinį (parodos, kultūros centras) – 18%, technologinį (IT technologijos, internetas) 19%.

VIP lankytojai bibliotekoms daugiausia priskiria teigiamas įvaizdinę savybes.

Personalas: bibliotekininkai yra geri pagalbininkai lankytojui, bibliotekininkai yra linksmi ir mandagūs, bibliotekose dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai. Paslaugos: VIP lankytojai biblioteką įsivaizduoja kaip vietą, teikiančią daug įvairių paslaugų. Socialinės funkcijos: VIP lankytojai bibliotekai priskiria ir tam tikras socialines funkcijas – komunikacinę (vieta skirta bendrauti) ir kultūrinę, bendruomeninę (bendruomeninio gyvenimo centrą). Bendra aplinka. Labai palankiai vertinama bendra aplinka: gera atmosfera, populiarus vieta leisti laiką, madinga vieta leisti laiką, vieta skirta visiems norintiems. Pažanga: biblioteka suvokiama kaip šiuolaikiška, aprūpinta naujausia įranga, nuolat diegiančia naujoves institucija.

5B. Išplėsta bibliotekų misija ir kompetencijos sritys

Su naujomis technologijomis susijusių bibliotekos sričių vertinimai lankytojų yra vertinami labai palankiai.

2010 m. VIP lankytojų apklausoje, bibliotekų paslaugų kokybės pokyčių vertinimai yra gana palankūs. Palankiausiai įvertinta bendra bibliotekos atmosfera (57% teigiamų vertinimų), bei pokyčiai susiję su „naująja“ biblioteka – galimybė gauti iš darbuotojų patarimą ar pagalbą naudojantis kompiuteriu ar internetu (59% teigiamų vertinimų), kompiuterinės technikos gausa ir kokybė (44% teigiamų vertinimų), programinės įrangos gausa (44% teigiamų vertinimų) ir kokybė (43% teigiamų vertinimų), organizuojamų renginių įvairovė ir kokybė (44% teigiamų vertinimų).

7. Išaugusi socialinė nauda individams ir bendruomenėms per IT:

7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas

VIP lankytojai dažniausiai minėjo socialines ir ekonomines per IT gaunamas naudas.

2010 m. VIP lankytojų tyrimo duomenimis, pagrindinės respondentų įvardintos interneto socialinės naudos yra: laisvalaikio praturtinimas (80%), pagerėjęs bendravimas su artimaisiais (69%), pagalba geresniam darbo atlikimui (55%). Ekonominės naudos (pajamų padidinimas – 14%, pagalba užsidirbant pinigais – 15%) paminėtos rečiau. Konkrečią finansinę naudą, kurią suteikė internetas paminėjo 21% VIP lankytojų. Dauguma iš sutaupiusiųjų paminėjo bendrą galimybę naudotis internetu (32%). Taip pat buvo išskirtos transporto ar kuro išlaidos (9%), elektroninės bankininkystės nauda (9%), spaudos kaštai (7%).

8. Išaugusi aktualaus turinio pasiūla ir naudojimas:

8B. Naujas turinys ir paslaugos bibliotekoje

Naujas turinys ir naujos technologijos bibliotekose vertinamos labai palankiai.

2010 m. VIP lankytojų apklausos duomenimis, dauguma respondentų visus viešos interneto prieigos bibliotekoje paslaugų aspektus vertino gerai ir labai gerai. Daugiau neigiamų (blogai ir labai blogai) vertinimų sulaukė interneto greitis (11%), darbo laikas (9%) ir galimybė dirbti niekieno netrukdomam (9%).

Priedas A. Tyrimo klausimynas

VIEŠOS INTERNETO PRIEIGOS VARTOTOJŲ (15-74 M.) BIBLIOTEKOSE KLAUSIMYNAS

4 instrumentas

Laba diena,

Šiuo metu visoje Lietuvoje atliekama bibliotekų lankytojų, viešos interneto prieigos vartotojų apklausa. Šia apklausa bus siekiama iširti Jūsų naudojimosi internetu įpročius bei nuomonę apie biblioteką, kurioje lankotės. Labai prašome Jūsų skirti 15-20 min. ir atsakyti į anketos klausimus. Jūsų atsakymai yra labai svarbūs, atsakykite, prašau į kiekvieną klausimą. Pateikta informacija nebus viešinama siejant ją su konkrečiais asmenimis.

D19. Biblioteka, kurioje vyksta apklausa (respondentui duodama pasirinkti iš aktualaus bibliotekų sąrašo):

1. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1.	Darbo vietoje
2.	Namuose
3.	Neturiu nei namuose, nei darbo vietoje

2. Ar turite galimybę naudotis belaidžio interneto ryšiu? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1.	Taip, galiu naudotis juo darbo vietoje
2.	Taip, galiu naudotis juo namuose
3.	Taip, galiu naudotis juo kitur, bet ne namuose ir ne darbo vietoje
4.	Neturiu tokios galimybės
5.	Nežinau, kas tai yra

3. Kur (kokiose vietose) naudojate kompiuteriu, prijungtu prie interneto? (GALIMI KELI ATSAKYMAI). SVARBU: naudojimas bibliotekoje turi būti 100%

4KL. UŽDUOTI 3 KLAUSIME NURODŽIUSIEMS DAUGIAU NEI 1 VIETĄ

4. Kur Jūs dažniausiai naudojate kompiuteriu, prijungtu prie interneto? (ŽYMĖKITE TIK VIENĄ ATSAKYMĄ)

		3. Naudojasi	4. Naudojasi dažniausiai:
1.	Darbo vietoje	1	1
2.	Namuose	2	2
3.	Bibliotekoje	3	3
4.	Viešoje interneto prieigoje ne bibliotekoje (pvz. bendruomenės centre, kultūros namuose ir pan.)	4	4
5.	Interneto kavinėse	5	5
6.	Wi-fi (bevielio interneto) prieigoje	6	6
7.	Mokymosi įstaigoje (mokykloje, universitete, kolegijoje, kitoje...)	7	7
8.	Kitur (NURODYKITE)_____	8	8

5. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu apskritai? (VIENAS ATSAKYMAS)

6. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu BIBLIOTEKOJE? (VIENAS ATSAKYMAS)

		5. Naudojasi internetu APSKRITAI	6. Naudojasi internetu BIBLIOTEKOJE
1	Kasdien	1	1
2	Keletą kartų per savaitę	2	2
3	Kartą per savaitę	3	3
4	Keletą kartų per mėnesį	4	4
5	Kartą per mėnesį	5	5
6	Keletą kartų per pusę metų	6	6
7	Rečiau	7	7
8	Tai - pirmas kartas	8	8

7. Kada pirmą kartą pasinaudojote internetu viešoje prieigoje bibliotekoje? (ŽYMĖKITE TIK VIENĄ TEIGINĮ)

1. Šiais metais (2010 m.) 2. Pernai (2009 m.) 3. 2008 m. 4. 2007 m. ar anksčiau 4. Neatsimenu

8. Ar turite galimybę naudotis internetu NE TIK BIBLIOTEKOJE?

1. Taip 2. Ne → PEREITI PRIE 10 KLAUSIMO

9. Minėjote, kad galite naudotis internetu KITUR. Nurodykite tris pagrindines priežastis kodėl Jūs naudojate jį ČIA (bibliotekoje)? (NE DAUGIAU 3 ATSAKYMO VARIANTŲ)

1. Nemokamas internetas
2. Naudojusi kitomis bibliotekos paslaugomis
3. Čia geresni kompiuteriai
4. Neturiu interneto prieigos namie
5. Pagalba ir patarimai iš bibliotekos darbuotojų
6. Pagalba ir patarimai iš kitų bibliotekos lankytojų
7. Patogi vieta (pvz., pakeliui)
8. Greitesnis interneto ryšys bibliotekoje
9. Geresnė aplinka bibliotekoje
10. Galimybė naudotis spausdintuvu, kopijavimo aparatu, skanavimo aparatu
11. Užsėdinti ir naudoti internetu laukdamas, turėdamas „langą“ (autobuso, turėdamas laiko tarp tam tikrų veiklų: pamokų, paskaitų, darbo ir pan.)
12. Kita (NURODYKITE) _____

KLAUSTI VISŲ

10. Kaip dažnai Jūs naudojate kompiuteriu su interneto prieiga šiais išvardytais tikslais? Dažnumą vertinkite balais nuo 1 iki 3, kur 1 – niekada nesinaudojau, 2 – esu naudojęs (-usi) kartą ar keletą kartų, 3 – naudojuosi nuolat.

KLAUSKITE TIK APIE TAS VEIKLAS, KURIOMIS NAUDOJASI, ŽR 10 KL.

11. Kur (kokiose vietose) Jūs dažniausiai naudojate kompiuteriu su interneto prieiga šiais išvardytais tikslais? Bibliotekoje ar kitose vietose (namuose, darbe, pas draugus ir kitur)? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

	10.	11. Kur naudojate	
		Bibliotekoje	Kitur (kitose vietose, įskaitant namus, darbą, draugus ir kt.)
1. Su Jūsų darbu/pagrindine veikla susijusioms užduotims atlikti (įskaitant žemės ūkio veiklą)	1 2 3	1	2
2. Ieškoti informacijos apie prekes ar paslaugas	1 2 3	1	2
3. Užsisakyti ar pirkti prekes ir paslaugas internetu (pvz. drabužius, bilietus, draudimo paslaugas ir kt.)	1 2 3	1	2
4. Ieškoti darbo arba darbuotojų (pvz. darbo skelbimų peržiūra, CV siuntimas, konsultacijos karjeros tema)	1 2 3	1	2
5. Reklamuoti ar/ir parduoti savo prekes ar paslaugas (pvz. automobilius, nekilnojamą turtą, žemės ūkio produkciją, turizmo paslaugas ir kt.)	1 2 3	1	2
6. Naudotis elektroninėse bankininkystės paslaugomis	1 2 3	1	2

KLAUSTI VISŲ

12. Kaip dažnai Jūs naudojate kompiuteriu su interneto prieiga su bendravimu susijusiais išvardytais tikslais? Dažnumą vertinkite balais nuo 1 iki 3, kur 1 – niekada nesinaudojau, 2 – esu naudojęs (usi) kartą ar keletą kartų, 3 – naudojuosi nuolat.

KLAUSKITE TIK APIE TAS VEIKLAS, KURIOMIS NAUDOJASI, ŽR 12 KL.

13. Kur (kokiose vietose) Jūs dažniausiai naudojate kompiuteriu su interneto prieiga su bendravimu susijusiais išvardytais tikslais? Bibliotekoje ar kitose vietose (namuose, darbe, pas draugus ir kitur)? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

	12.	13. Kur naudojate	
		Bibliotekoje	Kitur (kitose vietose, įskaitant namus, darbą, draugus ir kt.)
1. Siųsti / gauti elektroninius laiškus	1 2 3	1	2
2. Telefoniniams pokalbiams per internetą (pvz. Skype)	1 2 3	1	2
3. Naudotis diskusijų forumais, el. pašto konferencijomis	1 2 3	1	2
4. Kurti tinklaraščius (blog'us) ar asmenines interneto svetaines	1 2 3	1	2
5. Dalyvauti socialiniuose interneto tinkluose (pvz. klase.lt, Facebook, Myspace)	1 2 3	1	2

KLAUSTI VISŲ

14. Kaip dažnai Jūs naudojate kompiuteriu su interneto prieiga su laisvalaikiu, kultūra susijusiais išvardytais tikslais? Dažnumą vertinkite balais nuo 1 iki 3, kur 1 – niekada nesinaudojau, 2 – esu naudojęs (usi) kartą ar keletą kartų, 3 – naudojuosi nuolat.

KLAUSKITE TIK APIE TAS VEIKLAS, KURIOMIS NAUDOJASI, ŽR 14KL.

15. Kur (kokiose vietose) Jūs dažniausiai naudojate kompiuteriu su interneto prieiga su laisvalaikiu, kultūra susijusiais išvardytais tikslais? Bibliotekoje ar kitose vietose (namuose, darbe, pas draugus ir kitur)?

	14.	15. Kur naudojate	
		Bibliotekoje	Kitur (kitose vietose, įskaitant namus, darbą, draugus ir kt.)
1. Skaityti laikraščius, naujienų portalus, žurnalus internete	1 2 3	1	2
2. Klausyti interneto radijo ar žiūrėti interneto televiziją	1 2 3	1	2
3. Žaisti ar parsisiųsti žaidimus, paveikslėlius, filmus ar muziką	1 2 3	1	2
4. Bendruomeninei veiklai, informacijai apie renginius skelbti ir ieškoti	1 2 3	1	2
5. Ieškoti kitos su kultūra ar laisvalaikiu susijusios informacijos (pvz., parodos, spektakliai, renginiai)	1 2 3	1	2
6. Naudotis suskaitmenintu kultūros paveldu (virtualios parodos, muziejai, dailės kūriniai, skaitmeninės bibliotekų kolekcijos ir pan.)	1 2 3	1	2

KLAUSTI VISŲ

16. Kaip dažnai Jūs naudojate kompiuteriu su interneto prieiga su mokymusi, lavinimusi susijusiais išvardytais tikslais? Dažnumą vertinkite balais nuo 1 iki 3, kur 1 – niekada nesinaudojau, 2 – esu naudojęs (usi) kartą ar keletą kartų, 3 – naudojuosi nuolat.

KLAUSKITE TIK APIE TAS VEIKLAS, KURIOMIS NAUDOJASI, ŽR 16KL.

17. Kur (kokiose vietose) Jūs dažniausiai naudojate kompiuteriu su interneto prieiga su mokymusi, lavinimusi susijusiais išvardytais tikslais? Bibliotekoje ar kitose vietose (namuose, darbe, pas draugus ir kitur)?

	16.	17. Kur naudojate	
		Bibliotekoje	Kitur (kitose vietose, įskaitant namus, darbą, draugus ir kt.)
1. Parsisiųsti mokymosi tikslams reikalingos laisvai platinamos programinės įrangos	1 2 3	1	2
2. Ieškoti informacijos bei registruotis studijuoti į aukštąsias mokyklas	1 2 3	1	2
3. Ieškoti pasiūlymų apie neformalaus mokymosi, lavinimosi galimybes ar kursus	1 2 3	1	2
4. Mokyti kokio nors dalyko kursuose internetu (mokyti nuotoliniu būdu)	1 2 3	1	2
5. Naudotis profesinio orientavimo (kvalifikacijos tobulinimo) duomenų bazėmis	1 2 3	1	2
6. Naudotis el. duomenų bazėmis (pvz. LITLEX)	1 2 3	1	2
7. Naudotis bibliotekų katalogais (pvz. LIBIS)	1 2 3	1	2
8. Žiūrėti mokomasias video transliacijas (paskaitas, konferencijas ir pan.)	1 2 3	1	2

KLAUSTI VISŲ

18. Kaip dažnai Jūs naudojate kompiuteriu su interneto prieiga su sveikata susijusiais išvardytais tikslais? Dažnumą vertinkite balais nuo 1 iki 3, kur 1 – niekada nesinaudojau, 2 – esu naudojęs (usi) kartą ar keletą kartų, 3 – naudojuosi nuolat.

KLAUSKITE TIK APIE TAS VEIKLAS, KURIOMIS NAUDOJASI, ŽR 18KL.

19. Kur (kokiose vietose) Jūs dažniausiai naudojate kompiuteriu su interneto prieiga su Jūsų sveikata susijusiais išvardytais tikslais? Bibliotekoje ar kitose vietose (namuose, darbe, pas draugus ir kitur)?

	18.	19. Kur naudojate	
		Bibliotekoje	Kitur (kitose vietose, įskaitant namus, darbą, draugus ir kt.)
1. Ieškoti su sveikata susijusios informacijos (pvz. susižeidimai, ligos, maitinimasis, vaistai, sveikatos gerinimas, pan.)	1 2 3	1	2
2. Registruotis sveikatos priežiūros įstaigose, pas specialistus	1 2 3	1	2
3. Sekti ligonių kasų kaupiamą informaciją apie Jus (pvz. kompensuojamų vaistų receptai)	1 2 3	1	2

KLAUSTI VISŲ

20. Kaip dažnai Jūs naudojate kompiuteriu su interneto prieiga kreipiantis į įvairias viešąsias institucijas išvardytais tikslais? Dažnumą vertinkite balais nuo 1 iki 3, kur 1 – niekada nesinaudojau, 2 – esu naudojęs (usi) kartą ar keletą kartų, 3 – naudojuosi nuolat.

KLAUSKITE TIK APIE TAS VEIKLAS, KURIOMIS NAUDOJASI, ŽR 20 KL.

21. Kur (kokiose vietose) Jūs dažniausiai naudojate kompiuteriu su interneto prieiga kreipiantis į įvairias viešąsias institucijas išvardytais tikslais? Bibliotekoje ar kitose vietose (namuose, darbe, pas draugus ir kitur)?

	20.	21. Kur naudojate	
		Bibliotekoje	Kitur (kitose vietose, įskaitant namus, darbą, draugus ir kt.)
1. Gauti informacijos ir/ar teikti prašymus socialinėms išmokoms ir kompensacijoms (pvz. bedarbio pašalpos, stipendijos ir pan.)	1 2 3	1	2
2. Užsisakyti asmens dokumentus (pvz. pasą, tapatybės kortelę, vairuotojų pažymėjimą ir pan.)	1 2 3	1	2
3. Ieškoti informacijos apie transporto priemones ir/ar registruoti jas (pvz. „Regitroje“)	1 2 3	1	2
4. Pateikti prašymus statybos leidimams	1 2 3	1	2
5. Teikti pranešimus policijai	1 2 3	1	2
6. Užsisakyti gimimo, santuokos, ištuokos, mirties liudijimus	1 2 3	1	2
7. Pateikti gyvenamosios vietos deklaracijas	1 2 3	1	2
8. Pateikti pajamų ir/ar turto deklaracijas el. būdu	1 2 3	1	2

21a. Kalbant apie viešąsias paslaugas, ar per pastaruosius 3 mėnesius, tvarkydami savo asmeninius reikalus, darėte šiuos veiksmus? (GALIMI KELI ATSAKYMŲ VARIANTAI)

21b. O per pastaruosius 12 mėnesių? (GALIMI KELI ATSAKYMŲ VARIANTAI)

		Per 3 mėn.	Per 12 mėn.
1.	Ieškojote informacijos valstybės institucijų tinklalapiuose	1	1
2.	Persisiuntėte dokumentų formas	2	2
3.	Išsiuntėte užpildytas formas	3	3

NAUDA

22. Ar naudojimas internetu BIBLIOTEKOJE Jums: ROTACIJA. ŽYMĖTI VISUS TINKANČIUS ATSAKYMUS

1.	Sutaupė pinigų	1
2.	Padėjo nusipirkti daiktų (paslaugų)	2
3.	Padėjo užsidirbti pinigų (pvz. internetu pardavėte savo prekes, paslaugas)	3
4.	Padėjo surasti darbą	4
5.	Padėjo padidinti Jūsų pajamas (pvz. pareklamavus internete savo paslaugas, prekes)	5
6.	Padėjo atlikti darbą, susijusį su studijomis, mokymusi	6
7.	Padėjo susisiekti elektroniniu būdu su nacionaline ar vietos valdžia	7
8.	Pagerino bendravimą su artimaisiais ir draugais	8
9.	Padėjo rūpintis sveikata	9
10.	Padėjo geriau atlikti darbą	10
11.	Praturtino laisvalaikį	11
12.	Kita (nurodykite) _____	12

23. Ar galėtumėte prisiminti situaciją iš savo patirties, kuomet naudojimas internetu bibliotekoje Jums leido sutaupyti pinigų ar išvengti išlaidų?

_____ (UŽRAŠYKITE JĄ)

99. Tokios situacijos neprisimenu

24. Kokiomis programomis ar paslaugomis Jūs naudojotės/ketinate naudotis šiandien? (ŽYMĖKITE VISUS TEIGINIUS, KURIE TINKA)

- Elektroniniu paštu
- Internetu
- Internetiniais žinytais, žodynais ar pan.
- Bibliotekos katalogais
- Biuro paketo programomis (pvz. MS Word, Excel)
- Kompiuterinėmis mokymosi priemonėmis
- Priemonėmis, skirtomis neįgaliesiems -----> 13.8.1. Jei naudojotės/naudositės, įrašykite kokiomis: _____
- Spausdintuvu
- Skeneriu
- Informacijos kaupimu/rinkimu
- Pagalba ar patarimas iš bibliotekininko

12. Pagalba ar patarimas iš tuo metu bibliotekoje esančių kitų lankytojų
13. Bibliotekos bevieliu ryšiu
14. Kita (*NURODYKITE*) _____

SAUGUS KOMPIUTERIO IR INTERNETO NAUDOJIMAS

24.1. Kiek Jūs žinote apie šiuos SAUGAUS kompiuterio ir interneto NAUDOJIMO aspektus? PO VIENĄ ATSAKYMĄ KIEKVIENOJE EILUTĖJE

	1. Daug apie tai žinau ir mokėčiau saugiai naudotis/apsisaugoti	2. Kažką apie tai žinau, tačiau nemokėčiau saugiai naudotis/apsisaugoti	3. Nieką apie tai nežinau
1. Nelegalaus turinio internete apribojimai (pornografinės, rasinės ir tautinės nesantaiką kurstančios informacijos skelbimas)	1	2	3
2. Įtaka sveikatai (rekomenduojama naudotis trukmė, sėdėjimo ir ekrano padėtis, priklausomybė nuo interneto)	1	2	3
3. Privatumas (asmens duomenų saugojimas, bendravimas internete, virtualios pažintys, registracija interneto svetainėse)	1	2	3
4. Kitos galimos grėsmės (virusai ir sekimo programos, sukčiavimai internetu, nepageidaujamas paštas)	1	2	3
5. Interneto naudojimo kultūra (etiški komentarai, patyčios, bendravimas forumuose)	1	2	3

24.1 KLAUSTI, TŲ, KURIE KĄ NORS ŽINO, APIE SAUGAUS KOMPIUTERIO IR INTERNETO NAUDOJIMĄ.

24.2. Iš kur Jūs sužinojote apie SAUGAUS kompiuterio ir interneto NAUDOJIMĄ, t.y. kaip apsisaugoti nuo galimų grėsmių? (GALIMI KELI ATSAKYMO VARIANTAI)

1. Kolegų, draugų;
2. Šeimos narių;
3. Vaikų;
4. Žiniasklaidos;
5. Knygų;
6. Interneto;
7. Bibliotekos darbuotojų;
8. Kompiuterinio raštingumo kursų;
9. Iš IT specialistų;
10. Iš asmeninės patirties
11. Kita (nurodykite) _____

24.3. Į ką pirmiausia kreipiatės, kai susiduriate su SAUGAUS kompiuterio ir interneto NAUDOJIMO grėsmėmis? (IENAS ATSAKYMO VARIANTAS)

1. Kolegas, draugus, pažįstamus;
2. Šeimos narius;
3. Vaikus;
4. IT specialistus;
5. Ieškau informacijos knygoje;
6. Ieškau informacijos internete;
7. Kreipiuosi į bibliotekos darbuotojus;
8. Bandau iškilusias grėsmes įveikti pats;
9. Kita (nurodykite) _____
0. Su tokiomis grėsmėmis neteko susidurti

BIBLIOTEKŲ PASLAUGOS IR JŲ VERTINIMAS

25. Su kuo Jums asocijuojasi biblioteka? Su kuo dar? UŽRAŠYKITE

26. Naudodamiesi kompiuteriais, internetu bibliotekoje, kaip dažnai Jūs kreipiatės pagalbos, patarimo ar konsultuojatės su bibliotekininku? (VIENAS ATSAKYMAS)

1. Niekada
2. Retai
3. Kartais
4. Dažnai
5. Nuolatos

27. Ar Jus patenkina bibliotekininko pagalba, atsakymai į Jūsų klausimus? (VIENAS ATSAKYMAS)

1. Visiškai nepatenkina
2. Nepatenkina
3. Patenkina
4. Visiškai patenkina
5. Nežino, neatsakė

28. Kuris teiginys iš išvardintų teiginių porų, Jūsų manymu, labiau tinka bibliotekai, kaip tokiai įstaigai, apskritai? (TEIGINIŲ ROTACIJA)

	Labiausiai bibliotekai tinka teiginys kairėje	Bibliotekai šiek tiek labiau tinka teiginys kairėje	Bibliotekai šiek tiek labiau tinka teiginys dešinėje	Labiausiai bibliotekai tinka teiginys dešinėje	
Biblioteka yra populiari vieta leisti laiką	1	2	3	4	Biblioteka yra nepopuliari vieta leisti laiką
Biblioteka yra madinga vieta leisti laiką	1	2	3	4	Biblioteka yra nemadinga vieta leisti laiką
Biblioteka yra šiuolaikiška	1	2	3	4	Biblioteka yra senamadiška
Biblioteka yra vieta bendrauti su kitais žmonėmis, draugais	1	2	3	4	Biblioteka yra vieta pabūti vienam
Biblioteka aprūpinta naujausia įranga	1	2	3	4	Bibliotekoje įranga pasenusi
Biblioteka yra bendruomeninio gyvenimo centras	1	2	3	4	Biblioteka nėra bendruomeninio gyvenimo centras
Biblioteka yra labiau skirta jaunimui	1	2	3	4	Biblioteka yra labiau skirta vyresnio amžiaus žmonėms
Bibliotekoje yra smagu leisti laiką	1	2	3	4	Bibliotekoje yra nuobodu leisti laiką
Bibliotekoje yra gera atmosfera	1	2	3	4	Bibliotekoje yra bloga atmosfera
Bibliotekose yra nuolat diegiamos naujovės	1	2	3	4	Bibliotekose naujovės nėra diegiamos, arba diegiamos lėtai
Biblioteka labiau skirta akademikams, studentams	1	2	3	4	Biblioteka yra skirta visiems norintiems
Bibliotekose dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai	1	2	3	4	Bibliotekose dirba žemos kvalifikacijos darbuotojai
Bibliotekininkai yra geri pagalbininkai lankytojui	1	2	3	4	Bibliotekininkai yra blogi pagalbininkai lankytojui
Bibliotekininkai yra linksmi ir mandagūs	1	2	3	4	Bibliotekininkai yra niūrūs ir nemandagūs
Bibliotekos teikia daug įvairių paslaugų	1	2	3	4	Bibliotekos tik išduoda knygas ar leidžia skaityti jas ar spaudą bibliotekoje

29. Kaip vertinate paslaugų kokybę viešoje interneto prieigoje šioje bibliotekoje? Vertinkite 4 balų skalėje, kur vienas 1 – labai blogai, 4 – labai gerai? (KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMĄ)

		Labai blogai	Blogai	Gerai	Labai gerai	Nėra, nesinaudoju	N/N
1.	Kompiuterinė technika	1	2	3	4	5	6
2.	Programinė įranga	1	2	3	4	5	6
3.	Interneto greitis	1	2	3	4	5	6
4.	Darbuotojų paslaugumas	1	2	3	4	5	6
5.	Darbuotojų kvalifikacija	1	2	3	4	5	6
6.	Darbo laikas	1	2	3	4	5	6
7.	Galimybė dirbti niekieno netrukdomam	1	2	3	4	5	6
8.	Galimybė kartu naudotis ir savo skaitmeninėmis priemonėmis (nešiojamu kompiuteriu, delniuku, foto/video/audio priemonėmis ir pan.)	1	2	3	4	5	6

30. Kokiomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis Jūs naudojėtės? (ŽYMĖTI VISUS TINKAMUS ATSAKYMUS)

1.	Knygų išdavimas	1
2.	Kitokių leidinių išdavimas (kalbų mokymosi programos, CD, DVD, meno leidiniai, natos ir pan.)	2
3.	Galimybė skaityti periodinę spaudą	3
4.	Galimybė nemokamai naudotis internetu	4
5.	Galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose	5
6.	Galimybė peržiūrėti video medžiagą	6
7.	Galimybė klausyti garso įrašus	7
8.	Galimybė naudotis informacijos duomenų bazėmis internete	8
9.	Galimybė žaisti kompiuterinius žaidimus	9
10.	Kita (nurodykite)	10

31. Ar, Jūsų nuomone, per pastaruosius vienerius metus pablogėjo, nepakito ar pagerėjo žemiau išvardytos bibliotekose teikiamos paslaugos? (KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMĄ)

		Pablogėjo	Nepakito	Pagerėjo	N/N
1.	Knygų asortimento atnaujinimas	1	2	3	4
2.	Kitokių leidinių (CD, DVD) įvairovė	1	2	3	4
3.	Periodinės spaudos įvairovė	1	2	3	4
4.	Duomenų bazių įvairovė	1	2	3	4
5.	Organizuojamų renginių (parodos, susitikimai, mokymai) įvairovė	1	2	3	4
6.	Organizuojamų renginių (parodos, susitikimai, mokymai) kokybė	1	2	3	4
7.	IT technikos gausa	1	2	3	4
8.	IT technikos kokybė	1	2	3	4
9.	Programinės įrangos gausa	1	2	3	4
10.	Programinės įrangos kokybė	1	2	3	4
11.	Galimybė gauti patarimą ar pagalbą naudojantis kompiuteriu ar internetu iš darbuotojų	1	2	3	4
12.	Bendra atmosfera	1	2	3	4
13.	Kita (nurodykite)	1	2	3	4

KOMPIUTERINIS RAŠTINGUMAS**32. Įvertinkite savo kompiuterinį raštingumą (gebėjimus naudotis kompiuteriu):**

1. Visiškai nepakankamas
2. Nepakankamas
3. Pakankamas
4. Visiškai pakankamas

33. Kaip Jūs įvertintumėte savo turimus informacinių technologijų naudojimo įgūdžius 4 balų skalėje, kurioje 1 reiškia – visiškai nepakankami, 4 – visiškai pakankami? (TEIGINIŲ ROTACIJA)

		Visiškai nepakankami	Nepakankami	Pakankami	Visiškai pakankami	N/N
1.	Bendri kompiuterio naudojimo įgūdžiai (pvz., pelės naudojimas, teksto rinkimas)	1	2	3	4	5
2.	Pagrindinių kompiuterinių programų naudojimas (pvz., Word, Excel, Power Point)	1	2	3	4	5
3.	Pagrindinių technikos problemų šalinimas (pvz., „užmigęs“ kompiuteris, „užstrigęs“ spausdintuvas, kt.)	1	2	3	4	5
4.	Interneto naudojimas bendraisiais tikslais (pvz., el. paštas, naršymas bendro pobūdžio naujienų svetainėse)	1	2	3	4	5
5.	Elektroninio laiško siuntimas su prisegtu dokumentu	1	2	3	4	5
6.	Naudojimas interneto paieškos sistemomis (pvz. Google, Yahoo)	1	2	3	4	5
7.	Naudojimas internetinėmis duomenų bazėmis (LITLEX, AIKOS, Aruodai, Lietuvos periodika ir kt.)	1	2	3	4	5
8.	Interneto svetainės sukūrimas	1	2	3	4	5
9.	Interneto naudojimas telefoniniams pokalbiams	1	2	3	4	5
10.	Dalyvavimas pokalbiuose internetinėse svetainėse, forumuose (žinučių palikimas, naujų diskusijų inicijavimas)	1	2	3	4	5
11.	Naudojimas bylų apskaitimo	1	2	3	4	5

programomis (keitimasis filmais, muzika ir pan.)					
--	--	--	--	--	--

34. Kuriuos iš žemiau išvardytų veiksmų, susijusių su darbu kompiuteriu, Jūs esate atlikę savarankiškai? (ŽYMĖKITE KIEKVIENĄ TINKANTĮ TEIGINĮ)

1. Kopijuoti/ perkelti dokumentą ar failą
2. Kopijuoti ar perkelti informaciją failo viduje
3. Naudoti pagrindines aritmetines formules (Excell)
4. Suspausti (sumažinti) bylas (zipuoti)
5. Prijungti ir instaliuoti naujus įrenginius, pvz., spausdintuvą ar modemą
6. Parašyti kompiuterinę programą, naudojant programavimo kalbą
7. Sujungti kompiuterius į vietinį tinklą
8. Nustatyti ir išspręsti kompiuterio problemas (pvz., kompiuteris lėtai dirba)
9. Nei vieno iš paminėtų

35. Kur Jūs mokėtės (mokotės) dirbti kompiuteriu? (PAŽYMĖKITE VISUS TINKANČIUS VARIANTUS)

1. Vidurinio lavinimo mokykloje
2. Aukštesniojoje, aukštojoje mokykloje
3. Specialiuose kompiuterinio raštingumo kursuose -> 36 kl.
4. Specialiuose kursuose (ne kompiuterinio raštingumo)
5. Darbe
6. Savarankiškai išmokau
7. Draugai, pažįstami, giminės pamokė
8. Kitur (ĮRAŠYKITE) _____
9. Nemoku dirbti kompiuteriu

36KLAUSTI, JEI Q35=3

36. Kas organizavo kompiuterinio raštingumo kursus, kuriuose Jūs mokėtės arba gilinote darbo kompiuteriu turimas žinias? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1. Darbo birža
2. Viešoji biblioteka
3. Aljansas „Langas į ateitį“
4. Darbovietė
5. Kita (įrašykite) _____

INFORMACIJA APIE PROJEKTUS SKIRTUS DIEGTI VIEŠĄ INTERNETO PRIEIGĄ

KLAUSTI VISŲ

37. Apie kokius projektus, programas, skirtus diegti viešą interneto prieigą ir ugdyti visuomenės kompiuterinį raštingumą, esate girdėję? (UZRAŠYKITE)

38. Ar esate girdėję apie šiuos projektus? (VIENAS ATSAKYMAS KIEKVIENOJE EILUTĖJE)

		Girdėjau	Negirdėjau	N/N
1.	Bibliotekos pažangai	1	2	3
2.	Langas į ateitį	1	2	3
3.	VIPT (Viešosios interneto prieigos taškai)	1	2	3
4.	Kita (NURODYKITE)	1	2	3

38.1 KLAUSIMO KLAUSTI RESPONDENTŲ, KURIE YRA GIRDĖJĘ APIE „BIBLIOTEKOS PAŽANGAI“ PROJEKTĄ

38.1. Remiantis tuo, ką žinote ar esate girdėję apie projektą „Bibliotekos pažangai“, kaip Jūs vertinate, palankiai ar nepalankiai, šį projektą? Vertinkite 5 balų skalėje, kurioje vienas 1 reiškia – labai nepalankiai, 5 – labai palankiai.

	Labai nepalankiai	Nepalankiai	Vidutiniškai	Palankiai	Labai palankiai	Nežinau, sunku pasakyti
„Bibliotekos pažangai“ projektas	1	2	3	4	5	6

39 IR 40 KLAUSIMUS KLAUSTI APIE ŽINOMUS PROJEKTUS, NEŽINANČIŲ NEI VIENO KLAUSKITE 41KI.

39. Iš kokių šaltinių sužinojote apie šiuos projektus? (GALIMI KELI ATSAKYMAI KIEKVIENAME STULPELYJE)

		Bibliotekos pažangai	Langas į ateitį	VIPT (Viešosios interneto prieigos taškai)
1.	Iš skelbimų bibliotekoje	1	1	1
2.	Iš spaudos	2	2	2
3.	Iš televizijos	3	3	3
4.	Iš radijo	4	4	4
5.	Iš draugų, giminių, pažįstamų	5	5	5
6.	Iš interneto	6	6	6
7.	Lauko reklamoje (viešojo transporto stotelėse, ant reklaminių stulpų)	7	7	7
8.	Kita (nurodykite) _____	8	8	8
9.	Neatsimenu, sunku pasakyti	9	9	9

40. Ar Jums, Jūsų pažįstamiems, artimiesiems teko pasinaudoti šių projektų teikiamomis nemokamo interneto paslaugomis? (GALIMI KELI ATSAKYMAI KIEKVIENOJE EILUTĖJE, BENT VIENAS ATSAKYMAS EILUTĖJE)

		Teško pačiam	Teško mano šeimai nariui	Teško mano pažįstamam	Niekam neteko	N/N
1.	Bibliotekos pažangai	1	2	3	4	5
2.	Langas į ateitį	1	2	3	4	5
3.	VIPT (Viešosios interneto prieigos taškai)	1	2	3	4	5

41. Jei internetas viešose interneto prieigose bibliotekose taptų mokamu, kokią kainą Jūs sutiktumėte mokėti už valandą naudojimosi internetu viešoje interneto prieigoje?

_____ LT (ĮRAŠYKITE KAINĄ LITAIS)

98. Nesinaudočiau visai

99. Sunku pasakyti

IR PABAIGAI KELETAS KLAUSIMŲ APIE JUS

KLAUSTI VISŲ

GD1. Lytis PAŽYMĖKITE: 1. Vyras 2. Moteris

GD2. Kiek Jums suėjo metų per paskutinį gimtadienį? (ĮRAŠYKITE) _____

GD3. Koks Jūsų išsimokslinimas? (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ, VĒLIAUSIAI ĮGYTĄ)

1. Pradinis
2. Pagrindinis
3. Bendras vidurinis, specialus vidurinis
4. Aukštesnysis
5. Aukštasis
6. Mokslinis laipsnis (magistrantūra, doktorantūra)

D4. Kokia Jūsų šeimyninė padėtis (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ)

1. Vedęs/ištekėjusi;
2. Gyvena nesusituokęs/nesusituokusi
3. Išsiskyręs/išsiskyrusi; Našlys/našlė
4. Nevedęs/netekėjusi

D5. Prašytume nurodyti, kokios yra vidutinės vieno Jūsų šeimos nario mėnesio pajamos? PAJAMOS SKAIČIUOJAMOS SUDĖJUS VISŲ ŠEIMOS NARIŲ GAUNAMAS PAJAMAS - DARBO UŽMOKESTĮ, PAŠALPAS, STIPENDIJAS IR KT. IR PADALINUS JAS IŠ ŠEIMOS NARIŲ SKAIČIAUS,

1	0	-	100	Lt	16	1501	-	1600	Lt	30	2901	-	3000	Lt
2	101	-	200	Lt	17	1601	-	1700	Lt	31	3001	-	3100	Lt
3	201	-	300	Lt	18	1701	-	1800	Lt	32	3101	-	3200	Lt
4	301	-	400	Lt	19	1801	-	1900	Lt	33	3201	-	3300	Lt
5	401	-	500	Lt	20	1901	-	2000	Lt	34	3301	-	3400	Lt
6	501	-	600	Lt	21	2001	-	2100	Lt	35	3401	-	3500	Lt
7	601	-	700	Lt	22	2101	-	2200	Lt	36	3501	-	3600	Lt
8	701	-	800	Lt	23	2201	-	2300	Lt	37	3601	-	3700	Lt
9	801	-	900	Lt	24	2301	-	2400	Lt	38	3701	-	3800	Lt
10	901	-	1000	Lt	25	2401	-	2500	Lt	39	3801	-	3900	Lt
11	1001	-	1100	Lt	26	2501	-	2600	Lt	40	3901	-	4000	Lt
12	1101	-	1200	Lt	27	2601	-	2700	Lt	41	4001	-	ir daugiau	Lt

13	1201	-	1300	Lt
14	1301	-	1400	Lt
15	1401	-	1500	Lt

28	2701	-	2800	Lt
29	2801	-	2900	Lt

98	Atsisakau nurodyti
99	Nežinau

D7. Ar Jūs šiuo metu dirbate?

1. Dirbu → *PEREIKITE PRIE 8 KLAUSIMO*
 2. Nedirbu → *PEREIKITE PRIE 10 KLAUSIMO*

TIK DIRBANTIEMS

D8. Kur Jūs šiuo metu dirbate? (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ, PAGRINDINĘ DARBOVIETĘ)

1. Valstybinėje įstaigoje
 2. Privačioje įmonėje
 3. Savo asmeninėje įmonėje dirbu sau.ž
 4. Kita (*ĮRAŠYKITE*) _____

D9. Kuo Jūs šiuo metu dirbate? (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ, PAGRINDINĘ DARBOVIETĘ)

1. Darbininkas, techninis darbuotojas
 2. Specialistas, tarnautojas
 3. Aukščiausio ar vidutinio lygio vadovas
 4. Ūkininkas
 5. Kita (*ĮRAŠYKITE*) _____

TIK NEDIRBANTIEMS

D10. Jūs nedirbate, nes esate? (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ, PAGRINDINĘ PRIEŽASTĮ)

1. Pensininkas dėl amžiaus
 2. Pensininkas dėl negalios
 3. Namų šeimininkė, vaiko priežiūros atostogose
 4. Moksleivis
 5. Studentas
 6. Kita (*ĮRAŠYKITE*) _____
 7. N/N

VISIEMS

D11. Gyvenvietės, kurioje Jūs gyvenate, pavadinimas: (*ĮRAŠYKITE*) _____

D14. Jei norėtumėte dalyvauti tolimesniuose panašaus pobūdžio tyrimuose, nurodykite, kaip galėtume su Jumis susisiekti:

Jūsų duomenys bus naudojami tik šios tematikos tyrimo tikslams.

1. Norėčiau dalyvauti panašaus pobūdžio tyrimuose -> *PEREITI PRIE D15*
 2. Nenorėčiau dalyvauti panašaus pobūdžio tyrimuose -> *PADĖKOKITE IR BAIKITE INTERVIU*

D15. Sutinku pateikti savo duomenis dalyvauti tolimesniuose tokio pobūdžio tyrimuose

1. Taip -> *PEREITI PRIE D16* 2. Ne -> *BAIGTI INTERVIU*

D16. Jūsų vardas _____

D17. Su Jums galima būtų susisiekti: (*INTERVIUOTOJAU, PRASYKITE, KAD BŪTINAI NURODYTŲ TELEFONĄ IR EL. PAŠTO ADRESĄ, JEI TURI*)

1. Mobilio/Telefonu: _____
 1. El. paštu: _____
 2. Skype/MSN: _____

D18. UAB „RAIT“ atlieka savo darbuotojų, kurie kviečia bibliotekų lankytojus užpildyti anketas kontrolę. Prašytume nurodyti savo telefono numerį, kuriuo galėtume paskambinti ir pasiteirauti apie mūsų darbuotojo darbą. Jūsų suteiktas tel. numeris bus naudojamas tik šiam tikslui. Iš anksto dėkojame!

D20. Jus pakvietusio darbuotojo vardas, pavardė arba kodas:

AČIŪ UŽ BENDRADARBIAVIMĄ!

Priedas B. Tyrimo klausimynas

PAKARTOTINĖS VIEŠOS INTERNETO PRIEIGOS VARTOTOJŲ (15-74 M.) BIBLIOTEKOSE KLAUSIMYNAS **4 instrumentas**

Laba diena,

Šiuo metu visoje Lietuvoje atliekama pakartotinė viešos interneto prieigos bibliotekose vartotojų apklausa. Šia apklausa bus siekiama iširti Jūsų naudojimosi internetu įpročius bei nuomonę apie biblioteką, kurioje lankotės. Labai prašome Jūsų skirti 10 min. ir atsakyti į anketos klausimus. Jūsų atsakymai yra labai svarbūs, atsakykite, prašau į kiekvieną klausimą. Pateikta informacija nebus viešinama siejant ją su konkrečiais asmenimis.

1. Ar darbo vietoje, ar namuose turite kompiuterį, prijungtą prie interneto, kuriuo turite galimybę naudotis, bet nebūtinai naudojate? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1.	Darbo vietoje
2.	Namuose
3.	Neturiu nei namuose, nei darbo vietoje

1A. Jei turi, kada jį įsigijo? (NURODYKITE)

3. Kur (kokiose vietose) naudojate kompiuteriu, prijungtu prie interneto? (GALIMI KELI ATSAKYMAI). 4KL. UŽDUOTI 3 KLAUSIME NURODŽIUSIEMS DAUGIAU NEI 1 VIETĄ

4. Kur Jūs dažniausiai naudojate kompiuteriu, prijungtu prie interneto? (ŽYMĖKITE TIK VIENĄ ATSAKYMĄ)

		3. Naudojasi	4. Naudojasi dažniausiai:
9.	Darbo vietoje	1	1
10.	Namuose	2	2
11.	Bibliotekoje	3	3
12.	Viešojoje interneto prieigoje ne bibliotekoje (pvz. bendruomenės centre, kultūros namuose ir pan.)	4	4
13.	Interneto kavinėse	5	5
14.	Wi-fi (bevielio interneto) prieigose	6	6
15.	Mokymosi įstaigoje (mokykloje, universitete, kolegijoje, kitoje...)	7	7
16.	Kitur (NURODYKITE)_____	8	8

5. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu apskritai? (VIENAS ATSAKYMAS)

6 kl. KLAUSTI, JEI PRIEŠ TAI K3 NURODĖ, KAD NAUDOJASI INTERNETU BIBLIOTEKOJE

6. Kaip dažnai Jūs naudojate internetu BIBLIOTEKOJE? (VIENAS ATSAKYMAS)

		5. Naudojasi internetu APSKRITAI	6. Naudojasi internetu BIBLIOTEKOJE
1	Kasdien	1	1
2	Keletą kartų per savaitę	2	2
3	Kartą per savaitę	3	3
4	Keletą kartų per mėnesį	4	4
5	Kartą per mėnesį	5	5
6	Keletą kartų per pusę metų	6	6
7	Rečiau	7	7
8	Tai - pirmas kartas	8	8

7 kl. KLAUSTI, JEI K3 NURODĖ, KAD NEBESINAUDOJA INTERNETU BIBLIOTEKOJE

7. Dėl kokių priežasčių šiuo metu nebesinaudojate internetu bibliotekoje? (NURODYKITE)

8. Kokį poveikį Jums asmeniškai daro/padarė naudojimas vieša interneto prieiga bibliotekose? (NURODYKITE)

9. Kuo Jums naudinga vieša interneto prieiga bibliotekoje? Kuo dar? Kokiose srityje vieša interneto prieiga suteikia daugiausia naudos? (NURODYKITE)

10-11 kl. KLAUSTI VISŲ

10. Kas iš jūsų šeimos narių naudojasi vieša interneto prieiga bibliotekose?

1. Vaikai
2. Suaugę šeimos nariai
3. Draugai
4. Bendradarbiai
5. Kiti (nurodykite)
6. Niekas

11. Kam iš savo artimųjų rekomendavote naudotis vieša interneto prieiga bibliotekoje?

1. Vaikams
2. Suaugusiems šeimos nariams
3. Draugams
4. Bendradarbiams
5. Kitiems asmenims (nurodykite)
6. Niekam

12 kl. KLAUSTI, JEI K3 NURODĖ, KAD NAUDOJASI INTERNETU BIBLIOTEKOJE

12. Ar turite galimybę naudotis internetu NE TIK BIBLIOTEKOJE?

1. Taip
2. Ne

13. Ar per pastaruosius 12 mėnesių buvote viešojoje bibliotekoje?

1. Taip
2. Ne → PEREIKITE PRIE 14 KLAUSIMO

14-15 kl. KLAUSTI, JEI K13 NURODĖ, KAD LANKĖSI BIBLIOTEKOJE PER 12 MĖN.

14. Kaip dažnai per paskutinius 12 mėnesių lankėtės bibliotekoje?

1. Keletą kartų per savaitę
2. Keletą kartų per mėnesį
3. Keletą kartų per pusmetį
4. Keletą kartų per metus

15. Kokiomis bibliotekos teikiamomis paslaugomis Jūs naudojėtės? (ŽYMĖTI VISUS TINKAMUS ATSAKYMUS)

11.	Knygų išdavimas	1
12.	Kitokių leidinių išdavimas (kalbų mokymosi programos, CD, DVD, meno leidiniai, natos ir pan.)	2
13.	Galimybė skaityti periodinę spaudą	3
14.	Galimybė nemokamai naudotis internetu	4
15.	Galimybė mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose	5
16.	Galimybė peržiūrėti video medžiagą	6
17.	Galimybė klausyti garso įrašus	7
18.	Galimybė naudotis informacijos duomenų bazėmis internete	8
19.	Galimybė žaisti kompiuterinius žaidimus	9
20.	Kita (nurodykite)	10

KLAUSTI VISŲ

GD1. Lytis PAŽYMĖKITE: 1. Vyras 2. Moteris

GD2. Kiek Jums suėjo metų per paskutinį gimtadienį? (ĮRAŠYKITE) _____

GD3. Koks Jūsų išsimokslinimas? (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ, VĒLIAUSIAI ĮGYTĄ)

7. Pradinis
8. Pagrindinis
9. Bendras vidurinis, specialus vidurinis
10. Aukštesnysis
11. Aukštasis
12. Mokslinis laipsnis (magistrantūra, doktorantūra)

D4. Kokia Jūsų šeimyninė padėtis (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ)

5. Vedęs/ištekėjusi;
6. Gyvena nesusituokęs/nesusituokusi
7. Išsiskyręs/išsiskyrusi; Našlys/našlė
8. Nevedęs/netekėjusi

D5. Prašytume nurodyti, kokios yra vidutinės vieno Jūsų šeimos nario mėnesio pajamos? PAJAMOS SKAIČIUOJAMOS SUDĖJUS VISŲ ŠEIMOS NARIŲ GAUNAMAS PAJAMAS - DARBO UŽMOKESTĮ, PAŠALPAS, STIPENDIJAS IR KT. IR PADALINUS JAS IŠ ŠEIMOS NARIŲ SKAIČIAUS,

1	0	-	100	Lt	16	1501	-	1600	Lt	30	2901	-	3000	Lt
2	101	-	200	Lt	17	1601	-	1700	Lt	31	3001	-	3100	Lt
3	201	-	300	Lt	18	1701	-	1800	Lt	32	3101	-	3200	Lt
4	301	-	400	Lt	19	1801	-	1900	Lt	33	3201	-	3300	Lt
5	401	-	500	Lt	20	1901	-	2000	Lt	34	3301	-	3400	Lt
6	501	-	600	Lt	21	2001	-	2100	Lt	35	3401	-	3500	Lt
7	601	-	700	Lt	22	2101	-	2200	Lt	36	3501	-	3600	Lt
8	701	-	800	Lt	23	2201	-	2300	Lt	37	3601	-	3700	Lt
9	801	-	900	Lt	24	2301	-	2400	Lt	38	3701	-	3800	Lt
10	901	-	1000	Lt	25	2401	-	2500	Lt	39	3801	-	3900	Lt
11	1001	-	1100	Lt	26	2501	-	2600	Lt	40	3901	-	4000	Lt
12	1101	-	1200	Lt	27	2601	-	2700	Lt	41	4001	ir daugiau	Lt	
13	1201	-	1300	Lt	28	2701	-	2800	Lt	98	Atsisakau nurodyti			
14	1301	-	1400	Lt	29	2801	-	2900	Lt	99	Nežinau			
15	1401	-	1500	Lt										

D7. Ar Jūs šiuo metu dirbate?

3. Dirbu → PEREIKITE PRIE 8 KLAUSIMO
 4. Nedirbu → PEREIKITE PRIE 10 KLAUSIMO

TIK DIRBANTIEMS**D8. Kur Jūs šiuo metu dirbate? (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ, PAGRINDINĘ DARBOVIETĘ)**

1. Valstybinėje įstaigoje
2. Privačioje įmonėje
3. Savo asmeninėje įmonėje dirbu sau.ž
4. Kita (ĮRAŠYKITE) _____

D9. Kuo Jūs šiuo metu dirbate? (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ, PAGRINDINĘ DARBOVIETĘ)

6. Darbininkas, techninis darbuotojas
7. Specialistas, tarnautojas
8. Aukščiausio ar vidutinio lygio vadovas
9. Ūkininkas
10. Kita (ĮRAŠYKITE) _____

TIK NEDIRBANTIEMS**D10. Jūs nedirbate, nes esate? (ŽYMĖKITE VIENĄ VARIANTĄ, PAGRINDINĘ PRIEŽASTĮ)**

7. Pensininkas dėl amžiaus
8. Pensininkas dėl negalios
9. Namų šeimininkė, vaiko priežiūros atostogose
10. Moksleivis
11. Studentas
12. Kita (ĮRAŠYKITE) _____
7. N/N

AČIŪ UŽ BENDRADARBIAVIMĄ!